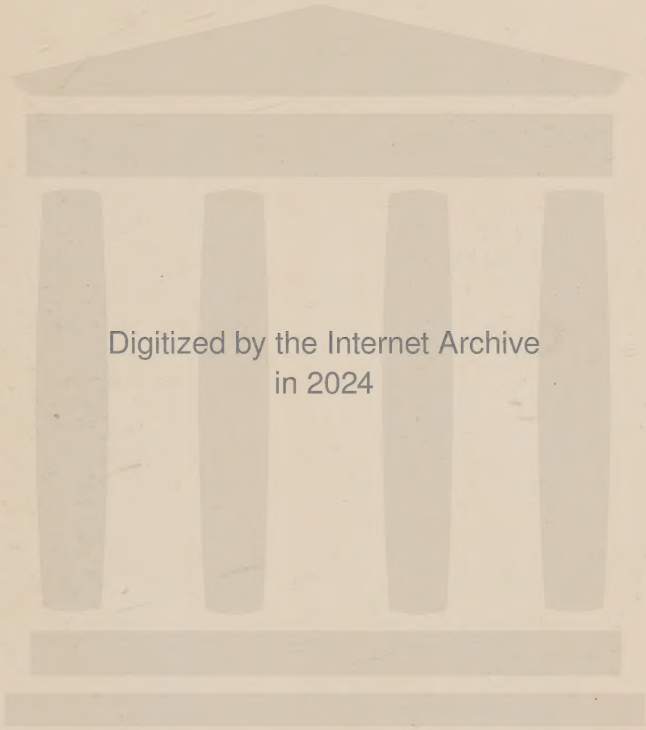

Digitized by the Internet Archive
in 2024

https://archive.org/details/memorandumofcomm0000unse

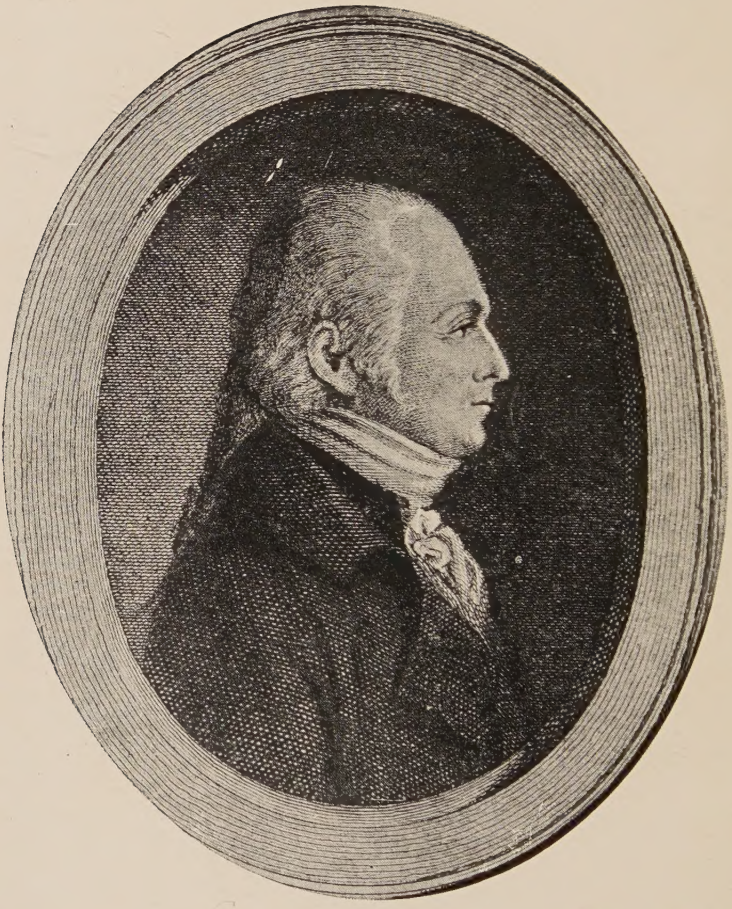

[*Photo Elliott.*

J. A. de Mist.

THE MEMORANDUM

OF

COMMISSARY J. A. DE MIST

CONTAINING RECOMMENDATIONS FOR THE FORM AND ADMINISTRATION OF GOVERNMENT AT THE CAPE OF GOOD HOPE, 1802.

WITH AN ENGLISH VERSION BY

Kathleen M. Jeffreys, B.A.

of the Cape Archives.

AND A PREFACE BY

S. F. N. Gie, Ph.D.

Professor of South African History at the University of Stellenbosch.

THE VAN RIEBEECK SOCIETY

CAPE TOWN

1920

VOORWOORD.

DIE MEMORIE van de Mist verskyn hier vir die eerste keer in sy oorspronklike vorm en met die kanttekeninge. Die feit alleen, dat die klein aantal suiwer afdrukke van volledige Hollandse bronne uit die Suid-Afrikaanse Geskiedenis met één vermeerder is, behoort reeds 'n buitengewone mate van belangstelling te verwek. Dit is 'n verkwikkende teken van 'n nuwe en gesonde wetenskaplike gees, en daaruit kan ook afgelei word dat die historiese wetenskap in Suid-Afrika sy jeugdige beperkinge ontgroei. Vroeër het die neiging dikwels bestaan om stukke uit die Hollandse periode slegs in Engels vertaal of verkort of andersins, " verbeter " aan die publiek voor te lê. Ek hoef slegs aan die werk van Leibbrandt te herinner, en ek mag tewens daarop attent maak dat die *Memorie* van de Mist ook reeds so 'n " verbetering " ondergaan het. Dit is in die *Zuid-Afrikaansch Tydschrift* in die jare 1835 tot 1837 afgedruk, maar sonder die belangryke aanhangsels, in 'n gemoderniseerde skryfwyse en met weglating van alle kanttekeninge, sommige waarvan nogal in die handskrif van de Mist self is ! Sulke dinge is gelukkig nou onmoontlik, en ons nader die tyd, waarin by die uitgee van historiese bronne alle veranderinge, weglatinge en onnodige vertalinge ook in Suid-Afrika as heiligskennis sal beskou en vermy word.

Afgesien egter van die metodiese waarde verbonde aan hierdie uitgawe, is die *Memorie* ook intrinsiek so belangryk, dat dit seker onmiddellik 'n ereplaas sal inneem orals waar die Suid-Afrikaanse Geskiedenis beoefen word. Dit sou moeilik wees om 'n bron te vind meer geskik as uitgangspunt vir die student, wat die politieke, konstitusionele en ekonomiese lewe aan die Kaap teen die end van die agtiende eeu wil ondersoek. Hy sal alles bymekaar en pragtig gerangskik kry, en die menigvuldige aanhalinge en verwysinge sal sy

navorsing verbasend vergemaklik. 'n Woord van waarskuwing mag egter hier nie agterweë bly nie. Die student sal vind dat die hele regeringstelsel van die Oos-Indiese Kie. in die donkerste kleure geskilder is, dat dit feitelik *in toto* veroordeel word. Hy moet versigtig wees en die neiging bestry om alles te onderskrywe wat hy in die *Memorie* hieromtrent vind. Veel van die onverdiende blaam wat vandag nog op die Oos-Indiese Kie. rus moet toegeskrywe word aan 'n onkritiese kennismaking met beskuldigende stukke teen die Kompanjie gerig kort voor en na sy val. Ons moet onthou dat die gees van daardie tyd deur-en-deur onhistories was. Ons verkeer in die periode, toe veral op konstitusionele gebied die mens met sy ontwikkelde verstand hom in staat geag het om alles, wat deur tradisionele gebruik oorlewer was, as verrot en verroes op sy te skuif en deur nuwe en *redelike* instellinge te vervang. Vir die voordele verbonde aan die gestadige organiese ontwikkeling van instellinge deur jare heen het, soos ons weldra sal sien, ook de Mist weinig gevoel gekoester, en hy was nie in staat om die historiese betekenis van die Kompanjies-Regering aan die Kaap billik en juis te beoordeel.

Die geskiedenis van die tot-stand-kom van die *Memorie* kan afgelei word uit die aanhangsels en kanttekeninge. Daaruit blyk dat as gevolg van 'n besluit van die Staatsbewind van die Bataafse Republiek van 4 Desember 1801 dit aan de Mist, destyds "Lid van het Departement tot de Indische Zaaken," opgedra is om die Staatsbewind van advies te dien "omtrent den voet en wyze waarop de Regering van de Caab de Goede Hoop eventueel zal behoren te worden ingericht." Binne sewe weke was hy klaar met sy rapport—'n verbasende kort tyd vir die opstel van so 'n degelike stuk werk. Die rapport of *Memorie* is blykbaar in sy geheel deur die Regering goedgekeur, en ons weet verder dat de Mist uiteindelik afgevaardig is om as Kommissaris sy eie aanbevelinge aan die Kaap te gaan verwesenlik. Ons het hier dus nie slegs die opvattinge van de Mist maar ook in grondtrekke die hele politiek, wat die Bataafse Regering van plan was om aan die Kaap te vervolg. Dit maak die *Memorie* dubbel belangryk en dien tewens aan waar die sleutel tot 'n regte begrip daarvan lê, n.l. in die persoon van die outeur self.

Dit word dikwels beweer dat de Mist sy tyd vooruit was. Veel juister sou dit wees om te sê, dat Suid-Afrika destyds op verre na nie tred gehou het met die geweldige geestesstrominge, wat gedurende die agtiende eeu oor Europa gegaan het nie en dat de Mist, 'n egte kind van sy Europese omgewing, dit hier moes kom ondervind. Weliswaar dra

die *Memorie*, soos trouëns ook die briewe van de Mist, die stempel van 'n sterk en interessante persoonlikheid (ook hierop kom ons terug), maar die agtergrond van al sy uitinge is onverkenbaar die *milieu* waarin hy geleef het. Ons het hier die ontwikkelde Hollander van die revolusie-tyd, 'n interessante kompleks, en ons kan drie aparte elemente in sy wording onderskei. Daar is in die eerste plek voorhande by hom duidelike spore van die agtiende-eeuse rasionalisme. Hy is, wat politiek en godsdiens betref, liberaal, en terwyl 'n juiste waardering van instellinge en idees, wat op historiese fondamente berus, by hom ontbreek, is hy byna naief in sy agting vir alles wat op *redelike* grondveste opgebou is. Dit spreek van self dat hy b.v. vas glo dat 'n hele maatskappy gelukkig kan gemaak word deur goeie wette. In die twede plek het de Mist veel van die gevoelsfilosofie van Rousseau in hom opgeneem. Hy is 'n filantroop, erken die natuurlike regte van alle mense, en word byna hiesteries sentimenteel as hy aan die mishandeling van "onnosel" barbare dink. Daar is egter nog 'n derde element wat by de Mist verteenwoordig is, en wat lynreg teenoor die twee voorafgaande staan. Die Franse Skrikbewind en die mislukte revolusionêre staatsteorie, wat tot grondslag gehad het die onbeperkte burgerlike vryheid van die individu, het in Europa 'n reaksie laat ontstaan. Die geloof aan die noodsaaklikheid van 'n sterk regering het weer grond gewen, en ook dié neiging vind ons by de Mist. Dit sou ons te ver voer, as ons moes probeer om al hierdie punte in die *Memorie* aan te toon. Dit sou ook onnodig wees, want hulle lê voor die hand. Op enkele wil ons egter verder let.

De Mist se konstitusionele rasionalisme deurloop die hele *Memorie*. Hy begin feitelik met 'n *écrasez l' infame* en wil alles aan die Kaap kom hervorm met "een geheel nieuw Chartre." Ou historiese instellinge moet afgeskaf word. Die distrikte moet nuut opgesny word, en wel volgens redelike geografiese beginsels. Selfs die ou name van die distrikte moet plek maak vir nuwes, of beter nog moet vervang word deur nommers, "1, 2, 3 enz." Die grondoorsaak van sosiale ontevredenheid is—die gebrek aan goeie wette: "Eene geheele maatschappy is nimmer ontevreden, of er zyn redenen voor dit ongenoegen aanwezig. Men maake die maatschappy eerst gelukkig door goede en billyke wetten en inrigtingen en straffe dan de overtreders."

Van die tiepiese Rousseau-agtige mensliewendheid van de Mist kom ook veel voorbeelde voor. Dit is hierdie gees wat hom laat skrywe: "De ingezetenen (die Koloniste) . . hebben recht om eene Regering over zich te vorderen, die hen niet altyd en alleen ten voordeele van een derden maar

voornaamelyk en in de eerste plaats naar vaste beschrevene billyke wetten (alweer !) . . . . ter bevordering van hunne eigene welvaart . . . . bestuurt ; " en dit is ook dieselfde gevoeligheid en billikheid-sin wat hom so maklik daartoe bring om alles te glo, wat Barrow oor die mishandeling van die gekleurdes neergeskrywe het, en om in 'n Jeremiade daaroor uit te bars.

Vir die bewering dat de Mist gedeeltelik altans konstitusioneel-reaksionair was, sal waarskynlik bewyse gevorder word. Ter-loops kan dan daaraan herinner word, dat hy beslis anti-revolusionair was.—" Wy verfoeien die daaden (opstand) ten hoogste," skryf hy. Maar veral op die regeringsstelsel wat hy aan die Kaap wou invoer en ten dele ook ingevoer het, moet in hierdie verband gelet word. Hy was ten gunste van 'n sterk *gesentraliseerde* bestuur. Op die benoeming en die besluite van sy hoogste regeringsligaam, die Goewerneur met sy Raad van vakmanne, kon die koloniste konstitusioneel geen invloed uitoefen nie. Dit mag nie verswyg word nie dat de Mist, deur die afskaffing van die Burger-Senaat, d.w.s. die ou Kollegie van Burgerrade, die enigste konstitusionele kanaal, waarlangs die koloniste sedert onheuglike tye gewoon was om hulle belange en eise voor die Regering te lê, afgesny het, en daarmee ook 'n end gemaak het aan 'n historiese ontwikkelingsproses, wat waarskynlik op 'n werklike representatiewe stelsel sou uitgeloop het. Dit verander egter niks aan die feit nie, dat algemeen beskou hy in sy *Memorie* 'n regeringsisteem ontplooi, wat die van sy voorgangers en onmiddellike opvolgers ver oortref.

Tot so ver het ons de Mist as 'n tiepiese produk van sy tyd probeer waardeer, maar hy was natuurlik veel meer as 'n tiepe. Hy was ook 'n man van selfstandige karakter en oordeelskrag. Hy was beslis geen blinde aanbidder van teorieë nie. Hy het 'n ope oog vir die werklikheid besit. Toe hy in Holland die *Memorie* opgestel het, het hy gevoel dat sy planne eers getoets moes word aan die aktuele omstandighede in Suid-Afrika, en hy het dit ook duidelik uitgespreek. Dit is dan ook besonder leersaam en interessant om na te gaan hoe hy later sy oordeel oor baie dinge gewysig het. Ook hierop kan nie ingegaan word nie, maar op die belangryke omslag in sy beskouing omtrent die naturellevraagstuk, wat hy in Holland nog alleen deur die brille van Barrow kan bekyk, moet tog gewys word. Daar is oomblikke in die lewe van die navorser, wat hom die ure-lang deurlees van stoffige foliante ruimskoots vergoed. So 'n oomblik het die skrywer hiervan beleef, toe hy by die meergemelde smartkreet oor die gruwelike mishandeling van die gekleurdes deur die Koloniste die volgende kanttekening

in de Mist se eie handskrif gevind het : " Deeze Jeremiade schreef ik, voor dat ik de Kaap zelve doorkruisd had, op het gezag voornaamlyk van Degrandpré en Barrow. Ik dagt toen niet dat het mooglyk was, uit enkel nationalen nyd zo veele lasteringen te kunnen uitbraken. Indien men de helft daar van terstond afsnydt, een vierde voor twyffelachtig houdt, en het laatste door goede inrigtingen verbetere, zullen de Hottentotten nog gelukkiger zyn, dan een Meyereysche kleine boer."

Die van Riebeeck Genootskap het 'n groot diens bewys aan die historiese wetenskap deur hierdie belangryke bron algemeen toeganklik aan studente te maak, maar ook die groter lesende publiek sal seker met voordeel en genot daarmee kennismaak. Dit is vol vrugbare gedagtes en is die soort van lektuur waarvan ons staatsburgers en wetgewers— behoort te hou.

S. F. N. GIE.

Stellenbosch,

September, 1920.

NOTE.

The transcription has been made by the Honorary Secretary of the Society from the original manuscript numbered C. 1198 in the Cape Archives.

It has not been considered necessary to translate the Notes, which, in the manuscript, are in the handwriting of de Mist himself, the List of Contents or the Preface.

The references in the notes bear the following meanings :—

A, B, C, D, E, F, G, refer to the volumes in which are collected "Bylagen : Verslag van Nederburgh en Frykenius." [Cape Archives C. 257, 258, 259, 499, 500, 501].

Sl. refers to the Sluysken papers [Cape Archives C. 246, 247, 248].

p.v. = pagina versa. Each page is numbered on one side only.

f = Gulden.

INHOUD.

EERSTE AFDEELING.

Blad.

Inleiding en Algemeene beschouwing der volkplanting. 7

§1. Korte Geschiedenis.
2. Ligging en uitgebreidheid.
3. Oogmerk waartoe deze Colonie werd opgericht.
4. Van een ververschingsplaats is de Kaap een Landbouwende Colonie gew.
5. Het Gouvernement moet zich thans de belangens dezer Colonie aantrekken.
6. Veele dringende omstandigheden maaken dit Noodzakelijk.
7. De evenredigheid tuschen Producten en vertier is verlooren.
8. Landbouwers en Colonisten maaken beide schulden.
9. Gebrek aan Koorn.
10. Politieke gevolgen hier van en van andere bij koomende oorzaaken,
11. Staat der Colonie bij de komst van Commis : Generaal in 1792.
12. Finantieële beschouwing van het Etablissement aan de Kaap.
13. Besluit uit alle voorgaande Consideratien getrokken.

TWEEDE AFDEELING.

Voorafgaande Algemeene bedenkingen. 32

14. De Kaap een gedeelte der Bataafsche Republiek.
15. De O : I : Maatschappij komt alleen in een tweede aspect.
16. De Kaap behoort niet Langer onder het Indisch Gouvernement.
17. Men moet vaste en blyvendé Ingeseetenen aan de Kaap lokken.
18. Alle middelen kunnen noch zullen even prompt werken.
19. Commissarissen derwaarts te zenden.
20. Copie dezes aan Com : of Gouv : voor Secrete Instructie mede te geeven.
21. Geheimhouding noodzakelijk.
22. Provisioneel hier geene Ambtenbegeeven.
23. Generaale Amnestie.
24. Troepes derwaards te zenden.
25. Definitive Vreede.

Bevolking der Colonie. 39

26. Zal men de Bevolking encouragieren.
27. Generaale beschouwing van Colonien.
28. Bijzondere redenen voor de aanmoediging van de bevolking aan de Kaap.
29. Zwarigheden daar tegen opgeheeven.
30. Uit Locaale Reden.
31. Uit Politique Redenen.
32. Middelen van voorkooming.
33. Consent vraagen tot de Huwelijken afteschaffen.
34. Besluit.

Blad.

Godsdienst, Opvoeding, Beschaving 44

35. Algemeene beschouwing daarvan
36. Toepassing op de Kaap.
37. Kerkgenootschappen aldaar.
38. Schoolmeesters derwaards te zenden.
39. Goede schoolboeken.
40. Kosten daartoe nodig.
41. Opvoeding der Jeugd aan de Kaapstad.
42. Hernhutters.
43. Kunsten en Weetenschappen.
44. Drukkerij.

Landbouw, Wijnoogst, Veeteeld, Jacht, Vischereijen, Peltereijen, Producten 51

45. Generaale beschouwing.
46. Producten van den grond.
47. Wijnen.
48. Jacht.
49. Vischereij.
50. Generaale opgaave van Producten.
51. Middelen van Verbeetering.

Boschen, Timmerhout, Brandhout 59

52. Gebrek aan Hout.
53. Soorten en overvloed van Hout.
54. Oorsaaken en gevolgen van gebrek aan brandhout.
55. En Timmerhout.
56. Schadelijke wijze van Houthakken en aanvoeren uit Plettenberg Baaij.
57. Middelen tot herstel.
58. Van Timmerhout.

Mijne 66

59. Mijnen, sommige schadelijk, andere voordeelig.
60. Togt tot ondekking der Mijnen ondernoomen in 1685.
61. Eene andere in 1761 en 1762.
62. Een derde in 1792.
63. Zwarigheden tegen het bearbeiden.
64. Moeite om kundige en eerlijke bergwerkers te vinden.
65. Middelen daartoe.

Politiek bestuur der Colonie 71

66. Verandering daarin noodzakelijk.
67. Form van het toekomstig bestuur.
68. Raaden.
69. Secretaris.
70. Tractementen.
71. Van den Gouverneur.
72. Raaden en Secretaris.
73. Rekenkaamer.
74. Justitie.
75. Collegie van Weesmeesteren.
76. Bank van Leening.

Bestuur der Kaapstad 81

77. Afzonderlijk bestuur der Kaapstad.
78. Pointen aan desselvs zorge aan te beveelen.

Blad.

79. Erectie van een Raad der Gemeente.
80. Door wie te kiezen.
81. Desselfs Ministers en Rang.

Bestuur der Buiten Districten 84

82. Andere verdeeling in de Districten te maaken.
83. Hoofdregeling der Nieuwe verdeeling.
84. Bestuur deser Districten.
85. Desselfs Besoldiging.
86. Visitatie.

Justitie Weesen. 89

87. Gebrek onder het voorig bewind.
88. Klagten en voorgenomen herstel onder het voorig bewind.
89. Doch bleeven zonder gevolg.
90. Noodzakelijkheid eener grondige reform.
91. Nadere aangetoond uit het Appel naar Indien.
92. Van den independentie van den Kaapschen Fiscaal.
93. De Inconvenienten van den Ind : Fiscaal vooruitgez : en gevo : onder het vorig Bestuur.
94. Generaal Besluit.

Raad der Justitie 94

95. President, zes Raaden, Procureur Generaal, en Secretaris.
96. President.
97. Raaden.
98. Procureur Generaal.
99. Secretaris.
100. Rang Tractementen.
101. Instructien voor den Raad.
102. Instructien voor den Procureur Generaal.
103. Justitie aan de Kaapstad en in de buiten Districten.

Commercie, Vrijen Handel, Fabrieken, Trafiquen 97

104. Verband tuschen Producten en Commercie.
105. Proeven van overvloedige Producten.
106. Benodigdheden in Retour uit het Vaderland
107. Benodigdheden in Retour uit Indien.
108. Benodigdheden der Districten onderling, Binnenlandsch vertier.
109. Commercie met de Kaffirs.
110. Commercie op de Indische zeeën.
111. Generaale Reflectien deswegens.
112. Trafiquen.
113. Fabrieken.

Slaaven, Inboorlingen, Nabuurige Volkeren 109

114. Slaaven aan de Kaap onnodig.
115. Zij worden daar echter beter dan elders behandeld.
116. Langsame afschaffing der Slaaven aan de Kaap : zeer mogelijk.
117. Inboorlingen, Nabuurige Volkeren.
118. Caffers.
119. Bosjesmannen.
120. Namaaques.
121. De vervreemding deser Natie is aan de Colonisten selve te wijten.
122. Getuigen van Commissarissen Generaal.

Blad.

Militairen Staat, Fortificatien, Defensie, Hospitaalen, e.a .. 117

123. Generaale bedenkingen.
124. Franschen en Engelschen kennen thans beide het zwakke der Kaap.
125. Landing onmooglijk te beletten, steeden Landwaarts in.
126. Dit is voor ons Redelijk onmooglijk.
127. Maar ook onnuttig.
128. Defensie voor het vervolg.
129. Mindere nodige Amunitie.
130. Guarnisoen.
131. Hospitaalen.
132. Magasijnen.
133. Gouverneur altijd Commandant.
134. Salut Schooten.

Finantien, Kosten van Bestuur en Defensie, Inkomsten, etc. 131

135. Generale Regelen van Finantie op de Kaap nog niet applicable.
136. Voorigen Omslag kan niet tot basis genoomen worden.
137. Nieuw Tarif van uitgaven te maaken.
138. In het Politiek bestuur.
139. In den Militairen Staat.
140. Reflectien omtrend dit Tarif.
141. Voorige Inkomsten.
142. Kunnen verhoogt en door anderen vermeerderd worden.
143. Fiducie op de gewilligheid der Ingeseetenen.
144. Administratie deser Finantien.
145. Petitien tot Support.

Muntspecien. 141

146. Cours der Geldspecien nog nimmer op eenen vasten voet geweest.
147. Tis moeielijk een Solide Basis hier voor te vinden.
148. De opgave van van Imhoff daaromtrent onderzogt.
149. Waarom tot dus verre meer van Indien dan van de Kaap gesprooken is.
150. Geldspecien aan de Kaap in Rouleering geweest.
151. Is zeer verschillend en onevenredig geweest.
152. Standpenningen—en cours der Specien voor 't vervolg,
153. Waarom de cours daarvan op 20 pr. ct. boven de vaderlandsch is bep :.
154. Noodz. : en Nuttigh : de Inwoon : hiervan ten spoed : kennis te geeven.
155. Papiere Geld.
156. Hoe veel daarvan nog in rouleering was en Kan blijven.

Administratie van alles wat den O : I : Handel en Scheep : betreft. 150

157. De O : I : Handel blijft een afgesonderd etabliss : aan de Kaap.
158. De Administratie van dit Etabliss : staat in verband met de beslissing der vraagen in de voorige opgegeeven.
159. Den omslag kan dan merklijk minder sijn.
160. Het een en ander aan Commissar : te Demandeeren.
161. Besluit.

English Version 159

Extract uit het Register der Besluiten van het Staats Bewind der Bataafsche Republiek

(COPIA)
Voor het Land
No. 61.

Vrijdag den 4 December 1801.

NOTA: de dagteekening en het nummer of de letter van dit besluit by de aanhaling van het zelve naauwkeurig uit te drukken.

Op het ter vergadering geproponeerde door de Commissie van Marine en Colonien is na gehoudene deliberatien beslooten:

De Raad der Asiatische Bezittingen en Colonien aan te schryven en te gelasten zo als geschied by dezen om het Staats Bewind te dienen van Consideratien en Advis, omtrent den voet en wyze waar op de Regeering van de Kaap de Goede Hoop eventueel zal behoren te worden ingericht, met byvoeging tevens van eene Concept Instructie voor den Gouverneur van gemelde Colonie, en voordragt omtrent de bezoldiging van dien post.

Raad der Asiatische Bezittingen en Colonien.

En zal Extract dezes aan den Raad der Asiatische Bezittingen en Colonien worden gezonden tot informatie en naricht.

Accordeert met voors.e register.
(was geteekend) S. DASSEVAELL.
(in dorso stond)
in handen van het Dept. tot de *Indische Zaken* om consideratien en advis.

in Amstr. den 10 Decembr. 1801

(was geteekend) SMISSAERT.

Coll. V.O

Rapport * van het Departement tot de Indische zaaken, nopens het eventueel bestuur van de Kaap de Goede Hoop.

Het Departement tot de Indische Zaaken, vond zich, by Ul. Resolutie commissoriaal, van den 10den decembr. des afgeloopen Jaars 1801, gelast, om te dienen van consideratien en advys:

"op een, ten dien dage, ingekomen besluit van het Staatsbewind, van den 4den dec. daar te vooren, gequotiseerd No. 61, houdende aanschryving en last aan den Raad, om hetzelve Bewind te dienen van consideratien en advys, omtrent den voet en wyze, waar op de Regeering van Caab de Goede Hoop, eventueel zal behooren te worden ingericht, met byvoeging tevens van een concept Instructie voor den Gouverneur van gemelde Colonie, en voordragt omtrend de bezoldiging van dien post."

En het is ter voldoening aan dien last, dat het voorsz. Departement de eer heeft, by dezen den Raad aan te bieden: het resultaat van deszelfs onderzoekingen, en, niet dan na ryp overleg te blade gebragte denkbeelden, over eene materie, die, hoe zeer in weinig woorden by het opgedagt g'eerbiedigd Staatsbesluit uitgedrukt, doch echter uit der zelver aart van het grootst belang is, en niets minder inhoud dan het concipieeren van een geheel *nieuw Chartre* voor deeze aangelegene Volkplanting.

Het Departement vleid zich, dat het noemen alleen, van dit volzinnig en veelbevattend woord, aan hetzelve ligtelyk verschooning zal doen verwerven, voor den langeren tyd, die tot het vervaardigen van dit Rapport is gebezigd geworden.

Wanneer alle de Leden van Ul. Departement tot de Indische zaaken, door eene lange oeffening, en regelmatige corres-

---

*N.B.—Dit Rapport, ten gevolge van het Commissoriaal van den Raad der Asiat. Bezittingen van den 10den December 1801, door my als Lid van het Departement tot de Ind. Zaaken vervaardigd zijnde, is den 1 Febr. 1802 in den Raad gebragt en den 6den February by Missive van den Raad aan het Staats-Bewind ingezonden, waarop gevallen is de Resolutie van Welgem. Bewind van den 8 Maart 1802.

J. A. DE MIST.

pondentie met de Ministers aldaar, eenen grooteren voorraad van eigene ondervinding—plaatselyke kundigheden, en eene naauwkeurige onderrichting van den tegenwoordigen staat van dien Uithoek hadden kunnen verkrijgen dan zou gewis de beantwoording der voorgestelde vraag, hun minder navorsching, en bekommering om in dezen het beste te kiezen, gekost hebben. Dan alles werkte hier te samen, om hunnen arbeid te verdubbelen en moeilyk te maaken.

De, sederd de laatste vyf en twintig jaaren in die Volkplanting ontstaane, en, niettegenstaande de menigvuldige, daar tegen beproefde middelen, telkens weder vernieuwde oneenigheden, scheuringen, desordres, en woelingen van allerlei aart, hebben de papieren, tusschen het Gouvernement aldaar, en het voormalig Bestuur der O.I. Comp. hier te Lande, gewisseld, en de daar over hinc in de geformeerde Memoriën, Rapporten en Missiven, om van geene vroegere Registers te gewaagen, tot eene Collossaale massa doen uitdijen.

De verslagen van de Commissarissen Generaal, Nederburgh en Frykenius, met derzelver bylagen, houdende hunne bevindingen, handelingen en verordeningen, geduurende derzelver aanzyn aan de caab, van midden Juny 1792, tot midden Septb. 1793, maaken een ander aantal folianten uit, waarvan de lecture, en het noodwendig uittrekken der belangrykste zaaken uit dezelve, in zulk een bepaald tydbestek, niettegenstaande de onafgebrokenste applicatie, eenen zeer moeilyken taak heeft opgeleverd.

Maar het ongelukkigst van alles, is : dat de intusschen, met den aanvang van den Jaare 1793, uitgebarsten oorlog, eerst met de Franschen, en daar na met de Engelschen, de correspondentie met de Caabsche Volkplanting, in den beginne zeer precair en onregelmatig gemaakt, en daar na, geheel en al gestremt heeft, waar door het Indisch Bestuur hier te Lande, volmaakt onkundig gebleeven is, van het effect der verschillende goede verördeningen, en pogingen tot demping der locaale twisten, die door welgem. Commissarissen Generaal aldaar ingevoerd en te werk gesteld waaren.

De successive veranderingen sederd 1795, in het Indisch Bestuur, hier te Lande, voorgevallen, hebben al mede gecontribueerd, om, door eene telkens veranderde inzichting, het onderzoek in de zo menigvuldige en tallooze chartres en papieren, moeilyker te maaken.

En voegt men by dit alles de onzekerheid, of liever de totaale ignorantie, waar in de Raad, en deszelfs Departement tot de Indiën verzeert, omtrent de inrichtingen, veranderingen,

of verbeteringen die door de Engelschen, geduurende hunne intermediaire possessie van den Caabschen Uithoek, aldaar in alle takken van Politie, Justitie, Burgerbestuur, Commercie, Landbouw, enz., enz., waarschynlyk zyn geintroduceerd, en die gewis alle voordduurende zorge, en aanmoediging van het nieuwe bestuur mogen verdienen dan zal het Ul. niet mogen verwonderen, dat het aan Uw Departement tot de Indische zaaken, eenen geruimen tyd heeft gekost, om zulk een onmeetbaar veld, ook maar ter loops, te kunnen overzien, dat het zich op de zeer gebrekige, en zeker inofficieele berichten, dezer Engelsche verbeteringen niet heeft mogen verlaaten, en de situatie der Caab, noch heeft moeten beschouwen, als die was in de laatste jaaren, voor de overgave : en dat het zelve eene groote maate van voorzichtigheid heeft nodig gehad, om in dezen doolhof van byzondere begrippen, verouderde vooroordeelen, en individueele belangen, die zich overäl aanboden, schoorvoetende eenen nieuwen weg te betreden.

Uw Departement erkent echter, dat het om deze laatst aangevoerde onzekerheid en ignorance, nopens het bestuur der Engelschen aan den Caabschen Uithoek, zo veel mooglyk te suppleeren, met succes gebruik gemaakt heeft, van eene, niet langgeleden, uitgegeven belangryke reize van John Barrow, zo hy zich noemt, geweezen Secretaris van Lord Macartney, een der Engelsche Gouverneurs aldaar, en Auditeur Generaal van de Kamer der Reekeningen aan Caab de Goede Hoop die in de jaaren 1797 en 1798, de binnenste en afgelegenste deelen dier Volkplanting, met een Staat- Huishoud- en Natuurkundig oog heeft doorgekruisd, en welke reize uit het oorspronklyk Engelsch in het fransch vertaald, en met aantekeningen is verrykt, door L. de Grandpréz, zee officier in franschen dienst, die in de jaaren 1786 en 1787 eene diergelyke reize gedaan, en in druk uitgegeeven heeft, uit welke, zo wel als uit die van Kolbe, Damberger, Vaillant, Sparman, Stavorinus en anderen, en ongeacht de menigvuldige, daarinvoorkomende dwaalingen, vergrootte voorstellen, en scherpe gispingen, aan nationaalen trots en naaryver toeteschryven, Uw Departement doch echter, zo verre de tyd zulks heeft toegelaaten, het nodige, ter zyner instructie, geput heeft.

Het heeft dus wel niet aan Stof ontbrooken, maar veel eer heeft Uw Departement, en inzonderheid de steller van dit Rapport, zich verlegen gevonden in de keuze der veelvuldige belangrijke materiën, over welke het noodzaaklyk toescheen deszelfs Consideratiën met den minsten omslag, en op de Kortste en eenvouwigste wyze, zoude behooren te worden vervat, ten einde, met agterlaating van allen omslag, in deezen niet direct ter zaake dienende, toch egter het vol-

strekt nodige te zeggen, en door een succincten en verstaanbaaren voordragt de attentie van het Staatsbewind immers op de Hoofdpointen, te doen vestigen, en teffens deszelfs kostbaaren tyd te eerbiedigen.

De form eener afzonderlyke Memorie, en de behandeling der verschillende materien, by afgescheiden Capittelen en paragraaphen, is daar toe de verkieslykste gescheenen, en het is deeze Memorie, die Uw Departement de eer heeft, thans voor deszelfs rapport over te leggen, omtrend welke het verzoekt eens vooral te willen in 't oog te houden :

Dat dezelve doorgaands alleen voordraagt, de korte resultats, van langduurige en voorgegaane, zeer omslagtige onderzoekingen en lecturen van alles, wat, zo in de Registers van den Raad, als in gedrukte stukken, belangryk over de Caab de Goede Hoop, te vinden is, terwyl men zich, daar zulks niet volstrekt noodzaaklyk was, opzetlyk onthouden heeft van een toediens en veelal nutloos verhaal, van de details der geschiedenis, en der successive verordeningen en verbeteringen, zo wel als van die, der veelvuldige schadelyke gebreeken en misbruiken, in het bestuur van die Volkplanting, met welke men alleen een geheel boekdeel zou hebben kunnen vullen.

Dat Uw Departement begrypt, dat zy, die van wegen het Goevernement, als deszelfs Commissarissen en als toekomstig Gouverneur, naar derwaards zullen vertrekken, zich voor af met alle die details zullen behooren te famillairizeeren, en tot dat einde zullen moeten vraagen, en behooren te obtineeren, visie en Copy van de voornaamste stukken, uit welke de stoffe tot deeze Memorie is genomen, en die Uw Departement vaardig is, dezelven, des gevraagd, aan te wijzen, en hen daar in de nodige handleiding te geeven.

Dat voords Uw Departement zich aanbied, en reserveert, om over alle pointen, omtrend welke, of door den Raad, of door het Staatsbewind eenige meerdere opening of opheldering, of ook aanwyzingen der authoriteiten, uit welke de byzondere data, by deeze Memorie voorkomende, geschept zyn, mogt worden gevorderd, dezelve ten allen tyde te mogen geeven.

Terwyl ten laatsten, het Departement, verre verwyderd van het denkbeeld, om aan het, hier navolgend *Concept van eene verbeterde form van Regeering aan de Caab de Goede Hoop*, eenige volmaaktheid toe te schryven, hetzelve wenscht beschouwd te hebben, als eene gebrekkige schets, die kundiger mannen misschien op den weg zal kunnen helpen, om van deezen kostbaaren, en door de natuur, zo gezegenden, doch te lang miskenden Uithoek, een nuttig Etablissement voor

het Moederland te maaken, en het zal zich gelukkig achten, daar toe, ook van verre, iets te hebben kunnen bydraagen.

En als zodaanig een schets, onderwerpt het deeze Memorie, aan Ul. beter oordeel.

Van wegen het voorn. Dept.

(was get.) 't JOOSTINK.

MEMORIE,

houdende de consideratiën en advys van het Departement tot de Indische zaaken, omtrend den voet en wyze, waarop de Regeering van de Caab de Goede Hoop, eventueel zal behooren te worden ingericht.

EERSTE AFDEELING.

Inleiding en algemeene beschouwing der Volkplanting.

Hoe zeer men er zich op toegelegd heeft, deeze Memorie zo kort en in ééngedrongen te maaken, als de aart van het onderwerp, en de belangrykheid der byzondere pointen, die den aandagt van het Gouvernement verdienen, maar eenigszints gedoogen, kan het doch geene berisping verdienen, dat men, voor en alëer den voet en wyze eener toekomstige regeering over eenige Volkplanting te bepaalen, voor af doe gaan, eene algemeene beschouwing over de ligging en uitgebreidheid, van het land zelve, voor het welk deeze regeering zal moeten dienen, zo wel, als over het primitif oogmerk van de stichting der Volkplanting daarop, van de veranderingen door de tijd en omstandigheden, daar in ongevoelig aangebragt; van deszelfs volkrykheid; van den aart, zeden, handteeringen, commercie, behoeften, en laatst bekenden inwendigen toestand der Ingezetenen; van deszelfs nabuuren; middelen van defensie, en wat dies meer zy. Men vleid zich, in de volgende paragraphen te hebben saamgetrokken, al het geen, de zekerste berichten daaromtrend, aan de hand geeven.

§ 1. Korte Geschiedenis.

De geschiedenis leert ons, dat geduurende een reeks van jaaren op het einde der 16e. en het begin der 17e. eeuw, de Engelschen, in gelykheid van Portugeezen en Hollanders, de Caab, als een ververschings plaats gebruikt hebben; dat in den jaare 1620, de Engelschen formeele possessie van de Saldanhabaai genomen, doch ook die possessie al ras verwaarloosd, en gering geacht hebben, tot dat de Holl. O.I. Compie die in het begin der 17e. eeuw, omtrend de Tafelbaai reeds eene rustplaats geëtablisseerd had, onder Van Riebeek, omtrend het midden dier eeuw, op dien uithoek, eene volkplanting gevestigd heeft, die gelyk altyd, in den beginne wel gering, doch echter al ras tot eene aanzienlyke hoogte opgeklommen is, en die zy, door alle de menigvuldige opgevolgde oorlogen, altyd heeft geconserveerd, tot dat zy,

door een samenloop van ongelukkige omstandigheden, maar vooral ook, door de onkunde, niet samenstemming en lacheteit van veelen der Hoofd Bevelhebberen, om hier van, by anticipatie, niets meer te zeggen, op den 15den. Sept. des jaars 1795, dezelve aan de overmagt der Engelschen heeft moeten cedeeren.

§ 2. Ligging, Uitgebreidheid.

De Ligging en Uitgebreidheid der Caab, voor zo verre men in zulk een onmeetbaar Land, eenige, zogenaamde grensscheidingen nodig heeft, of ten naasten by wil bepaalen, heeft men in geene kaart, beter aangetroffen, dan in die welke gevoegd is, agter het tweede deel van Barrow's reize; deeze is de nieuwst bekende, als zynde van de jaaren 1797 en 1798, en waarschynlyk gevolgd naar eene, zeer exacte kaart, door wylen de Kollonel R. Gordon, naar eigene vroegere opmeetingen geformeerd, waar van men de existentie weet, doch die nimmer te vooren in druk uitgegeeven, en nu waarschynlyk in handen van deezen schryver gekomen is. Dit zy nu, zo het wil, een ieder die zich de moeite wil geeven dezelve, met alle andere bekende kaarten, teekeningen en beschryvingen van dien Uithoek te vergelyken, zal moeten erkennen, dat zy ook van allen, de naauwkeurigste is.

De grootste zuidelyke breedte van de uitgebreidheid der Volkplanting is daar by bepaald tusschen de 30 en 35 graaden, in een uitgestrektheid van, na genoeg, 80 à 100 uuren, en de grootste lengte tusschen den 18 en 28 graad Oostwards van Greenwich, het welk eene regte linie, na genoeg van 180 à 200 uuren uitmaakt.

Eene immense vierkante oppervlakte voorwaar! in een climaat, gelykstaande aan de beide boorden der middellandsche zee, het zachste, gezondste en vruchtbaarste, op den geheelen aardbodem.[1]

---

[1]. Sluisken noemt het in eene Missive aan Drost en Heemraaden van Stellenbosch en Drakestein van Novbr. 1793. Brieven I.D. *een gezegend, en door de Voorzienigheid zo begunstigd Land.*

Burgerraaden zeggen (26 Junij 1794) *dat de Kaap opgevuld is met Lands-Producten, waarmede de goede Voorzienigheid steeds niet ophoud dat gewest te zegenen*—doch die zy niet konden afzetten, noch ruilen Sl. II D, Fol. 164-167.

Commiss. van het Koorn Magazyn dito. ib. 181. Besluit der Reg. daar op ib. 184.

N.B.—De Advysen van alle Raadsleden, Besluit, en Publicatie van Septbr. 1794 over het ontvangen van overvloedig Koorn, Sl. Brieven II D, Fol. 184-206.

Overvloed van Wyn ib. III, 40, I. 4.

Notabele Miss. van Sluisken over deeze geheele materie en den *vryen handel* I. D. 252 *seqq*, zie ook hier agter [Section 104, note].

De geographische afdeeling van de vier Hoofddistricten der Volkplanting, als: *Caapdistrict, Stellenbosch, Zwellendam* en *Graaf Reynet*, met de tegenwoordige verblyfplaatsen der naaste Buurvolken, de *Namaaques, Boschjesmannen* en *Caffers*, zyn op deeze kaart, met eene toereikende naauwkeurigheid door punten . . . . afgetekend, en het is van deeze, dat men zich, by het voorafgegaan onderzoek en onder het stellen deezer Memorie, doorgaands heeft bediend.

§ 3. Oogmerk, waar toe deeze Colonie wierd opgericht, enz.

Wy kunnen niet verbeteren het Tafreel, dat, nopens het oogmerk der stichting deezer Volkplanting, derzelver opgevolgde verandering, en de denkbeelden der Colonisten over hunne eigen situatie, kort voor den laatsten oorlog is opgehangen, in een allerbelangrykste Memorie, door den Raad van Politie aan Commissarissen Generaal overgegeeven, den 12 Octb. 1792, en wy neemen daar uit de volgende, alle oplettenheid verdienende passage, hoe uitgebreid dezelve ook moge voorkomen, geheel en al voor de onze over, en zulks te geruster, daar Commissarissen Generaal, ons zyn toegescheenen, by derzelver verslag, van de waarheid van dit Tafreel, ten vollen te zyn geconvinceerd geweest. Zie hier dezelve :—

"Wanneer de Maatschappy het oog op dezen uithoek heeft gevestigd, om aan dezelve eene Colonie opterichten, heeft zy daar mede niets anders bedoeld, als het bezit van eene welgesitueerde plaats, om haare, zo naar Indiën bestemde, als van daar repatrieerende schepen, met derzelver equipagiën, op deeze lange en moeilyke tochten, van 't nodige, en wel voornaamlyk van ververschingen en provisien, voor de verdere reis te voorzien, en dus ook de werkzaamheid van de successivelyk herwaards gezondenen planters alleen bepaald by het bouwen van Koorn en Peulvruchten,—den aanleg van Wyngaarden, Moestuinen, Houtbosschen, ende Veefokkery; mitsgaders tot het oeffenen van zodanige Ambachten, als tot het exerceeren van deeze takken van gewin onontbeerlyk kwamen te zyn, terwyl zy voor 't overige door haar, gunstiglyk wierden voorzien, van al 't geen, 't welk de Colonie, zo tot kleeding en andere noodwendigheden, als tot het vervaardigen van gereedschappen, kwam te benodigen, en zulks tot zeer laage pryzen, waar toe de Maatschappy door de voorspoed, welke zy, door Gods zegen, sints haar begin, tot die tyd toe, onafgebrooken had mogen genieten, in staat was gesteld, zonder dat door haar, in vergelding voor die gunsten, iets anders wierd gevorderd, dan by preferentie, van de voordbrengsels deezer Colonie te worden voorzien,

en te genieten de tiende der graanen, welke door de Colonisten van hunne, voor niet, in eigendom verkreegene Landereien wierden geoogst en ingezameld.

" De zo even gemelde werkzaamheden, zyn ook zekerlyk toereikend geweest voor de uitgebreidheid welke de Maatschappy zich zal hebben voorgesteld, aan deze Volkplanting te geeven, dewyl geduurende eene geheele reeks van jaaren, de gezamentlyke in- en opgezetenen van dit gewest, by de opgegevene takken van Landbouw, de Visschery, eenige weinige Ambachten, en eenen geringen Handel (als welke te dier tyd zich meest bepaalde om 't geene waar van de Maatschappy, deze Colonie verzorgde, en de producten van het land te bewerken, en in detail te verkoopen) hunnen welvaart, oogschynlyk hebben bevorderd, en zulks wel voornaamentlyk door dat de Maatschappy, welke reeds zo veel schatten aan deeze Volkplanting had aangewend, om den bloei en welvaart van de Bewooners noch meer te bevorderen, aan hun vryheid gaf : *het overschot van de voortbrengsels hunner Landereien, na dat de Compagnie daar van behoorlyk zo wezen voorzien, aan vreemdelingen te mogen verkoopen, zonder daar voor eenige geregtigheden te betaalen.*"

Dat wy hier een ogenblik by stil staan ! deeze voordragt schetst naar ons inzien de ware bedoeling der O.I. Maatschappy met het oprichten deezer Volkplanting,—het aanleggen naamentlyk, van een eenvouwige ververschingplaats voor haare schepen, en het plaatsen op, en aan dezelve van zo veel Colonisten, als in staat en toereikend zyn zouden, die ververschingen, door cultuure van den grond, en hunnen bykomenden handen arbeid, altyd in voorraad te kunnen bezorgen.

Het noch geringe getal handen kon ook niet veel meer producten leeveren, dan de telkens uit, en thuis vaarende schepen, het een jaar door het andere benodigd waaren.

Het jaarlyksch vertier, stond dus in eene vry welbereekende evenredigheid, met de jaarlykschen oogst en insaam, en schoot 'er al, by een extra goed gewas, iets over ; of was de vordering der Nederl. O.I. schepen, of voor de Indische Volkplantingen, eens wat minder dan gewoonlyk, dan konden de Colonisten zich van dit overschot met voordeel aan de vreemdelingen ontdoen, zonder daar voor eenige uitgaande rechten te betaalen, die men, in dien stand van zaaken, ook niet behoefde.

Eene comercieele Regeering (men vergeeve die uitdrukking) dat is, een bestuur, 't geen tot zyn primair doelwit stelt, geld te winnen, en het meeste by te draagen in de

algemeene voordeelen der Handelmaatschappy, van welken het de belangen waarneemt, ten einde de Jaarlyksche uitdeelingen, en daar door de prys der actien van Inlage, zo hoog mooglyk te doen klimmen.[1] Eene Regeering, die het wel of kwalyk gaan der Colonisten, alleen in een verwyderd, en vry onverschillig adspect beschouwd, en in dezelve alleen zo veel deel neemt, als by de uitcyffering blykt, dat zy aan die Handelmaatschappy voordeel kunnen aanbrengen, omtrend zo als de deelgenoten in een postroute, de welvaart van een herbergier beschouwen, in welker stal hunne postillons, zich, en hunne paarden onderweegs ververschen, en een wyl uitrusten. Zulk eene Regeering, zeggen wy, kon in den beginne, als toereikend geoordeeld worden, toen het getal der Colonisten noch gering was,—toen men die in de daad niet anders beschouwde, noch behoefden te beschouwen, dan als de Casteleins der Indische Zeeherberg, die men belang had, tot zyn eigen voordeel, te conserveeren ; toen men niet dagt dat deezen vruchtbaaren Uithoek door den tyd, op zich zelve, en afgetrokken van alle relatiën met de O. I. Maatschappy, eene aangelegen en ryke bezitting voor den Staat zou kunnen worden ; toen men 'er misschien mede zou gespot hebben, wanneer men op dien Uithoek voorspeld had, de aanbouw van een aanzienlyke Stad, vermogende Ingezetenen, Uitgestrekte Dorpen, overvloed van Koorn, Wyn, Runderen, Schapen, en wat dies meer is.

Maar nu die Stand van zaaken door een verloop van 150 Jaaren, geheel en al veranderd is, nu men hier voor zich heeft, eene welgevestigde Maatschappy, of Maatschappyen, van meer dan twintig duizend zielen, zonder de dienstbaare persoonen, of oude lands inboorlingen daar onder mede te tellen ; nu kunnen de maximes eener zodanige regeering, als zo even omschreeven, niet langer van toepassing zyn ; de voormalig weinig geachte Herberg, is in eene aanzienlyke Stad, en omliggende Dorpen herschapen ; de Ingezetenen, zijn mede Ingezetenen geworden van een gedeëlte der Bataafsche Republiek, en hebben recht om eene Regeering over zich te vorderen, die hen niet altyd en alleen ten voordeele van een derde, maar voornaamentlyk, en in de eerste plaats naar vaste, beschreeven, en billyke wetten, en op redelyke, door den Souverain te sanctioneeren voorwaarden, ter bevordering van hun eigen welvaart, en dan verder ter bereiking van een mutueel en weerkeerig geluk bestuurt.

---

[1] Van hier ook dat van den beginne aan eene verscheidenheid van belangen tusschen de Burger-Ingezetenen en Compie. Dienaaren heeft plaats gehad.

Dan, hooren wy, de Raaden van Politie verder spreeken :—

" Alle deeze weldaaden en faciliteiten, door de Maatschappy, aan de *eerste Planters* dezer Colonie bewezen, gevoegd by eene zagte Regeeringsform, en de zekerheid, om, in een gezond en vruchtbaar Land, eigendommen (waar na toch alle stervelingen haaken) niet alleen voor niet te verkrygen, maar ook noch alle adsistentie te vinden, om dezelve te ontginnen, en vruchtbaar te maaken, lokten ook welhaast in die zorglyke tyden van vervolging, en oorlog, waar in de Republiek, als de algemeene beschermmoeder der verdrukten wierd beschouwd, naar dit Land, een aanzienlyk getal akkerlieden, die, 't zy direct herwaards gezonden, dan wel uit den dienst der Maatschappy alhier ontslagen, zich allen op de voorn: takken van landbouw hebben toegelegd, en de kinderen, welken zy in menigte verwekten, ook byna niets anders als den landbouw doen leeren, waar door dus de Colonie met rassche schreeden, zodanig is uitgebreid geworden, dat men reeds in den beginne van deeze eeuw (d.i. de 18de) heeft ontwaart, dat de middelen van bestaan aan dezelve toegekend niet toereikend waaren. Want, of schoon 'er als toen noch menigvuldige Landereien wierden gevonden, om, zo ten graanbouw, wyncultuur en, veefokkery te worden aangelegd, en die ook sederd successivelyk zyn uitgegeven geworden, kon het oplettend oog, reeds toen voorzien, dat wanneer geen meer vertier voor de voordbrengsels dezer Colonie wierd uitgedagt, dezelve voortbrengsels tot zulke laage pryzen zouden moeten daalen, dat niemand by die cultuur een bestaan zou kunnen vinden, en dat door veele handen van den Landbouw zouden worden afgetrokken, zonder tot andere nuttige arbeid te kunnen worden gebezigd, alzo men nimmer heeft getragt in deze Colonie zodanige takken van Landbouw in te voeren, waar van de voordbrengsels, arbeid ter bereiding, en stoffe, ter verwerking kunnen opleeveren, maar dat men ook altyd hindernissen heeft ontmoet, om zelf van de alhier zynde schapenwolle, eenige grove manufactuuren te fabriceeren, waar tegens de respectivelyk independente Fiscaals, altyd hebben geyverd, onder het voorgeven dat hier door zouden worden benadeeld de Fabricquen van het Vaderland, schoon wy vermeenen als een der voornaamste redenen van hunne tegenkantingen in dezen, te mogen aanmerken, de vermindering, welke daar door aan hun, en hunne successeuren, in de inkomsten der Douane, door hen geusurpeerd, zou zyn toegebragt geworden, enz., enz."

Wy zullen gelegenheid hebben deeze laatste passage, op eene andere plaats van deeze Memorie toetelichten, en achten

dit uittreksel, by provisie tot ons oogmerk, *hier* genoeg, daar wy in het vervolg meermalen van deze belangvolle Memorie, gebruik zullen moeten maaken.

§ 4. Van eene *Ververschingplaats* is de Caap, eene *Landbouwende Colonie geworden.*

Den Caabschen Uithoek, dan oorspronkelyk alleen tot eene ververschingplaats bestemd, is, by toeval, ongevoelig, en misschien tegen den mensch, maar zeker tegen de gedagten der eerste oprichters, in eene aanzienlyke landbouwende Colonie veranderd. En deeze verandering maakt dezelve *thans*, der oplettenheid van het Gouvernement, dubbel waardig.

§ 5. Het Gouvernement, kan, mag, en moet zich *thans* de belangen dezer Colonie, direct aantrekken.

Met opzet zeggen wy: *thans*, dat is, *nu, meer dan ooit te vooren.* Hoe zeer wy doch, met alle welmeenende 's Lands Ingezeten, de rampen, verliezen en vernederingen betreuren, die ons, den nu geëindigden oorlog berokkend heeft—hoezeer niemand meer dan wy, een afschrik kan hebben, van alle, zogenaamde revolutionaire maatregelen—zo is dit echter een, zo niet het eenigst gelukkig uitwerksel van staats omwentelingen, en van de groote epoques van oorlog en vrede, dat men, by zulke tyden, als ware het door eenen electrischen slag, zaaken veranderen, en verbeteringen daar stellen kan, waar toe vyftig jaaren, in rust en vrede doorgebragt, anders ontoereikende zyn.

Tot aan September 1795, was de Caab onafgebroken geweest in het bezit, en onder het bestuur der O. I. Maatschappy.

De form der administratie was toen noch dezelve, als die eene eeuw te vooren geweest was; alleen was den omslag, het getal der Dienaaren, en de kostbaarheid van onderhoud, hoe zeer wel nu en dan gemodificeerd, successivelyk tot eene verschriklyke en collossaale grootte opgeklommen (want, na genoeg 700 Comp. politike Dienaaren en 600 Lyfeigenen, met derzelver vrouwen en kinderen, die, volgens de monsterlysten, in den jaaren 1795 aan de Engelschen zyn overgegeven, behalven den geheelen Militairen Staat, acht men met recht collossaal te mogen noemen, in evenredigheid van het getal der overige Ingezetenen, en van den veel minder, nodigen, omslag). Het belang dier Ambtenaaren om hunne posten te behouden, het belang en de eerzucht van hen, aan welken zy hunne bevordering te danken hadden, om hunne vrienden, naastbestanden, of geprotegeerden daar in te maintineeren, of by vacature, anderen daar in te kunnen plaatsen, de, omtrend tot *niet* gebragte, verantwoordelykheid,

in een bestuur van byna honderd Bewindhebberen, Hoofdparticipanten, en Ministers de moeilykheid om oude paalen, in een republikeinsche regeeringsvorm, door middel van persuasie, en de gewoone wegen van delibereeren en besluiten, verzet te krygen, de schrik, om zulk een nieuw werk aan te pakken, en zich den haat, vervloeking en tegenwerking van veelen op den hals te laaden ; dit alles te saamen genomen, maakte de daarstelling van zulk eene radicale verandering en verbetering, als wy in het caabs bestuur volstrekt noodzaaklyk houden, voor den Oorlog, en zonder het verlies aan, en weder overname van den Vyand, zedelyk onmooglyk.

Thans dus, is dit tydstip gebooren, en God geeve, dat dit nimmer weder gebooren worde ! Het Gouvernement zal de Caabsche Colonie, uit handen der Engelschen terug ontfangen, en kan dan met deze hunne, als ware het, *geheel nieuwe* Ingezetenen, zodanige *nieuwe* voorwaaden maaken, en zodanig nieuw bestuur over dezelve ordonneeren, als het zelve in zyne wysheid en gemaatigheid, tot beste dier Ingezetenen, en tot wederkerig belang van het Moederland, meest geschikt zal oordeelen.

Met eene spons kan al het voorige gebrekkige en verkeerde worden uitgewischt, met eenen pennenstreek kunnen alle oude twisten doorgehaald en vernietigd worden ; en het nieuw te maaken Charter voor deeze Volkplanting, *hier* met wysheid beraamd, en *daar* met zagtheid, voorzigtigheid, doch ook met gepaste fermeteit, ingevoerd, kan aan dezelve een nieuw leven geeven, en onder Gods zegen, door den tyd, een der belangrykste Etablissementen, voor den Staat opleveren.[1]

---

[1] Entendons ce que suit.

C. Charpentier Cossigny, ex-Ingenieur. Voyage à Canton. à Paris l'an 7 de la Rep. Française, chez André (1798).

Dans l'Avertissement.

" J'ai parlé du Cap de Bonne-Espérance ou j'ai relâché deux fois. Ma manière de voir n'est pas la même que celle de la plupart des voyageurs. Cette Colonie ne me paroit pas avoir autant d'importance qu'on le croit. Je la regarde comme une relâche bien située pour les vaisseaux qui vont aux Indes, ou qui en reviennent : c'est beaucoup sans doute ; mais c'est à cela seulement que se réduit jusqu'à présent son importance. Celle qu'elle peut acquérir par la suite, ne peut être fort étendue, vu les circonstances attachées au local."

L'Auteur semble y avoir été en 1775, p. 18 le coup d'oeil qu'il donne du Cap se trouve renfermé dans peu de pages, depuis 9 à 34 mais il ne laisse pas d'etre interressant.

Il critique, comme tant d'autres, que les rues ne sont pas paveés, p. 11 ; que les trottoirs ne sont pas au niveau, et incommodées par des bancs en maçonnerie, ib. ; que les rues ne sont pas bordées d'arbres, ib. ; que les légumes, quoique très-beaux, y sont aqueux, ib ; que,

En hoe zeer het misschien na de beslissing by de 47 en 48ste Artikelen der Staatsregeling, deswegen gemaakt, ongepast moge voorkomen, eenig ander argument aantevoeren, tot staaving van het recht en de bevoegdheid van het Staatsbewind, om zodanig geheel nieuw Chartre voor deeze Caabsche, en andere Colonien van den Staat vast te stellen, zo vergunne men ons echter daar omtrent, al is het dan ook ten overvloede, deze reflectie in het midden te brengen, die ook misschien, *tegen andere thans geformeerde, pretensien,* niet geheel ten onpas schynt.

Men houd het naar de algemeen erkende regelen van het publiek recht, boven alle tegenspraak verheven, dat alle bezitneemingen van onbeheerde landen—alle conquesten, 't zy dan met, of zonder recht, op andere volken geacquireerd, en alle volkplantingen, geformeerd door Ingezetenen van eenige erkende onafhankelyke Mogenheid, hoe zeer door, en zelf ten koste van, particuliere persoonen ondernomen en uitgevoerd, altyd geschied zyn in naame, en ten behoeve van den Souverain onder welks gebied, de ontdekkers en bezitneemers gezeten zyn, en onder welke vlag, zy de zee bevaaren. Dat aan die Souverain dus ook toekome, het *Dominium Eminens,* over zodanig, eerst ontdekt, in bezit genomen of geconquesteerd Land. Dat het *Dominium Utile,* het geen naar alle billykheid, aan die Ontdekkers of Bezitneemers, wanneer immers de expeditie op hunne kosten ondernomen zy, toekomt, of by expresse Acte of Octrooy word toegestaan aan dezelve, in niets, aan dit onveranderlyk

---

malgré l'abondance des productions, le sol y est stérile, p. 12 etc. etc. Après avoir nommé quelques avantages que l'agriculture pourroit donner, il dit: " Il ne me paroit pas que la colonie ait profité de tous ces avantages, avec autant d'industrie qu'on le croit communément; soit que la Compagnie hollandaise, satisfaite que cette Colonie ait rempli sa destination, qui à toujours été d'avituailler ses vaisseaux, ait mis des entraves à sa prospérité, par ignorance, ou par avarice; soit que le génie hollandais, tourné plutôt vers le commerce, que vers l'agriculture, ne soit pas aussi propre qu'on le croit à fonder de grandes Colonies," pag. 13.

Ses considerations contre les hostilités de coûtume vis à vis les Bosmans et Caffres méritent toute l'attention. Enfin il dit pag. 28. " Si les Anglais conservent cette Colonie, ils lui donneront vraisemblement un grand degré de prospérité. *Si elle rentre sous la domination hollandaise, j'engage la République Batave, à changer la forme vicieuse du Gouvernement de la Compagnie, à encourager l'agriculture, et à accorder aux habitans la liberté du commerce.*"

Stavorinus III D, chap. 28, pag. 329.

" *Il faut qu'il y ait des raisons d'Etat, qui obligent la Compagnie à défendre aux habitans du Cap de faire un commerce libre: car je m'imagine que sans cela elle aurait depuis longtemps appercu, que rien ne seroit plus propre à la soulager dans les charges de la Colonie, et à augmenter en même temps sa puissance.*"

Dominium Eminens kan derogeeren, zelf niet by wyze van prescriptie, of allegatie van immemoriaale possessie, die kennelyk nimmer met eenig effect tegen den Souverain, kan noch mag worden geallegueerd. Uit kragte dan van deeze hoogste territoriaale Souverainiteit, houd men het Staats-Bewind van zelve, en onder alle mooglyke wyzigingen van den inwendigen Regeeringsform ten vollen bevoegd, en (het zy met eerbied gezegt) verplicht, *den dwang der omstandigheden zulks noodzaaklyk maakende*, de inrichting en Regeering van 's Lands Colonien, *onmidlyk*, en uit kragt der hoogste, aan het zelve toevertrouwde magt, zodanig te veranderen en te verbeteren, als met de algemeene belangen van den Staat, en zelf ten meesten voordeele van hun, die tot het Dominium Utile dier Colonien berechtigd zyn, in der tyd noodzaaklyk kan geacht worden.

Men zwygt hier met opzet van eene andere, doch echter in het onderhevige geval, niet minder belangryke hoedanigheid, van grootste Crediteur, die de gemeene Staat competeert in de zaaken der Oost Indische Maatschappy, en uit welken hoofde niemand aan denzelve, eene gewigtige mede-inzage in dit Dominium Utile zal kunnen ontzeggen, daar deeze qualiteit, in het bestel van de Politieke Regeering der Volkplanting minder in aanmerking komt, en alleen dan kan gelden, als 'er over het beleid van commercieele operatien, met den aankleve van dien, en over het surplus van winst uit de producten dier bezittingen, na dat de kosten van het bestuur en der defensie daar van zyn afgetrokken, gehandeld word.

§ 6. Veele, en dringende omstandigheden, maaken dit noodzaaklyk.

Wy maakten straks de verplichting van het Gouvernement, om zich met de verbetering der coloniaale inrichtingen te moeten bemoeien, vast aan den mids, *dat den dwang der omstandigheden, zulks noodzaaklyk zouden moeten vorderen:* en dat dit het geval is met den Caabschen Uithoek, zal, gelooven wy, weinig moeite kosten, te kunnen bewyzen.

§ 7. De evenredigheid, tusschen producten en vertier is verlooren. Gevolgen daar van.

Uit den eigen voordragt van den Raad van Politie, hier boven in de 3de paragraaph aangehaald, zagen wy, dat het der Colonie taamlyk welging, zo lang het getal der Colonisten gering was, en *zo lang de producten van hunnen Landbouw, Veeteelt, Wynoogst, en handen arbeid, in eene zekere evenredigheid bleeven, met het vertier dat men hun daar van toestond.*

Maar deze evenredigheid is verlooren, en de commercieele maximes der O. I. Maatschappy, schynen niet te hebben toegelaaten, zodanige vryen, onbelemmerden handel aan de

Colonisten te gunnen, waar door dit verlooren evenwigt, weder zoude kunnen hersteld, en den vermeerderden aanteelt dier producten, al meer en meer geëncourageerd worden.

Men beoordeele het weifelend systema van het voorig Bestuur, en de vreeze, om, door meer anderen gelukkig en ryk te maaken, het effect van deszelfs uitsluitend octrooy, ook maar in eenig punt te zullen verliezen, is allerwegen in de registers aantetreffen. In 1731, "*zag men de Colonie gaarne toeneemen,*" doch als het op de daarstelling der middelen aankwam, trok men de melk weder op. In 1758 "*beschouwde men het toestaan van een vryen Vaart en Handel als een te gewigtig stuk, om zich daar op, voor als noch, uit te laaten,*" en dit *voor als noch,* heeft gedeeltelyk voortgeduurd tot in 1792, en duurt, voor het grootst gedeelte, noch ten deezen dage.

Dit systema van het voormalig O. I. Bestuur, noch nader uit deszelfs eigene woorden voorkomende, by een rapport van Commissarissen, ter Vergadering van 17e ingebragt den 3den Decb. 1783.

"Zy meenen dat het een zeer naauwkeurig onderzoek zoude vereischen, of het voor de Comp., ja voor de generale commercie van onze Republiek, voordeelig zy, om de Caab de Goede Hoop, tot eene handelplaats te maaken, daar dezelve in haare origine, niet anders als een ververschingsplaats der Nederl. O. I. Comp. is beschouwd, waarom dan ook allen gedreeven wordende particulier Handel, (exept van producten) slechts oogluikend geschied."

"En zo lange dit principe niet is geconstateerd, kan althans in der (Caabsche) supplianten voorstel, om eenige vaartuigen naar Europa en Indiën te zenden, niet worden getreeden.

"De Colonie dan beschouwende, zodanig als zy in haare origine is geweest, en (N.B.) *waar in, tot hier toe geen verandering is gemaakt,* te weeten als eene ververschingsplaats, moet het but daar van zyn, om zo veele, en zo goede producten aldaar te bekomen, als men zoude kunnen van noden hebben enz. enz.

"Aan de in dienst zynde Dienaaren aan de Hoofdplaats, behoort (conform van het aangeschrevene op 30 Octob. 1706) alle culture van Vee, Graan, of Wyn, te blyven verboden, en aan hun dus ook geen land in eigendom, huur, of ander zints worden vergund, direct of indirect, op pæne van confiscatie enz. enz."

Er zyn intusschen soms wel eenige middelen beproefd, om de Ingezeten van hunne overvloedige producten te ontlasten, door die allen, voor eenen vooraf bepaalden prys, voor

reekening der Comp. in koop over te neemen, en in de Magazynen op te slaan, tot dat die naar Nederland zouden kunnen worden vervoerd : doch dit middel was precair, hong af van het enkel goedachten des Bestuurs, gaf gelegenheid tot aanmerklyke, en byna onmooglyk te ontdekken, bedriegereien, in de toemeeting en weder uitlevering dier producten, en de proeve van de verzending dier producten in Comp. schepen ; en derzelver verkoop, in Nederland, viel zo ongelukkig uit, dat men, na aanmerklyke schade daar op geleden te hebben, ook van dit gebrekkig middel voor het vervolg heeft moeten afzien.

Commissarissen Generaal, voelden alle deeze dwaalingen, en de schadelyke uitwerkselen van zulk eene verkeerde staatkunde, en erkenen die doorgaands in het verslag hunner verrichtingen aan de Caab ; zy hebben ook wel de weg gebaand tot merklyke verbeteringen en soulagementen, doch hunne handen waaren gebonden, door het, hier vooren aangehaald, onveranderd systema van bestuur, dat by de O. I. Maatschappy, altyd had plaats gehad, en dat van alle commercieele, en vooral van alle geoctroyeerde associatien, onafscheidlyk is, namentlyk, dat, van eene altyd duurende bereekening van *eigen* voordeel, het daar toe dienstbaar maaken van de industrie, arbeid en vermogens van al wat haar omgeeft, en het plaatsen van de middelen van geluk en welvaart der individu's, en van de voordeelen uit eenen vryen Handel, ook voor anderen moetende gebooren worden ; in een verwyderd aspect, enz.

In enkel handeldryvende Coloniën, en vis à vis van andere Vorsten of Volken, met welke men door contracten en uiterlyken toestel van militairen magt moet handelen, zal zulk een systema, misschien door de noodzaaklykheid kunnen worden gerechtvaardigd, doch wy houden dit op eene, louter landbouwende Colonie, van zo veel gewigt en uitgebreidheid, als de Caab, immers thans is, voor verderflyk.

Intusschen moest dit evenwigt, of evenredigheid, tusschen *producten* en *vertier* wiskunstig verlooren gaan, by gebrek aan vryen Handel, en dit verlies heeft meer dan eens, het zonderling, doch in de staats-huishoudkunde, zeer opmerkingswaardig verschynzel doen gebooren worden, dat men in een land, overvloeiende van Koorn, byna tot den kommerlyksten hongersnood is gebragt geworden.

Toen er naamentlyk noch weinig Ingezetenen aan de Caab woonachtig, en weinig Landen bezaaid waaren, wierd 'er geen meer Koorn gewonnen, noch wyn geperst, dan die tot consumptie dier Ingezetenen, en 's Comp. schepen en Dienaaren nodig was, en het dan overschietende, wierd, by gratie, toegestaan, aan de vreemde passeerende schepen voor victualie

te mogen verkoopen. En toen had misschien, het hier boven opengelegd systema der O. I. Maatschappy, zyne nuttigheid, of immers bragt het den Colonisten toen minder in ongelegenheid.

Maar intusschen vermeerderden de Ingezeten, en wel sterker dan in andere landen, daar de gezonde en aangenaame lucht streek, en den overvloed der eerste levensnoodwendigheden, de huwelyken gemaklyk maakten, en de voordteeling bevorderden.

Zie hier eene tabelle der successive progressen, dier bevolking uit officieele berichten opgemaakt.[1]

	Vrye Lieden. Mans en Vrouwen.	Knechten en Lyfeigenen. Mans en Vrouwen.
in 1772 ..	8,301	8,412
1775 ..	8,669	9,027
1778 ..	9,507	11,255
1783 ..	11,060	12,019
1786 ..	11,829	13,233
1791 ..	13,028	16,613
1793 ..	13,830	16,767

Barrow begroot de vrye Ingezetenen in 1798, op 20,000 in de geheele Colonie, of op 15,000, behalven de Caabstad.

Met deeze successive vermeerdering van menschen en handen, moesten ook noodwendig de cultuur van koorn en wynlanden, veeteelt en schapenfokkereien vermeerderen; doch het verbod van vryen handel, met deeze alzo vermeerderde producten, en andere, daar voor, weder in te ruilen waaren, deed de pryzen van de al geduurig in grootere hoeveelheid ter Caabstad aangebragte koorn en wyn somtyds zodanig daalen, dat de Landlieden, naar veele dagreizen verre, langs ongebaande wegen, en met den langsamen tred hunner trekossen, hunne tarwe ter markt gebragt te hebben, geen kopers konden vinden, en zich genoodzaakt zagen, hun koorn, omtrend voor niet, weg te geeven, of met groot verlies en schade,

---

[1] Staat der bevolking by de overgave aan *Ons Amst. Court.* 1803 26 Jany. No. 76.

Europeeren ..	6,890	Paarden ..	49,778
Vrouwen ..	4,761	Hoornvee ..	225,635
Kinderen ..	13.127	Schapen ..	1,490,880
Eur. Bedienden..	482	Wynkelders	2,856
Ged. Hottentotten	30		
Slaven	20,960		
Slavinnen ..	9,169		
Kinderen ..	5,720		
Hottent. ..	7,375		

op gehuurde zolders te moeten opslaan,[1] en (men schaamt zich, het te moeten zeggen) uit wanhoop, soms de duigen uit hunne vaten te slaan, en de wyn te laaten wegstroomen, om alleen de ledige vaten, weder naar hunne landhoeven te sleepen. En of 'er noch iets aan ontbrak, zo had men, ter strictere invordering der Tienden, ingevoerd, dat van deze, alzo dagreizen verre, aangebragte koorn en wyn, aan de militaire bezetting op het Kasteel, langs welke alle aanbreng passeeren moet, de Tiende tot behoef van 's Comp. Cassa, by calculatie, evaluatie van den prys der vragt, die soms geene waarde opbragt, vooraf in klinkend geld moest worden betaald, het geen de aanbrengers, voor dat hunne waar verkogt was met moeiten konden leeveren, en daar door almede, van den aanbreng wierden afgeschrikt.[2]

§ 8. Landbouwers en Colonist, maaken beiden, Schulden.

Deeze Landbouwers alzo geen of zeer weinige waarde, voor hunne ter markt gebragte waaren, hebbende bekomen, en echter genooddrongen, zich by ruiling allerlei kledertuig, gereedschappen en allerhande behoeften op de Caab te moeten aanschaffen, moesten op credit koopen, en dus het gekogte duurder betaalen. De verkooper daar tegen kreeg groote schuldboeken, en had geen kas-geld, noch andere reeële waarde om weder zyne Crediteuren te kunnen voldoen ; de Luxe was intusschen door de geduurig aankomende Europeesche en ryke Indische passagiers, die gewoonlyk eenige tyd aan de Caab uitrusten, maar inzonderheid, door het lang verblyf der fransche Vloot en Troupes in den voorlaatsten Engelschen oorlog van 1780-1784, onmatig gesteegen, de verteeringen in de Caabstad, en derzelver nabyheid, waaren verre boven de vermogens geklommen. De vrede van 1783 en 1784, verminderde de geduurige aankomst

---

[1] Zie Missive van Sluisken 14 April, 1794, 92 *seqq.* 1 Deel.

Id. II D. Fol. 2 p.v^se, 15 p.v^se, N.B. 24 p.v^se.—26.

En in dien overvloed van producten was gebrek aan yzer, smeekoolen, duigen en banden. 1 ib.

[2] Zie A { 336 / 309 } —nadere ordre en verligting in de Wyze van betaling der Tienden van den R. v. P. 27 Maart 1792. A. 324, 326, wordt door Comm. Gen. over de in dezen gehoudene handelwyze sterk gereprimandeerd A. 331 p.v. enz., derzelver Verschooning. A. 343 *seqq.*

Van Peulvruchten worden geene Tienden betaald. A. 336.

Request van Koornbouwers over die Materie. A. 335-342 p.v^se.

Als de Vryheid van verkoopen daar is, zal de Landman *geene hardigheid in het opbrengen der Tienden kunnen voorwenden.* A. 354.

De prys van 't koorn te verhogen, liever als de Tienden verminderen, ib. p.v.

der talryke Vloten, en Eskaders, die staande den oorlog schatten hadden aangebragt, en de temporaire resources, om die verteeringen te kunnen gaande houden, hielden met den Vrede op, en het oude gebrek aan vertier quam weder terug. Dit alles te zamen, gevoegd by het echter aanblyvend noodzaaklyk onderhoud van slaaven, gebouwen, en al het verder nodige tot den Landbouw, by den Boerenstand, maakten onder alle Classen van Ingezetenen, berooide hooften, en men zogt ongelukkig in eene woeste en onbesuisde drift, ter omkeering der gevestigde order van zaaken, een kwalyk berekend middel, om zyne eigene vervallen finantien te herstellen.[1]

§ 9. Gebrek aan Koorn.

Maar ook had dit gebrek aan vertier, een andere schadelyke uitwerking. De Landbouwer ziende dat hy zyn koorn of geheel niet, of voor geene genoegzame waarde kon verkoopen wierd mismoedigd om in een volgend jaar, weder zo veel land te bebouwen en te bezaayen. Hy teelde dus niet meer dan hy voor zich, en zyn gezin, bereekende te zullen nodig hebben, en den aanvoer naar de Caabstad was dan weder buiten den geforceerden aanbreng van Tienden en pachtkoorn, zeer gering. Maar ook kwam aan sommige oorden wel een misgewas, en daar de Boer, alleen op zyne eigene gewoone behoefte gereekend had, zonder iets meer te zaayen, 't geen hy toch niet verkoopen kon, veroorzaakte dit, in zulk een gezegend land, *alleen door het gevolg van een kwalyk begreepen belang, en, naar ons inzien, verkeerde staatkunde*, gebrek, dat soms voor hongersnood heeft doen duchten. In 1786 heeft men graanen uit Nederland naar de Caab moeten aanbrengen, en in 1792, tydens het aanzyn van Commissarissen Generaal,[2] waaren, aan de Caabstad, niet meer dan 1,600 à 1,700 mudden Tarwe, dat is voor de behoeften van 18 dagen, in voorraad, terwyl maandelyksch, naby 26 à 2,700 voor de consumtie aldaar nodig zyn.[3] Men stelle zich zulk een gebrek voor, aan eenen Uithoek, daar men eenige duizende monden spyzen moet, en daar men weeken zeilens nodig heeft, om by zulk een ontstaand gebrek, levensmiddelen

---

[1] Zie de beginselen deezer troublen in Stellenbosch April, 1793. F. 175, 179, 181. Comm. Gen. gaan in persoon derwaards ib. 183. Memorie van Bezwaaren der Burgeren al daar ib. 185.

Ophef van zommige derzelve by Publ. van C.G. ib. 189.

— by eene Executonaale Verkoping aan de Paarl. F. 193. De conducte der Gecomm. uit de Just. geapprobeerd, 196.

Omstandig vertoog van Bezwaaren door 180 Burgeren getekend, vooral tegen het Papierengeld en de nieuwe belastingen, G. 124-148.

[2] Zie A. 305, *segq.* 328.

[3] A. 328 p.v.

van de naastby gelegene Colonien te kunnen bekomen, en waar het dan noch onzeker is, of ook daar de voorraad eenige mededeeling kan toestaan, en of een of ander oorlog, zulk eene Colonie niet vyandelyk gemaakt heeft.

§ 10. Politike gevolgen hier van, en van andere, bykoomende oorzaaken.

Wanneer men zich nu voorsteld, de zedelyke gevolgen, die zulk een staat van zaaken, op de gemoederen der Ingezetenen hebben moest, en wanneer men daar by voegt de strenge beboetingen en executien, by ontdekte verkoopingen ter sluik, en tegen de vigeerende wetten, de geduurige aanmaningen der Heeren Majores, om de Tienden, Recognitien, Pagten en middelen, rigoureuselyk in te vorderen, en met nieuwe te vermeerderen, het geduurig vermeerderend papierengeld, en het verdryven van klinkende specie, de onophoudelyke twisten, tusschen Collegien en Collegien, en tusschen de byzondere leden derzelven onderling : behoeft men zich dan wel zo zeer te verwonderen over de morrende ontevredenheid der Inwooneren, die noch vermeerderd moest worden, naar mate hunne, soms zeer bescheiden, klagten, of ten hunnen voordeele en welvaart, door de Caabsche Ministers zelve, gedaane voorstellen, of niet gehoord wierden, of zeer lange buiten dispositie bleeven, en dan noch maar ten halven gebeterd wierden ; (men leeze, des wegens een bundel gedrukte stukken, van de jaaren 1782-1785, en daar onder het belangryke en zeer discreete request van 14 der notabelste Ingezeten aan wylen den Gouverneur van Plettenberg, en den Politiken Raad geadresseerd, den 17 Feb. 1784, met het daarop uitgebragt rapport). Was het dan zo onnatuurlyk, dat slegthoofden, die zich ook daar, gelyk helaas ! in het Vaderland, maar al te veel bevonden, met deeze onvergenoegdheid der Ingezetenen hun voordeel zogten te doen, en overal Scheuringen, desorders, oproer en geweld zogten te stooken ?[1] wy verfoeiën die daaden ten hoogsten, maar het is de plicht van een billyk bestuur, de oorzaaken van zulk een algemeen volks-misnoegen, nategaan, en daar na de noodwendige gevolgen dier oorzaaken, menschkundig te beöordeelen, eer het een overhaast vonnis stryke.

Eene geheele Maatschappy, is nimmer ontevreden, of er zijn redenen voor dit misnoegen aanwezig. Men maake die Maatschappy eerst gelukkig, door goede en billyke Wetten, en inrichtingen, en straffe dan de overtreeders ! *Rixarum author non est, qui ira aliquid facit sed qui iræ causam dat.*

---

[1] Zie het getuigenis van R. van Oudshoorn over den *aart* der Kaapsche Ingesetenen, B. 151.

§ 11. Staat der Colonie, by de komst van Commissarissen Generaal in 1792.

In deezen stand van zaaken, kwamen Commissarissen Generaal aan Cabo de Goede Hoop in den Jaare 1792, en zie hier de beschryving, die zy van den toestand dier Colonie, aan Heeren Bewindhebberen hebben ingezonden.[1]

"Wy vonden het grootst gedeelte der Ingezetenen geruineerd in hunne finantien, en zonder resources om dezelve te herstellen; de Rollen van den Raad van Justitie, by elke zitting opgevuld met citatien tot betaaling van schulden. Executiën op Executiën gestapeld, zonder dat de nood der Crediteuren toeliet, aan de Debiteuren, eenig uitstel te verleenen. Het numerair, uit de Colonie als verbannen—de vaste goederen daar door, hunne waarde byna, geheel verliezende, de vermogende zo wel als onvermogende met eene totale ruine bedreigd, een algemeen gemor, misnoegen en verbittering tegen de Regeering (natuurlyke gevolgen eener, zo hooplooze toestand) zich allerwegen openbaarende, eene weigering om de geprojecteerde, of eenige andere nieuwe belastingen, te betaalen, eene opentlyke tegenkanting aan de beveelen der Regeering daar toe, geëmaneerd; deeze, de handhaving van hun gezag, reeds hebbende opgegeven; gebrek aan de nodige ondergeschiktheid onder 's Compagnie's Dienaaren; desorde in verscheiden departementen van het bestuur; verdeeldheden onder veelen, die de handen ineen behoorden te slaan, om elkander in de gemeene zaak te onderschraagen: zie daar, eene korte, en waarachtige schets, van den toestand, waar in wy de zaaken alhier, by onzen aankomst vonden."[2]

Welke ontmoedigende beschryving, ten vollen instemt, met de eigen opgave der Raaden van Politie, in derzelver Memorie van 12 Octb. 1792, hier boven §3 aangehaald.

Wy kunnen niet anders, dan met lof, melding maaken, van alle de poogingen, door Commissarissen Generaal in het werk gesteld, om, voor zo verre hunne magt strekte, of liever, zo verre het systema van commercieel Bestuur der Maatschappy toeliet, het grootst gedeelte, dezer opgetelde bezwaaren, en treurige tafreelen te verbeteren, of immers te matigen, en de

---

[1] Den 18 Juny, 1792, aangekoomen.
2 July — Voorgesteld, en Sessie genoomen.
2 Septbr. 1793, dag van afscheid. G. 104 p.v.
September 1793. Vertrokken naar Batavia.

Ordre der Ceremonie by het Afscheid neemen van Comm. Gen. G. 106.
Aanspraak van afscheid. G. 118 p.v.

[2] Zie Miss v.d. R. van Pol., van 23 Aug. 1792. A. 240.

middelen te beramen, tot bevreediging, der zo zeer ontstelde harsenen en ontruste gemoederen, en het scheen ook, dat zy, by hun vertrek, daarin, taamlyk wel, waaren geslaagd, doch dit schynt echter niet van langen duur geweest te zyn : immers zyn de berichten van wylen den Commissaris Sluysken, die, geduurende vacature van het Gouvernement, door welgem. Commissarissen Generaal, ad interim, met het bestuur der Colonie belast was, en die in die qualiteit heeft blyven fungeeren, tot by de overgave der Colonie aan de Engelschen, in Septb. 1795 opgevuld, met verhaalen van zulke openbaare desorders saamenrottingen, oproerige daaden, geschriften en gesprekken, dat men de Colonie mag beschouwen, als te dier tyd geweest te zyn, in een volmaakten staat van regeeringloosheid, en dat men daar aan mede, ingevolge het eigen aveu, van welgem. Commissaris Sluisken, de weinige welmenende defensie de Ingezetenen, en de spoedige overgave der Colonie aan den Vyand, te danken hebbe.

§ 12. Finantieele beschouwing van het Etablissement aan de Caab.

Wy hebben tot hier toe, de noodzaaklykheid, tot eene geheel te veranderen, en te verbeteren orde van zaaken, aan de Caab de Goede Hoop, afgeleid, uit de gevolgen van het, naar ons inzien, verkeerd politiek systema, tot aan de jongste overgave aan den Vyand, aldaar gevolgd, en daar toe alleen eenige hoofdtrekken aan de hand gegeeven ; want eene gedetailleerde opgave van alle de byzonderheden, die wy, in een attente, en omslagtige lecture, der Caabsche stukken en geschriften, ter bevestiging van ons gevoelen, ten dezen opzichte hebben aangetroffen, zou boeken schrifts vereischen, en den kostbaaren tyd, tot het te blade brengen, en leezen van zo veele onaangenaame gewaarwordingen nutteloos verspillen.

Hy, die met het Gouvernement deezer Colonie, op nieuw staat vereerd te worden, en zy die misschien van wegen 't Gouvernement, als Commissarissen ter overname, en nieuwe regeling van het Bestuur deezer Volkplanting, zullen gezonden worden, zullen zich de moeite tot naleezing van alle die details, behooren te getroosten, zonder welke, zy buiten staat zullen zyn, aan het oogmerk hunner zending, naar behooren te kunnen voldoen.

Maar voegt men hier nu by eene vluchtige beschouwing van den staat der inkomsten en lasten, zo als die uit de boeken van reekening der Caabsche Ministers blykt, zal de noodzaaklykheid tot redres, onzes 'erachtens, noch sterker moeten gevoeld worden.

Wy beveelen onder meer andere stukken, daar toe, bovenal aan, de lecture van het schoon en naauwkeurig rapport, door de kundige Bewindhebberen O. W. Falk, E. Craayvanger en J. P. Scholten, den 3den May 1790, byzonderlyk over de Caabsche lasten, uitgebragt, en, behalven in 's Raads Registers, mede te vinden in de N. Nederlandsche Jaarboeken van May 1790. Het verdiende geheel en al in deeze Memorie geinsereerd te worden, en is voor geene verkorting vatbaar, dan, om redenen, zo aanstonds gemeld, laaten wy het attente onderzoek, en naleezing daar van, den toekomstigen Gouverneur, en Commissarissen bevoolen.

Uit voorz. Rapport, neemen wy hier alleen over, den telkens acresseerenden staat der Caabsche lasten, die bedraagen :—

in 1757	Nederl. geld	*f*432,937 : 5
„ 1767	„	391,347 : 2
„ 1777	„	454,096 : 6
„ 1787	„	1,586,501 : 6
„ 1788	„	1,798,717 : 5 : 8

Waar by men dan, naar luid van het zelve Rapport, noch zoude moeten voegen, eene jaarlykscbe toelage van *f*18,000 aan den Gouverneur, en noch omtrend *f*200,000, die voor gage's en Tractementen der dienaaren, doorgaands in het Vaderland betaald wierden.

Enorme uitgaven voorwaar ! vooral dan, als men die in computatie brengt, met de Winsten en Inkomsten, die in 1757-1777 niet meer beliepen, dan van *f*160,000 tot *f*200,000, en in 1786/7, *f*282,142 : 14.

Uit andere Officieele Registers voegen wy, hier noch de volgende opgave by :

	Lasten.	Winsten en Inkomsten.
1789	*f*1,744,361 : 12	*f*341,474 : 15
1790	1,617,433 : 1	403,030 : 9 : 8
1791	1,300,633 : 14	480,983 : 6
1792	758,421 : 7	415,759 : 18
1793	889,203 : 13 : 8	466,551 : 11
1794	817,881 : 12 : 8	588,260 : 16 : 8

Omtrend alle welke opgaven, wy echter moeten reflecteeren :

1. Dat onder de lasten mede gecomputeerd zyn de soldeyen en randsoenen der militaire bezetting, zo nationaale Infanteristen, Artilleristen, en die van de Genie, als van in sommige jaaren, grootere of kleinere gedeelten, der, in dienst der O. I. Maatschappy, geëngageerde Regimenten van Luxemburg, Meuron en Wirtenburg, welke zeer ongelyke en van het eene jaar tot het andere, zeer verschillende militaire kosten, niet eigentlyk op den vasten staat van jaarlyksche

Caabsche Lasten kunnen gebragt worden, te minder daar alle die Regimenten, hoe zeer eigenlyk, noch alleen, voor de defensie der Caab bestemd, echter geheel of gedeeltelyk, een tyd lang, aldaar gebleeven, en van de fatigues der reize zich hersteld hebben, ook hunne zieken en depot's aldaar hebben agter gelaaten, wanneer de frissche manschappen verder op, naar Ceilon en Java zyn getransporteert geworden.

2de. Dat ook, onder de exessive zwaare lasten van de jaaren 1787-1791, behooren de kosten der omslagtige, en, zo het ons toeschynt, in evenredigheid dier kosten, veelal nuttelooze fortificatiën, door 's Comp. Ingenieurs aldaar aangelegd.

3de. Dat men een gedeelte der nuttige dispositien van Commiss. Generaal, kan opmaaken, by vergelyking van de, in de jaaren 1792-1794, aanmerklyk verminderde lasten, en verbeterde Inkomsten en Winsten; in tegenstelling van die der voorige jaaren, en ook daar uit een gegronde hoop scheppen mag, dat, door vernieuwing en voortduuring van zodanige dispositiën van menage, en orde, by het, nu nieuw te creëren Bestuur, de finantieele staat dier Colonie, voordaan niet ligt weder zulke nadeelige saldo's zal kunnen opleeveren, als de jaaren 1787-1791, hier boven, ons vertoonen.

4de. Dat het ook, door de ineensmelting van *Winsten* en *Inkomsten*, niet gemaklyk te bepaalen zy, hoe veel in elk jaar, in de Caabsche Kas, gekomen is, uit hoofde van *voordeel* op den handel, die onder het woord *Winsten* bedoeld word, en welke het netto product zyn, der *rechten en impositiën*, die door de Ingezetenen of de scheepvaart, daar in gestort, van welke laaste vooral, het tot het oogmerk van deeze Memorie, ten uitersten belangryk is, zo na mooglyk, het afzonderlyk jaarlyksch bedraagen te kunnen weeten. Uit eene Officieele Lyst, door de Commissaris Sluysken, overgegeeven, schynt het, dat de inkomsten uit Heeren rechten en Douane gesprooten, in een jaar, van 1 Sept. 1793, tot 1° Aug. 1794, hadden opgebragt .. ƒ465,449 : 12
en dat die zyn geproflueerd uit recognitiën der Landereiën .. .. 134,763 : 18
40ste penning van verkogte vaste goederen .. .. 48,003 : 14
Douane .. .. 37,889 : 3 : 8
Pachtpenningen .. .. .. 100,632 : 8
Vatgeld .. .. 35,537 : 10
Tienden .. .. 47,105 : 3
Vendugelden .. .. 23,830 : 18
Huurpenn. van Huizen, enz. .. 3,179 : 0
Gestempeld papier .. .. .. 34,507 : 17 : 8

De *Winsten* schynen in dit jaar, afzonderlyk bedraagen te hebben *f*144,713 : 10, terwyl op eene andere lyst, de Tractementen en Emolumenten van 680 politieke Dienaaren, by de overgave, aan de Caab zich bevindende, te zamen bedraagen eene somma van *f*331,782 : 18, behalven noch het onderhoud van 596 slaaven, ter somma van *f*23,429 : 5 : 8, onder welke somma echter, de renten van het Capitaal, tot derzelver aankoop besteed, niet mede zyn gecomprehendeerd, die men doch op *f*3 a 4,000 jaarlyksch begrooten mag.

De Soldeyen, en emolumenten van 613 Infanteristen staan daar by berekend

	op *f*179,817 : 0 : 0
426 Artelleristen	140,517 : 4 : 0
39 van de Genie	17,239 : 0 : 0
Timmeragie en Reparatie ..	16,670 : 4 : 0
Fortificatien	13,057 : 12 : 8
Kosten der Justitie	10,666 : 7 : 8
Permanente Schepen en Soldeyen op dezelve	17,793 : 1 : 8
Onkosten van Chaloupen en mindere Vaartuigen	9,885 : 16 : 8
Allerlei ordinaire en extraordinaire kosten	56,904 : 15 : 0
Behalven noch, voor kosten van passeerende schepen ..	107,925 : 18 : 0

Men heeft geoordeeld dat alle deeze lasten, genomen over het laatste jaar, voor dat de Caab uit onze handen geraakt is, eenmaal, zo naby mooglyk, gespecificeerd, in deeze Memorie, een plaats te moeten inruimen ten einde elken leezer, en ons zelve, gelegenheid te geeven, daar op zyne beschouwingen, raissonnementen en calcules, voor een volgend Bestuur, te kunnen bazeeren, en byzonderlyk ook ter handleiding van hun, die eenmaal zullen moeten beslissen:

Of, en *welke*, der opgenoemde Middelen en Inkomsten, zullen kunnen, en behooren te worden vermeerdert, en gebeneficeerd.

Of, en *hoedaanige*, andere nieuwe daar by, zoude kunnen en behooren te worden ingevoerd.

Of, en *welke*, der aangegeeven Lasten, en dan, in hoe verre, elk derzelve, zouden kunnen en behooren te worden afgeschaft of verminderd.

§13. Besluit, uit alle voorgaande Consideratien getrokken.

Wy moeten onze penne met geweld terug houden, om de massa der Consideratiën, die wy, op het voorige systema van Bestuur, en deszelfs gevolgen, noch zouden kunnen maaken, en die zich, als om stryd, onderling verdringen, niet noch oneindig te vergrooten. De stoffe is onuitputbaar ; de bronnen, uit welke die kunnen verzameld worden, zyn menigvuldig ; en men is, geduurende het zoeken en byeenbrengen derzelve, onëindig meer verleegen geweest, om voor derzelver rangschikking eene geregelde orde te vinden, dan wel bekommerd, of men iets belangryks zou kunnen aanbieden.

Wy vleiën ons echter, tot hier toe, genoeg gezegd te hebben, om daar uit, by recapitulatie, deeze gevolgtrekking, tot besluit onzer eerste Afdeeling, te mogen vaststellen:

A. De Caab, beschouwd als ververschingplaats is, voor de Nederl. Scheepvaart op de Oost Indien onontbeerlyk.

B. De Caab, beschouwd, als eene landbouwende Volkplanting, kan, onder een goed en zagt Bestuur, door den tyd, eene gewigtige bezitting voor den staat worden, zo niet in eigentlyk gezegde directe rendementen voor 's Lands Kas, dan immers voor den wederzydschen Handel, met Bataafsche Ingezetenen, in het Moederland en in de andere Indische Volkplantingen.

C. Het systema en de inrichting van het Bestuur aan de Caab kan misschien goed en voldoende geweest zyn toen dien Uithoek in de kragt van het woord, alleen eene ververschingplaats was, en noch maar een gering getal Ingezetenen bevatte.

D. Doch, na de, zo aanmerklyk vermeerde, en noch daaglyksch aan groeiende bevolking, kan dit systema niet alleen geene toepassing meer hebben, maar is volstrekt verderflyk, ten waare men het grootst gedeelte der Inwooners weder noodzaakte van daar op te breken, en naar elders te verhuizen, en dus deeze, nu tot eene aanzienlyke landbouwende Colonie, gevormde bezitting weder terug bragt *tot*, en dan voordaan hield, *in* den staat van eene eenvouwige ververschingplaats.

E. Aan het drukkende van dit systema, en het harde gevoel van deszelfs uitwerkzelen, mag men voor het grootst gedeelte toeschryven, het aanhoudend misnoegen, gemor en tegenkantingen der Ingezetenen.[1]

---

[1] J. H. Wagener door Sluisken in Commissie gezonden tot onderzoek van de ontevredenheid der Landbewooners, zegt in eene van desselfs Brieven : " dit zal een provisioneel bewys opleveren, wat goed effect

F. Indien dus het Gouvernement, met ons, van deeze waarheden overtuigd is zal het een ander en verbeterd Bestuur, en Handel systema, op de Caab moeten invoeren, het geen voor het geluk der Ingezetenen, het wederkeerig voordeel van het Moederland, en het gerief der O. I. Commercie tevens geschikt, de oorzaaken deezer ontevredenheid wegneemt.

G. En hier toe is het Gouvernement ten vollen bevoegd, niet om dat dit zou zyn, een *nieuwe* magt, aan het zelve, by de Staatsregeling, of na de revolutie van 1795, opgedraagen, maar omdat het Dominium Eminens, over alle, en dus ook over deeze Volkplantingen, naar de onbetwistbaare regelen van het publieke recht, altyd behoort heeft aan den Heer van den Lande, en niet kan behooren aan een individu, of verzaamling van individu's, hoe groot en magtig ook, in rykdom en getal, die zelve onderdaanen zyn, en welk Dominium, hoe zeer wel de uitoeffening daar van, by Octrooy of Charter, voor een bepaalden tyd, door dien Landsheer, aan een of meerderdens kan worden gedefereerd, doch altyd onafscheidelyk van, en onvervreemdbaar behoort tot, de Souverainiteit van het Moederland zelve, waar van de Coloniën een gedeelte uitmaaken, zonder dat daartegen ooit eenige immemoriaale possessie, of præscriptie, kan worden geallegueerd.

H. Eindelyk, het gelukkig tydstip is daar toe, *thans*, zo ooit, gebooren. De overgave der Colonie aan den Vyand, verbrak op het zelve oogenblik alle, tot daar aan toe, aanwezig geweest zynde, betrekkingen tusschen het voormalig Moederland, en deeze Volkplanting. Alle wederzydsche verplichtingen, rechten, beneficiën, en wat dies meer zy, uit welk een vroeger Chartre of Octrooy ook gebooren, hielden met die overgave, op, geene verbonden met Indiaansche Vorsten, welker getrouwe naarkoming, onzen voornaamen steun en behoud in Indien uitmaakt, staan ons hier in den weg. Geen Collegie van Regeering aldaar, geene Societeit, noch individueel persoon, kan eenige wettige reclame maaken, op, Ambten, privilegien, of faveurs, daar te vooren aan hem geconcedeerd geweest, by de weder overname is alles nieuw, en nimmer bood zich dus een gelukkiger gelegenheid aan, om, zonder eenigen dwang,

---

men van de Ingesetenen te verwagten heeft, *wanneer men hen de billykheid van de gemaakten schikkingen op eene eenvoudige, naakte en waarachtige wyze onder het oog brengt.*" Sl. Br. 1 D. Fol. 78 p.v. Bundel van St. tot Gr. Reinet P.

De stukken en rapporten van deeze Commissie verdienen lectuure en opmerking ib I.D. Fol. 73 *seqq.* p.v. zyn gebonden in den Bundel van Stukken tot Gr. Reinet gehoorende.

beletzel, of dikwerf noodzaaklyken, eerbied, voor het oude gebrekkige, een nieuwe en betere orde van zaaken, aldaar in te voeren.

De volgende Afdeeling deezer Memorie, zal daar toe, eenige Hoofdtrekken, aan het oordeel van kundiger Mannen onderwerpen. En uit de verschillende, *positive*, daar by aangevoerde, pointen, zal men telkens, by tegenstelling, kunnen opmaaken, de menigvuldige gaapingen en gebreeken, die wy in de verschillende onderdeelen van het politiek Bestuur aan de Caab, hebben aangetroffen, en waar van de vreeze voor prolixiteit, ons heeft terug gehouden, mentie te maaken, by de voorenstaande consideratien.

TWEEDE AFDEELING.

Bevattende de Hoofdtrekking, die by de inrichting van het toekomstig Bestuur der Caabsche Volkplanting, zouden kunnen, en behooren te worden in acht genomen.

Om in deezen, met eenige Orde, te werk te gaan, zal men, zo kort de rykheid, en het gewigt der stoffe, zulks toelaaten, de volgende Hoofd pointen, als de voornaamste, en in de, hier na opgenoemde, rangschikking, onder den aandagt brengen : als

Voorafgaande, algemeene bedenkingen.

Bevolking der Colonie.

Godsdienst, Opvoeding, Beschaaving.

Landbouw, Wynoogst, Veeteelt, Jagt, Peltereiën, Vischereiën, Producten.

Boschen, Timmerhout, Brandhout.

Mynen.

Politiek Bestuur der Colonie.

Bestuur der Caabstad.

Bestuur der Buiten districten.

Justitie Weezen.

Commercie, Vryen handel, Trafiquen, Fabriquen.

Slaaven, Inboorlingen, Nabuurige Volken.

Militairen Staat, Fortificatiën, Defensie, Hospitaalen, Magazynen, Rang van den Gouverneur, Commando der Caabsche Rhede, Salutschoten.

Finantien, Kosten van Bestuur en Defensie, Inkomsten en derzelver Administratie.

Muntspeciën, Papieren-geld.

Administratie van alles, wat den O. I. Handel, en Scheepvaart specteert.

Voorafgaande, algemeene Bedenkingen.

§ 14. Caab, een gedeelte der Bataafsche Republiek.

Om het best, en met den minsten dwang, een beter bestuur in te voeren, moet men eerst en voor af de Caabsche Volkplanting considereeren, als een afgeleegen gedeelte der Bataafsche Republiek, welkers welvaart en bloei, mede de onze uitmaakt, en dat, met alle de andere gedeelten, mede behoort onder een het zelve Gouvernement ; daar in alleen van de andere integreerende Leden van dit Gemeenebest onderscheiden, dat derzelver inwooners, wegens hunnen verren afstand, geen deel kunnen hebben aan de algemeene Volksrepresentatie en derzelver uitwerkselen, en moeten gehouden worden met de andere Nederlandsche Ingezetenen te staan in een wederkeerig contract, aan de zyde der Colonisten te noemen *do ut facias*, en aan die van het moederland : *facio ut des*, dat is, *wy zullen u beschermen en helpen, mids gy, uwe producten aan onze markt brengt, en onze schepen van noodruft voorziet.* Maar die daartegen ook, op zekere geregelde en vastgestelde voorwaarden kunnen jouisseeren van gelyke vryheid in Burgerstaat en Godsdienst, en veele andere avantages, als betaaling van mindere lasten, benefices van weerkeerigen vryen Handel, op, en met het moederland, gemaklyke acquisitie van grond eigendom, en wat dies meer zy.

§ 15. De O. I. Maatschappy komt alleen in een tweede adspect.

En als dan voor deeze Volkplanting een nieuw bestuur georganiseerd zal zyn, waar by men het geheele lichaam der voormaalige O. I. Maatschappy, geheel en al behoort ter zyde te stellen, en te houden als of het zelve nimmer bestaan had, dan zal de toekomstige inrichting van al wat tot den Indischen handel eenige relatie heeft, eerst expost, en in een tweede adspect behooren bepaald te worden, 't zy die handel dan geheel of gedeeltelyk, by uitsluitend octrooy, door eene Maatschappy,—door den Asiatischen Raad, ten behoeve der gemeene kas—of wel, door Particulieren zal gedreeven worden, al het welk in de toekomstige bestelling van het Caabsche bestuur, geene zaaklyke verandering te weeg kan brengen.

§ 16. Caab behoort niet langer onder het Indisch Gouvernement.

Alle suprematie van de Hooge Indische Regeering over de Caabsche Volkplanting, zo in het Politike als Justitieele, behoord voordaan op te houden.

De Caabsche Regeering moet direct releveeren van, en ondergeschikt zyn aan den Asiatischen Raad, en door den zelven aan het Staatsbewind der Bataafsche Republiek.

Alle adressen, rapporten, missiven enz. behooren door de Caabsche Regeering direct aan voorn. Raad te worden geadresseerd, die daar van, voor zo verre nodig en belangryk is, weder bericht inzend aan het Staatsbewind; gelyk ook alle orders van het Staatsbewind, door den Asiatischen Raad, weder aan de Caabsche Regeering behooven te worden geëxpedieerd.

De Caabsche Regeering behoort echter eene onafgebroken correspondentie, met de Indische Hooge Regeering te onderhouden, ten einde elkanderen onderling, geduurig van zaaken, zo in Europa en op de Caab, als in Indien te informeeren, en, in geval van nood, des verzogt wordende, elkanderen alle hulp toetebrengen, die in derzelver magt is, en zonder eigen gevaar kan worden gemist.

De tusschen regeering, die repatrieerende Gouverneurs Generaals, Directeurs Generaal, of Raaden van Indiën, voormaals, geduurende hun passage van, en verblyf op de Caab, pleegden te exerceeren, behoord voordaan geheel optehouden; alleen zullen Gouverneur en Raaden aan de Caab, verplicht zyn, aan zodanige repatrieerende Gouverneur of Directeur Generaal en Ordinaris Raaden van Indiën, te geeven alle mooglyke informatiën en opening van zaaken, nopens den dan exteerenden Staat der Colonie, ten einde dezen daar van, by hunne aankomst alhier, den Asiatischen Raad, en het Staatsbewind, by monde, naauwkeurig verslag zullen kunnen doen.

Geduurende het aanzyn van zodanige repatrieerende, Hooge Indische Ambtenaaren, zullen alleen een Gouverneur Generaal en Directeur Generaal, den rang, en hoogste militaire Honneurs, echter zonder eenig commandement, boven de Gouverneur van de Caab, kunnen pretendeeren.

Alle andere, repatrieerende Ambtenaaren, zyn in rang beneden den caabschen Gouverneur, en tusschen hun, en de Raaden van Politie aan de Caab, zal de rang geregeld worden naar ouderdom van elks dienst.

§ 17. Men moet vaste, en blyvende Ingezetenen aan de caab lokken.

Men mag het voor een der schaadelykste begrippen houden, dat de Coloniën, alleen, of meest al geschikt zyn, om in dezelve, door lucrative posten, en veelal ongeöorloofde middelen van geldwinning, in weinige jaaren zyne vervallen zaaken te gaan herstellen, en met de Schatten, in de Coloniën vergaderd, weder naar het Vaderland, of elders in Europa, zo ras maar eenigszints doenlyk zy, terug te koomen, dit behoeft geen betoog.

Maar indien zulks al eens ten opzichte van andere ver afgeleegene, en ongezonde Indische Etablissementen, verschooning verdienen kan, behoord dit denkbeeld, immers ten opzichte der Caabsche Volkplanting, geheel verbannen te worden.

Al wie zich daar wil etablisseeren, moet zulks doen, met een voorneemen om daar zyn vast domicilium te vestigen, en een gelukkig leeven te leiden waar toe de gezondheid van het climaat, en de *mooglyke* overvloed van allerlei levensmiddelen, onder een goed bestuur, hem aldaar voordeelen en genietingen aanbied, die men maar op weinige plaatsen van de waereld kan aantreffen.

Maar ook dit vast verblyf, moet alleen door zedelyke middelen als 't waare gedwongen worden. Men geeve alle nieuwe Inwooneren alle mooglyke faciliteiten, om zich als Landbouwers, of met Huizen van Commercie, aldaar te kunnen etablisseeren.

Men verzekere hen, het vertier hunner producten en koopwaaren, door eenen vryen handel, men geeve hen, zagte, maar zekere, beschreeven Wetten; vryheid van Godsdienstoeffening; Middelen tot opvoeding en beschaving hunner jeugd; recht tot acquisitie van eigendommen, en zekerheid voor hunne wettig verkreegen bezittingen; behoorlyke inzage in hun burgerlyk bestuur; goede en prompte toedienning van Justitie; vry acces en adres aan den Souverain in cas van belediging; met een woord, men maake hun gelukkig, dan zullen zy niet verlangen van daar te verhuizen, en een gelukkig Volk, wel voorgegaan en geleid, is nimmer geheel en al ontevreeden of weerbarstig.

§ 18. Alle middelen, kunnen noch zullen even prompt werken.

Men vleid zich, dat de middelen om de Caabsche Ingezetenen dit geluk te doen smaaken, en aan hunnen grond te attacheeren, by deeze Memorie te vinden zyn.

Het zou echter onredelyk zyn, te vergen dat alle eene even prompte uitwerking moesten hebben. 'Er zyn gewis zodanige onder, doch veele andere kunnen eerst op tyd werken.

Men zou ook verkeerd handelen, met een of ander point afzonderlyk, en buiten verband met de anderen te taxeeren of te beöordeelen: alles moet te saamen werken tot het plan van verbetering, dat men zich by deeze Memorie heeft voorgesteld, en hoe klein een radje of spilletje het ook zyn moge, elk brengt nochtans het zyne toe, tot het geregeld gaan van een uurwerk. Het is zeer mooglyk, en men stelt het zelf voor af vast, dat in zulk eene uitgebreide beschouwing van een Land, dat men alleen by rapporten kent, en uit ge-

schriften kan beöordeelen, verscheiden dwaalingen zullen zyn ingesloopen ; doch men houde die echter voor onwillig, en zonder opzet geplaatst ; genoeg als zelf die dwaalingen gelegenheid tot nader onderzoek en verbeteringen mogen geeven.

§ 19. Commissarissen derwaards te zenden.

Wy voor ons, gelooven niet dat het mooglyk zy, de Colonie der Caab, weder uit handen der Engelschen over te neemen, zonder het derwaard zenden van Commissarissen, door het Staatsbewind te benoemen, en met ampele magt te voorzien. En wy zyn in dit denkbeeld gesterkt, door het inzien der zeer exacte en navolgingwaardige lysten der overgegevene goederen, persoonen, gelden, gebouwen, artillerie, chartres en papieren, niets hoegenaamd uitgezonderd, by het overgaan der Colonie aan de Engelschen, in September 1795, door wederzydsche Commissarissen opgemaakt en getekend, het geen a priori, niet wel, zou kunnen worden overgelaaten aan Leden der voorige Regeering, van welker gedrag en trouwe, geduurende de Engelsche possessie, men tot noch toe, geheel en al ignorant is.

Maar ook zal de reörganisatie van het caabsche Bestuur, naar het plan deezer Memorie, of naar zodanig ander, als het Staatsbewind behaagen zal voor het zelve in futuro te beraamen, de geheele oplettenheid, voorzichtigheid en fermeteit, van meer dan een kundige en eerlyke mannen, eenen geruimen tyd behoeven ; en de nieuwe, derwaards te zenden Gouverneur, moet belang stellen daar in, dat dit, in den beginne gewis haatlyk werk, zy afgeloopen, voor, en al eer hy zyne qualiteit zal behoeven te deployeeren. Hy moet de beminde man blyven, en het is minder schadelyk, dat al het ongenoegen van ontevreeden gebleven individu's, 't geen ook de verstandigste niet zal kunnen voorkomen, of altyd uit den weg ruimen, op de hoofden der wedervertrekkende Commissarissen ter neder kom.

Dan, daar het Staatsbesluit van 4 Decb. 1801, des Raads consideratiën, op dit point niet heeft gerequireerd, houde men deeze bedenking ook alleen, als van ter zyde, en in het voorby gaan, ter neder gesteld.

§ 20. Copie dezes aan Commissarissen of Gouverneur, voor SECREETE Instructie, mede te geeven.

In alle gevallen, zullen aan zodanige Commissarissen of immers aan den nieuw uit te zenden Gouverneur, by deeze Memorie vervat, of immers zodanige van dezelven, als de goedkeuring van het Staatsbewind zullen hebben mogen verdienen, by wyze van *Secreete* Instructie, behooren te worden medegegeeven ; terwyl men niet genoeg de geheimhouding van dit alles kan aanbeveelen, daar eene te vroege

publiciteit, de geprojecteerde veranderingen, soms noch verkeerdelyk begreepen, en van mond tot mond voortgaande, veelal geheel van gedaante veranderd, wel ras naar de Caab zouden doen overbrieven, en de gemoederen daar tegen preöccupeeren, het geen de introductie zeer zou vermoeilyken. Commissarissen Generaal, in hun verslag, considereeren het gebrek aan geheimhouding, mede als een der oorzaaken, van de mindere reussite hunner zending, en van hunne welberaaden projecten van verbetering.

§ 21. Geheimhouding noodzaaklyk.

Maar deeze *volstrekte geheimhouding*, is daarom noch te meer noodzaaklyk, omdat men het Staatsbewind niet zou durven advyzeeren, om, behalven het systema van verbetering *en gros*, één eenig punt hier reeds vooraf te arresteeren, en de uitvoering daar van, *direct* aan Commissarissen of Gouverneur te demandeeren. Men gelooft veel eer, dat het zigtige Staatkunde zou strooken, dat het Bewind zich zelven, noch den Asiatischen Raad, niet ligtelyk aan eene spoedige en noodzaaklyk bevondene verandering, of herroeping exponeerde, 't geen altyd een blyk van onberaaden overyling, of van zwakheid oplevert. En hier toe, zou men in bedenking geeven, om, na het arresteeren van het systema *en gros*, dat is : *dat voordaan het geheele politike Bestuur der Caabsche Volkplanting, zal afgescheiden zyn, en blyven van het commercieel bestuur, 't geen tot noch toe, de zaaken aldaar geregeld heeft—en dat de Ingezetenen aan de Caab, op redelyke voorwaarden, voordaan zullen genieten, alle mooglyke vryheid in hunnen handel, neering en handteering, niet schadelyk, maar weerkeerig voordeelig voor het moederland.* Alle de overige pointen en details, uit dit systema resulteerende, te demandeeren aan Commissarissen of Gouverneur, ten einde, op alle dezelve, ongemerkt, vooraf, de gemoederen te polssen, en de opinien der beste, oudste, en kundigste, en soms in tegenstrydige denkbeelden staande Colonisten, en voorige Comp. Dienaaren, inteneemen, terstond na hunnen aankomst ; laatenden alles intusschen in eenen provisioneelen staat ; en om van hunne bevinding, immers, binnen de eerste drie maanden, na de weder overnaame der Colonien, bericht aan het Bewind intezenden, ten einde ten spoedigste met deszelfs nadere en bepaalde orders te kunnen worden gemunieerd—welke tusschen tyd, zy, tot het bezoeken der Buiten districten, en veele andere nuttige zaaken zullen kunnen besteeden.

§ 22. Provisioneel, hier geene Ambten begeeven.

En het is om dezelve redenen, dat men het voor *volstrekt noodzaaklyk* houd, dat alhier, en voor dat het plan der nieuwe

organisatie, in maniere als by §21 opgegeeven, by het Staatsbewind, in deszelfs geheel zal zyn geärresteerd, over geene Posten, Ambten of Bedieningen, van wat aart of natuur die zyn mogen, worde gedisponeerd, 't geen Commissarissen of Gouverneur, terstond by hunnen aankomst, in het grootst embarras zou kunnen brengen, en door een ontydig ongenoegen, het oogmerk hunner zending, zou kunnen doen missen. Het is doch, voor dat het geheele Plan zal zyn gearresteerd, onmooglyk te bepaalen, welke nieuwe Ambten men zal creeren, of van welke oude en aanblyvende Ambten, geduurende de Engelsche possesie vacatures kunnen ontstaan zyn : Het is veel eer te voorzien en te hoopen, dat men het schroomlyk aantal Ambtenaaren, merklyk zal verminderen, en daar in, onder meer anderen, zal zoeken, een noodzaaklyk point van menage.

Terwyl het dan tevens, a priori, onmooglyk zyn zal, te kunnen bepaalen, welke Ambtenaaren, niettegenstaande de Engelsche possessie, en hun emplooy geduurende die possessie, het vertrouwen der Colonisten, en dat van het Gouvernement, echter zyn waardig gebleeven, welken het hard zou zyn, voor af, en zonder behoorlyk onderzoek van zaaken, door andere, nieuwe benoemden, te verstooten, en welke verstooting, terstond het noch smeulend vuur van morrend ongenoegen, onder de Ingezetenen, zeer ontydig en onvoorzigtig, op nieuws in vollen vlam zou doen uitbarsten.

§ 23. Generaale Amnestie.

Tot ééne zaak echter, durft men voor af veilig, en zonder eenige restrictie adviseeren ; naamentlyk : dat terstond na de overname, door Commissarissen of Gouverneur, van wegens het Gouvernement, eene, te vooren geconcipieerde, en wel beraaden Proclamatie, door de geheele Colonie gedaan worde, waar by alle de, in de laatste jaaren, voor de overgave aan den vyand, gepleegde desorders, woelingen en tegenkantingen, tegen de toen, wettige Regeering, worden uitgewischt, en in vergetelheid gesteld, en aan de schuldigen gegeeven eene volledige amnestie en kwytschelding, met uitzondering alleen van zulken, die zich daar by aan feitelyke, en altyd strafbaare mishandelingen van persoonen of goederen, of aan bewysbaar heulen met den vyand, voor de overgave, mogten hebben schuldig gemaakt met bygevoegde aanmaaning tot rust, eensgezindheid en ordenen om de Colonisten te prepareeren tot de eventueel daar te stellen veranderingen en verbeteringen in het Coloniaal Bestuur, enz., enz., enz.

§ 24. Trouppes, derwaards te zenden.

Maar alles zal vruchtloos zyn, indien de goede voornemens van het Gouvernement, vooral in den beginne niet worden

ondersteund door een aanzienlyk getal, goed gedisciplineerde en solide Trouppes, waar toe men, *om veele palpable redenen*, best zou achten, voor eerst geene Officieren, immers geene commandeerende, te employeeren, die te vooren aan de Caab geweest zyn, voor al niet ten tyde der laatste troubles, overgave, enz., welker gedrag, doch voor af noch, door eenen krygsraad zal behooren te worden onderzogt, en die, met alle mooglyke braafheid (welke in deezen, ongetaxeerd blyf) niet neutraal genoeg *kunnen* geacht worden om mede te werken tot introductie van een nieuw systema het geen altyd bedillers vinden zal, onder hun, die hier by, hunne finantieele calculatien zullen mislukt zien en onder welken ook, hunne voorige vrienden, en aangehuuwde verwandten zich soms zouden kunnen bevinden. Hun emplooy aldaar, een paar jaaren laater, schynt minder bedenklyk.

Het voorig, gewoone Guarnisoen, en wel byzonderlyk, het, ten tyde der overgave, aanwezige, bestond, volgens de officieele Lyst: in 613 Infanteristen, 426 Arteleristen, en 39 van de Genie, en met die sterkte, heeft de Commissaris Sluysken, de inwendige rust *niet* kunnen bewaaren. Het Engelsch Guarnisoen is doorgaands ook wel vier maal zo sterk geweest.

Men laat het dus aan de wysheid van het Gouvernement over, te beslissen, welke militaire magt, voor al in de eerste *twee* a *drie* jaaren, daar noodzaaklyk zal zyn, om den eerbied voor het nieuw Bataafsch Gouvernement, eenigszints met die voor de laatste Bezitteren te doen egalizeeren: en om den nieuwen Gouverneur en eventueele Commissarissen, daar te kunnen doen spreeken en handelen met die imposeerende fermeteit, die aan alle wrevelige, en onrustige hoofden, het zwygen en gehoorzaamen kan opleggen. Wy zullen hier na, van zelve gebragt worden, om over dit point, noch eenige meerdere details te moeten geven.

§ 25. Definitive Vrede.

En laatstelyk moeten wy, als eene voorloopende bedenking vaststellen, dat veele der pointen by deeze Memorie voorkomende, waarschynlyk zullen moeten worden gemodificeerd, naar het resultat der definitive Vrede, thans te Amiens wordende genegotieerd, het geen echter toeschynt, zonder veel nieuwen omslag te zullen kunnen geschieden.

Bevolking der Colonie.

§ 26. Zal men de Bevolking incourageeren?

By de eerste Afdeeling deezer Memorie §7 hebben wy reeds opgegeeven den progressiven staat, der bevolking, aan den Caabschen Uithoek, die men, om een rond getal te neemen, op de authoriteit der jongste berichten, ons, door de meergem. J. Barrow gegeeven, en die met de voorige officieele Lysten, in vooronderstelling van altyd voord gegaane vermeerdering, vry wel schynen te strooken, veilig op 20,000 zielen, blanken en vrye Lieden, en na genoeg op even zo veele slaven en Lyfeigenen mag bepaalen, behalven noch, de hier en daar verstrooide, zo genaamde vrye Hottentotten, of oude Landsinboorlingen, die Grandpré, niet hooger dan op 4,000 begroot.

Het is dus eene gewigtige vraag: *zal men die bevolking encouragen?* of wel: *is die bevolking, en derzelver voord gang, voor het Moederland schadelyk?*

§ 27. Generaale beschouwing van Coloniën.

Men kan zich, by de beantwoording dezer vraag, onthouden van de behandeling der meermaalen geventileerde questie: in hoe verre Coloniën, in het algemeen beschouwd, voor eenen Staat, voordeelig, of schadelyk zyn? daar hier de vraag niet is: of men aan de Caab, *al* of *niet* eene Volkplanting zal stigten? maar of, en in welke uitgebreidheid, men, de daar reeds aanwezige zal bewaaren en verbeteren, en op welke beste wyze, men die voordaan zal bestuuren? Als zulk eene Colonie *nu*, alleen uit nederlandsche Ingezetenen zou moeten worden gefourneerd, zou de vraag ras *negativé* moeten beslist worden, daar het getal onzer eigene Landsinwooneren veel te gering, en de handen tot onzen eigen arbeid nodig, veel te weinig zyn, dan dat 'er eenig aanmerklyk getal, voor Colonisten, van zou kunnen worden gemist.

Dan onze Coloniën zyn doorgaands, en in den beginne meest al door vreemden bevolkt; eigene voordteeling heeft dezelve doen vermeerderen, en de weinige individu's, successive derwaards vertrekkende, maaken geen getal uit van die consideratie, dat zulks aan onze eigen populatie zoude kunnen schaden, te minder daar genoegzaam in die zelve evenredigheid, dit getal, door jaarlyksch, van buiten aankomende vreemdelingen, in evenwigt gehouden word.

Behalven dat de Coloniën noch altyd eene ressource opleveren, voor lieden, door het fortuin minder begunstigd, en gepriveerd van de middelen en protectie om in het moederland aan de kost te komen, om zulks, onder het zelve Gouvernement, in afgelegener streeken te beproeven, waar van de veelmaal welgelukte poogingen, en tot het moederland terug gekomene schatten, het gemis dier individu's ryklyk hebben gededomageerd, en dan zal geen verstandige, het zelf twyffelachtig kunnen stellen, dat voor zulk een klein, en op zich zelve genomen, arm Land, eene coloniaale uitbreiding van Land, vermeerdering van Ingezeten, maar vooral de vermeerdering van *quasie* eigene producten, ofschoon dan op eenen wyderen afstand gewonnen, en de scheepvaart tot onderlinge communicatie, aanbreng, en afhaal van die producten, en weerkerige handelgoederen nodig, niet zyn zou, eene vermeerdering van nationaale grootheid, kragt, rykdom, enz., enz.

§ 28. Byzondere redenen voor de aanmoediging der bevolking, aan de Caab.

Als zodanig dan ook de Caab beschouwd, kan de bevolking niet genoeg geëncourageerd worden, want eene bevolking, die door den bewoonden grond alleen, kan worden gevoed, is nimmer te groot, zo lang de producten van den grond in evenredigheid staan, of kunnen gebragt worden met de consumptie der bewooneren, men zwyge, wanneer die zelf eene aanmerklyke exportatie kunnen gedoogen, en dit hangt aan de Caab, alleen van den *wil* van het Gouvernement af.

Maar indien men ook al twyffelen mogt, of, behalven het nodige, voor die eigene consumptie, de Caab, wel zo veele meerdere, en overschietende producten zou kunnen leeveren, waar van den uitvoer, en daar uit resulteerende retour handel, aan het moederland voordeelen genoeg, zouden kunnen opwerpen, die de kosten der bewaaring en defensie van deezen Uithoek konden opweegen en goedmaaken (waar van wy echter vrymoedig de affirmatie durven beweeren, en zulks by de volgende behandeling van de Capittelen *Producten* en *Commercie*, zullen tragten te bewyzen) dan zou toch altyd noch tegen deeze twyffeling overstaan, de gedwongen noodzaaklykheid, waar in de Republiek zich bevind, om, zo lang zy, immers voor zich, en haare Ingezetenen eenigen prys stelt op den O. I. Handel, de Caab, als eene ververschingplaats te *moeten*, aanhouden. Het onderhoud hier van, zou, zonder landbouwende en handelende Ingezetenen, dan voor *zuiver verlies* mogen gerekend worden—en met eene goede coloniaale inrichting, gelooft men, dat ook dit verlies kan worden opgeheven, en met den tyd, tegen een Jaarlyksch batig saldo, zal kunnen worden verwisseld.

Het hangt dus onafscheidbaar aan elkanderen: als men de Caab voordaan alleen als eene rustplaats wil houden, moet men zich de *zekere* kosten van deszelfs onderhoud getroosten, en dan moet men niet alleen de bevolking *niet* encourageeren, maar men behoort de tegenwoordige Colonisten veel eer aan te raaden, ja, te noodzaaken, om langzaamerhand van daar te delogeeren. Doch is men overtuigd dat de Colonie, ook *als zodanig*, voor het Moederland voordeelig is, hoe kan men dan twyffelen of de bevolking moet worden geëncourageerd? en echter is deeze twyffeling by het voorig Gouvernement, meermaalen geventilleerd.

§ 29. Zwaarigheid daar tegen opgeheven.

Men vreesde namentlyk, en het voorbeeld van Noord-America, heeft deeze vreeze misschien eenigermate kunnen justificeeren, dat de Ingezetenen te sterk wordende, zich wel eens van het Moederland zouden kunnen afschouven, en zich voor onafhankelyk verklaaren. Dan deeze vreeze, die tevens een eigen gevoel en overtuiging van een kwalyk begreepen systema van Bestuur over die Colonie, zou schynen aan te duiden, komt ons voor, zeer verre gezogt, en uit locaale en politike redenen, zeer ongegrond te zyn.

§ 30. Uit locaale redenen.

Het locaal van den Caabschen Uithoek, voor zo verre het door ons bezeten, of gebruikt word, en het geen wy §2 gezegd hebben, te leggen tusschen de 30 en 35 graaden zuiderbreedte, kan, noordwaards op, geene uitbreiding meer lyden. De enkelde verstrooide landhoeven, die men hooger dan de St. Heleensbaay, en bylangs de Elephants Rievier aantreft, tot aan de Namaaques, verdienen naauwlyks etablissementen genoemd te worden; gebrek aan zoet water, brand hout, en genoegzaam vruchtbaaren grond, zandstuivingen, voornaamentlyk door de N. W. winden veroorzaakt, wilde dieren, die hier te veel schuilplaatsen vinden, en de hooger op beginnende Africaansche dorre woesteneyen, en verblyfplaatsen van onbeschaafde Volken, dit alles te samen, moet eene te groote, uitbreiding, aan die zyde, Noordwaards op, physiquement beletten. Men trekke nu van daar de linie, oostwaards op, tot aan den noordelyksten punt van Graaf Reinet, en men treft, in eene onmeetbaare ruimte van 120 a 130 uuren lengte, niets, dan dorre woestynen, of karroos aan, op welke niet het minste voedzel, voor menschen of vee te vinden is.

Het eenig Land, dat voordeel aanbied, ligt, bylangs de Oostelyke kusten, ter ongelyke breedten, noordwaards op, byna in de forme van een hoefyzer, ∞, en stoot daar, aan de Landen der Caffers, Tambookies, wilde Hottentotten,

of Boschjesmannen enz. De verdere uitbreiding, dus, bylangs den Oosthoek, is, zedelyken wyze, immers, zonder de totaale verdryving of uitroeing dier Volken, onmooglyk ; maar dan noch zullen de onbevaarbaare, en des zomers meest uitgedroogde Rivieren van binnen, en de byna inaccessible Reeën en baayen van buiten, noch eeuwen lang moeten doen verloopen eer men zich daar eene Maatschappy kan voorstellen, die pretensie op onafhankelikheid maaken, en dan aan die pretensie, door toereikende middelen, eenig gewigt zal kunnen byzetten.

§ 31. Uit politieke redenen.

Maar dan noch : hoe kan men zich voorstellen, eene onafhankelyke beschaafde Mogenheid aan deezen Uithoek, zonder de hulp, en algemeene toestemming en erkentenis der andere Europische zeemogenheden ? en zouden die te samen niet een gelyk belang hebben, om zulk een romanesk denkbeeld, terstond, en in den beginne tegen te gaan, daar zy allen een gelyk belang hebben, dat hun deeze zeeherberg open blyve, en dat geene inwendige, op zichzelf staande magt, door geene Europische belangen, aan de balance van andere Volken gebonden, het in haar hoofd zoude kunnen krygen, het aankomen en ververschen hunner schepen te willen en te kunnen beletten ? De geographische ligging van Noord-America, en het juist omgekeerd belang, dat andere Volken daarin stelden, dat dit onmeetbaar Land van Engeland wierde afgescheurd, kunnen hier geene termen van vergelyking toelaaten. Men vestige thans veel eer het oog op het systema, dat wy, door noch kortlings in oorlog geweest zynde Mogenheden, ten opzichte van de getendeerde onafhankelykheid van St Domingo, gezamenderhand zien aankleven en uitvoeren : en alle vreze voor afscheuring der Caab van het Moederland, zal wel ras, geheel en al ophouden.

§ 32. Middelen van voorkoming.

En waar toe deeze vreze, als men de Colonisten wil gelukkig maaken ? zouden zy, die veelal hunne bloedvrienden, en commercieele betrekkingen in het Moederland, of Europa hebben, zich uit enkele zucht tot Autonomi, afscheuren van eene Moeder, die hen wil helpen, beschermen, en ryk maaken ? Dit is, menschkundig, onmooglyk. Men vermeerdere dus op alle wyzen, de middelen van bestaan, door uitbreiding van Landbouw en door vryen Handel ; men verbinde de Colonisten aan den grond, door hun daar van, Eigenaars te doen worden. Men moedige kunsten, Wetenschappen, en allerlei Ambachten aan ; men legge eene hoofdelyke belasting, op alle publieke en bezoldigde Ambtenaaren, percentswyze naar hun inkomen, die, zonder physique belet-

zelen, ongehuwd blyven leeven, en doteere uit dit fonds, onvermogende jonge Dochteren. Door zulke, en dergelyke middelen zullen de huwlyken van zelve vermenigvuldigen, en met de huwlyken in zulk een gezond climaat, gaat de bevolking, hand aan hand.

§ 33. Consent vraagen, tot de Huwlyken, af te schaffen.

Maar hier moeten wy de gevoeligste afkeuring geeven, aan het ongehoordst Asiatisch Despotisme, dat sederd lang, aan de Caab, heeft plaats gehad, en dat wy ons niet begrypen kunnen, hoe het immer eenig stilzwygend aveu van het voorig Bestuur heeft kunnen obtineeren. Men mogt naamentlyk, in de Land-districten, immers zeker niet in dat van Graaf Reinet, een huwlyk aangaan, zonder dat de jong verloofden, daar toe vooraf, in persoon, eene reize naar de Caabstad deeden, om zich aan den Gouverneur te vertoonen, en tegen betaaling van zekere kosten, zyne genadige toestemming tot het voorgenomen huuwlyk te vraagen, en te verkrygen. Ook dit maakten de Ingezetenen aldaar balstoorig, het gaf hen, het levendigst gevoel van het vernederendst lyfeigenschap, gelyk zulke verplichtingen in de onbeschaafde middeneeuwen, ook alleen aan de bewooners der *mala feuda*, hofhoorige, en keurmeetige vasallen, wierden opgelegd. Zy schrikten tegen de kosten en moeilykheid van eene reize, van 200 uuren ver, die, uit hoofde van watergebrek, noch maar in sommige tyden van het jaar konde worden ondernomen, en de Bruid was, of wierd, geduurende de reis, doorgaans reeds Vrouw en aanstaande Moeder, voor dat dit hooge consent gegeven wierd.

Wy schaamen ons, zulk een schandelyk inkruipsel, langer te beschouwen. Menscheid, Staatkunde, Eerbied en liefde voor de zwakke Sexe : alles roept om een daadelyke afschaffing van zulke volks-verwoestende inkruipselen ; en dat die afschaffing eene der ingredienten uitmaake, van de eerste te doene Proclamatie, door de eventueele Commissarissen, of Gouverneur, als een proeve van het *nieuw* systema van een *nieuw* Gouvernement in het Moederland.

§ 34. Besluit.

Dat men dan, door alle mooglyke middelen, de bevolking aan de Caab verdubbele, drie en viermaalen ! waar toe veel zal kunnen toebrengen, eene betere verdeeling, en minder groote uitgestrektheid der districten, en daar in uittegevene Landen, het geeven dier Landen in eigendom, en niet langer in leening, het aanleggen van Dorpen aan de Mossel- en Plettenbergsbaayen, aan den mond van Zwartkops-Rivier, en elders, waar bebouwbaare, of Gras gronden, met brandhout en zoet water te samen te vinden zyn, enz., enz.

Door dit alles, moeten de kosten, voor het onderhoud van Bestuur en Defensie der geheele Colonie, over zo veel te meer hoofden verdeeld, en des te gemaklyker gedraagen worden.

De Defensie word door de vermenigvuldiging van manschappen, in Landmilitiën geformeerd, te zekerer en minder kostbaar. In geval van oorlog tusschen het Moederland, en eenige andere, op Indië vaarende zeemogenheid, zal men, mids handen en schepen hebbende, de Kaapvaart aldaar met succes kunnen onderneemen, tot groote afbreuk des Vyands.

De andere Indische possessiën, en de geduurig heen en weder vaarende Bodems uit Europa, naar Java en China, en terug, zullen met den tyd, uit deezen overvloed van menschen kunnen worden aangevuld.

En de Natuur zelve, heeft hier zulke onveranderlyke scheidpaalen gesteld, dat men alle vreze, voor eene te groote bevolking der Caab, als chemericq mag aanzien.

Godsdienst ; Opvoeding ; Beschaaving.

§ 35. Algemeene beschouwing daar van.

Het behoeft wel geen betoog, immers onder het tegenwoordig Gouvernement, *dat geene Maatschappy zonder Godsdienst bestaanbaar zy.* Men bedoeld hier niet, een of ander byzonder godgeleerd stelzel, maar de openbaare erkentenis van het bestaan van een, oneindig, Opperwezen, de erkende plicht om dit Wezen te eerbiedigen en hulde te doen, en om daar uit, zo wel als uit bezef van de noodzaaklyke bevordering van tydelyk en eeuwig geluk, afteleiden, en voorschriften van, en verplichting tot, de betragting van allerlei maatschappelyke deugden.

Wy voor ons gelooven niet, dat het genoeg zy, dat een Gouvernement zich daaromtrend alleen *tydelyk* gedraage : immers gelooven wy zulks niet, met betrekking tot zo verre afgelegen Volkplantingen, en byzonderlyk niet, met relatie tot die van Caab de Goede Hoop.

§ 36. Toepassing op de Caab.

Wy schryven veel eer (en wy zeggen dit niet, zonder de volledigste overtuiging, op daadzaaken gegrond) een groot gedeelte der weerbarstige gedraagingen, en in de laatste jaaren, soms zinnelooze vorderingen van veele Land districten, vooral van de Inwooneren van Graaf Reinet, toe, aan eene totaale verbastering der zeden ; den verren afstand

dier etablissementen van de Caabstad, van nagenoeg 150 a 200 uuren, de weinige omgang met beschaafde menschen, het aanhoudend herders leeven, het geen de beschaaving terug houd, in gelyke maate als de Landbouw die bevordert, de daaglykse jachtoeffeningen, het geduurig voedzel van vleesch, en veel al van wild gedierte, den, sederd eenige jaaren, als het waare georganiseerde Jacht oorlog, tegen de Boschjesmannen en Caffers, die hun een mensch doet doodschieten, als of het een haas of wolf waare, en de daar by komende waare, of gewaande redenen van ontevredenheid, tegen het Caabsch Gouvernement, dat doorgaands het systema van strengheid, boven dat van persuasie en zagte leiding, schynt te hebben noodzaaklyk gehouden; van alle welke omstandigheden, een of ander slegthoofd, en afgedwaalde avanturier, gemaklyk heeft kunnen misbruik maaken, om die, half verwilderde Europeezen, verder woest te maaken.

Dit alles te samen genomen, en het geen ten opzichte der nader by geëtablisseerde Colonisten, alleen in trappen verschilt,—maakt het voorzien in verbeterde middelen van beschaaving, onder de Colonisten, ten uitersten noodzaaklyk.

§ 37. Kerkgenootschappen, aldaar.

Er zyn tot nu toe, alleen twee Kerk genootschappen, onder het voorig Gouvernement gevestigd: die der Hervormden en Lutherschen.

Beiden hebben hunne Leeraaren aan de Caabstad, welker getal, en derzelver Tractamenten en Emolumenten, der Gereformeerde Leeraaren, blyken geweest te zyn, als volgt:[1]

3 aan de Caab, te samen	..	8482	: 19
1 aan de Paarl	.. ..	2136	: 6
1 aan Stellenbosch	.. ..	2016	: 6
1 in Zwartland	.. ..	2016	: 6
1 in 't Land van Waveren	..	1896	: 6
1 in Graaf Reinet	.. ..	1776	: 6
2 Emeriti	.. .. ..	4272	: 12

[1] Bewindhebberen zouden Predikanten uit ten dienste der *Kaapsche Kerken*—doch Gouverneur en Raaden plaatsten die aan de Kaap, by opschikking, enz. Zo als zy goed dachten. Dit Schynt immers alzo geschied te zyn met D^us^ de Vos in Maart 1794 aangekomen, en na Waveren gezonden, terwyl de Waversche Predikant Kuys na de Kaap geplaatst wierd.

Sl. 1 D. 240 p.v.—verzoek van de Vader Berrangé, om zynen Zoon tot Predikant aan de Kaap te bevorderen F. 254, 255.

Zie Specificatie van de KKlyke Bediendens in de geheele Colonie—met de Kosten der Drosteien van Stellenb.—Zwell.—en Gr. R. te samen 16319-1-5 R.D. A. 252.

KKraad beklaagt zich over de verpligting om jaarlyks eene *dubbelde nominatie van Diaconen* aan den Raad te moeten presenteeren B. 132 p.v. C. 347.—Wil ook Kaapsche Kerk Vergadering en Visitatien hebben ib.—wordt afgeslagen, C. 345-355.

Men moet de aanhouding deezer Leeraaren, en de daar mede in verband staande, openbaaren Godsdienst, en onderhouding der Armen,[1] die, met de Kerken. doorgaands, zeer aanzienlyke fondsen bezitten, ten sterksten aanbeveelen, doch men gelooft teffens, dat een goed en ruimen getal, taamlyk *bekwaame* schoolmeesters, over de buiten districten der Colonie verspreid, noch meer tot de, zo hoog nodige eerste beginszelen van beschaaving zal kunnen, en behooren by te draagen. Ene enkelde zondags predikatie, door eenen geordenden Leeraar, mag men, in die verwyderde Etablissementen, houden, als zaad, in eene onbereide aarde, voor niets weggeworpen.[2]

§ 38. Schoolmeesters derwaards te zenden.

Men zou dus advyseeren—*en het is waarlyk der ernstige oplettenheid des Gouvernements, dubbel waardig*:—dat men, uit de sederd eenige jaaren, door de Maatschappy: *Tot Nut van 't Algemeen*, loflyk aangelegde Kweekschoolen voor Schoolmeesters,[3] onderwyzeren op favorable voorwaarden, terstond een aantal van, ten minsten 20 a 25 geschikte jonge lieden, die doch meestal van minvermogende ouders gebooren, niet allen binnen de Republiek kunnen geplaatst worden, en gaarne elders hun fortuin zullen willen beproeven, engageerden, en by vervolg, geduurig aankweekte, om op de Caab, en vooral, alomme verspreid in de Land districten, geëmployeerd te worden.

Het jongst geörganiseerd Schoolbestuur, zal daar toe de middelen kunnen aan de hand geeven.

§ 39. Goede Schoolboeken.

Een klein, doch uitgekozen, getal, goede, verstaanbaare en verstandige schoolboeken, en eenvouwige zedekundige handleidingen, en vooral korte, stichtelyke liederen en lofzangen, voor welke die Landbewooners eenen zonderlingen eerbied hebben, behoorden, in groote hoeveelheid, en zonder kosten, aan die schoolmeesters, te worden medegegeeven, om, op allerlei wyzen, onder hunne leerlingen, en in de huisgezinnen te worden verspreid, en aan dezelve smaaklyk gemaakt.

---

[1] Specificatie der Fondsen van de Gereformeerde Kaapsche Diacony-Armen. E. 176-182

Luthersche dito 183 ib.

[2] Tractamenten van overleden Predikanten zullen stilstaan, om daar uit de beurten der buiten-Predikanten te kunnen betalen, C. 359 p.v.

[3] Translateur in de Engelsche, Fransche, en Portugeesche Taalen door Sl. aangesteld op 30 Rxd.'s maands C.G. Höhne, II D. Fol. 14.

Het leeren leezen, schryven, en de eerste, eenvouwdigste regelen van rekenkunde, en beginszelen van aardrykskunde, zyn de kragtigste hulpmiddelen, die de beschaving aldaar zullen moeten bevorderen.

§ 40. Kosten, daar toe nodig.

De kosten, hier toe nodig, zullen voor een goed deel kunnen gevonden worden, uit de geringe school gelden, 't zy dan in Koorn, Schaapen of Specie, die elk huisgezin aan den schoolmeester van zyn District zal kunnen en willen fourneeren. Vermogender Landbouwers, zyn al voor lang in de gewoonte geweest, eenen meester in hun eigen huis te onderhouden, als zy daar toe, maar goede sujetten konden vinden, en die moeten hen, uit het Vaderland worden toegezonden. Veeligt zal een wys Gouvernement, aldaar eenige nader by elkanderen gelegen huislieden kunnen overreden, te samen zulk een huismeester, voor gemeenen dienst te kunnen aanstellen en salarieeren, men kan van zulke jonge Lieden, ook in de details van het burgerlyk bestuur dier Districten, goede party trekken, en hun stand daar door verbeteren, enz.

Kortom—de details moeten aan het toekomstig Coloniaal Bestuur worden overgelaaten—maar de zaak zelve, de bevordering naamentlyk van beschaaving en verzagting der Zeden, gebouwd op de gezonde en eenvouwdige regelen van den weldadigsten Godsdienst komt ons voor van zulk een belang te zyn, dat, zonder deeze, alle andere politike instellingen en verbeteringen, voor nutloos mogen gehouden worden; de Volkplanting moet daar mede staan of vallen, en geen support van kosten, uit de publike kas, daar toe te geeven, *mag*, noch *moet*, het Gouvernement van de daarstelling deezer, of andere, betere, middelen, terug houden.

§ 41. Opvoeding der Jeugd, aan de Caabstad.

Eene andere, doch niet min nuttige, soort van meer verfynde opvoeding der Jeugd aan de Caabstad, zal ook aan de zorgvuldige oplettenheid van het toekomstig Gouvernement niet mogen ontslippen. Het geeft eenen Nederlander een onaangenaam gevoel, als hy door reizigers van andere Natiën (de nationaale jalouzy ter zyde gesteld) deswegen ongunstige reflectien ziet maaken die door geloofbaare berichten van eigene Landzaaten, niet kunnen worden tegengesprooken. Doorgaands schynen de jongelingen overgegeeven aan vadsigheid, en afkeer van oeffening. Het lang verblyf der fransche Vlootelingen, in den oorlog van 1781-1784, en de vreemde Regementen, aldaar in bezetting, heeft de geheele wyze van leven aldaar verbasterd, en de luxe, en zucht tot onafgebrooken divertissementen in top doen stygen.

De vrede heeft de toenmaalige bronnen van groote winsten opgedroogd, doch de lust tot pracht en *faineantise* is gebleeven.

Het jongst verblyf der doorgaands, veel verteerende, Engelschen, zal dit niet gebeterd hebben, afschoon zydelingsche berichten echter melden, het door hun oprichten van een Kostschool voor jonge dochters van meervermogen, welk etablissement, goed bevonden wordende, behoorde te worden geconserveerd. Behalven de aanmoediging tot allerlei soort van beschaafd onderwys, als in vreemde taalen, geschiedaardryk- zedekunde, natuurlyke Historie, tekenen, en wat dies meer zy, zullen twee middelen kragtig kunnen medewerken, tot langzaame verbetering: *vrye commercie*, naamentlyk, die de jonge lieden op de Comptoiren werk verschaffen, en door regelmaatig geld winnen, lust in den arbeid geeven zal—en, dat *nooit* geene *vreemde trouppes* (Duitschers uitgezonderd) aan de Caabstad, meer in bezetting gelegd worden. Men zal jaaren werk hebben, eer men de Caabenaars, weder *Nederlanders* kan maaken, en zonder de wedergeboorte van eene nationaalengeest, en smaak tot voorkeur van nationaale zeden, gewoonte, klederdragt, manufactuuren, enz., enz.: durft men zich van alle politike veranderingen, weinig goeds belooven.

Zie hier 't geen Commissarissen Generaal, op dit gewigtig point aan de Vergadering van XVII hebben bericht, in het 1ste Deel van hun verslag:

"Onder de redenen van het verval der zeden in deeze Colonie, verdiend ook eene voornaame plaats, het gebrek aan bekwaame middelen tot opvoeding der jeugd; menigmaalen hebben de Ministers zulks gebragt onder het oog der Vergadering van XVII welke ook een, en andermaal haar verlangen heeft te kennen gegeeven, dat alhier publieke schoolen, konden worden opgericht. Dit heilzaam werk, was in de maand Maart 1792, byna tot stand gebragt, een ontwerp tot oprichting van zodanige schoolen was bereids geformeerd, en met de goedkeuring der Regeering bekragtigd: de inschryvingen tot verzaamling van het benodigde fonds, waaren ook genoegzaam, om dit heilzaam werk, met hoop van succes te beginnen, wanneer ongelukkig, eene reserve, voorkomende in de resolutie van den Politieken Raad van den 16der dier maand, oorzaak was, dat het bleef steeken."[1]

[1] Het schynt echter niet geheel vervallen te zyn, daar na het vertrek van Commissarissen Gen. nog voorkoomt eene boete van *f*6000 door de Wede. Goetze, aan het *Institut der Publieke Schoolen* betaald. Sl. Br. III D. Fol. 93; en vooral om de difficulteiten door Scholarchen gemaakt tegen het opregten eener School door I.I. de Ziegler, I D. 237 p.v. 243-247 p.v.

En die reserve was, een, aan zich gereserveerde magt, om in dit plan—*waar toe echter het fonds, door particulieren zou worden gefourneerd*, naar goedvinden, veranderingen te kunnen maaken. Zwakke staatkunde voorwaar! Commissarissen deeden wel deeze reserve modificeeren, doch toen was het te laat, de gemoederen waaren geindisponeerd, en de lust ging over.

§ 42. Hernhutters.

Noch moet men aanbeveelen, om alle mooglyke aan moediging en protectie te geeven, aan de moeilyke, doch heilzaame poogingen der Hernhuttersche, of Euangelische Broederschap, en andere godsdienstige Maatschappyën, om door hunne Missionarissen aan dezen Uithoek, de beginzelen van den zagten Christelyken Godsdienst, naar hunne leerwyze voordteplanten. Wy kunnen ons niet weerhouden, ter deezer gelegenheid te recomandeeren, de leezing van het geen de meergemelde J. Barrow (misschien wel eenigszints geschilderd, doch echter dan noch zeer belangryk)[1] ons van dit Hernhuttersche Etablissement, in Stellenbosch, verhaalt: het kan beter, dan het beste, afgetrokken betoog, aan het Gouvernement een denkbeeld geeven van deszelfs nuttigheid. Men vind het in zyn 2de deel beginnende op pag: 198, met de woorden: *Je fus eveillé le matin de fort bonne heure, par le plus belles voix que j'ai jamais entendues*—en eindigende pag. 205.

Het bestek deezer Memorie verbied de geheele overschryving deezer passage, hoe belangryk die ons ook zy toegescheenen. Genoeg dat hy ons het getal der Hottentotsche toehoorderen, mannen en vrouwen, aan de vermaaningen deezer Missionarissen, reeds op 600 begroot, en dus een perspectif geeft, van de mooglykheid, zo wel als van de nuttigheid, deezer en diergelyke inrichtingen, die alle moeten samen werken, om de Inwooneren. eerst *gelukkig*—dan *deugdzaam*—en daar na *getrouw*, aan het Gouvernement te maaken.

§ 43. Kunsten en Wetenschappen.

Men houd het byna onnodig aan het toekomstig coloniaal Bestuur te demandeeren, het aanhoudend encouragement van allerlei kunsten en Wetenschappen; het verleenen van eene vereerende bescherming, aan een, daar opgericht Genootschap van Landbouw, enz: het bewaaren en vermeerderen van eene daar zynde publieke Bibliotheek, en klein Museum; het derwaards lokken van goede Geneeskundigen en Heelmeesters;—Van Onderwyzers in de Zeevaartkunde en

[1] Predikant en Kerkenraad van Stellenbosch verzoeken verwydering van de Zendelingen der Broederschap de *Unitoit*. Sluisken slaat dit af en beveelt verdraagzaamheid. I D. 236 p.v.

Scheeps-Timmerbouw;—van goede smeeden, Timmerlieden, Metzelaars, Schilders, en alle diergelyke nuttige handteeringen meer, die alle het hunne toebrengen tot de beschaaving eener Maatschappy.

§ 44. Drukkery.

Maar boven al, moeten wy overeenkomstig den wensch van Commissarissen Generaal—ten sterksten insteeren, dat eene *Drukkery*, in de Caabstad worde opgericht, waar van het algemeen nut geen betoog behoeft.[1]

Doch van welke den dienst, ter spoedigere, minder kostbaare, en duidelykere mededeeling van 's Gouvernements orders aan de buiten Districten, en dikwerf uuren ver, van den anderen, verspreide Landbouwers, oneindig groot zal moeten zyn, en een kragtig motif voor de Ingezetenen opleeveren, om die stukken te leeren leezen.

Het Gouvernement zal gemaklyk het misbruik van eene Drukkery, onder deszelfs oog geplaatst, kunnen voorkomen; doch welk een nut kunnen eenvouwige, doch gepaste raadgeevingen, in vliegende blaadjens en Almanakken vervat, en met medewerking van een wys Bestuur verspreid wordende, onder de menigte niet uitwerken? en tot tegengif dienen, voor opruiingen en verleidingen? vooral in een land, waar alle andere hulpmiddelen tot verlichting en beschaaving van zeden, zo schaars en moeilyk te appliceeren zyn.

Onder het tegenwoordig Engelsch Bestuur, is daadlyk eene Drukkery aldaar opgericht, en word zelf eene Caabsche Courant uitgegeeven—van welk dagblad, door eene goede hand geschreeven, en door eenen gematigden geest bestuurd, een oneindig nut zou te trekken zyn.

Men weet echter niet, of deeze Drukkery, door de onderneeming van een particulier, dan wel ten kosten van het Engelsch Gouvernement, aldaar geplaatst is geworden, en of men zich dus op de aanblyving daar van, al, of niet, zal kunnen verlaaten.

---

[1] Zie de consideratien van den R. v. P. daar omtrend. E. 210 p.v. afgeslagen het voorstel van den R. van Pol. om aan den Boekbinder Ritter verhoging van gagie te geeven, G. 40, 45.

Landbouw, Wynoogst, Veeteelt, Jagt, Peltereiën, Vischereiën, Producten.

§ 45. Generaale beschouwing.

Zo ergens, dan moeten wy hier onze penne terug houden ; om, door te veel te zeggen, niet lastig te worden, en onze leezeren te verveelen. Een ieder die lust heeft tot onderzoek, kan, ook uit de gedrukte reisbeschryvingen, zich gemaklyk een denkbeeld maaken van de verschillende soorten van Producten, die deezen gezegenden Uithoek opgeeft, wanneer men de milde Natuur maar een weinig wil te gemoet koomen.[1]

---

[1] Over de redenen van den verminderden voorspoed der Landbouwers : als

Duurte der plaatsen, ib. 347 p.v.
———— slaaven, ib. 348 p.v.
———— van het Vee, ib. 349.
———— van alle benodigheden tot den Landbouw, zie A. 347 *seqq.*, 349.

Deeze geheele Missive is alle oplettendh. waardig.

Een redelyk vrugtbaare Oogst gaf tot in 1793, in het District van de Kaap en Stellenbosch.

80,000 Mudden Tarwe, 20,000 M. Garst, 500 M. Rogge, 2,000 M. Erwten, en 1,500 M. Boonen.

Hier van worden Kaapwaards gevoerd, 55 m. [Mille] M. Tarw., 15 m. Garst, 350 M. Rogge, 1.500 M. Erwten, en 1,200 M. Boonen.

De rest blyft voor consumtie en Zaaikoorn.

Hier onder is het *onzekere* gewas van de Baaien niet begrepen—ook niet de peulvrugten.

De Graan-culture is voor veele vermeerdering en verbetering vatbaar. als men het *debiet maar zeker* maakt. *Dan* ook kunnen en zullen de Baaien veel meer kunnen leveren.

Mauritius, Bourbon, en St. Helena trekken veel levensmiddelen van de Kaap.

Het getal Hoornvee en Schapen is onbegryplyk—de voorteeling considerabel—van de schapen in eenige districten viervoudig.

Jaarlyksche consumtie 90 m. [Mille] schapen, en 4 a 5,000 Runderen, aan de Kaapstad.

De Culture van andere consumables zou oneindig kunnen worden vermeerderd, Rhenius Miss. aan de Milit. Commissie, 7 Decb. 1793.

Zie nopens het koorn mede Fol. 134.

Nopens den overvloed, en manquement van debit der Tarwe, zie de Margin. aantek. hier vooren op Fol. 6 p.v.

De Bakkers houden den prys van 3 lb. brood voor 2 sts. *billik*—mids de prys van het koorn courant blyft op 24 Rxds. per vragt enz., enz. A. 313 *seqq.*

De vragt schynt te zyn 10 Mudden, A. 343, p. 355.

Notitie der pryzen van de Landbouwers gereedschappen. A. 364

comparatie tusschen 1744 en 1792.

Bergplaatsen voor 't koorn A. 365.

Over een ontstaan gebrek van *Zout*, met de Oorzaaken daar van, zie Sluisken II D. Fol. 6 p.v. *seqq* tot Fol. 12, vooral alwaar alle de stukken hiertoe relatif, attentie verdienen, tot Fol. 163 p.v.

Wy zullen echter, om het verwyt eener schroomlyke gaaping in deeze Memorie te ontgaan, een naamlyst geeven, van al het geen wy op gezag van Officieele, en andere, door ons onderzogte stukken, als eigene voordbrengzelen der Caab mogen noemen.

§ 46. Producten van den grond.

De *Caabsche grond* brengt voord : Tarwe, Rogge, Garst, Boonen, Erwten, allerlei Boomvruchten, allerlei Tuingroenten, Aardappelen, Aloë, veelerlei Druiven, Rozynen, Amandelen, Hennip, Vlas, Tabak, Zout, Salpeter, Zeep, en zou kunnen voordbrengen : Katoen, Indigo, enz., enz.

De *Veeteelt*, levert overvloed van Paarden, Rundvee, Schaapen, Varkens, Geiten waar van door menschen handen weder geprepareerd word, of kan worden vleesch, Spek, Boter, Kaas, Talk, Schaapenvet, Ossenhuiden, bereid Leder, Geiten, en andere hair voor Vilt tot hoeden, Schaapen wol, enz.[1]

§ 47. Wynen.

De Caabsche Druiven, 't zy oorspronkelyke, 't zy van Madera of Europa aangebragt, leveren, behalven de alom beroemde Constantia wyn, verschillende soorten van zeer gezonde en smaaklyke Wynen, bekend onder de naamen van Caabsche Madera, Caabsche Mallaga, Maagwyn, Steenwyn, Vintint, en andere, in maakten deugd verschillende, naar maate den grond *op* welke, en in evenredigheid van de meer of min warmen en gelukkige positie, *in* welke de wyngaarden geplant zyn ; terwyl dan noch de vroegere of laatere pluk der druiftrossen, en de kunst behandeling daar aan gebezigd, de meer of min wrangen of zoeten smaak der wynen regelt. Van deeze wynen word ook aldaar goede Brandewyn—en van de Rozynen, Azyn, gestookt.[2]

§ 48. Jacht.

De *Jacht* op allerlei soort van wild gedierte, levert, niet alleen voor de consumptie der Ingezetenen eene overvloedige

---

[1] Gebrek en duurte aan *Slagtvee*—uit oorzaak der wanbetaling der slagters aan de Boeren, en vexatien omstandig, Sl. Br. I D. Fol. 59 p.v.. Na de goede reussite van de Commissie van Wagenaar kwam de prys weer op 1 str. het pond ib. 235 p.v., zie het Rapport van Wagenaar in den Bundel van Graaf Reinet, Sub. P. vooral in fine : er behoorde *parate executie* te zyn op de Slagters briefjes. Gebrek en duurte van *Boter*—aanbestedingen daar van enz. Sl. II D. Fol. 12, p. 10, 168-172, 173.

Het *Dassen*-Eiland geschikt tot schaapen teelt E. 73-76 *cautelen* by desselfs concessie te observeeren ib 78 *seqq.*

[2] De mooglykheid om aan de Kaap zelve *duigen* tot *Vaatwerk* in de Boschen te kunnen kappen wordt door den Raad van Policie geavoueerd A. 54 p.v.

hoeveelheid, Harten, Haazen, Konynen, Veldhoenders, en eene menigte soorten van allerley eetbaar Gevogelte op, maar ook geeven de veelerlei soorten van Antilopes, Springbokken, Ezels, Tygers, Leeuwen, Luipaarden, Wilde Katten, Elephanten, en wat dies meer zy, voor de, zeer juist treffende Landbewooneren en Hottentotten, eenen voorraad van allerlei Huiden, Peltereiën, en Elephantstanden, die reeds sederd een geruimen tyd, een tak van handel hebben opgeleverd, en die alleen meerdere vryheid en aanmoediging behoeft om aanmerklyke voordeelen te kunnen opwerpen.

§ 49. Vischerei.

De Vischerei, rondom den Caabschen Uithoek, geeft, voor de consumptie der Ingezetenen eenen ruimen voorraad van allerlei smaaklyken visch.

Doch de Walvisschen, of wel de Cagelotten en Noordkapers, zyn 'er in zulk eene menigte, vooral noordwaards op, naby, en in de Saldanha en St. Helena's baayen, dat de Engelschen en Americaanen, met eene menigte vaartuigen, aldaar ter walvischvangst komen, en zich van eene aanzienlyke party Traan en Spermaceti voorzien.[1]

De O. I. Maatschappy had zich deeze vischerei, en het Robbenslaan, uitsluitend voorbehouden. Doch Commissarissen Generaal hebben, geduurende hun verblyf aan de Caab, uit overtuiging van de schaadelykheid van deeze uitsluitende vischerei, en robbenslag voor de Compagnie, in 1792, dezelve voor de Ingezetenen opengesteld; doch het systema van commercieel Bestuur, meermaalen door ons niet gunstig beoordeeld, dwong hun, om deeze vryheid aan

---

[1] Over de Walvischvangst A. 52-65, en het Reglement van 1791 daar op 72-87. Vooral ook de Miss. van den R. van Pol. met consideratien daar op 89-98. Miss. v. Comm. Gen. daar op 99, met het effective Placaat A. 105 *seqq*—140 en alteratie van 35e. Art. 147.

Aanbestedingen van Traan-leverantie, Sl. II D. Fol. 176.

De Walvischvangst is *met succes* geëxerceerd door H. J. Fehrsen en Comp.—hy kan al de traan voor Indien nodig leveren a 10 St. de Kan. ibid 179 A. 55. p.v.

In 1793 zyn genoomen twee Fransche Scheepjes met Spermaceti, Traan, en Baarden by la Goa gevangen, Sl. I D. 120.

Moeielykheid tegen de reussite van den *Walvischvangst*, Sl. I D. 254 (zie daar tegen echter de consideratien van den Raad van Policie, A. 54 *seqq*.)

In 1789 hebben meer dan 100 Eng. en Amer. in St. Helena Baay Walvissen gevangen—en na hun eigen getuigenis *met allerbesten uitslag* A. 55.

In den beginne schepen ook van vreemden te kunnen koopen—naderhand alleen Nederlandsche te gebruiken, A. 60, 89 p.v. (men zou een Scheepsbeletting per *ton* kunnen invoeren bv. 3 sts. jaarlyks voor Vreemde—niets voor Nederl).

De Vreemde schepen *alleen* met Kaapsche Producten te betaalen, A. 101.

zo veele conditiën, cauteelen en voorzorgen vasttemaaken, dat de Publicatiën en Ordres deswegens door hun geëmaneerd, een geheel wetboek zouden kunnen uitmaaken.

De vreeze, dat door eene ruimere concessie van den daar toe nodige scheepvaart, den handel der Ingezetenen zich verder zou kunnen extendeeren, dan het belang der geoctroyeerde Maatschappy kon lyden, en ook den sluikhandel in verboden koopmanschappen bevorderen, beperkte deeze vryheid weder zodanig, dat men daar van niet al dat nut verwagten kon, waar voor deezen tak van neering en handel anders vatbaar is. Het uit zenden door Engelschen en Americaanen van eene menigte schepen, duizenden mylen ver, om daar ter Robbenvangst te gaan, en die dan noch de Traan, *binnen de boorden hunner schepen* moeten kooken, en, kan hun de vaart zelve al niet belet worden, doch echter, zo wy hoopen altyd verplicht zullen blyven, dit alzo te moeten doen, leverd onzes crachtends, het spreekendst bewys op, dat 'er, zo als men zegt, honing in de bloem is, en dat die honing dus, met oneindig meer voordeel, en met minder gevaar door de eigen caabsche Ingezetenen, daar uit zal kunnen gehaald worden.[1] Als het Gouvernement het systema van eenen meer vryen handel voor de Caabsche Ingezetenen zal hebben geadopteerd, zal ook dit important Artikel, van zelve die faciliteit moeten komen, die wy, voor ons, daar in wenschen. En in dit vooruitzicht, zy het ons vergund, hier nochmaals te doen gevoelen het gewigt der aanmerkingen, nopens de zo noodzaaklyke aanplanting van brandhout, in de nabyheid der Caabstad, gemaakt, het welk in een onafscheidelyk verband staat, met het welgelukken, en de mindere kosten der Caabsche traankookery. Zodaanige aanplanting in den omtrek der Saldanhabaay—en, is het mooglyk het derwaards leiden van een canaal zoet water, uit de, anderhalf uur van daar gelegen, klipfontyn, of uit de Bergrivier, zou de goede reussite deezer traankookery, daar ter plaatse, niet weinig bevorderen.

§ 50. Generaale opgave van Producten.

Men kan geen beter, noch algemeener begrip van de hoeveelheid, en het aanbelang van het deeze voordbrengzelen en grond rykdom doen vormen, dan, door hier in te voegen eene officieele lyst, van het geen in 1793, daar van, aan de Caab gevonden wierd; zie hier dezelve :[2]

[1] Verhaal van voordeelige Robben vangst door de Engelschen, die in 3 jaaren van Tompsons Eiland 27° 28 Z.B. wel 21000 Robbervellen verzonden F. 232.

[2] Zie de aantekening by §45 fol.

Paarden.

Aan de Caab ..	5,044	
Stellenbosch ..	6,772	
Zwellendam ..	1,815	
Graaf Reinet ..	1,804	Totaal 15,435 Paarden.

Runderen.

Aan de Caab ..	6,570	
Stellenbosch ..	22,155	
Zwellendam ..	18,462	
Graaf Reinet ..	34,923	Totaal 82,110 Runderen.

Schaapen.

Aan de Caab ..	19,581	
Stellenbosch ..	111,217	
Zwellendam ..	63,212	
Graaf Reinet ..	281,195	Totaal 475,205 Schaapen.[1]

Varkens, in 't geheel 110 stuks bekend.

Wynstokken.

Aan de Caab .. 863,000
Stellenbosch .. 907,300 te samen 1,770,300 Wynstokken.
Die, van Zwellendam zyn daarby niet opgegeeven.

Leggers Wyn.

Aan de Caab ..	544	
Stellenbosch ..	5,330	te samen 5,874 Leggers Wyn.

van Zwellendam, als boven.

Mudden Tarwe.

	Gezaaid.	Gewonnen.
Aan de Caab ..	30,046	118,132
Stellenbosch ..	1,525	11,465
gezaaid ..	31,571	gew. 129,597

Mudden Rogge.

Aan de Caab ..	18	106
Stellenbosch ..	2	40
gezaaid ..	20	gew. 146

Mudden Garst.

Aan de Caab ..	326	6,836
Stellenbosch ..	6	35
gezaaid ..	332	gew. 6,871

[1] Rhenius in zyne Miss. aan de Milit. Commissie van Decb. 1793 zegt, Runderen 83,464, Schaapen 476,321 en noemt dit, hoe groot het getal ook zy, *niets in comparatie van het effective getal*, het geen verzwegen wordt, om eenige betaling uittewinnen. Agter het Rapport dier Commissie.

Omtrent welke opgave, wy echter moeten reflecteeren, dat ons het getuigenis van, thans zich in het Vaderland bevindende Ingezetenen van de Caab, aan welke wy deeze lyst vertoond hebben, zeer probabil is voorgekomen, daar in bestaande : dat deeze opgave gevraagd, of immers beantwoord zynde, in het denkbeeld dat dezelve zou moeten dienen, tot een basis, van eene of andere, nieuw intevoeren belasting, by lange na, het echte en waare getal van elk artikel niet bevat, 't geen men veilig met veele duizenden, elk, mag vergrooten : neemende tot voorbeeld, alleen het, niet noemens waardig getal van 110 varkens, die echter, met duizenden aan de Caab gevonden worden, als zynde de zogenaamde speenvarkens, aldaar een zeer gewoon, en niet kostbaar, eeten.

En deeze remarque, zet dan aan de waarde, en de hoeveelheid deezer producten, niet weinig gewigt by.

§ 51. Middelen van verbetering.

Uit deeze Tabelle, zal elk landbouwkundige, ras kunnen opmaaken, de natuurlyke vruchtbaarheid van den grond (onaangezien alle de tusschen liggende dorre en onvruchtbaare streeken) die meest-al, alles van zelven en vrywillig opgeeft, zonder door kunstmiddelen, die men niet rekend aldaar te behoeven, eenigszints te worden geholpen.

Het is echter de plicht van een wys Bestuur, alle middelen te doen werken, om zulk eene milde Natuur te hulp te koomen.

En daar toe, zouden mischien de volgende kunnen dienen :

1e. Dat de Landhoeven, of Boeren plaatsen, voordaan in eigendom—en niet meer in leening gegeeven wierden. Het behoeft geen betoog, dat een Huisvader zyn eigen erfdeel, en het toekomstig bestaan zyner kinderen, beter behandeld en bebouwd, dan eenes anderen stuk goed, waar van hy alleen het *Dominium Utile* heeft, en waar van hy alle dagen kan ontzet worden. In dit derde, gelooven wy (zonder, voor als noch iets diergelyks, ten opzichte der geheel anders gesitueerde, en bevolkte Indische Eilanden en Etablissementen, te willen beslisschen) dat de Caab, volmaaktelyk met de west-indische landbouwende Coloniën kan worden gelyk gesteld.

2e. Dat derzelver extensie minder groot zy. Zes, acht, of tien bewooners van duizend morgen Land, met oordeel tusschen dezelve verdeeld, zullen, niettegenstaande de meerdere monden die zy moeten spyzigen, oneindig meer producten, van deeze oppervlakte leeveren, dan wanneer zulk een te groote Cap Land, aan eenen Landbouwer in gebruik gegeeven word.[1]

[1] De R. v. Pol. zegt zelfs, dat er onder de reeds uitgegeven Velden nog meenigvuldigen zyn, *waar over de Ploeg. nog nimmer is gedreven*, B. 22.

3e. Dat elken Eigenaar genoodzaakt worde, zo veel mooglyk, zyne hoeve, rondom met boomgewas, gragten, gruppels, wallen, of welk soort van vredingen den aart van het Land toelaat, afperkt—en dan binnewaards zyn eigendom weder, in kleinere akkers verdeeld, waar uit deeze avantages te wagten zyn :

a. Dat er tusschen de Buuren minder questien over de limitscheidingen ontstaan zullen.

b. Dat het vee van elken Landman, minder zal afdwaalen, en de kudden met minder kosten en waakzaamheid, zullen kunnen worden saamgehouden.

c. Dat het schadelyk wild gedierte minder gemaklyk acces tot zodanige afgeperkte hoeven hebben zal.

d. Dat men, door het graven van wateringen, slooten of kommen, het nodige zoet water, beter binnen elke hoeve zal kunnen leiden en bewaaren.

e. Dat men, door het rundvee, in beperkte stukken grond te laaten weiden, en dan geduurig van het eene, in het andere stuk te verslaan—de weiden zelve, oneindig zal verbeteren, en met de tyd veel fyner en vetter soort van rundvee zal bekomen.

f. Dat melk, boter en kaas, door dezelve oorzaaken zullen moeten verbeteren en vermeerderen—en het melken voor de landlieden, als nader by huis, oneindig gemaklyker worden moet.

g. En dat op deeze wyze, toereikende mesthoopen kunnen worden verzameld, en, daar zulks door den aart van den grond, en genoegzaame vochtigheid, met nut geschieden kan, over het land gestrooid, het welk op een veelvuldiger voordbrengzel van het zaaykoorn of gras gewas, een onmisbaar effect zal moeten hebben enz., enz.

4e. Dat men alomme in deeze Republiek, of ook van elders, jonge Landlieden, liefst gehuuwd, engageere, om zich aan de Caab, ter landbouw, te gaan etablisseeren, op favorable conditiën, van een stuk lands, in eigendom te zullen bekomen—met bouwgereedschappen—eenig vee, en zaadkoorn, en onder toelage van eenige jaaren vrydom van lasten, enz.

5e. Dat men premie van Eer, uitlove, aan zulken, die, na een bepaald aantal jaaren, van eenen nieuw uitgegeven grond, eene zekere hoeveelheid graan, vee of wyn, ter markt aanvoeren.

6e. Dat men proeven neeme, om allerlei soorten van fransche of andere Europische wynstokken, aan de Caap te planten, en premie geeve aan hem, die, na verloop van een zeeker getal jaaren, het succes dier planting kunnen aantoonen.

7e. Dat gelyke proeven genomen worden, met het planten van Katoen, Indigo, Thee, Suikerriet, en alle andere planten uit Indiën of Europa, waar voor de gematigde luchtstreek van den caabschen Uithoek vatbaar en geschikt is—of door kunstmiddelen geschikt gemaakt kan worden.

8e. Dat, vooral in de afgeleegenste streeken van Graaf Reinet, de kunst van het bereiden van Leder, en conserveeren der Huiden en Peltereiën, der in menigte zich daar ophoudende wilde dieren, worde aangemoedigd en volmaakt.

9e. En dat, door een ruimer toetestaane vrye vaart, en communicatie te water, tusschen die districten en de Caabstad, den aanvoer van hun Vee, Huiden, Peltereiën, Elephanstanden, enz., enz., gemaklyker en minder kostbaar gemaakt worde. Welke vaart aan dezelve te gelyk, allerlei levensnoodwendigheden, met minder kosten zal kunnen aanbrengen.

10e. En dit laatste is van meer belang, dan men in den eersten opslag zou denken.

Den onbeschaafden staat, waar in die afgelegen Colonisten, tot noch toe gehouden zyn, heeft hun al zeer naby gebragt aan de rouwheid der, rondom hun liggende Caffers, Tambookes, Hottentotten, enz. Behalven het schaadlyk effect hier van op hunne moraliteit, en onderwerping aan behoorlyke wetten en authoriteiten, heeft hun dit, tot noch toe, ook mindere behoeften doen kennen en vraagen. Dit moge nu den Dichteren en Romansschryveren als een geluk voorkomen : een staatsman zal deswegens anders denken. Wy stemmen gaarne toe, dat het exces van behoefte niet altyd voor geluk mag gehouden worden, en even zeer tot bederf van zeden, verzwakking en verwyfdheid kan contribueeren : doch dit vind meest alleen in groote steden, en zeer zelden ten platte lande eenige toepassing ; het tegenoverstaand uiterste is even schadelyk. Met kennis aan, en verlangen naar behoeften, groeit tevens de gedwongen noodzaaklykheid, om, door arbeid en vlyt, de middelen te bekomen, door welke men zich die behoeften kan aanschaffen. Deeze noodzaaklykheid is by het gansche Menschdom, het doorgaande motif van al het zwoegen en ploegen om ryker te worden, dan men is. En alle die poogingen, duizend en duizend maalen dooreen gekruisd, hebben de geboorte gegeeven aan alle kunsten en wetenschappen, en aan die oneindige genietingen, die men by beschaafde volken aantreft. Deeze zyn de eenigste dryfveeren en steunsels der algemeene commercie.

Men voere dus ook, van langzaamerhand, deezen afgeleegene Caab-bewooners, eene meerdere verscheidenheid aan, van allerlei stoffen voor Mans- en, in zonderheid, voor Vrouwenkleederen en cieraaden ; meerdere soorten van huismeubelen, en van consumptive waaren, die hunne gezondheid niet benadeelen : dit zal hun daar in smaak doen krygen, en daar na doen verlangen. En dit moet zo wel op hunne beschaaving en arbeidzaamheid, als op het binnenlands vertier, van den besten invloed zyn.

IIe. Maar dat men, by dit alles, behoedzaam zy, om, door eene, te groote zucht tot verbetering, de cultuure van het eene product, niet te bevoordeelen ten koste van het andere.

Graanen en Veeteelt zyn beiden van de eerste noodzaaklykheid—voor beiden heeft de Natuur, byzondere gronden aangewezen : men zou dus, in de daad de verbetering tegenwerken, in stede van die te bevorderen, wanneer men de orde der Natuur wilde omkeeren, en goed grasland, tot schade en vermindering der Veeteelt, in graanland veranderde, of nutlooze kosten deede, om de drooge, onbevogtigde streeken, die wel Graanen, doch geen groen kruid kunnen voordbrengen, echter door kunstmiddelen tot graslanden wilde dwingen. De Natuur laat zich leiden en helpen, maar nooit forceeren. En een wys Bestuur deeze goede Moeder volgende, leid, helpt, raad den Landbouwer en Koopman, om, elk in zyn vak het meeste voordeel te kunnen bekoomen ; doch dwingt nooit.

Boschen, Timmerhout, Brandhout.

§ 52. Gebrek aan Hout.

Het moet byna ongelooflyk voorkomen, dat in een land, van zulk een, eenpaarig erkenden vruchtbaaren grond, en het geen als gewoonlyk aan zulke oorden, waar de Natuur alleen meester is, by deszelfs ontdekking en bezitneeming, met boschen overdekt was, al sederd lange, doch vooral in de laatste jaaren, met grond over duurte, en gebrek aan *Brand-* en *Timmerhout* geklaagd is geworden.[1]

Wy zullen—daar de ruimte der stof, een geheel boekdeel zou kunnen vullen,—hier alleen, zo kort mooglyk, de corollaria opgeeven, van het geen ons, na de naauwkeurigste opmerking, van alles, wat tot deeze materie betrekking heeft, is toegescheenen, te moeten gehouden worden, voor de *oorzaaken van dit gebrek, en voor de beste middelen tot deszelfs herstel.*

[1] Zou 'er geen mooglykheid zyn, om uit Kaapsch Hout Smeekolen te branden? relatie tot A. 350 p.v.

§ 53. Soorten, en overvloed van Hout.

De meermaalen aangehaalde J. Barrow, die nu, zo kort geleeden, de Caabsche binnenlanden, met een natuurkundig en onderzoekend oog, heeft doorgekruisd, geeft ons, een zeer belangryke comparative Tabelle van 44 byzondere soorten van opgaande Boomgewasschen, en kreupelhout, die hy in deeze zyne reize had aangetroffen, waar van hy voornaamentlyk, de *Autiniequas*-boom, of anders genaamd *Geelhout*, met het dennenhout, meest overeenkomstig, en voor Masten, Rond- en Kromhouten der schepen, zeer geschikt oordeelt, als groeiende tot eene hoogte van 70 tot 90 voeten—met een regte stam van 20 tot 50 voeten. Het zwart *Yzerhout*, is voor alle waagenmaakers werk ten uitersten dienstig, zeer veele soorten houd hy voor huismeubelen uitsteekend geschikt, en voor Kreupelhout, Werkhout, en afval voor den huisbrand, in een land *N.B. waar in men maar zelden vuur, tot verwarming, behoeft*, heeft de Natuur overvloed, wanneer's menschen luiheid en verkwisting, niet samenspannen, haar tegentewerken, of te verwaarloozen.

De kostelyke *Eikenboom*, schynt wel niet natuurlyk tot dien grond te behooren: er zyn echter proeven genomen, met, uit Europa overgebragt, plantsoen, dat wel scheen te zullen reusseeren.

Doch 'er behooven, jaaren agter den anderen, onafgebrooken zorge, en beveiliging, om die proeven te kunnen beoordeelen. Dat dan dit point, ook de oplettenheid van het Gouvernement blyve aanbevoolen.

§ 54. Oorzaaken en gevolgen, van gebrek aan Brandhout.

De eerste Colonisten, noch gering in getal, en weinig hout, voor hunne consumptie en schamele wooningen behoevende, hieuwen alles in de nabyheid van hun eerste Etablissement, voor den voet ter neder, en plantten niet weder aan. Die schaadlyke gewoonte duurde voord, in had dubbel schaadlyke progressive gevolgen; want, met de geduurig vermeerende Ingezetenen, vermeerden tevens by allen de behoefte, van meerdere weelde en gemak in hunne wooningen, meubelen rydtuigen enz., enz. De Consumptie was dus, *en* door het getal, *en* door de behoefte, der Colonisten verdubbeld, en vertiendubbeld en de Natuur wierd niet geholpen.

In de nabyheid der Caab, was, op een geruimen afstand, al voor veele jaaren geen bekwaam brandhout meer te vinden —en buiten den voorraad, uit eenige, tot vermaak aangelegde tuinen, en hout plantaadjen van particulieren, was het Brandhout niet, dan tot zeer hooge pryzen te bekoomen.[1]

[1] Zie de recommandatien van Comm. Gen. tot inposting van hout

Elk huisgezin moet het nodige brandhout van struiken, en even onder den boven grond kruipende wortelen, van allerlei kreupelhout, of, van voortyds afgehouwen Boomen, voor zich zelve, en ten zynen koste, door slaaven of Hottentotten, bylangs, op, en in de klooven der bergen laaten zoeken, vergaaderen en naar de Caabstad draagen, of met ossen laaten aanvoeren. Zulk eene moeilyke, en zeer precaire wyze, om brandprovisien te verzaamlen, komt aan eene matige huishouding echter op etlyke honderden Guldens 's jaars te staan; behalven dat het te beklaagen is, dat zo veele handen, die elders nuttiger zouden kunnen worden gebruikt, tot zulk een lastige, en kwellende arbeid worden verspild. Men zwyge nu noch van de kosten door de Comp. 's jaarlyksch moetende worden geimpendeerd, om derzelven Magazynen, geduurig voorzien te houden, met het nodige brandhout tot gerief haarer schepen, en van den aanvraag van andere, ter Caabsche Rhede, aankomende ankerende schepen—al het welk een aanzienlyke quantiteit brandhout—en in evenredigheid van het gebrek,—zeer aanmerklyke kosten; tot bekooming en aanvoer van dit onontbeerlyk artikel veroorzaakt.[1]

Een officieel Rapport, door, daar toe expres gecommitteerden uit den Raad van Politie, aan den tydelyken Gezaghebber Rhenius, en den Raad, omtrent deeze materie, overgegeven den 8sten Juny 1791, bepaalt de jaarlyksch nodige quantiteit brandhout, aan de Caabstad, op 6,000 vragten.

De Leden van het Gouvernement, trokken voor hunne byzondere behoefte:

De Gouverneur, onbepaald—in vroeger jaaren, beliep deszelfs vordering: tusschen 400 en 500 vragten; in 1790, was dit tot 923 vragten aangegroeid.

De Secunde: 10 vragten, 's maands.
Vyf Raadsleden: 2 vragten 's maands.
Noch een oud Raadslid 2 vragten 's maands.

En voor een point van menage, wierd, met afschaffing van deeze, in natura genotene houtvragten, aan elk derzelver toegelegd:

---

in de velden omstreeks het Paradys gelegen—waar niets als struiken stonden, terwyl in de nabuurschap, N.B. *de Schoonste plantagien van witte boomen* aan particulieren toebehoorende te zien waaren. E. 70.

[1] Berekening van meerder voordeel in het brandhout door Slaaven te laaten haalen dan wel om het aantebesteden a 3¼ Rxds. de vragt. G. 42, 45 p.v.

Aan den Gouverneur, voor	20	vragten 's maands a	4	Rxds R80
Den Secunde, voor	10	do.	do.	40
Vyf Raadsleden	elk 2	do.	do.	40
Het oud Lid	mede 2	do.	do.	8
		is 's maands		Rxds. 168[1]

of in het jaar Rxds. 2016.

De jaarlyksche behoefte van Brandhout, voor Comp. omslag, word daar by begroot op 1825 vragten.

§ 55. En Timmerhout.

Dezelve oorzaaken, hebben, *mutatis mutandis*, een gelyk gebrek aan bekwaam Timmerhout, voor Huizen en Schepen doen ontstaan. Een, te vooren nader by gelegen, Bosch, in Zwellendam, *Grootvadersbosch* genaamd, is reeds voor lang, geheel en al weg.

De onmeetbaare Bosschen in de nabyheid der zogenaamde Plettenbergs baay, hebben al sederd lange op eene zeer vernielende en kostbaare wyze, voor een gedeelte aan dit gebrek moeten suppleeren.

Een ander gedeelte, is door kostbaaren aanvoer van hout, uit de Indische Eilanden aan gevuld.

En geduurig is ook een aanzienlyke party gezaagde deelen balken en rondhouten, uit het Vaderland moeten aangevoerd worden.

Indien nu al deezen laatsten aanvoer, in, anders toch weinig bevragtte, uitgaande O.I. schepen, als minder schaadlyk kan worden gehouden, moet echter het nadeel van den Indischen aanvoer, een ieder in de oogen springen, want, behalven de zwaare kosten van transport, met daar toe expres geschikte schepen—of de verder verlooren scheepsruimte, wanneer die houtwaaren in Comp. retourschepen gelaaden wierden, heeft Java zelf gebrek aan hout, het geen al sederd veele jaaren eene merkelyke vermindering der suikerrafinadereiën, en andere onderneemingen, tot welke een grooten voorraad brandhout benodigd is, heeft ten gevolge gehad. De Indische Regering, heeft dus al meermalen, den Caabschen aanvraag van Houtwaaren, uit hoofde van eigen schaarste moeten afslaan; en dit refus heeft dikwerf, ongemesureerde aanvraagen van houtwaaren voor gebouwen en fortificatiën, enz., uit het Vaderland ten gevolge gehad, en dat voor een Land (het zyn de eigen woorden van den Raad van Politie) *" alwaar de Natuur, zonder eenige de minste hulp van kunst, meer Timmerhout opleverd, als voor eerst, met eenige mooglykheid kan benodigd worden geacht, en N.B. veel deugdzaamer, als het geen men, tot merklyk bezwaar der Maatschappy, jaarlyksch en herhaaldelyk, uit Nederland heeft gepetitioneerd.*

[1] Zie E. 68.

§ 56. Schadelyke wyze van houthakken en aanvoeren, uit Plettenbergsbaay.

Maar dan noch is de wyze, op welke, de Bosschen in Plettenbergs baay behandeld, en de Houtwaaren van daar pleegen aangevoerd te worden, allerkostbaarst en allerschadelykst.[1]

De O.I. Maatschappy, liet de Boomen aldaar, door eigen slaaven en werklieden, en onder een gebrekkig opzicht, hakken—de onmeetbaarheid, of liever de onbekende uitgebreidheid dier Bosschen, deed de nodige œconomie uit het oog verliezen. Honderden boomen wierden ter neder geveld, zonder bepaald voorafgegaan onderzoek, of men zo viel in getal en zulk soort benodigd was—by het vellen zelf, wierden de lengte der stammen niet gemenageerd, en die men niet verzenden kon, bleeven aan de lucht blootgesteld, en ter verrotting of bederf overgegeeven.

En dan moesten al de houtwaaren N.B. per as, en met trekossen, Caabwaards, dat is, eene distantie van omtrend 100 a 110 uuren, langs, veelal, ongebaande wegen, worden aangevoerd.

Eindelyk begreep men de onmooglykheid om dit te kunnen volhouden, en in den jaare 1787, wierden Gecommitteerden derwaards gezonden, die, voor allerlei gebruik, hout in overvloed vonden. Er wierd een importante loots gebouwd, tot berging der houtwaaren, die dan, in zekere tyd van het jaar, in welke de N.W. winden, de aankomst en legging in die baay zouden toelaaten, met 's Comp. schepen zouden worden afgehaald. Dan, die proef is slegt gelukt, en de immense kosten voor 's Comp. kas, daar uit resulteerende, hebben de aanhouding van deeze onderneeming, van 's Comp. wegen, aan den Raad van Politie zelve, als ten uitersten schaadlyk doen voorkomen.

§ 57. Middelen tot herstel.

Het zal wel geen betoog behoeven, dat een der *eerste* zorgen van het nieuw Coloniaal Bestuur, zal moeten zyn, die middelen daar te stellen, of voor zo verre die door de Engelschen reeds mogten zyn daargesteld, te continueeren, en aantemoedigen, waar door, in het daaglyksch hoe langer hoe dringender worden, gebrek aan brandhout zal kunnen worden voorzien. En daar die middelen, uit derzelver aart, niet, dan op tyd zullen kunnen werken, zal de spoed in deezen, niet te sterk kunnen worden aanbevoolen.

---

[1] Over het nut van de Mossel- en Plettenbergs-baaien te trekken Sl. I. D. 152 en
Het Rapport van E. Berg en Capt. Dumeny deswegens is in de Resol. van 14 Febr. 1795 geinscreerd, Sl. I. D. 236.

Het beplanten van alle ledig liggende gronden, bergen, valleien en zand-gronden, in de meeste nabyheid der Caabstad, komt daar toe, al aanstonds in aanmerking.

Onder de zo menigvuldige soorten, hoog, en laag, hart, en week hout, als wy §53, zagen dat de Caab opleverd, moeten gewis verscheidene zyn, die met goed gevolg, op allerlei soort van gronden zullen willen tieren. De, sederd eenige jaaren in ons Vaderland genomene, en welgelukte proeven, om de schraalste duinen, hey- en zandgronden, met veelerlei soorten van week hout te beplantten, kunnen, onzes crachtens, reeds van vooren doen bereekenen, dat diergelyke proeven, in een, zo veel gelukkiger climaat, als dat der Caab, wanneer het Gouvernement zulks maar *wil* behartigen, niet ongunstig kunnen uitvallen.

Het zy dan, dat die beplanting door, en op kosten van, het Gouvernement worde ondernoomen, die met de tyd ook uit de jaarlyksche houtverkoopingen, zich voor die kosten ryklyk zou kunnen vinden gededomageerd :—het zy, de daar toe geschikte, onbeheerde gronden, of voor niet, of voor eene jaarlyksche recognitie, in groote ruimtens, op bepaalde conditien, aan particulieren ter beplanting wierden overgegeven ; het zal voor het algemeene nut van dezelfde uitwerking zyn en men wil de keuze, en de details daar van, aan de hier toe, zo nodige meerdere locaale kunde van het Caabsch Gouvernement, gaarne overlaaten.

Voor zulke Colonisten, die hunne, in eigendom—of reeds in recognitie—verkreegene, Landen, met zodanig brandhout zouden willen beplanten, zou men, tot aanmoediging, een zekere premie kunnen uitloven voor elk, vierkant, alzo met brandhout beplant, Morgen, of wel voor elke Vim, karre vragt, of andere, daar toe gebruikelyke maat, die na verloop van 4, 5 a 6 jaaren, met brandhout op door hen, alzo nieuwlings beplantte Landereien gekapt, ter publieke markt aan de Caabstad, zou worden aangevoerd.

Misschien ook, zou men hier kunnen invoeren, een gebruik op sommige plaatsen in Duitschland, met goed gevolg geintroduceerd, om naamentlyk, aan een zeker arrondissement, jaarlyksch in de planttyd, eene onkostbaare Landfête te geeven, mids, elk der daar verschynende gasten, een zeker getal stikken of telgen, van een, te vooren genoemd, Hout gewas, medebragt, en in eenen daar toe aantewyzen, grond, eigenhandig inpootte.

In alle gevallen, zal, by behoorlyke keuren moeten worden gezorgd, dat de stammen van zodanig hakhout, by de periodique houwen, niet worden beschadigt maar voor de weder uitbotting blyven geconserveerd—en de opene plaatsen, of gestorven plantsoen, by elken houw, weder worden ingepoot.

§ 58. Van het Timmerhout.

Over de middelen tot conservatie, vermeerdering in de nabyheid, of gemaklyker aanvoer van het verafgelegen Timmerhout van allerlei aart, kunnen als de meest geschikste voorkomen :

1° De aanmoediging tot planting en cultuur van den Eikenboom, die, na het denkbeeld dat wy ons vormen van den kostelyken grond, in het Zwellendamsch District, aldaar, of ook misschien elders, met succes zoude kunnen worden ondernomen ; het middel van aanmoediging zou kunnen zijn : vryheid van recognitie of landtax, van alle gronden van eenige uitgestrektheid, opzetlyk tot Eikenbosch aangelegd—of wel eene zekere premie, voor elke honderd, of duizend eike Telgen, die drie jaaren zouden zyn geplant, geweest en in het leven gebleeven zyn—vry transport voor zodaanige Telgen, die tot dat einde, door particulieren uit het Vaderland zouden worden ontboden—en eene dubbele premie voor elke morgen Lands, met eikels bezaaid, na dat die den wasdom van twee jaaren zouden hebben verkreegen ; of andere diergelyke, aanmoedigende middelen meer.

2° Eene gelyke aanmoediging, *mutatis mutandis*, om in de nabyheid van de Caab, b.v. binnen tien uuren in de rondte, nieuwe Bosschen, met inlandsch hoog en hart hout, als de *Autiniquas*—en *zwart-yzer-boom*, of dergelyke, voor Huis en scheepstimmering meest bruikbaar, opgaand geboomte, op nieuwste te beplanten.

3tio. Maar vooral—en dit middel moet terstond werken, en is ook door Commissarissen Generaal reeds te werk gesteld, doch het regelmaatig effect is onbekend gebleeven—dat worde afgezien van alle boomvellingen, en aanvoer van Timmerhout uit de Plettenbergs baay, door, of op kosten van de Compagnie, of nu, van het Gouvernement, maar dat die vaart en houthakking, eenig en alleen worde overgelaaten, aan, en ten behoeve van particulieren, op zekere conditien, door het Gouvernement vooraf te bepaalen, en aan elken onderneemer aan te bieden—onder welke de eerste en zekerste zou behooren te zyn : dat geen meer boomen aldaar, zouden mogen geveld worden, dan die, in het loopend, of wel in het eerst volgend jaar na de velling, caabwaards zouden kunnen worden aangevoerd—en dat de onderneemers zich zouden moeten engageeren, om *alle jaaren* eene zekere hoeveelheid Timmer en Rondhout, van bepaalde lengte en dikte (buiten ongelukken of beletzelen, zonder hun toedoen, tusschen beiden komende) aan de Caab, Baay Fals, of in eenige andere, telkens te designeeren, Baayen, te zullen leeveren.

De, aan de Plettenbergs-baay gebouwde Loots, zou aan die onderneemers kunnen verkogt, en daar door de publieke kas, al mede van een kostbaar onderhoud worden ontlast.

Alle welke middelen te samen genoomen, men zich op goede gronden durft vleien, dat voldoende zyn zouden, om in weinige jaaren, het gebrek aan Brand- en Timmerhout te kunnen suppleeren, en de verdere verkwistingen en vernielingen daar van, voortekomen—zo wel als om de Caabstad jaarlyksch en regulier, van eene genoegzaame quantiteit Timmerhout, tot allerlei Huis en scheeps-gebruik, te kunnen voorzien.

En welke schikking, in verband met andere, by deeze Memorie voorkomende, en alle uitloopende op het geeven van meerdere vryheid in den Handel, aan de Ingezetenen der Colonie, noch dit voordeel zou hebben, dat ook deeze Houtvaart, het koopen en aanhouden van scheepen, zou moeten ten gevolge hebben, die tot deeze vaart zouden kunnen worden geemployeerd, geduurende de periodicque Noordwestlyke winden, voor welke de oostelyke Baayen der Caab, veilig zyn terwyl de zelve Bodens, geduurende de Zuid-Oostelyke winden, die het verblyf in die Baayen ondoenlyk, immers gevaarlyk maaken, tot andere reizen, naar het Vaderland, of de Indiën, of voor de Walvischvangst zouden kunnen dienen.

Mynen.

§ 59. Mynen, sommige schadelyk, andere voordelig.

Ofschoon men in eene Landbouwende Colonie, de Mynen alleen in een tweede Aspect moet beschouwen, schynt men echter een onderscheid te moeten maaken, tusschen die welkers product gelegenheid kan geeven tot vermeerdering van nuttelooze weelde—aftrekking der werkende en nuttige handen van den Landbouw ; en tot alle, daar uit voorspruitende nadeelen en ongelukken voor de Maatschappy, en zodanige waar van het Ertz, alleen nuttige en den Landbouw bevorderende, metaalen uitlevert : de eersten moeten als ten uitersten nadeelig gerekend worden, voor eene, eerst opluikende Maatschappy, en uit dien hoofde met alle kragt tegengegaan ; het bebouwen of bearbeiden der anderen verdiend de yverigste ondersteuning van een Gouvernement, wiens doelwit het is, alle mooglyke voordeelen van den grond dier Colonie te trekken.

Onder deeze laatsten, behooven zekerlyk de Koper—en volgens laatere berichten, ook, de Loodmynen, die zich in, en om de Caab bevinden.

By het nazoeken der Officieele Stukken, deswegens aan de voorm. O.I. Compagnie overgezonden, heeft men gevonden, dat reeds van het begin der Colonie, de eerstgenoemde, naamentlyk de Koopermynen, eene onafgebrooken zorg des Gouvernements zyn waardig gekeurd ; alle jaaren wierden

berichten deswegens, van de Caab, herwaard overgezonden, of van daar gevorderd, en de daar toe besteede moeite gepreezen en aangemoedigd, die echter niet altoos met denzelven uitslag bekroond wierd.

Het is overbodig, en stemt ook niet in met het oogmerk deezer Memorie, om hier, geschiedkundig na te gaan, wanneer, en door wien, de daar over aangevangen onderzoekingen, gedaan, of uitgevoerd zyn : genoeg zy het, hier alleen de drie voornaamste, en meest afdoende voorbeelden aantehaalen, ten einde daar uit te kunnen opmaaken, welke verwagting men zich van die mynen mag vormen.

§60. Togt, tot ontdekking der Mynen, ondernomen in 1685.

In het jaar 1685, ondernam de Gouverneur Simon van der Stel, een togt van de Caab, noorwaards op, ten einde te onderzoeken, of de verschillende indiciën welke hy gekreegen hadde van het aanzyn van Mynen, in die streeken, en welke hem tot het onderneemen van die togt bewoogen hadden, de waarheid wierden ; en hy was zo gelukkig, daar in te slaagen, hy vond een Kopermyn, volgens zyne uitdrukking *van eene ongelooflyke en onbekende grootte :*—welke eene ryke ader inhield—waar in hy op drie verschillende plaatsen had laaten graaven, en van welker ertz, hy de behoorlyke proeven deed neemen : deezen gaf hem de volgende resultat's :

Uit 100 lb. ertz . . . . 11½ lb. koper, $\frac{1}{6}$ Lood zilver.
Uit 100 andere ponden. . 10 lb. koper, $\frac{1}{3}$ Lood zilver.
en uit de derde 100 ponden 7½ lb. koper, ½ Lood zilver ;

hy rekende zich daar uit gerechtigd, aan de Comp. in korten tyd, merklyke voordeelen te kunnen belooven.

De situatie van deeze Myn kan men niet naauwkeurig opgeeven, daar de beide verhaalen, waar van men zich tot het opmaaken dezes, bediend heeft, zich schynen tegen te spreeken ; om echter niet geheel in 't donker rond te tasten, gelooft men, zich het veiligst aan een uittreksel uit het journaal van gem. Gouverneur van der Stel te kunnen houden, (daar 't origineel, vergezeld van 72 teekeningen, reeds in 't laatst der 17e Eeuw, uit de Caabsche boeken uitgeligt, en in 't ongereedde geraakt is) alwaar de gegiste breedte van 28 graaden 42 min. zuid, en de lengte van 38 graad 21 min. gesteld, en de distantie, op 75 mylen van het fort gereekend word.

§ 61. Eene andere in 1761 & 1762.

In 1761 & 1762 ondernam een gezelschap van 17 Caabsche Burgeren, onder het geleide van den Burger Kaptein H. Hop, eene reize naar de noordelyke volkeren met permissie en ondersteuning van het Gouvernement, het welk een der reisgenoten, den Chirurgyn C. Rykvoet, opdroeg, deszelfs aandagt te vestigen op de Ertzen, die zich mogten opdoen, en dezelve

te examineeren. Zy kwamen eerst aan de Koperbergen, door den Gouverneur van der Stel, ontdekt, bepaalden naauwkeurig derzelver ligging op 29 Gr. 17 min. Z.O. en 37 Gr. 14 min. lengte, en boven gem. Rykvoet, gaf by zyn bericht te kennen dat de Ertzen van dit gebergte, niet, dan eene, zeer geringe quantiteit koper, uitleverden, doch dat, de daar by liggende, Kleine Koperberg, naar rato ryker in Koper, dan de voorgaande was, en dat men daar wel een mynwerk zoude kunnen aanleggen, indien 'er maar genoegzaam water en brandhout konde bezorgd worden.

Eenige mylen verder, kwamen zy aan een Rivier, de groote of Charie Rivier genaamd, en vonden in de daar langs staande bergen, Koper Ertz, 't geen, by eene kleine proeve, meer dan een derde zuiver koper, uitleverde ; vertoonende zich op sommige plaatsen van dit gebergte aderen, als van zuiver Koper, zo dat gemelde Rykvoet meende, dat de uittegraavene Ertzen doorgaands zo veel koper zouden uitleveren, als zyne proeve gedaan had : hy begreep echter, dan het, om de door hem opgegeeven reden, niet wel doenlyk zoude zyn, hier een mynwerk aan te leggen. Ongelukkig is de, tot deeze reis behoorende kaart, mede niet te vinden.

§ 62. Eene derde in 1792.

In 1792, permitteerden Commissarissen Generaal aan de Gebroeders Van Reenen, om, op hunne eigen kosten, eene reize in de binnenlanden te mogen doen, om de, volgens hun voorgeeven, hun bekende, kopermynen op te zoeken.[1] Een deezer, slaagde hier in werklyk ook in zo verre, dat hy uit een berg, door hem Rhenius-berg genaamd, eenige Ertzen medebragt, die door den Major van het Regement van Wurtemburg, Von Dehn, onderzogt zynde, voor zeer ryk in Koper, en van eene voortreflyke qualiteit erkend wierden, hebbende volgens zyne verklaaring, drie Centenaars Ertz, uitgeleverd 50 lbs. koper, en 12 Lood Cappelleer zilver.[2]

De situatie van gemelde Rhenius-berg, is in 't journaal van W. van Reenen, niet duidelyk opgegeeven, alleenlyk ziet men daar uit, dat hy 412 uuren heeft moeten toebrengen voor en aleer daar aan te komen ; en, voor zo verre men uit dit journaal heeft kunnen opmaaken, is zyn cours, noordwaards aan, geweest.

---

[1] Zie het Journaal deezer reize—die tegen alle verdere proeven moet afschrikken in F. 202-212.

Instructie voor den Zee-Capitein F. Dummeny om de Noordelyke Baaien te onderzoeken, en in possessie te neemen—en eene daar mede in combinatie staande nieuwe Landreize van S. V. Van Reenen F. 216, 220. Kaarten van die ondekte baaien, en myn ib. 228, 229, 230. Rapport van die Zee- en Landreize, F. 231-247.

[2] Zie F. 213.

Noch minder heeft men eenige spooren kunnen vinden, van de ligging van eene zeer ryke Loodmyn, waar van de 100 lb. Ertz, van de oppervlakte genomen, door evengemelden Major von Dehn, mede onderzogt, 50 lb. buigzaam Lood en 8 Loot Capelleer zilver opleverden : volgens berichten zou deeze Myn, oostwaards van de Caab, digt by een der baayen gelegen zyn.

Daar nu deeze ertz, van de oppervlakte der aarde genomen, reeds zo veel geeft, heeft men, volgens het inzien van deskundigen, noch grooteren rykdom in de diepte der aarde te wagten.

J. Barrow, spreekt ook van Loodmynen, die in Camtoosbaay gevonden worden, en van steenkoolen mynen, in den omtrek der Caabstad.

§ 63. Zwaarigheden, tegen het bearbeiden.

Dit is het merkwaardigste dat wy hier omtrend in onze naavorschingen hebben aangetroffen—en het zy genoeg om daar uit te kunnen opmaaken, welke voordeelen men zich uit deeze mynen zou mogen belooven. Men moet zich echter niet al te zeer door deezen schyn laaten wegsleepen, zonder daar tegen ook de zwaarigheden te weegen, waar mede men te worstelen heeft, eer men tot derzelver exploiteering kan komen.

De grootste, ten opzichte der Kopermyn, is de distantie van, en de daar door, alsmede door de ligging derzelve, in een dor, en onbewoond land, belemmerde communicatie met de Caab. Voor en aleer dus het werk zelve aantetasten, behoorde men naauwkeurig te doen onderzoeken, of gemelde berg, digt by de zee gelegen is ; want de rivieren (waar van 'er een digt by de Myn vloeid) zyn in dit Land, doorgaands onbevaarbaar, of zo ondiep, dat men daar van geen gebruik tot vervoer van lasten kan maaken ; indien de zee te ver af is, en het transport op de, aan de Caab, gebruikelyke wyze, zou moeten worden bewerkstelligd, zou het gebruik der Camielen, daar toe, Caabwaards aantevoeren, en daar te doen voordteelen, verre den voorrang, boven dat der trek ossen verdienen, te meer, daar men gelooft dat die Dieren, uit hoofde der overeenkomst van dit gedeelte, met het noordelyke van Afrika, en de affiniteit van dezelve, met het, zich hier ophoudend Cameelpardel, ook, over het geheel van de grootste nuttigheid tot den binnenlandsche vervoer van producten, zouden kunnen worden.

Indien de Loodmynen, aan, of digt by eenige der baayen mogten liggen, zou het transport minder moeilyk en kostbaar zyn.

Eene tweede zwaarigheid, ten aanzien der Koopermyn, is, gelyk hier boven reeds met een enkel woord gezegd is, de dorheid der Landstreek, waar in dezelve ligt, zynde dezelve, volgens de verschillende journaalen van dien aart, dat de boven genoemde Chirurgyn Rykvoet, deeze als een der redenen opgeeft, waarom hy, het opzichten van een mynwerk aldaar, voor ondoenlyk houd, daar 'er geen genoegzaam brandhout tot het smelten der Ertzen gevonden word.

Dit zoude echter, indien het transport eens geregeld ging, en de aanplanting van brandhout, ook in die Districten, van het gehoopt gevolg mogt zyn, van minder aanbelang worden, daar men door dezelve middelen, waar van men zich, tot het overbrengen der uitgesmolten mineraalen bedienen mogt, by derzelver retour, uitgebrande houtskoolen, of mooglyk wel steenkoolen, kon doen medevoeren, en dus het werk, zonder hier door de kosten te vermeerderen aan den gang houden.

De situatie der Loodmyn, by de uitgestrektste bosschen, doet, daar omtrent, deeze zwarigheid van zelve vervallen.

§ 64. Moeite, om kundige, en eerlyke Bergwerkers te vinden.

Maar gesteld ook eens, dat deeze natuurlyke beletzelen, by nader onderzoek, niet zo bezwaarlyk bevonden wierden, als die, by eene oppervlakkige beschouwing hebben kunnen worden aangezien, zo schynt het echter zeer moeilyk te zyn, in het vak der bergwerken, door-kundige en tevens eerlyke lieden te kunnen vinden, aan welke men de executien van deeze myngraavingen zou kunnen aanbeveelen, ten minsten heeft men, uit de retroacta der O. I. Compagnie met leedweezen ontdekt, dat de berichten der verschillende bergwerkers, op hooge orde, derwaards gezonden, zich consecutif tegenspreeken, en die tegenspraak, met blykbaar bedrog, en malversatie gemengd, vind men zelf in de berichten, van twee, zich ter zelver tyd aan de Caab bevindende Bergmeesters ; waar van een, na dat hy een Compagnieschap van particulieren, geassocieerd met het Gouvernement, geduurende meer dan ses jaaren, onder allerhande, nietsbeduidende voorwendzels had opgehouden, en onnodige kosten veroorzaakt, en nadat men zyn bedrog eindelyk ontdekt had, in den jaare 1749 naar Batavia opgezonden is, ten einde aan den Raad van Justitie overgeleverd te worden, door welken hy, tot een levenslang bannissement, buiten het district der Comp. is gecondemneerd ; en de andere, reeds lang voor die tyd, naar deszelfs verdere destinatie, naamlyk de Goudmynen op Sumatra, is getransporteerd geworden.

Misschien zyn ook deeze contradictien wel oorzaak geweest, waarom het Bestuur hier te Lande, zich deeze zaak,

in de verschillende tydperken, niet met dien yver schynt aangetrokken te hebben, die dezelve, naar het boven aangehaalde, echter schynt te verdienen.

§ 65. Middelen daar toe.

Het valt moeilyk op te geeven welke de beste middelen zyn zouden, om zich van kundige, en eerlyke lieden in dit vak te voorzien; daar deeze schaars in getal zyn, alomme gezogt worden, en overal genoeg hun bestaan vinden kunnen; misschien zouden die, door particuliere Correspondentie, in 't een of ander gedeelte van Duitschland, Noorwegen of Zweeden, kunnen worden opgezogt, en door 't accordeeren van een ruime belooning, en noch ruimer bestaan, in cas van reussite, overgehaald om het Gouvernement, in 't opspooren, en *casu quo* bearbeiden der Mynen, met yver ten dienste te staan.

Indien men eenige particulieren aan de Caab, konde overhaalen, om daar in op redelyke voorwaarden te participeeren, zouden deezen een persoonlyk belang hebben, om de grootste zuinigheid en trouw, by deeze onderneeming te doen observeeren, en in cas van reussite, zoude men aan de Caabsche Colonisten, een tak van Handel en middel van welvaart meerder bezorgd hebben, waar door zy, uit dankbaarheid, des te meer aan het Gouvernement zouden geattacheerd worden.

Men onderwerpt intusschen alle deeze Consideratien, aan beter oordeel. 'Er is by deeze onderneeming minder haast, dan by alle de andere pointen, die om verbetering roepen; kon echter ook met den tyd, van deeze Mynen, eenige nuttige party getrokken worden, zou de, te vooren aanbevoolen, aanplanting van brandhout, en aanmoediging van Scheepvaart, hier in, al mede eenen gewigtigen aandrang vinden.

Politicq Bestuur der Colonie.

§ 66. Verandering daar in, noodzaaklyk.

Alles roept en dringt het Gouvernement, om hier in verandering te maaken. Het schadelyke van een politicq Bestuur door Kooplieden—en alleen ten voordeele van het huis van Commercie, waar van die Kooplieden de Agenten waaren, is, en word verder in den loop deezer Memorie, zo ontegen-

zeglyk aangetoond, dat dit point geen verder betoog schynt te behoeven.[1]

Maar ook alle Caabenaars, thans in het Moederland aanwezig, en die hunne mondelyke en schriftelyke consideratien, over de belangen van hunne woonplaats, aan den steller deezer Memorie wel hebben willen mededeelen, komen daar in overeen. Zy mogen in de form der toekomstige veranderingen, verschillende denkbeelden koesteren—dit is natuurlyk, en persoonlyke uitzichten, modificeeren al veel maalen elks by zonder plan van eventueele inrichting—doch daar in schynen zy, het allen eens te zyn : *dat deeze Commercie-Regeering niet deugd.* Dat 'er een Gouvernements-Bestuur in de plaats zal moeten koomen, en dat zeer veel Authoriteit in den persoon van den Gouverneur zich moet verzaamlen ; en dit denkbeeld strookt volkomen met het, reeds van den beginne der gelukkige uitzichten, tot wederbekoming deezer Colonie, geproponeerd, en unanim aangenomen gevoelen, van alle de Leden van den Aziatischen Raad.

Dit algemeen gevoelen dan tot basis neemende, moet men de existentie zelve van de Caabsche Etablissementen der O.I. Handel-Maatschappy, of der eventueele Handelaaren op de Indische Kusten en Eilanden, geheel uit het oog verliezen, en houden die, provisioneel als waaren zy niet aanwezig.

Alle voormaalige rangen, die, ten gevolge van het oude systema, aan Opper Kooplieden, Kooplieden en Onderkooplieden, en mindere Comp. Dienaaren zyn geattacheerd geweest, en naar welke schaal de meerdere of mindere achting, aanzien, pragt en stand, van elk individu in de burgelyke Maatschappy, aan de Caab, zeer scrupuleus wierd afgemeeten, behoord voordaan te worden gehouden voor vervallen.

Alle politicq Bestuur, afdaalende van het Gouvernement in het Moederland, moeten ook de rangen van alle Collegien

---

[1] Alle die in eenige Administratie-Ambten of Bedieningen gesteld worden, moeten den eed van purge doen, G. 94. Dien Eed zelve, ib. 95. En een Lyst van alle de Ambtenaaren, die denzelven hebben afgelegd, G. 95 p.v.

Geene Leden van den Raad zullen voortaan meer Comp. Ambten waarneemen, G. 98.

Elk Ambtenaar of Administrateur is verantwoordelyk voor zyne Administratie, en de daar in jaarlyks bevonden restanten, G. 101.

Verscheidene goede, generaale voorzorgen en pligten den Raad van Politie voorgeschreven, G. 98-103.

Sluisken tot Commissaris benoemd, om te fungeeren na het vertrek van C.G. 12 Aug. 1793, G. 104.

Acte van zyne Commissie ib. 111. Zyne Instructie, G. 112.

en Ambtenaaren, van hoogere en laagere betrekkingen, geëvenredigd zyn aan den meerderen of minderen afstand, waar in zy tot dit Gouvernement, voordaan zullen staan.

De eenvouwigste, en min kostbaare form van Bestuur, behoord onder de verschillende soorten, die men zou kunnen voorstellen, en die allen hunne verdiensten hebben kunnen, den voorrang te genieten.

En daar toe bied men, na alles gewikt en gewoogen te hebben, en na de byzondere denkbeelden der opgenoemde Caabsche Ingezetenen, als de locaale situatie en geneigdheden meer kundig, zo veel mooglyk te hebben gecombineerd, het volgend, zeer eenvouwig ontwerp, als het aanneemlykst, en in alle opzichten het meest voldoende, der meerdere wysheid van het Gouvernement aan.

§ 67. Form van het toekomstig Bestuur. Gouverneur.

De geheele politicque Regeering der CaabscheVolkplanting, zou voordaan behooren te bestaan:

In *een Gouverneur en Vier Raaden*, geadsisteerd, door een *Secretaris* van het Gouvernement.[1]

Men houd het Ambt van Secunde, of Lieutenant Gouverneur, *om zeer veele redenen*, nodeloos en kostbaar, en over zulks schaadlyk.

De byzondere Instructien voor elk derzelven, zullen de byzondere limiten van hunne magt en verplichtingen, aanwyzen.

De Gouverneur zal zo veel mooglyk en dienstig, altyd, uit het Moederland, derwaards worden gezonden.

De benoeming van denzelven, zal staan aan het Staats-Bewind in der tyd, uit een voordragt van drie persoonen, door den Aziatischen Raad aan het Bewind te presenteeren.

Op deeze voordragten zullen geene andere persoonen mogen gesteld worden, dan die binnen deeze Republiek, of derzelver Volkplantingen zyn gebooren, der Nederlandsche Taale kundig, staande ter goeder naam en faam, niet geattacheerd aan den dienst, of in Eed, van eenige andere Waereldlyke of Kerklyke magt, buiten die van de Hoogste Regeering van dit Gemeenebest, en hebbende voords de nodige talenten en hoedanigheden, om deezen post naar behooren te kunnen waarneemen.

---

[1] N.B.—Bedenkingen tegen het admitteeren van Consuls of Residenten van Vreemde Mogendheden of Natien—onder anderen, by de Miss. van Sluisken van 14 April 1784 §13 I Deel. Fol. 13, 55.

Geen Chef der Militie voortaan Sessie in den Raad te vergunnen, E. 36.

Desselfs prætensien—en beantwoording daar van door Comm. Gen. B. 38 en 40 *seqq.*

By overlyden, absentie of zodanige ziekte, die den Gouverneur belet, zyne functien te kunnen waarneemen, zal het volle Lichaam van den Raad, het Gouvernement waarneemen, tot dat de Gouverneur zal zyn terug gekomen, of zyne functien weder kan waarneemen ; of by zyn overlyden, tot dat zyn opvolger weder zal zyn benoemd, en in functie getreeden. Het Presidium van den Raad zal dan, geduurende eene maand, door elk Lid worden waargenomen, naar rang van ouderdom in dienst—en de President in der tyd, zal de honneurs der Militie, en andere, aan het Gouvernement geattacheerd, ontvangen.

§ 68. Raaden.

Van de vier Raaden, zullen twee uit het Vaderland derwaards worden gezonden, en twee gekoozen worden, uit de notabelste en geschiktste Ingezetenen der Volkplanting zelve—die, ten minsten, den vollen tyd van tien jaaren aldaar zyn woonachtig geweest. (N.B. het temporair verblyf van sommige Caabbenaaren in het Moederland, geduurende de Engelsche possessie, zal, in de Computatie deezer tien jaaren, aan dezelve niet kunnen prejudicieeren, en zullen deeze, voor de eerstemaal, ook als Nederlandsche Raaden mogen worden benoemd).

De keuze van alle vier, zal geschieden door het Staats-Bewind, uit voordragten van *drie* persoonen, voor elke Raadsplaats, door den Aziatischen Raad, aan het Bewind te presenteeren. Alles op dezelven voet, en onder gelyke cautelen, als by de voordragten tot de Gouverneurs-plaatsen in de voorige § is gezegd.

Met dien verstande, dat telkens, wanneer door overlyden, vertrekken of bedanken, eene vacature ontstaan zal, van een der twee, uit het Vaderland gezondene Raaden, de voordragt tot wedervervulling, geene andere persoonen zal mogen bevatten, dan die hier in het Vaderland, of in eeniger der andere Volkplantingen woonachtig zyn. En zo mede tot wedervervulling van een Raadsplaats vacant geworden door overlyden, vertrek, of bedanken, van een der Raaden uit Caabsche Ingezetenen gekozen, geene andere persoonen, dan die, ten tyde toen de vacature onstond, ten minste sederd de laatste tien jaaren, aan de Caab woonachtig geweest zyn.

Behalven het generaale mede toevoorzicht over, en derzelver, by Instructie nader te bepaalene mede aandeel, in het bestuur der geheele Volkplanting, zullen zy elk aan een byzonder vak geattacheerd zyn, zich daar op bepaaldelyk moeten toeleggen, ten einde, een ieder in zyn *vak*, Gouverneur en Raaden kan voorlichten, ontstaane klagten, propositien, missiven, enz. : daar toe betreklyk examineeren, daar op

rapporteeren, en jaarlyksch overgeeven, den staat van elks Departement, om naar Nederland, te kunnen worden verzonden.

Men zou de verdeeling deezer Departementen, aldus kunnen maaken.

Een over alles, wat tot den Landbouw, Veeteelt, Wynoogst, Producten, en de goede Orde en Politie der buiten Districten betreklyk is—

Een, over de Finantien, Muntspecien, Lasten, Inkomsten van het Politicq Bestuur, en de kosten tot de defensie noodzaaklyk.

Een, over de Magazynen, Hospitaalen, Gebouwen, en belangen van alles wat den O. I. Handel, en de byzondere Commercie der Colonisten specteert.

Een, over de scheepvaart, Vischereien, Baayen, Rheden, vreemde schepen en Passagiers.

Eene andere verdeeling kan misschien beter gevonden worden, en wy voegen ons gaarne daar by.

§ 69. Secretaris.[1]

De Secretaris zal, zonder bepaaling, mogen benoemd worden, uit geschikte persoonen 't zy in het Vaderland en deszelfs Volkplantingen, 't zy aan de Caab woonachtig en binnen de zelve gebooren.

Behalven het goed leezen en schryven der Nederlandsche Taal, zal hy in de Fransche Taal genoegzaam moeten zyn geverseerd, om dezelve te kunnen leezen, en daar in te kunnen schryven.

De eerstemaal zal de Secretaris worden benoemd door het Staatsbewind, op voordragt van den Aziatischen Raad ; doch by volgende Vacature, zal de Gouverneur in der tyd, aan den Raad der Aziatische bezittingen mogen opgeeven, een bekwaam persoon tot dien post, aan de Caab woonachtig,

---

[1] De slordige verwaarloozing van de Secretaris in 1793, waar in de Notulen van 1789-1792 noch geresumeert noch getekend, en de latere nog niet eens gecoucheerd waaren blykt uit de Miss. van Sluisken v.d. 6 Decemb. 1793 § 14, 15 en Byl. No. 6 I Deel, Fol. 154, 180 ook C. 22 en G. 99 Placaat tot Registrature der Kinderbewyzen en Huwlyks, Voorwaarden, A. 298.

Omtrend het geeven van *Boeken* en *Stukken* uit de Secretarie aan byzondere Leden—en andere desordres in de Vergadering van den R. v. P. zie Miss. van Comm. Gen. van 25 Maart 1793 B. 32 *seqq.*

Omtrend de nodige Boeken en klerken ter Politicque Secretarie, C. 17, 23 p.v.

E. Berg tot Secretaris geapprobeerd door Comm. Gen. 26 Maart 1793, D. 51, verzocht zyn ontslag F. 198, 281, G. 1.

en hem, Gouverneur byzonderlyk bekend; waar by den gen. Raad, een tweede zal mogen voegen, 't zy in het Vaderland, 't zy aan de Caab, of elders in een der Colonien van den staat gebooren en woonachtig; en deeze beiden alzo aan het Staatsbewind presenteeren, om daar uit, een Secretaris te benoemen.

De verder nodige Commis. en Klerken, by de Secretary van 't Gouvernement, worden over gelaaten aan de dispositie van Gouverneur en Raaden, die daar omtrent alle mooglyke menage zullen behooren in agt te neemen.[1]

§ 70. Tractementen.

Na al het onzekere, en tot veelerlei misbruik gelegenheid geevende, van de gedeeltelyke betaalingen der voorigeTractementen, in allerlei soorten van Emolumenten, 't zy in natura van Brandhout, Vleesch, Tarwe, enz., enz., die by de meeste Dienaaren, zelfs het grootst gedeelte hunner bezoldigingen uitmaakten—'t zy in gelde, boven en behalven hunne maandelykse soldeyen—zou men moeten advyseeren, *tot eene geheele afschaffing van alle betaalingen, in natura, en by wyze van emolumenten*, en om de tractementen van alle Ambtenaaren, hoog of laag,—immers van allen die in, of by, de Caabstad moeten resideeren, in gelde te betaalen (onder welk woord, de papiere munt, zo lang die niet zal zyn ingetrokken, mede word gecomprehendeerd) en wel, alles berekend tegen Caroli Guldens a 20 st. Nederlandsch, het stuk, die aan de Caab met 20 pr. Ct. verhooging. en dus tegen een reëele waarde van 24 sts. nederlandsch, gangbaar zyn.

§ 71. Van den Gouverneur.

Hoe moeilyk het ook zy, al het *fas* en *nefas* van den voormaalige Gouverneurs tot een vaste Sa. in geldswaarde, te kunnen brengen, durft men dit, met de hem, door expresse Resolutien—of door het gebruik toegestaane Emolumenten, echter veilig tusschen 45,000 en 50,000 Guldens te bepaalen.

---

[1] Comm. Gen. hebben in dienst *hunner* Secretarie gehad, een adsistent ter Politicque Secretarie, P. E. Faure, D. 53 en nog meer anderen G. 46 p.v. derzelver bevordering ib.

Het *Vendumeesterschap* te vooren aan het Secretariaat geattacheerd schynt daar van afgenomen.

— C. Mathiessen daar toe aangesteld voor de Kaap de Landdrosten voor de Buiten-districten—questien daar over vallende, ter Judicatuure der Heemraaden, G. 1.

Reglt. voor den *Vendumr. aan de Kaap*, G. 3 op 5/16 der revenuen en 11/16 voor de Comp.—dito voor *Stellenbosch en Drakestein*, G5. op 3/4 der revenuen—dito voor *Zwellendam*, G. 8 op 3/5 der revenuen —dito voor *Graaf Reinet*, G. 11 op 3/5 dito.

De Dochter en Erfgenaame van wylen den laatsten Commissaris Sluisken, die het Gouvernement in 1793, 1794 en 1795, tot aan de overgave, heeft waargenomen, begroot het zelve, in een, onlangs, aan den Aziatischen Raad, gemaakt adres, zelve, op eene ronde Sa. van 50 m. Guldens.[1]

Als men dan de afschaffing deezer Emolumenten in aanschouw neemt, en dan considereert de verplichting in welke de toekomstige Gouverneur, als nu de Souverainiteit der Bataafsche Republiek representeerende, noch meer dan ooit te vooren zyn zal, om de, ter Caabsche Rhede aankomende Engelsche en Fransche Scheeps Officieren, en by eene aangroeiende Commercie, ook de meerdere Nederlandsche scheepelingen, en derzelver Capiteinen wel te ontvangen— en om door geduurige beleefdheden, het Guarnisoen, zo wel als de Ambtenaaren, Burgers en Colonisten, aan zich te attacheeren, en door het voeren van een convenable staat, de eer van het Nederlands Gouvernement op te houden, dan mag men, behalven de vrye wooning in het Gouvernement, en het vrye gebruik van den, zogenaamden Compagnie's Tuin, met de daarin zynde wooning en warmoessery, doch met afschaffing van alle andere emolumenten hoegenaamd, voor geen minder Tractement dan van *f*50,000 Hollandsch Geld, advyseeren, waar tegen ook het voeren van eenige commercie, hoegenaamd, denzelven ten sterksten zou behooren te worden verbooden.[2]

Daar men als vry zeker mag stellen dat de Engelsche Gouverneurs, de voorige oude meubelen, uit de Gouverneurs wooning weggedaan, en door nieuwe, Engelsche meubelen, weder geremplaceerd zullen hebben, die zy, als hun eigendom, of als dat der Engelsche Kroon ; weder zullen mede voeren of verkoopen, en dat 'er dus niets van belang zal te vinden zyn, zal, aan den, eerst uit te zenden Gouverneur, eens, eene toereikende somma voor aanschaffing zyner nodige Meubelen, en Equipage, van Landswege, behooren te worden gegeeven.

---

[1] Sluisken verklaart dat hy, met alle mogelyke ingetogenheid van geene 12,500 Rxds. kon leven, II D. 14 p.v. zyn Tractament bleef onbepaald, by zyne aanstelling, G. 150.

[2] De menagerie agter den Tuin mag tot recreatie van den Gouverneur worden aangehouden. mids zonder meerder omslag of kosten van de Comp. E. 69.

De Moesgronden in den Tuin zyn in 1792 verhuurd, te samen voor 1050 Rxds. E. 240, *Conditien van Verhuuringe*, F. 44, 49, 53.

Het Buitengoed, Rustenburg of Rondeboschje voor 800 Rxd. ib. goede gevolgen deezer Verhuuringen, ib. 240 p.v. *Conditien van Verhuuringe*, F. 54, 58.

De *tuin in Baai-Fals* aan den Resident C. Brand in huure geaccordeerd voor 100 Rxds. mids de groentens aan de schepen en zieken leverende op den voet van de Huurders van den Tuin aan de Kaap, F. 59.

Behalven de Gouvernements Dienaaren, acht men het decent en nuttig, dat van Landswegen aan den Gouverneur, ter zyner benoeming worde toegevoegd, een geheim Secretaris, en een Militair Adjoinct, met rang van Captein, elk op een Tractement van *f*3,000 Hollandsch.

§ 72. Raaden en Secretaris.

Aan elk der vier Raaden, en aan den Secretaris, zou men niet minder dan 10,000 gelyke Hollandsche Guldens, voor jaarlyksch Tractament, durven toeleggen, met afsnyding van alle mooglyke emolumenten, behalven dat door Gouverneur en Raaden, een discreet tarif op de Leges der Secretarie, zal kunnen, en moeten worden gemaakt, in welke de Secretaris mede zal mogen participeeren, wel minder, maar niet boven, een derde in derzelver geheel jaarlyksch rendement.[1]

Terwyl het aan allen deezen, volstrekt behoorden te zyn geinterdiceerd, eenen eenigen anderen post waarteneemen, 't zy in de Administratie van den O. I. Handel, 't zy in eenig subaltern Bestuur der Caabstad, of van een der buiten Districten, aan welke het minste Tractement, of Emolument, thans is, of by vervolg, zou kunnen worden geattacheerd.

Maar daar en tegen, behoorden het aan alle dezelve te worden vrygelaaten, om, elk voor zich, en niet in onderlinge associatie, of met gecombineerde Firma's van een of meer van hun, zo lange zy hunne raadsplaatsen zullen bekleeden, Huizen van Commercie te mogen etablisseeren.

§ 73. Rekenkamer.

Als een tweede Collegie van het politicq Bestuur, zou men behooren te etablisseeren, eene, van Gouverneur en Raaden geheel onafhankelyke Rekenkamer, direct releveerende van en verantwoordelyk aan den Aziatischen Raad hier te Lande, zonder welker controlle en signature—naar voorschrift eener afzonderlyke, daar toe te formeeren Instructie—geene betaalingen van Gelden, noch aflevering van Goederen, hoe genaamd, noch voor den civilen en militairen staat der Colonie —noch voor den O.I. Handel, 't zy uit de Magazynen, 't zy door de respective aanneemers van leverantiën en fournitures zouden mogen gedaan, of in de respective uitgaven en verantwoordingen, der Ontvangers, Cassiers, of Magazyn-meesters geleden worden.

---

[1] Zie omtrend het Tractament der Oude Raaden van *f*4000 Rxds. Sl. Br. III D. Fol. 28, die noemt dit inderdaad zeer matig.

Den Secretaris Goets—na het afneemen der Venduen, mede toegelegd Ords. Tract. 4000 Rxds. of 12000 Kaapsch d.i. *f*10,000 Holl, G. 2, nieuwe aanstellingen van *eerste gezw. Klerk* die tevens is Secretaris van het Collegie van civile en Huwlyks zaaken, Secretaris van Comm. van Justitie enz., G. 37, 44.

Men considereert de creatie van dit nieuw Collegie, als van het grootste nut—en immers beveelt men de proefneeming daar van aan, of het waare, dat daar door ook aan de Caab, konde worden voorgekomen, de menigte mesuses—om geen ander woord te gebruiken, die men aldaar, in allerlei takken van administratie ontmoet heeft.

De wysheid onzer Vaderen, by het oprichten der, zo nuttige Generaliteits—en andere Gewestlyke—Rekenkameren ; derzelver erkende noodzaaklykheid, door alle Revolutien heen, en onder allerlei Regeeringsformen ; het voorbeeld der Engelschen, die een diergelyk Etablissement aan de Caab, schynen te hebben opgericht, als noemende, de meermaalen aangehaalde J. Barrow, zich zelve: *Auditeur Generaal van de Kamer der Reekeningen :* dit alles, schynt het oprichten van zulk eene Rekenkamer te rechtvaerdigen.

Men zou daar toe niet meer Leden verkiezen, dan drie, nevens een Secretaris, allen door den Aziatischen Raad, direct te benoemen, uit de notabelste en meest gegoedde Caabsche Ingezetenen, niet geattacheerd aan den dienst van het Gouvernement, of van den O. I. Handel (onder welken, de burger bedieningen der Caabstad, niet mede worden gerekend te behooren).

Aan dit Collegie, en aan deszelfs Leden, behoorde den tweeden Rang, terstond na den Gouverneur en Politicquen Raad, te worden geaccordeerd, doch daar dit meer voor eene Eerepost, dan als een winstgeevend Ambt, zal behooren te worden waargenomen, zou men aan elk der Leden, alleen by wege van *honorarium*, toeleggen : een duizend Guldens 's jaars, en aan den Secretaris : vyf en twintig honderd Guldens, zonder eenige emolumenten hoegenaamd.

Wanneer dit denkbeeld door het Gouvernement mogt worden gegouteerd, zou het aan de eventueele, derwaards te zenden Commissarissen, behooren te worden gedemandeerd, om na verkreegene kennis van zaaken en omstandigheden, en van de, te samenhanging van de nieuw intevoeren orde van zaaken, op de plaats zelve, eene Instructie voor zulk een Rekenkamer te Concipieeren, en ter approbatie, aan den Aziat. Raad, en door dezelve aan het Gouvernement intezenden.

§ 74. Justitie.

Na de Rekenkamer, zou in rang behooren te volgen, *den Raad der Justitie ;* dan, alzo wy daar voor eene afzonderlyke Rubricque bestemd hebben, stellen wy die hier alleen voor Memorie ; en

§ 75. Collegie van Weesmeesteren.

Beveelen alleen aan: de continuatie en zo nodig de verbetering van het, reeds aanwezig, Collegie van Weesmeesteren, op de Instructie daar van zynde, of daar voor te formeeren.[1]

§76. Bank van Leening.

Gelyk mede van de, door Commissarissen Generaal, in 1793, opgerichte Bank van Leening, waar van het bestuur, op eene behoorlyke Instructie, is aanbevoolen, aan eenen President, twee Commissarissen, eenen Boekhouder, en eenen Cassier.[2]

---

[1] Deeze was in goede orde gebragt door Ryneveld, Sl. II D., Fol. 21, I. D., Fol. 160 p.v.

Weesmeesteren verdeelen onder zich, voor salaris den 40 penn. ib. Fol. 22, 218-223.

Zie nopens de Weeskamer het omstandig rapport van O. G. de Wet—Instructie—Bylagen enz. in C. byna geheel door, doch vooral pag. 107 *seqq.*

[2] De Intressen in 1793/4 bedroegen a 4 P.C^to^ Rxds. 22385 : 45, van 48 Sts., is *f*53726 : 5, Sl. II D. 30 p.v. Origin. Intressen waaren 5 P.C^to^ A. 278, 293, het meerdere voor de Kosten en Directie.

Voorslag daar toe, door den Raad van Pol. gedaan in 1792, A. 249 (zie ook hier agter Fol. 154 p.v.) Remarquabel zyn de Voorwaarden die den R. v. Pol. daar by voorslaat A. 250 p.v. Hoe strooken 1 en 3 te samen? Nadere Miss. en voorslag van denzelven R. over die Materie A. 265-273, Miss. van Comm. Gen. begeleidene het Placaat A. 277. Placaat en Reglement zelve, A. 288.

Losse Ambtenaaren.

Equipagiemeester zich na Baai Fals begevende heeft 1½ Rxds. daags defrosement. Sl. II D. 20, als andere derwaards te zenden Dienaaren, C. 327.

Equipagie-Magazyn aan Baai-Fals gebouwd in 1794 Sl. II D., Fol. 32 p.v. Plan voor den dienst aldaar ib. III, 44.

In dienst der Engelschen hebben zich laaten employeeren:

Rhenius als Ontvanger Generaal en Cassier III D., 23 p.v. *Brandt* als Ontv. der Inkoom. en Uit. Rechten. *Baumgardt* als Ontv. der Recognitien van de Leningsplaatsen. Deeze maaken met een Secretaris enz. een *Raad van Financie.*

Ryneveld en zyn adjunct *Neethling* zyn Fiscaals gebleven. *Faure* Landdrost van Zwellendam. *v. d. Rieth* aangesteld tot Landdrost van Stellenbosch loco *Bletterman*. Secret. *Goets* is Notaris geworden.

De mindere bedienden hebben meest allen dit voorbeeld gevolgd (ekcept de President le Sueur, E. Berg, Jac. Faay, den Ondermeester Chir. G. Voet, Offic. Hugel, Kuntse, le Sueur, Cloete, Winrich, Walburg enz. Lyst No. 4); zo ook alle de Dienaaren der Chirurgie, Sl. Brieven III D., Fol. 6, 11, 14, 15, 25 Sl. pryst zeer *E. C. Voget* Negotie Overdrager, III D., 24, 37.

Eng. Officieren weigeren de continuatie van zommige Ambtenaaren en pennisten, die Z. G. Br. Maj. in *zynen* dienst niet nodig had, Sl. III D., 24 p.v.

De *Resident aan Baai-Fals* zal daar het O. Fiscaal omtrend de verbodene goederen waarneemen. A. 225 p.v. en moet Comp. Dienaaren logeeren voor *f*3-3- daags. C. 327 p.v. Heeft dispositie over de daar liggende Militairen enz. tot beveiliging van 's Lands goederen. D. 61; zal voortaan maar *Posthouder* zyn D. 401, E. 298.

Beiden deeze Collegien behooren in rang, op den Raad van Justitie te volgen, en meer als Eereposten, dan wel als middelen van bestaan, te worden geconsidereerd, en alleen bekleed te worden, door notable, kundige, en onbesprooken Caabsche Ingezetenen.

Het onderzoek na derzelver tegenwoordig bestaan, inrichting, nuttigheid, en omslag ; en de voorslag, zo nodig, tot derzelver verbetering, of wel, het beraamen en vaststellen van de middelen daartoe kunnende dienen, behoort aan de eventueele Commissarissen te worden aanbevoolen. De details hier toe nodig kunnen in het verslag van welgemelde Commissarissen Generaal, en deszelfs Bylaagen worden gevonden, en de vreeze voor eene al te groote uitbreiding deezer Memorie, maakt eene verwyzing aan die stukken, noodzaaklyk.

Bestuur der Caabstad.

§ 77. Afzonderlyk Bestuur der Caabstad.[1]

In het, by deeze Memorie aangenomen systema van een politicq Gouvernement, behoort men in het mindere, even zulk een onderscheid te maaken, tusschen het beleid en

---

Lyst van Ambtenaaren, die afgeschaft of in geld verminderd kunnen worden, D. 393 en de Miss. daar toe relatif ib. in *seqq.* 395.

Equipagiemeester zo min als eenige Comp. Dienaar mag handel dryven in zaaken tot hunne administratie gehoorende Resol. v. d. Verg. van XVII 3 Decbr. 1783, 31 Decbr. 1788. B. 131, E. 71, voorb. van den Equipagiemr. *Cornelissen* ib. C. 350, E. 57.

Mag ook niet handelen met particuliere O. I. Scheeps Officieren, ib. p.v. maar voor het overige nevens alle andere Ingesetenen, zie beneden G. 24 *seqq*—verscheidene stukken, behelzende bezwaaren en belastingen van de Equipagiemr. C. Cornelissen koomen voor in E. voor aan.

Instructie van den Equipagiemeester van 1° Octob. 1788 koomt voor E. 57. Wordt op zyn verzoek ontslagen ib. 61, zyn successeur J. A. Voltelen klaagt over zyn gering Tract. G. 24, mag daarom in Equipagiegoederen negotie doen ib. Alteratie zyner Instructie G. 26. *Rang* egaal aan die van *Major* G. 47, staat onder opzicht van twee Leden, G. 100 p.v.

[1] Zie over het recht dat Burgerraden voor zich reclameeren, C. G. Byl. I.1. 19 (dit is het Deel met A get.) Derzelver oprichting door Riebeek, ook tot Justiteele eindens ib. uit de *Memorie van Riebeek* van 15 Mey 1662.

De Bezwaaren der Burgeren waaren : 1. De gedurige admissie van Vreemdelingen. 2. Het te veel vry geeven van Comp. Dienaaren. 3. Papieren Munt. 4. Verhoging der 20 P.cto. op den gulden. 5. Het bezwaarlyk tellen van Geld in Comp. Cas. 6. De wyze heffing der Tienden. 7. De 40^{en} penning voor het verkopen van den opstal der Lening-plaatsen. 8. Het geven der Lenings plaatsen door den Gouverneur *alleen*—zonder den Raad. 9. Collateraal en alle betaling van lasten. 10. Partydig toestaan der Wyn leverantie aan de Comp. aan zommige gunstelingen.

bestuur der zaaken, die de Colonie *in het algemeen* betreffen, en die, welke alleen tot ondergeschikte Maatschappyen of onderdeelen der Caabstad, en der buiten districten, betreklyk zyn: even als zulks in het meerdere, plaats heeft, in het beleid der algemeene belangen der Bataafsche Republiek, en de byzondere administratie van derzelver Departementen en Steden.

Het aanzienlyk aantal Ingezetenen van de Caabstad, en deszelfs onderhoorige Districten, het welk men, op goede gronden mag vaststellen, dat by eene toegestaane grootere vryheid van Commercie, noch aanmerklyk zal kunnen vermeerderen, en waar toe men alle aanmoediging en faciliteit nuttig en noodzaaklyk zal oordeelen, vereischt dan ook een afzonderlyk bestuur der Politie.

Deeze benaaming alleen en de denkbeelden, die, na de tegenwoordige orde van zaaken, aan een diergelyk stedelyk bestuur, binnen deeze Republiek, gehegt worden, schynen genoegzaam te zyn, om deszelfs limiten te bepaalen, en voor te komen, dat zulk een Collegie zich niet menge in eenige Coloniaale bestelling, die eenig en alleen van den Gouverneur en politicquen Raad behoort aftehangen.

§ 78. Pointen, aan deszelfs zorge aan te beveelen.[1]

Deszelfs zorge, zoude zich behooren te bepaalen, tot de bewaaring der goede orde, en veiligheid binnen de stad, en de daar onder behoorende, of, by nader bepaaling daar onder te leggen districten—eene geduurige, en vooruitziende zorgvuldigheid dat de Caabstad altyd van genoegzaame levensmiddelen voorzien blyve—het ontwerpen, en aan Gouverneur en Raad ter approbatie en sanctie aanbieden, van allerlei keuren en Ordonnantien, die eene strekking hebben, om, met afschaffing der oude zwaarigheden, en jalouzyen het Burgerrecht der Caabstad, voor alle eerlyke en nuttige Inwooners vrytestellen, en om daar toe aantemoedigen en te regelen, het aanleggen van nieuwe gebouwen door particulieren—het onderhouden of afbreeken van Huizen, Magazynen, Stallen, Schuuren, enz.—het observeeren van reinheid op wegen en straaten, het voorkomen van besmettingen, voorzie-

---

Alle omschreven by bovenst. Memorie A. 23 p.v. 30. [Nederburgh & Frykenius: Byl.]

Aan de Burger-leden in den Raad van Justitie gepermitteerd, onder zekere cauteelen *directe* addressen aan de Verg. van XVII te mogen doen A. 402.

[1]Het Reglement voor *Wykmeesteren* gepubl. den 8 Novbr. 1793 veranderd, en ten hunnen genoegen gemodificeerd, Sl. I. D. 236.

Zie de pointen van Policie door Comm. Gen. gedemandeerd aan het Collegie van *Commissarissen uit den Raad van Justitie*, A. 31 *seqq.*

De wyze van de Burger-belastingen te vinden by wyse van tauxatie of quotisatie ib. Art. 12 *seqq.*

ningen tegen brand, houden van Nagtwagten, benoemingen van stedelyke officianten, als Chirurgyns, Vroedmeesters of Vroedvrouwen, Schoolmeesters en dergelyken, het byleggen van kleine, daaglyksch voorkomende, burgergeschillen ; beslissing ter eerster instantien van questien over servituten, timmeringen, limitscheidingen ; zorge voor desolate Boedels, verkwisters, onzinnigen ; het reguleeren, inzaamlen, en administreeren, van de, door Gouverneur en Raad toetestaane heffing van stedelyke Lasten en Impositien, en alle diergelyke schikkingen en voorzieningen meer, die de rust en goede orde, binnen de Caabstad, en derzelver onderhoorige districten, kunnen bevorderen, bewaaren of verbeteren.

Van al het welk, zo nodig, ter voorkoming van conflict, by eene, expres daar toe te maaken, instructie, de details zouden kunnen worden bepaald.

§ 79. Erectie van een Raad der Gemeente.

Met afschaffing dus, van het, te vooren gesubsisteerd, en op een geheel anderen voet geschoeid geweest zynde, Collegie van Burger Raaden, zou men daar toe voorslaan de erectie van een Raad der Gemeente, bestaande uit zeven Leden : alle notabele Burgers en Ingezetenen, binnen de Caabstad, of deszelfs Districten woonachtig, ten minsten 25 volle jaaren oud, en drie volle jaaren aan de Caab geweest zynde, staande ter goeder naam en faam, de Nederlandsche Taal, spreekende en schryvende, niet dienstbaar, noch gealimenteerd enz., enz., een van welke, by tourbeurt, voor de eerstemaal naar ouderdom van jaaren, en daar na van dienst, het presidium, zou behooren waarteneemen.

De bekleeding van deezen post, zou alleen eershalven, en zonder eenig finantieel voordeel behooren te worden aangenomen.

Alle jaaren zou een Lid behooren aftetreeden, en niet dan, na een of twee jaaren rust, weder mogen worden ingekozen.

§ 80. Door wie te kiezen.

De keuze zou men liefst demandeeren aan Kiezers, uit de gesamentlyk gequalificeerde Burgers, die tot eene zekere, nader te bepaalen somme, in de publieke Lasten betaalen, by vrye stemming te kiezen, en welke, zo wel voor de eerstemaal, als telkens, by elke nieuwe verkiezing, een dubbel getal aan den Gouverneur aanboden, om daar uit het eerste zevental, en vervolgens jaarlyksch, een te kiezen.

§ 81. Deszelfs Ministers, en Rang.

Dit Collegie zou een Secretaris en Ontvanger voor zich kunnen benoemen, en in rang behooven te volgen op het Collegie van Administratie der Bank van Leening.

Men zou in het Reglementaire vervallen, wanneer men zich in verdere byzonderheden wilde inlaaten. Alleen de Hoofdtrekken worden in deeze Memorie aangegeeven, en het overige, der prudentie van de toekomstige Commissarissen aanbevoolen.[1]

Bestuur der Buiten Districten.

§ 82. Andere verdeeling in de Districten te maaken.

Men behoefd, de, in het hoofd deezer Memorie §2 aangepreezen kaart, des Caabschen Uithoeks—en de daar op met stippen . . . . vry naauwkeurig aangeweezene Limitscheidingen, tusschen de byzondere, thans aanwezige Districten van *de Caabstad*, *Zwellendam*, *Stellenbosch* en *Graaf Reinet*, maar in te zien, om, zonder veel raisonnement overtuigd te worden, dat de verdeeling deezer Districten niet deugt; uit derzelve aart gebrekkig is, en aanleiding moet geeven tot veele disorders en inconvenienten.[2]

Het oogmerk toch, van alle diergelyke indeelingen, kan niet anders zyn, dan om de Politie en de goede orde in een kleiner bestek, te beter te kunnen handhaven—en om aan de Ingezetenen, in alle opzichten, op eene spoedigere, minder kostbaare, en zekerer wyze, meerder veiligheid en gemak te bezorgen.

---

[1] Mag eenen afzonderlyken Secretaris hebben, en ter aanstelling aan den R. v. P. aanbieden, G. 49 Formulier van deszelfs Eed. G. 50.

[2] Berekening der kosten, en opgave van al het nodige voor eene reize naar *Graaf Reinet* voor eene Commissie in 1795, zie Sl. Br. III Fol. 104-109. De Commissie ter verzending gedecerneerd I D., 268 p.v. 269.

Beoordeeling van het gedrag van den ontslagenen Landdrost van Graaf Reinet M. H. O. Woeke Sl. I D., Fol. 163-165, 209. H. C. D. Maynier weder in zyn plaats benoemd om desselfs goede qualiteiten—yver in den laatsten oorlog tegen de Kaffirs—hy had die Drostdye reeds een jaar waargenoomen, Sl. I. D. 240.

Doch koomt al ras in disgracie der Ingesetenen en vlugt na de Kaapstad, I. D. 268 et p.v.

Het was te wenschen geweest, dat die verafgelegene Colonie nooit was aangelegd, ib. 269.

Den Bundel Gr. Reinetsche stukken verdiendt geheel geleezen te worden. In dien Bundel is ook het Rapport van Wagener die in Novbr. 1793 in Graaf R. geweest is—men moet zich over de *toen nog* aanwezende inschiklykheid der Ingezetenen aldaar verwonderen, zie daar Litt. P. pag. antepenult.

N.B. er behooren Wegwyzers op de route gesteld te worden met witte, waar op ook de distantien genoteerd staan—vooral de wegen gemaakt.

En Comm. Gen. oirdeelden Mainier daar toe echter zeer ongeschikt, C. 317 echter behoudens zyne verantwoording, C. 328 p.v.

Maar de tegenwoordige verdeeling der drie buiten-Districten, bekend onder de naam van *Stellenbosch*, *Zwellendam*, en *Graaf Reinet* is Collossaal, en elk District op zich zelve, bevat eene, vry grootere, oppervlakte Lands, dan dit geheele Gemeenebest.

Men neeme tot voorbeeld, het kleinste der drie : *Zwellendam*, dit begint onder aan de Zoeten daals vallei, by de zogenaamde Sebastiaans—of Chaterinenbaay en loopt, met een zeer aanmerklyke N.W. bogt, dwars door eene meenigte rivieren en kreeken, tot aan Camtoos baay, d.i. van het Westen tot het Oosten, in eene lengte van, nagenoeg 125 uuren op een ongelyke breedte van 25 tot 15 uuren : men neeme daar van een gemiddelde breedte, van 20 uuren, dan zal men noch vinden, plus minus, eene oppervlakte van 2,500 uuren.

De beide andere Districten van *Stellenbosch* en *Graaf Reinet*, hebben, by eene ruuwe beschouwing, ten minsten driemaal, zo niet, viermaal, dezelve oppervlakte ; en de veiligheid, rust, goede orde en Politie van zulk een onmeetbaar Land, is, aan de zorg van eenen Landdrost, en eenige Heemraaden aanbevoolen.[1]

Men erkent wel, dat, onafzienbaare woestenyen, bergen en bosschen, het grootst gedeelte deezer oppervlakte beslaan, doch echter zyn, op zeer groote distantien van elk anderen, naar maate de vruchtbaarheid van den grond zulks toelaat, of, enkelde boerenwooningen, of gehuchten en dorpen van Landbouwers, of Veehouders te vinden. De residentien deezer Landdrosten, met naame die van Zwellendam en Stellenbosch, leggen—niet in het midden, maar op de westelyke uiteindens dier Districten, zeer naby de Caabstad : wanneer dus de verstafgelegene Colonisten eenig beklag aan hunnen Landdrost te doen hebben—wanneer zy eenige volontaire Acten, van Testamenten volmagten, of Contracten van eenigerlei aart passeeren willen—moeten die ongelukkigen in een ongebaand Land, soms maanden, weeken, of dagen ver, reizen, om de woonplaats deezer Landdrosten te kunnen bereiken, en het waagen, om, door gebrek van verdediging by hun retour, hunne wooningen geplunderd, en hun vee geroofd te vinden. Hoe kunnen zich dan voorstellen, dat zulke Ingezetenen altyd zouden te vreden zyn, en by de minste geschikte gelegenheid niet zouden overslaan tot morren en opstand, tegen zulk eene stiefmoederlyke Regeering.

---

[1] By den aanleg van Graaf Reinet zyn eenige plaatsen uit Stellenbosch en Zwellendam tot de nieuwe Colonie overgegaan. N.B. *zonder dat zulks by de Boeken is genoteert*, F. 75.

Hoe moeilyk het dan ook moge voorkomen, acht men het volstrekt noodzaaklyk, dat het volgend nieuw Bestuur worde geinjungeerd, om, uiterlyk binnen de eerst komende drie jaaren, aan den Aziatischen Raad intezenden, eene nieuwe, veel verkleinde en verbeterde verdeeling van deeze Buiten Districten: by welke de volgende Hoofdregelen zouden behooren te worden in acht genomen.

§ 83. Hoofdregel der nieuwe verdeeling.

Dat men de oude naamen liet vaaren, en de Districten, nieuwe naamen, of enkel by Nummers 1, 2, 3, enz., van de Caab af; oostwaards en noordwaards op, op nieuws indeelde. Dat men, in eene juist omgekeerde orde, als thans, die indeelingen niet meer in de lengte van het westen, naar het oosten, maar, aan de oostzyde der Stad, in de breedte, van de zuidlyke oevers der Zee, noordwaards op, bepaalde, en aan de noordzyde der Stad, van de westlyke zeeovers, oostelyk, landwaards in, zo als zulks met de vruchtbaarheid des gronds, rivieren, bergen of baayen, best zal strooken.

Dat men deeze nieuwe Districten, zo veel mooglyk, van den anderen liet scheiden door, en bylangs den loop der aanmerklykste rivieren.

Dat men derzelve grootte en uitgestrektheid, evenredig maakte aan de hoeveelheid vruchtbaaren grond en zoet water, dat in elk derzelver vallen kon.

Dat men voordaan in het uitgeeven van gronden ter bewooning, en bebouwing, in 't oog hield, de noch minst bewoonde streeken, ten einde al langzaamerhand, de Inwooneren over de geheele oppervlakte der Colonie te verspreiden, en dezelve niet op de eene plaats in een kostbaar bestek by elk anderen op te hoopen, en op eene andere, geheele streeken onbewoond te laaten liggen.

Dat men zo veel mooglyk in het midden, of naast by de beste en bruikbaarste baayen, als, oostwaards: de Mossel-Plettenbergs- Zitzikams- en Zwartkops- en Noord waards: de Saldanha of St. Helena Baayen—of immers op de gelukkigste plaatsen van elk District, een Hoofddorp aanlegde, in het welk de Landdrost en Heemraaden, hunne residentie zouden moeten houden, en in welk Dorp, met den tyd, een Kerk en Leeraar, maar terstond een Schoolmeester, Chirurgyn, Vroedvrouw, Timmerman, Wagenmaaker, Smit, Schoenmaaker, en diergelyke Ambachtslieden van de eerste noodzaaklykheid, behoorden te worden nedergezet, tot gerief der Inwooneren.

§ 84. Bestuur dezer Districten.

Wanneer dan deeze buiten-Districten, alzo in kleine vlakten zullen zyn ingedeeld, dan zal het Bestuur van elk derzelve, onder afhanging van Gouverneur en Raad, met meerder nut en goed gevolg, aan eenen Bailluw en 4 of 6 Heemraaden, niet verre van den anderen, in of naby, het Hoofddorp van elk District woonachtig, kunnen worden aanbevoolen. Welke naam van *Bailluw*, men voord aan, boven die van *Landdrost* zou verkiezen, om reden, als hier na, by het artikel van den Procureur Generaal, zal gezegd worden.

Derzelver zorg plicht, en officie, zou, tot de volgende Hoofd pointen behooren te zyn uitgestrekt, als.

Het waaken voor de veiligheid der Ingezeetenen, door een geregelde Land-militie, of georganiseerde samenroeping van gewapende fluksche manschappen, door elk Huis, een te leveren, om daar mede jagt te maaken, op Vagabonden, Rovers, wild gedierte enz.

Het houden van Vrede, tusschen de Ingezetenen onderling, en het summier onderzoeken en beslissen van opkomende geschillen over grensscheidingen, Veedriften, Houthakkingen en dergelyken, voorbehoudens de nadere dispositie van Gouverneur en Raad, of van den Raad van Justitie, naar den aart der geschillen, en ingevalle dat de twistende partyen, zich aan derzelver uitspraak, of arbitrage niet willen onderwerpen.

Het aanleggen, maaken, en onderhouden van geregelde wegen van communicatie, voor-al van rydwegen, tusschen de verspreide Landhoeven, in elk District-, en van behoorlyke en gemaklyke avenuen naar de Hoofd Dorpen en Caabstad, en tusschen de naastgelegene Districten, over en weder.

Het onderhouden van schuiten en ponten, over de Rivieren in elk district, of die de districten van elkanderen scheiden, voor zo verre die niet altyd waadbaar zyn : en in het algemeen het bevorderen der gemaklyke communicatie, tusschen de Districten en de Caabstad.

Het zorgen voor geregelden opbrengst van Lands- of Districts-lasten, door derzelver Ingezetenen, en het veilig overbrengen daar van, naar de Caabstad.

Het aanmoedigen van goede cultuur der Graanlanden, Wynoogst, Veeteelt, Verzaamelen van Huiden, Peltereien, Olyphants tanden enz., enz.

Het houden van geregeld Leggers of Registers, van alle de Landhoeven, en Bosschen, binnen derzelver Districten gelegen.

Het onderhouden van geregelde Correspondentie met het Gouvernement aan de Caabstad.

Het weeklyks, of maandelyksch houden van geregelde zitdagen, ten einde elk Ingezeten zeker zy, van als dan zyne klagten en bezwaaren by hun te kunnen inbrengen, of voor hun te kunnen passeeren, en doen registreeren, allerley vrywillige acten van Testamenten, Transporten, Volmagten, Hypothequen, en contracten van allerlei aart, en wat dies meer zy.

Tot hunnen Secretaris, of *Landschryver*, zouden zy met vrucht gebruik kunnen maaken van den schoolmeesters, in het Hoofd Dorp te plaatsen, die door eene maatige bezoldiging, en het verdienen van schryfloonen, en derzelver bestaan, niet weinig zouden kunnen worden gesoulageerd.

§ 85. Deszelfs bezoldiging.

Tot eene geschikte bezoldiging voor dit Lands bestuur, zou men aan elken Bailluw kunnen aanwyzen, eenen goeden plek vruchtbaaren grond, om de zelven zyn leven lang, of immers zo lang hy als Bailluw zal blyven fungeeren, *gratis* te mogen gebruiken. Het belang dat zy zelve zullen moeten stellen, om daar van de meeste party te trekken, moet ongevoelig mede werken tot bevordering van den Landbouw en om aan hunne mede Ingezetenen een goed voorbeeld te geeven.[1]

Men zoude de venduen ook aan dezen post kunnen attacheren; gelyk zulks te vooren heeft plaats gehad.

Aan de Heemraaden, zo nodig, zou, tot dedomagement voor hunne vacatien, *of*, telkens een zeker daggeld kunnen worden toegelegd, *of*, vrydom van Lasten, geheel, of ten deele kunnen worden geaccordeerd.

Alle de details en modificatien van deeze omslagtige inrichtingen, zyn, zonder eigene locaale kundigheden, moeilyk te bepaalen. Het is zeer mooglyk, en zelf zeer waarschynlyk, en dit moet ligtelyk verschooning verdienen, dat men in veele, hier opgegeeven pointen kan dwaalen. Genoeg dat men het over de Hoofdtrekken, en over het *ensemble* van het geheele toekomstig Caabs Bestuur, eens zy,—al het overige, behoort aan de eventueele Commissarissen, en den nieuw aantestellen Politiquen Raad, onder nadere sanctie van het Gouvernement alhier, te worden overgelaaten.

§ 86. Visitatie.

Men durft het echter als een zeer nuttig en noodzaaklyk point aanbeveelen, dat alle jaaren een gedeelte deezer dis-

[1] Zie de dispositie van Comm. Gen. daaromtrend im C. 277 *seqq*, 285 *seqq*, 293 *seqq*, 389 *seqq*.
Instructie voor den *Landdrost* van Stellenbosch en Drakestein F. 258, 278, dito voor *Landdrost en Heemraaden* F. 264 de laatste verwisselen jaarlyks ib. 273, *Secretaris* is tevens *Notaris* ib. p.v.

tricten, dat is, in het eene jaar de Noordwaards en in het andere jaar, de Oostwaards gelegene, door Commissarissen van wegen Gouverneur en Raden, *ad hoc*, telkens te benoemen, en uit de knapste en geschiktste Ingezetenen te neemen, worden opgenomen; de wegen en communicatien, Landbouw, Veeteelt en Houtpootingen in dezelve, zo wel als de boeken van reekening, Protocolen, en Registers der Bailluwen geexamineerd, en daar van aan het Caabsch Gouvernement behoorlyk verslag gedaan worde, ten einde het accres of decres, van elk District geduurig kan worden geweeten, en by tyds de oorzaaken daar van nagespoord, de goedwilligen geëncourageerd en beloond, de kwaadwillige gestraft, de luie en verönachtzaamen gecorrigeerd, en dus doende een jaarlyksch exact, en colomi-wyze, ingedeeld Tableau, van den staat der Colonie opgemaakt, en naar het Vaderland verzonden zal kunnen worden.

Justitie-weezen.

§ 87. Gebreeken, onder het voorig Bewind.

Een Raad van Justitie, zonder instructie, als voor het getal, de rang, en emolumenten der Leden; een Fiscaal, *independent* van het Collegie, waar van hy behoorde te zyn de ondergeschikte minister; de sententien van den Raad, appellabel in Indie; de Fiscaal alleen verantwoordelyk in 't Vaderland; geen wetboek voor de Colonie; geen berichtschrift voor Landdrost en Heemraaden, die in hunne districten ook eene lagere jurisdictie, doch dikwyls niet zonder hevige klagten der Ingezetenen, uitoeffende: zie daar, de jammerlyke toestand, waar in het recht, en diens administratie, tot aan de verovering door de Engelschen, aan de Caab, is gebleeven.[1]

---

[1] Voorbeeld van slegte bezorging van de civile gearresteerden, reiniging der gevangenissen en gevolgen daar van; zie omstandig by Sl. II Deel, Fol. 34-78 p.v.

Slordige attentie der Justitie, omtrend de bannelingen en by *provisie* gerelegeerden ten Robben Eilande, Sl. II D., Fol. 100 p.v. en 102-118 p.v.

Zonderlinge verschooning van den R. van Justitie dat zy nooit eenig besluit genoomen, of N.B. legaale kennisse betoomen hadden, dat eenige bannelingen N.B. N.B. *aan de gemeene werken arbeidende*, in ketenen geklonken waaren ib. 117.

Ballingen uit O. Indien ten Robben-eilande, Sl. III D., Fol. 38. Voorbeeld van slegte rechtspleging in het geval van den Smit Caatenbrink, Sl. I D. 231 p.v. 23 en van I. Smit van Dillenburg B.43-126. en van G. F. Koch, B. 171 p.v. *seqq*, zie verder by §92. N.B. *onschuldig getortureerden*, B. 175.

§ 88. Klagten, en voorgenomen herstel onder het voorig Bestuur.

Deeze gebrekige inrichting, drukkend, zoals zy moest zyn in haare gevolgen, gaf reeds meermaalen stof, tot gegronde bezwaaren; onder anderen drongen de Caabsche Burgers in hunne *memorie van klagten, van den jaare* 1779, 'er sterk op "*dat er generaale wetten mogten worden bepaald en instructien geformeerd, waar na een ieder in den zynen, zich zoude kunnen richten; dat van alle placaaten, statuten, aan de Caab in rigeur zynde, en de Burgery concerneerende, authenticque copyen mogten worden vervaardigd, of wel eene drukkery opgericht, en zo ter kennisse der Ingezetenen gebragt.*"

De rechtmaatigheid deezer vordering, deed haar ook ingang vinden by het voorig Bewind; de verg. van XVII besloot, dien ten gevolge, *by Res. van den 3de Decb.* 1783 "*dat, om het werk der Justitie op eenen vasten voet te regelen, men de Regeering aan de Caab zou aanschryven, een concept-Generaal Placaat voor het Gouvernement, en N.B. instructien voor den Raad van Justitie, en andere Collegien te formeeren, welke dan naar Batavia zouden kunnen worden gezonden; om de Consideratien van Generaal en Raaden, 'er op in te neemen, en vervolgens naar Nederland, om op dezelve na examinatie dier consideratien, finaal te besluiten.*"

§ 89. Doch bleeven zonder gevolg.

Het blykt echter uit de Indische Boeken niet, dat deeze Resolutie eenige verbetering aan het werk der Justitie heeft toegebragt, althans aan de wettige begeerte der Ingezetenen, dat de statuten en ordonnantien, waar na zy zich moesten gedraagen, behoorlyk mogten worden gepubliceerd en gepromulgeerd, wierd in het vervolg, zeer slegt beantwoord.

Commissarissen Generaal in 1792, aan de Caab gearriveerd, waaren verontwaardigd, dat van eene Res: van de Verg. van 17e van den 23 Octb. 1789, by welke eene nieuwe belasting van 5 p. Ct., op de inkomende goederen wierd ingevoerd, nimmer promulgatie was geschied, dat echter de nieuwe belasting wierd geheven; en wel door de independent Fiscaal, doch niet ten profyte van 's Comp. Casse, maar, van zyn eigen beurs.

Welgemelde Commissarissen Generaal, schynen het zelve daar voor te hebben gehouden, dat het herstel van het Justitie weezen, by de geallegueerde resolutie van den 3 *Decb.* 1783, onmidlyk aan de Caabsche Regeering en Gen. en Raaden was gedemandeerd, en het besluit daar omtrent, aan de vergadering van 17e gereserveerd. Alleen beyverden zy zich om eene Instructie voor Landdrost en Heemraaden te doen vervaardigen; doch dat zelf dit stuk zy tot stand gebragt, blykt niet uit hun verslag, noch uit de laater ingekomen papieren.

§ 90. Noodzaaklykheid eener grondige reforme.

De administratie der Justitie, dus in denzelven abjecten staat zynde gebleeven, welke Bewindhebberen in den jaare *1783*, tot eene hervorming deed besluiten, weerhoud men zich (schoon met moeite), van de allegatie van alle verdere argumenten, die deeze verwaarloosde en wanstaltige toestand opleverd ; om thans tot eene grondige reforme te advyzeeren.

Twee pointen zyn 'er echter te zeer caracteristicq van den geest van het voorig Bestuur, en van een te algemeen bewys voor de noodzaaklykheid eener reorganisatie van het Caabsch Gouvernement in alle deelen, dan dat men dezelve niet onderscheidenlyk, onder het oog van het Bewind zoude brengen: het appel naamentlyk van de Caab naar Indien, en het independente van den Caabschen Fiscaal.

§ 91. Nader aangetoond, uit het appel naar Indien.

By het voorig Bewind, schoon aan zich gereserveerd hebbende, de exercitie van alle de *Jura Majestica*, zo wel als de administratie van de mercantile belangen der Colonien, wierd de zorg voor de eersten dikwels geheel vergeeten, daar de laatste aangelegenheden, voor zo verre die de Caab specteerden, van gering belang waaren. De Caab, eene verversching-plaats, doch weinig voedzel geevende aan den Indischen Handel, beschouwde men, als geheel ondergeschikt aan het Hoofdcomptoir te Batavia ; en dit principe, waar in den Handel alleen den grondtoon aangaf, wierd door eene mercantile regeering verspreid over alle vakken van het bestuur. Van daar dat men, tot in 1783, niet gezorgd had voor eene Instructie voor den Raad van Justitie, voor eene Instructie voor Landdrost en Heemraaden, voor eene verzaamling der, in vigeur zynde Wetten en Placaaten, noch voor eene behoorlyke promulgatie der ingevoerd wordende ordonnantien : en van daar ook, dat men in het stuk der Justitie, de Ingezetenen van de Caab, submitteerde aan het Hoofd comptoir te Batavia, dat men toeliet dat dezelve wierden getrokken van instantie tot instantie, van de Caab naar Indien, en van Indien, naar het Vaderland ; met één woord dat men van sententien van den Raad van Justitie, aan de Caab, appel toestond aan den Raad van Justitie, te Batavia.

§ 92. Van de independentie van den Caabschen Fiscaal.[1]

De minachting, waar mede het zelve Bestuur eene bezitting beschouwde, welke geen producten voor haaren uitsluitenden

[1] Commiss. Gen. hadden de *Independentie* reeds vernietigd, Sl. Br. III D. Fol. 35.

Het schynt onvoeglyk, dat de Raad van Justitie, suo marte, den Fiscaal gelast, tegen een of anderen eene Actie te institueeren, en dus zyn vonnis voor uit te loopen Sl. I. D., Fol. 265, 266 (mihi autem ita videtur).

handel opleverde, het denkbeeld dat de uitbreiding eener Colonie, welke die producten niet gaf niets anders konde zyn, dan eene vermeerdering van Lasten, de gedagte, dat deeze, Bezitting echter de plaats was, waar alle haare schepen, die den uitsluitenden handel dreeven, moesten aanhouden, en zich ververschen ; de vreeze daar uit ontstaan voor sluikhandel en morssereië, en teffens misschien de vreeze, dat de, daar toe gestelde Magten, door de zeegeningen van Luchtstreek en grond, te zeer mogten gehegt zyn, aan den bodem die zy bewoonden, om de voordeelen, welken de Ingezetenen in deezen ongeoorlofden handel konden zoeken, kragtdadig genoeg tegen te gaan : schiep aan de Caab een wezen, ongehoord in rechten ; eenen Fiscaal onafhankelyk, in alles, zyne functiën betreffende, van het Collegie van Justitie, voor het welk hy zyne functien moest waarnemen, en responsabel voor zyne handelingen, alleen aan de Verg. van 17e, terwyl de uitspraaken van het Collegie, beroep onderhevig waaren naar Indien ; de strydigheden die in dit systema liggen opgesloten, zyn manifest ; sententien, gevallen op actiën, en procedures door den Fiscaal geinstitueerd en geprosequeerd, konden in Indien worden geconfirmeerd, terwyl de Fiscaal, eene politicque correctie, of reprehensie, over het entameeren zyner procedures by Zeventienen, kon te beurt vallen ; en omgekeerd, konden de sententien in Indien worden gereformeerd en geannulleerd, gecasseerd, terwyl de Fiscaal, gerugsteund door de Verg. van 17e het effect dier reformatoire, altyd zou hebben kunnen ontduiken. Doch deeze waaren noch de minste inconvenienten, van de onafhankelykheid van den Fiscaal ; het voornaame bezwaar bestond hier in, dat het geheele beleid der crimineele justitie, in handen gesteld was van eenen man, van wiens oordeel of caprice het dus geheel afhing, om, door het institueeren eener actie, het doen eener dagvaarding, of zelf door het neemen van informatien, min of meer atteinte, aan de eer en goede naam van een of ander individu der Ingezetenen toe te brengen : en ook dan, wanneer het den Officier, uit menschlyke inzichten aan lust ontbrak, om het recht der

---

Prætensien van den Independent Fiscaal de Nys omtrent zynen rang, en relatien met Commiss. der Justitie, A. 42 p.v. 43, zyn Caracter niet gunstig beschreven A. 261 et p.v. vooral B. 149 *seqq*.

Mogt niet composeeren hoger dan 200 Rxds. buiten Decreet van den Rechten, en nooit over zaaken, waarmede 's Comp. belangen waaren gemelleerd enz. B. 160 *seqq* 164, 174. N.B. Dit geheele Rapport van R. van Oudshoorn over de mesuses van Fiscaal v. L. en Gouv. v. d. Graaf, is zeer merkwaardig, B. 149-180.

Men schynt het quantum der compositien, niet na den aart der misdaad, maar na het vermogen der delinquanten berekend te hebben, B. 175 p.v.

Aan den ad interim Fiscaal de Nys gegeven den rang van Raad v. Politie, G. 48.

Hooge Overigheid te invigileeren had het Collegie van Justitie geen authoriteit, om hem tot het waarnemen van zyn plicht te gelasten.

Wy protesteeren eens vooral, *en dit willen wy, als by elk artikel, houden voor herhaald*—dat wy nooit geene byzondere Leden van het Bestuur, noch eenig individueel Ambtenaar bedoelen noch taxeeren—maar alleen het systema dat zy volgden, of door den dwang der omstandigheden moesten volgen. En dit systema mogen en moeten wy, in al deszelfs schadelyke gevolgen ontleden, zonder dat eenig Lid of Ambtenaar van het voorig Bestuur zich daar door kan beledigd achten.

§ 93. De inconvenienten van den indep. Fiscaal, vooruitgezien en gevoeld, onder het voorig Bestuur.

Dit laatste inconvenient, schynt ook de Vergadering van 17e te hebben vooruitgezien, daar het den Fiscaal volgens het 13e Artikel zyner Instructie niet vry stond, "*om over zodanige boeten, en breuken, welke de som van* 200 *Rxds te boven gaan, eigener authoriteit te composeeren, doch daar toe mede wierd gerequireerd, het decreet van den Rechter.*"

Doch dat de, vooral het overige independent Fiscaal, zich ook wel van dezen band heeft weeten los te maaken, toont klaar genoeg, het aan schryven van 17e den 2 Octb. 1790, in verbis—"*wyders hebben wy, om reden goed gevonden, dat de Independent Fiscaal, ten uwen Gouvernemente, verplicht zal zyn, jaarlyksch, in een verzegeld papier, aan ons te doen toekomen, eene acuraate opgave van alle de penningen, welke dezelve, geduurende dat jaar, het zy uit hoofde van boeten, dan wel uit hoofde van compositien, direct of indirect, en op wat manier ook, alleen, of met andere Dienaaren gecombineerd, zal hebben genoten, met aanwyzing der datums, op welke die sommen aan hem zullen zyn betaald, ten einde wy langs dien weg, de nodige onderrichting omtrent die zaak hebbende verkreegen, daar van, dat gebruik kunnen maaken, het welk wy zullen meenen te behooren.*"

En hoe weinig men zelf het politicq but, met den Independent Fiscaal bereikt hebbe, blykt uit het verslag van Commissarissen Generaal, dewelke daar by berichten, dat de sluikhandel aan deeze Colonie zo ver ging, dat ze geen paalen meer kende.

§ 94. Generaal Besluit.

Dan, zonder zich in verdere reflectiën toe te geeven, stelt men hier alleen voor onbetwistbaar, dat het geheele *Justitie-wezen* aan de Caab, behoort te worden gereformeerd, en daar by gevolgd dat principe, het welk ook reeds onder de rubricq van *politicq Bestuur*, is voorgedraagen, dat naamentlyk

de eenvouwigste, en minstkostbaare form van Bestuur, onder de verschillende soorten die men zou kunnen voorstellen, en die alle hunne verdiensten hebben kunnen, den voor-rang behoord te genieten.[1]

En na rype overweeging, van al het geen verder met deze materie in verband staat, neemt men de vryheid het volgend concept, als het verkieslykste, der meerdere wysheid van het Bewind aan te bieden.

Raad der Justitie.

§ 95. President, zes Raaden, Procureur Generaal, en Secretaris.

Men stelt voor, als het hoogste Collegie van Rechten, binnen de Caabsche Colonie, een *Raad van Justitie*, zullende bestaan uit een *President* en *zes Raaden*, aan welke zal worden toegevoegd : een *Procureur Generaal* en een *Secretaris*.

§ 96. President.

De President zal zyn permanent ; de keuze van den President zal geschieden door het Staatsbewind, uit eene voordragt van drie persoonen, door den Aziatischen Raad, aan het Bewind te presenteeren, alles op dezelve voet, en onder gelyke cautelen, als omtrend de Leden van den Politiquen Raad, onder de rubricq van *Politicq Bestuur* is voorgedraagen, met dit onderscheid echter, dat vyftien jaaren, agter eenvolgende inwooning binnen deeze Republiek, of in eene van derzelver volkplantingen, voor alle Justitieele Ambtenaaren, met de geboorte binnen dezelve, zullen gelyk staan.

Hy zal kunnen gekoozen worden, uit de achtbaarste en geschiktste Ingezetenen der Volkplanting zelve, of uit het Vaderland derwaards worden gezonden, doch zal, in beiden gevallen, moeten zyn, gepromoveerd in rechten.

§ 97. Raaden.

Van de zes Raaden, zullen door den Aziatischen Raad, drie uit het Vaderland derwaards worden gezonden, en drie, uit de meest gegoedde en bekwaamste Ingezetenen der Colonie worden gekoozen.[2]

---

[1] Voorbeelden van persoonen, politiquement na Nederland opgezonden, Sl. II D., Fol. 31.

Voorbeeld van eenen geradbraakten Hottentot op Ordre van Landdrost en Heemraden van Stellenbosch—dit voor het vervolg verboden, Sl. I D. 237.

[2] N.B. er behooren geene afflictien, *hoegenaamd*, te geschieden, die niet vooraf ter Tafel van den Raad van Justitie zullen zyn gelegd, en door den President getekend met *Vt.*, doch *gratis*.

En zal mede, wanneer door overlyden, vertrek, of bedanken, eene vacature ontstaan zal, van een der drie, ui het Vaderland gezondene Raaden, of wanneer een Raadsplaats vacant zal zyn geworden, door overlyden, vertrek, of bedanken van een der Leden uit Caabsche Ingezetenen gekoozen, by de weder vervulling, het zelve worden geobserveerd, het welk omtrend de Leden van den Politiquen Raad is voorgesteld. Geene persoonen zullen echter door den Aziatischen Raad, tot Leden van den Raad van Justitie, uit het Vaderland mogen worden gezonden, dan dezulken welke in rechten zyn gegradueerd, en zal ook, in de benoeming uit Caabsche Ingezetenen, zo veel mooglyk op juridique kundigheden moeten worden gelet.

Geen der Leden van den Raad der Justitie, noch van deszelfs Ministers, zal zyn, Lid van den Raad van Politie, of in dienst van den O. I. Handel.

§ 98. Procureur Generaal.

Men verkiest de naam van *Procureur Generaal*, om met de naam, te gelyk de herinnering, aan de voormaalige, der Ingezeetenen haatlyk geworden charge van *Independent Fiscaal* te doen vergeeten, welke aanmerking hier boven mede bedoeld wierd, by het verkiezen van den naam van *Bailluw*, boven die van *Landdrost*.

Deeze Procureur Generaal zal benoemd worden, door het Staatsbewind, uit een voordragt van den Aziatischen Raad, van drie, tot dien post, geschikte persoonen, op welke geene andere zullen mogen worden geplaatst, dan die binnen deeze Republicq, of derzelver Volksplantingen zyn gebooren of vyftien agtereen volgende jaaren, binnen dezelve hebben gewoond, en in rechten zyn gepromoveerd. De Procureur Generaal, zal rang hebben, neffens den jongsten Raad.[1]

---

[1] Comm. Gen. hebben ook benoemd een Adjunct Fiscaal (Mr. J. H. Neethling) op een salaris van 400 Rxds. jaarlyks, behalven zyne gewoone gage en emolumenten, F. 101.

De Fiscaal had mede de perceptie der Inkoom. en Uitg. rechten voor 4 P.Cto. F. 101 p.v.

Ordre en Manier van procedeeren in crimineele zaaken van 9 July 1770 koomt voor F. 258.

Placaat tegen den Strandroof 20 Juny 1793, F. 259, 275.

Over het by de Justitie nodig getal Boeken, en Klerken, ten getale van 5 C. 14.

Tot het passeeren van alle voluntaire Acten geautoriseerd twee *Notarissen ;* daar toe ook geauthoriseerd de Secretarissen in de Buiten-Districten, C. 35.

Reglement op het *Notaris-ampt*, C. 37.

§ 99. Secretaris.

De Secretaris, zal door den Aziatischen Raad worden benoemd, uit geschikte persoonen, 't zy in het Vaderland, 't zy aan de Caab woonachtig, en binnen de Republicq ofte eene van derzelver Volkplanting gebooren, of vyftien jaaren binnen dezelve hebbende gewoond, mids hy ter Fraansche en Latynsche Taalen kundig zy, en de nodige talenten en hoedanigheden bezitte, om deezen post, naar behooren te kunnen waarneemen.

§ 100. Rang, Tractementen.

De Raad der Justitie, zal in rang, onmidlyk volgen op de Rekenkamer. De President, behoorde eene jaarwedde te worden toegelegd van . . . . *f*8,000. En aan ieder van de overige zes Raaden . . . . *f*6,000. Aan den Procureur Generaal, het zelve tractement, als aan een van de zes Raaden ; en aan den Secretaris . . . . *f*4,000, of zo veel meerder of minder, dat hy, met de hem toetestaane Leges, mede op een Tractement van *f*6,000 zal kunnen reekenen.

§ 101. Instructien—voor den Raad.

'Er zullen worden geconcipieerd, behoorlyke Instructien, en wel in de eerste plaats voor den Raad zelve.

Dezelve zal bepaalen het getal en den rang der Leden onder zich, de relatien waar in zy onderling tot elkander zullen mogen staan, zo van bloedverwandschap, als zwagerschap ; de wyze van delibereeren ; de Competentie van den Raad in alle zaaken, welke, 't zy ter eerster, 't zy ter tweeder instantie, zo wel in het crimineele, als in het civile, ter tafel van den Raad zullen behooren te worden gebragt ; zy zal bepaalen alle zaaken waar in de Raad zal wyzen by arrest, als ook die geenen waar in de uitspraaken van den Raad, aan reauditie van den Raad zelve, door geassumeerde Leden, in getal verdubbeld, of wel aan Appel aan het Nationaal Gerechtshof, zullen in Nederland onderhevig zyn.

§ 102. Voor den Procureur Generaal.

Aan de Instructie voor den Raad van Justitie, zal worden geannexeerd, eene Instructie voor den Procureur Generaal : volgens dezelve zal de functie van den Procureur Generaal zich in 't algemeen uitstrekken, tot alles, waar door het recht van de Hooge Overigheid kan worden bevorderd, en bewaard ; mitsgaders der Wetten, Statuten, Rechten, Domeinen, en Authoriteit van den Lande beschermd en voorgestaan.

Speciaal zal aan denzelven zyn opgedraagen, het opzicht over de executie der Crimineele Justitie, in alle de Districten, en daar toe, aan hem worden toegestaan, inspectie van alle Registers en Prothocollen, welke by het Collegie van Bailluw

en Heemraaden, zullen worden gehouden ; gelyk hy mede goede toevoorzicht zal neemen, op de zaaken van onmondigen ; en vooral ook op alle acten van voluntaire jurisdictie in de buiten Districten. Doch de Procureur Generaal, zal eigener authoriteit alleen bevoegd zyn, tot het inneemen van eenige preparatoire informatien, en zodra hy grond tot eenige verdere procedures zal meenen te ontdekken, zal hy verplicht zyn, van zyne bevinding aan den Raad verslag te doen, en deszelfs authorisatie, tot het vervolgen dier procedures inwagten.

Generaallyk zal hy geene accusatie of actie aanvangen of institueeren, of hem met iemand voegen, noch apprehensie doen, dan by advys, en op authorisatie van den Raad.

En zo wanneer de Raad hem zal beveelen, eenige zaaken intestellen, aanteneemen, of zich met iemand te voegen zal hy gehouden zyn zulks te doen.

De Procureur Generaal, zal nimmer mogen participeeren, in eenige breuken of boeten, spruitende uit compositien of condemnatien, van eenige Beklaagden, doch zal die alle ten profyte van den Lande doen komen.

Doch in zaaken waar in die geen, tegen welke hy R.O. heeft geageerd, *cum expensis* worden gecondemneerd, zal hy dubbeld tot laste van den succumbent mogen declareeren, voorbehoudens de tauxatie van den Raad.

§ 103. Justitie aan de Caabstad en in de buiten Districten.

Als de hier vooren gelegde gronden voor de eventueele organisatie, van het algemeene Justitiewezen, aan den Caabschen Uithoek, geheel, of ten deele, mogten worden aangenomen, zal dat gedeelte daar van, dat, het zy *in civilibus*, het zy *in criminelibus*, aan het Gemeente-Bestuur der Caabstad, of aan de Bestuuren der Buiten-Districten zal kunnen worden gedemandeerd, by behoorlyke Reglementen en Instructien moeten worden bepaald, die allen aan de prudentie van Commissarissen, of Gouverneur en Raaden, blyven aanbevoolen.

Commercie, Vryen-handel, Fabricquen, Traficquen.

§ 104. Verband, tusschen Producten en Commercie.

Al het geen hier boven, omtrend de Caabsche *Producten* is aangestipt (want voor niets meer, wil de steller deezer Memorie, het gehouden hebben) staat in zulk een onafscheidbaar verband met de *Commercie*, in handteering der Ingezetenen

aldaar, dat men deeze pointen niet afzonderlyk beschouwen mag, zonder het hoofd-oogmerk, waartoe deeze Memorie moet dienen, geheel te miskennen en uit het oog te verliezen.[1]

Indien het doch beweezen is, dat de Caab meer producten oplevert, en onder een goed bestuur, en veranderd systema, noch veel meer zal kunnen opleeveren, dan de Ingezeetenen

---

[1] Zie nopens de Bezwaaren der Kaapsche Burgeren, en 't geen zy prætendeeren dat ter bevordering van den *vryen handel* aan hun behoord geaccordeerd te worden, hier vooren Fol. 81 p.v. A. 23-30, maar vooral A. 45 *seqq.*

Voorslag van den Raad van Policie nopens de Vaert met Traan, en retour uit Patria, betaalen van *Rechten* en Recognitien aan de Comp. enz. A. 64.

Over den vryenhandel en vaart aan de Kapenaars te accordeeren te zien de Memorie van den Raad v. Ind. en Commiss. . . . Nolthenius van den 12 April 1748, aan de Kaap te vinden, A. 153 p.v. en de Placaeten en Missives van Comm. Gen. A. van Fol. 192-229.

Uitnodiging tot handel met de Fransche Eylanden, A. 329—antwoord ib. 393.

Afstand door de Bewindh. gedaan van allen handel in Europeesche Producten, Decbr. 1791, B. 15 p.v.

Sluisken Br. I. D., Fol. 4 *seqq. notabel* 25.

Sluisken stelt de reussite van verzending der Producten na buiten, ook met een vryen handel en vaart, zeer dubieus II D. Fol. 3, deeze en de volgende Fols. verdienen attente lectuur ; zie ook hier vooren F. 6 p.v. zeer notabele Miss. hier over van Burgerraden aan Sluisken zie II D. Fol. 164-167. Maar dringt echter op dien uitvoer, en vryen handel ten sterksten aan by eene, ex professo daar over geschreevene Miss. van 12 April 1795, I. D. 252 *seqq.* waarby hy de middelen van *verval* en *redding* opgeeft, in de eerste §§33 tot Fol. 263.

Berekening dat eene verzending van 200 Lasten Tarwe na Nederland, om van daar waaren terug te haalen, schadelyk is, wordt aangehaald door Sl. I D. 254 p.v. *Walvischvangst* kan niet reusseeren ib. 254 §8. *Tarw* koomt in Indien beterkoop uit Suratte. *Wyn* mogen de Mohammetaanen in Indien niet drinken, en zou de Arakstookereien benadeelen ib. 255. De Kaapsche Ingesetenen hebben zelf geen vermogen ib p.v. §14. De O. I. Schepen van Batavia koomende zyn volgeladen, en kunnen niets van belang medeneemen ib. 256.

Middelen van redding. De Comp. moet na Nederland laaten brengen Tarwe, Wyn, Brandewyn, zo veel als de Ind. Schepen nog laden kunnen, en zenden alle nodige behoeften terug, die *publiek moeten verkogt worden*, dit is in 1794 en 1795 met goed avans geschied ib. 257. Vrye vaert aanmoedigen, en afschappen eene daar op gelegde belasting van *f*50 per last, ib. p.v. ; accordeeren van den handel met alle aankomende vreemde scheepen ib. 258. N.B. N.B.

De Inkomende rechten koomen na niet meer voor de Indep. Fiscaals, maar voor het Land, en bedroegen in 1794 wel *f*40,229 : 13. De vreemde schepen het aankoopen van provisien faciliteeren, en de knevelareien te doen cesseeren ib. 259 p.v. Aanvoer van ontbrekend Yzer, Koolen, Duigen, Banden, Koornschoppen, Graaven, Spykers, Karsaay, Py-laaken, Pik-Schryfgereedschappen, Militairenkleding ib. 262.

Particuliere Nederl. Negotianten zullen die Hot. niet zenden, om dat de Kapenaars reeds zo veel aan hun schuldig zyn ib.

De vragt van een Legger Wyn naar Nederland voor een particulier was bepaald op *f*32 per Legger B. 16.

zelve, en de daar passeerende, of eenige tyd verblyvende Schepen en Manschappen, tot hun eigen nooddruft en consumptie benodigd zyn, dan behoeft het geen betoog, dat men de wegen behoort open te maaken, of, voor zo verre de reeds opengemaakte niet toereikend zyn, te verwyden en te vermeerderen, door welke deeze overtollige Producten, met voordeel voor hun die ze geteeld, of uit de eerste hand gekogt, die den Welvaart en rykdom dier Ingezetenen vermeerderen, en hen het verblyf aan de Caab, te aangenaamer maaken kan, maar waar door ook een wederkeerig voordeel moet gebooren worden, voor de Nederlandsche Handelaaren, die deeze producten in koop ontvangen—of als Commissionairen voor de Eigenaars te gelde maaken—en de retour koopmanschappen weder derwaards zenden zullen.

Commissarissen Generaal zyn van de waarheid hier van ten vollen gepenetreerd geweest, en hebben in de daad, geduurende hun verblyf aan de Caab, daar in zo veele faciliteiten aangebragt, als hunne magt, en het, toen noch aanwezig Systema eener geoctroyeerde Handel-Maatschappy, en commercieele Regeering, maar eenigszints kon toelaten.

§ 105. Proeven van overvloedige Producten.

Al het, ten opzichte der Caabsche vruchtbaarheid en overvloed van Producten, in een der voorgaande Capitelen ter neder gestelde, zou misschien noch als eene afgetrokken beschouwing kunnen voorkomen, of welke men zich al te gunstige bereekening had veroorloofd.

Het is dus belangryk hier in te lasschen, een Lyst van Caabsche Producten, die in den jaare 1792, met de Comp. Fluit : *de Hoop*, die 219 Militairen derwaards gevoerd had, in retour lading, naar herwaards zyn terug gebragt : als

5230 Mudd.	Tarwe, kostende	*f*20,710	16	
20 Leggers	Witte Steenwyn	960		
8 do.	Roode	1,408		
2 do.	Bysoort	264		
1 do.	Mindersoort	88		
1 do.	Pontak	176		
6 do.	Brandewyn	528		
52740 lb.	Talk	5,801	8	
4144 lb.	Aloe	1,508	7	8
Onkosten van Lading en verwerken aan de Caab		2,140	6	
		*f*33,584	17	8
Onkosten van Scheepsvragt, Soldeyen, Mondkost, Slytagie, Assurantie, enz.		30,103	6	8
		*f*63,688	4	

Welke goederen, na allen aftrek, hebben opgebragt ƒ74,204 : 4 : 8 en dus een avance opgeleverd van ƒ10,516.

Het blykt voords uit officieele rapporten, dat, ten gevolge der door Commissarissen Generaal toegestaane vryheid van handel, en niet tegenstaande den, in dat jaar reeds onstaanen oorlog met de Franschen, die anders de meeste producten voor Mauritius en Bourbon, benodigd hebben, in den jaare 1793, van daar werklyk zyn uitgevoerd.

632	Leggers	Wyn.
35	Aamen	do.
88	Constantia	do.
8	halve Aamen	Vintint.
39355	lb.	Boter.
416	Olyphants	Tanden.
9475	Mudden	Tarwe.
189¼	do.	Rogge.
5	do.	Boonen.
7	do.	Erwten.
8	do.	Fyne Gort, en
6	do.	Grove do.

en het volgend authenticq stuk, zal daar omtrend noch meer licht verspreiden :

"Manifest der Laading van het, aan de Caab thuis hoorend particulier schip, *de Herstelder*, schipper Roelof de Koe, van Cabo de Goede Hoop, naar Amsterdam, in dato 9 April 1795.

Traan 228¼ Leggers.
Sepermaceti oly 20¼ Leggers.
— Harssenen 6 Leggers.
Robbevellen 120 stuks.
Aloe 204,109 ponden.
Brandewyn 6 Leggers.
Wyn 23 Leggers, 2 halve do., 1 Aam en 47 halve do.
— 5 Kassen en Kasjes.
—uit Constantia.

Vellen	1 kist en 4 pakken, weegende		493 ponden
Ossehuiden,	1528 st.	.. ..	30440½ lb.
Bokkevellen	485 do.	.. ..	1030 do.
Buffelhuiden	4 do.	.. ..	121 do.
Halfzoolleer	50 do.	.. ..	508 do.
Schaapenvellen	1 kas		
Wol	2 kasjes		
Olyphants Tanden[1]	6 stuks	.. ..	100 lb.
Gom Myrrhe		.. ..	169 lb.
Bourbonsche Coffy		.. ..	1860 lb.

[1] Notitie van Oliphantstanden van de Kaap naar Batavia verzonden in 1769-1789 zie A. 230, 231.

Dit schip is echter, door den intusschen ontstaanen oorlog, ongeluglyk niet in het Vaderland aangekomen, maar is, na, door een Engelsche Kaper in zee te zyn genomen, te Bergen in Noorweegen, onder Hollandsche Vlag binnen geloopen, waar na, dies wegens met de Kaper proces ontstaan is, van het welk men den uitslag niet weet.

§ 106. Benodigdheden in retour uit het Vaderland.

Nu stelle men, tegen alle deeze, en andere ongenoemde uitvoerbaare Producten der Caab, over, eene Lyst van behoeften, die de Raad van Politie, by meergem. Memorie van 12 Octb. 1792, erkent uit Nederland nodig te hebben,[1] en welker invoer, door Commissarissen Generaal, in *particuliere bodems*, toen reeds is geaccordeerd geworden, als :[2]

Alle soorten van Ankers, Dreggen, Touwwerk, Wand-Zeilgaaren, Zeildoek, Teer, Pek, Harpuis, en alle mooglyke scheeps behoeften (uitgenomen Geschut, Geweeren, Wapenen, Buskruit, en alle soort van oorlogs ammunitie) Masthouten en Spieren, Smeekoolen, Moolen- en Slypsteenen, Metzelsteen en Pannen, in Nederland gebakken.

Yzere Spykers, Potten, allerlei geslagen en gegoote Yzer werk en gereedschappen.[3]

Allerlei Koper, Tin, Blik, Lood Staal, en Gereedschappen, daar van gemaakt.

Gereedschappen tot den Landbouw en Walvischvangst.

Gereedschappen, tot allerlei Ambachten.

Allerlei Huismeubelen, in hout gewerkt, Vaten, opgeslaagen en in schooven, Pypeduigen, Boomstukken en Hoepels.

Olyën van Olyven, Lyn, Raap, en Terpentyn.

Allerlei Verfwaaren en Verwers Gereedschappen, Glaze Ruiten, en, in Nederland gefabriceerd Glaswerk.

Zeep, groene en marseillaansche.

Allerlei Potten en Aardewerk in Nederland gefabriceerd.

Tabakspypen, Tabak, Borstelwerk, Juchtleer, Papier, Pennen, en allerlei Schryf- en Comptoir behoeften.

Lakens, in Nederland gefabriceerd.

---

[1] Zie A. 110 en p.v.

[2] Zie eene zeer gedetailleerde Lyst van allerhande Europische benodigdheden, door den R. v. Pol. opgegeeven A. 263, met aanrading om te waken tegen den invoer van Artikelen van *Praal* en *Pracht* ib. 255 p.v. Waarschouwing van Comm. Gen. daar tegens 17 Decb. 1792 A. 394, ook by de Begraefnissen ib. 399.
Gevolgen van die *pracht* op de Landlieden A. 352.

[3] Het gebrek aan Steenen, maar vooral van *yzer* zie in de Brieven van Sluisken passim vooral, II D., Fol. 12 vooral Fol. 100.

Kersaayen, Duffels, Sergies, Trilles, Baayen, Koussen van allerlei soort, in Nederland gemaakt.

Hoeden, Mutsen, Linten, Gaarens &a ; Vaderlandsche Kaas, Genever.

Nederlandsche Paarden, Runderen, Schaapen, Varkens, om, door geduurige verandering, het goede ras van die nuttige dieren te herstellen, of te conserveeren, enz.

§ 107. Benodigdheden in retour uit Indien.

De benodigdheden uit Indien, bestaan volgens de zelve opgave in :

Slaaven, Speceryen, Peper, Coffy, Thee, Porcelein, Suiker, Ryst, Indigo, Tamarinde, Bindrottings, Catoene Gaarens, Blaauwe Baftas, Niquaniassen, Chelassen, Bherms, Photassen, Voer-chitzen, Gingangs, mitsgaders alle sorteeringen van grove Lywaaten, gebleekt en ongebleekt, en eenig Jatyhout.[1]

Van alle deeze Indische benodigdheden, pleeg də Compagnie alleen aantevoeren, de Specereiën, Peper, eenige Lywaaten, en in de laatste jaaren de Coffy. Het overige wierd door de Scheeps overheden, meestal ter sluik, aangebragt, terwyl de meeste en beste slaaven, door de Franschen, uit Madagascar, en Mosambique, werden aangevoerd.

§ 108. Benodigdheden der Districten, onderling. Binnenlandsch Vertier.

Maar, behalven alle de hier boven, uitvoerbaare Producten, en benodigdheden in retour van buiten, maakt ook de noodzaaklykheid, waar in de Caab Districten, onderling, zich bevinden, om elkanders producten, *tot eigen geryf en consumptie*, te moeten ruilen, eenen tak van binnenlandschen Handel uit, die de oplettenheid van het Gouvernement dubbel verdiend—en noch meer verdienen zal, wanneer mogt worden geadopteerd, het denkbeeld, hier vooren §51, aangegeeven, om de afgeleegener Colonisten, meerdere behoeften te leeren kennen, en na de vervulling van die behoeften, te leeren verlangen.

Graaf Reinet's District, heeft kostelyke Weiden, en overvloed van Runderen, Schaapen, Schaapenvet, Wol, Boter en Huiden ; het levert eenige Olyphants-tanden, en zou kunnen leveren een menigte Peltereiën en Vellen van wild gedierte.

---

[1] Of het voor de Kaapsche Ingezetenen Voordan nadeelig zy, dat de Vrye Vaart op de Kaap aan de Javasche Ingezetenen wordt toegestaan, Sl. III D., Fol. 38, 39.

Zwellendam en Stellenbosch heeft Vee; maar vooral Graanen en Wyn. En behalven de kostlyke Wynen en Graanen in het Caab-District, moeten de commercieerende Ingezetenen van de Caabstad, aan de Bewooneren der andere Districten, weder leveren, al wat tot kleding, en, buiten de behoeften van eerste noodzaaklykheid, voor verder levensonderhoud, niet te ontbieren is.

Uit de Bosschen in de nabyheid van Plettenbergsbaay, moet het Timmerhout gehaald worden; en in den omtrek der Mosselbaay, word veel, en goed, koorn, gewonnen.

Welk eene aanhoudende wisseling van behoeften en producten, moet deeze verscheidenheid van voortbrengzels, niet veroorzaaken? welk een binnenlandschen scheepvaart moet daar uit niet gebooren worden, wanneer men die maar ongedwongen toelaat? wat moet den aanbouw der daar toe nodige Schepen, of Scheepjens van kleiner chartre met de tyd geene handen bezig houden, en den daar toe nodigen aanvoer van Yzer, Zeildoek, Touwwerk, en andere Scheepsmateriaalen, uit Nederland bevorderen? de *Saldanha-baai, Fals-baai*, en misschien ook anderen, zyn, tot het aanleggen van Scheepstimmerwerven niet ongeschikt, en deeze zo nuttige Traficq, verdient des, alle aanmoediging van het Gouvernement; te meer, daar ook de geduurig passeerende, en herstelling behoevende Landschepen, en Nederlandsche O. I. Schepen, zo wel, als die van andere Natien, daar mede zouden kunnen geriefd worden.

En de nodige faciliteit tot deezen binnenlandschen scheepvaart, zal noch te meer aandrang vinden, als men die stelt, tegen over de moeilyke, en kostbaare wyze van onderlingen aanvoer en vervoering, die te vooren plaats had. Alles moest naamentlyk met wagens en trekossen, van het eene District tot het andere worden overgebragt. Nu verbeelde men zich, om uit allen, maar een voorbeeld te neemen, wat het kosten moet, om een laading Boter van drie Vaten, elk vat 500 lb. zwaar, van Graaf Reinet, naar de Caabstad, *per as*, te vervoeren, waar toe veele weeken,—en, met het retour, eenige maanden nodig zyn? het geduurig tusschen de Bergen verwisselend climaat van koude en zwaare hitte, de, al te groote, fustage, en de zand stuivingen, moeten gewis die Boter niet beter maaken, en hoe veel minder zou de prys niet moeten worden, als van tyd tot tyd, eene geheele, of gedeeltelyke Scheepslaading, van dit kostbaare product, te water kon worden aangevoerd?

Met de nodige veranderingen, kan men dit argument, op alle andere mooglyke binnenlandsche behoeften, en ruiling van koopmanschappen, toepassen.

§ 109. Commercie met de Caffers.

Hoe gering het ook schyne, gelooft men, dat het Staatkundig goed zyn zou, eenen kleinen handel met de Caffers te openen. Alle berichten stemmen daar in overeen, dat het van nature, een vreedzaam en zagtzinnig Volk is. De ontmoeting van den meergem. J. Barrow met derzelver Koning, de verstandige antwoorden door dezelve aan hem gegeeven, en de geheele contenance dier Natie, geduurende zyn verblyf aldaar, zyn aller belangrykst, en verdienen in zyn werk geleezen te worden.

De stroopereien die zy zich in de laatste jaaren veroorlooft hebben, en de daar uit ontstaanen grensoorlog, schynen meer, by wege van retorsie, dan, van aanval, geschied te zyn.

Wanneer nu dezer zyds, de zeden der Inwooneren van dat afgelegen District, al langzamerhand kunnen worden verzagt, en den daar toe zo geschikten akkerbouw, meer als de veeteelt, onder dezelve worde aangemoedigd, dan moeten ook de motiven tot het Vee-steelen, en kleine rovereien, die de Ingezetenen van Graaf Reinet, sederd de laatste jaaren, in de gewoonte geraakt zyn, tegen hunne Caffersche Nabuuren, te exerceeren, ophouden; en eenen kleinen weerkeerigen handel, moet het overige voltooyen.

Als men geene *Wapenen noch Buspulver* aan die menschen toevoert, welke zwaarigheid kan 'er dan in gelegen zyn, om hen het gebruik te leeren van messen, schaaren, naalden, spelden, haamers, spykers, gaaren, linten, pypen, tabak, en allerlei kleine kraamery, en vrouwlyke sieradien, op welke doch, alle de vrouwen in de waereld, en grooten prys stellen.

Ook hier geld de aanmerking, te vooren gemaakt, dat de vermeerdering van behoefte, de beschaafdheid bevorderd.

De Caffers kunnen by wyze van ruiling, leeren handelen in Olyphants-tanden, en Peltereien, en zo doende zou men nut kunnen trekken, van eene Natie, die men nu moet vreezen, om dat men ze verbittert heeft.

Zo lang echter het Graaf Reinet's District, voor het grootst gedeelte, zich met Veeteelt zal erneeren, zou men, door alle mooglyke middelen den invoer van Caffers Vee, over de Vischrivier, of andere limitscheidingen, behooren te beletten: de gemaklykheid om die eenvouwige lieden, voor een mes of schaar, een rundbeest af te troggelen, moet hun op den duur van ons vervreemden, en een slegt denkbeeld doen vormen van der Christenen goede trouw—en het, omtrend voor niet, bekomen van Vee, zou de traagheid en onbezorgdheid der Colonisten aldaar, in de hand werken, en hun al meer en meer, aan de jagt, en ongebonden levenswyze doen gewennen.

§ 110. Commercie op de Indische Zeeën.

By het Placaat van Commissarissen Generaal, van 21 Novb. 1792, is reeds aan de Caabsche Ingezetenen toegestaan, om te mogen navigeeren en negotieeren "op de westkust van Africa, tot den 30sten graad zuiderbreedte, mitsgaders op het Eiland St. Helena, en alle de plaatsen en landen, liggende beoosten de Caab de Goede Hoop, en bezuiden den 30sten graad Z.B. en voords de geheele limiten, van het (voormalig) octrooy van de O.I. Comp. voor zo verre die zich uitstrekken, beoosten en benoorden de Caap de Goede Hoop, met uitzondering echter van alle de Zeeën en Vaarwaters, mitsgaders Landen en Plaatsen, beoosten het Eiland Java, en benoorden de 30ste graad Z.B. mitsgaders benoorden het gem. Eiland Java, en beoosten de Straat van Mallacca, geleegen, en noch met uit zondering van de gemelde Straat van Malacca, en van alle de onderhoorige Comptoiren, en plaatsen, op het gem. Eiland Java."

De vaart op, en van Nederland, is daar by alleen gepermitteerd, dan, wanneer de schepen, in deezen particulieren handel gebruikt wordende, tot bekoming van Capitaale reparatien, derwaards zouden moeten worden verzonden.

Overigens bevat dat Placaat, eene menigte wel geziene, en duidelyk bepaalde precautien en cautelen, tegen het koopen van, en vaaren met, vreemde schepen, het vervoeren van andere, dan Caabsche producten, naar het Vaderland, voorzieningen tegen den gevaarlyken handel en vervoering van allerlei wapenen buskruid, en ammunitie van oorlog, orders op het zeevolk, enz., enz., enz., waar van de meeste kunnen gehouden worden, van eene doorgaande nuttigheid, doch ook andere alleen geadopteert zyn, naar het beperkt systema van vryen handel, aan het welk, opgedagte Commissarissen Generaal, door het toen noch exteerend octrooy der O. I. Maatschappy, gebonden waaren.

§ 111. Generaale reflectien deswegens.

Men durft zich voor als noch niet veroorloven, om te treeden in de details, van eene meerdere uitgebreidheid van deezen vryen Vaart en Handel, den Caabenaaren toetestaan, waar door men ook, ongevoelig, in het reglementaire, zoude vervallen, waar toe deeze Memorie niet bestemd is.

Alles zal ten deezen opzichte afhangen van het systema, dat het Staats-Bewind omtrend het coloniaal gewigt, en belang van deezen Uithoek zal gelieven aanteneemen. En dit systema eenmaal onheroeplyk gevestigd zynde, moeten de gevolgen, modificatien, cautelen en Reglementen daar van afvloeien, gelyk de, door kunst gemaakte beeken en waterleidingen,

die ter bevogtiging en vruchtbaarmaaking van een afgeleegen Landschap, uit een hoofdrivier gegraaven, deszelfs Akkers besproeien, en zich laager, weder in dezelve Rivier uitstorten.

De, aan de Caabsche Ingezetenen toetestaane, vrye Vaart en Handel, staat al mede in verband met twee andere, niet min gewigtige, en voor als noch, niet te beslissen vraagen: of den O. I. Handel voordaan geheel, of ten deele, door particuliere Nederlandsche Ingezetenen, zonder octrooy zal mogen worden gedreeven? en of, voor zo verre dien Handel aan een of ander Corpus geheel, of ten deele mogt blyven gedemandeerd, de O. I. vaart, met *eigene*, of wel, met *gehuurde* schepen zal worden gedaan?

Maar ook zouden die details, soms kunnen anticipeeren, op het geen, tusschen de Negotieerende Mogenheden, deswegens op het Vredes Congres te Amiens kan worden bepaald, waar van den uitslag, het toekomstig lot en bestaan der Caabenaars, waarschynlyk immers in derzelver toekomstige uitwendige betrekkingen, zal bepaalen.

Doch hoe dien uitslag ook zyn moge, waagen wy het deeze weinige, volgende hoofd pointen aan de hand te geeven, om te kunnen dienen voor ingredienten van die concessien, die wy, *in ons systema*, den Caabenaaren gaarne zouden gunnen, en door welke wy het wederkeerig voordeel voor het Moederland, zouden beveiligd achten, naamentlyk:

Dat geene Schepen door de Caabenaars zouden mogen worden gebruikt, dan die in Nederland, of aan de Caab zelve, zoude zyn gemaakt, en met den vollen toestel, zeilvaardig in zee gebragt.

Dat tot Schepen, aan de Caab getimmerd, geen hout, yzer, pik, teer, touwwerk, zeildoek, rondhout, blokken, vatwerk of wat dies meer zy, zal mogen gebruikt worden, dan 't geen uit Nederland aangevoerd, of aan de Caab zelve gegroeid en gefabriceerd is.

Dat, behalven de limiten voor de Indische Zeeën, by opgedagt Placaat van Commiss. Generaal, bepaald, den vollen vryen Handel worde opengesteld, tusschen de Ingezetenen van de Caab, en het Moederland, en *vice versa*, onder deeze bepaalingen:

Dat geene goederen, van de Caab na het Moederland, zullen mogen worden aan gebragt, dan die aan de Caab zelve gegroeid, bereid, of gefabriceerd zyn; en daar boven zodanige O. I. goederen, als by nader reglement, specificq zullen worden bepaald, en van den uitsluitenden, *directen*, handel van het Moederland, op de O. I. Possessien, en te rug, zullen worden uitgezonderd.

Dat het den Caabenaaren zal zyn veroorloofd, om even als van ouds, aan de, ter hunner Rhede, of in eenige der Caabsche baayen, aankomende, en ankerende schepen en schepelingen, *onder de nodige cautelen tegen alle misbruik*, en tegen betaaling in klinkend gangbaar geld, of goede Wisselbrieven, te mogen leveren, zodanige scheepsbehoeften, en ververschingen, als zy voor hunne consumptie, geduurende hun verblyf, en tot vervordering hunner verdere reize, zullen benodigd zyn. By gebrek aan zodaanige contanten, of aan genoegzaam credit voor de aangeboden Wisselbrieven, zal Gouverneur en Raad, *deswegen verzogt*, en *naar onderzoek van zaaken*, onder behoorlyke precautie, mogen toestaan, dat, in zulk geval, koopwaaren, in stede van Geld of Wissels, in betaaling worden aangenomen.

Dat geene schepen, aan Caabsche Inwooneren, of ook aan vreemdelingen, in eigendom toekomende, by wyze van negotie, of Zeehandel, aan de Caab gelaaden, met Caabsche Producten, of met eenige andere Koopmanschappen, uit Nederland, Indien, of van elders, te vooren aan de Caab aangebragt, naar eenig Land of Haven in de waereld zullen mogen vaaren, of ergens Last breeken, dan alleen na, en in, het Moederland, of in zodanige Havenen en Landen in de Indische Zeeën, by Placaat van 21 Novb. 1792 bepaald.

Dat ook geene schepen, 't zy te vooren gelaaden, en in Nederland gelost, 't zy ledig en alleen met ballast gelaaden van de Caab, of uit Nederland, naar eenige andere Landen of Havenen, *dan alleen de voorenstaande*, zullen mogen verzonden worden, om eenige Koopmanschappen of behoeften te gaan haalen, en naar de Caab te rug te brengen, of naar eenige andere plaats, by wege van Cabotage te vervoeren.

Dat de Caabsche Producten, wat het binnenlandsch vertier, en de vervoering van het eene District, naar het andere, te water of te lande betreft, van alle mooglyke betaalingen van uit- of ingaande rechten, of eenige Heerenlasten,—anders dan die tot styving van plaatslyke finantien, daar van in de tyd zouden mogen gevorderd worden, zouden behooren te blyven bevryd—en voor het buitenlandsch vertier, gelyk gesteld worden, met de meest gefavoriseerde, eigen Nederlandsche Producten.

Dit alles, en noch meer, onder zodanige precautiën, die den aart der zaake, van zelven, eenen doorzichtigen aan de hand geeft, en die aan de wysheid van het Staats-Bewind niet zullen kunnen echappeeren.

§ 112. Traficquen.

Onder de Traficquen, die aan de Caab, in het Coloniaal stelzel, by deeze Memorie bedoeld, volstrekt noodzaaklyk zyn, en naar ons inzien behooren te worden gecontinueerd,

verbeterd, of opgericht, hebben wy hier boven reeds genoemd : eene *Drukkery* en Scheepstimmerwerven ; wy moeten daarby voegen de *Zoutpannen*, waartoe de Natuur hier de eerste stoffe, overvloedig opgeeft ; *Zaagmolens*, door de wind, of het water gedreeven, om het, uit Plettenbergs-baay, aantevoeren hout, voor scheeps- en timmerhout, te kunnen zaagen ; voords, overal in de Districten verspreide, *Kalkbrandereien*, *Yzersmeedereien* en *Wagenmaakereien*, *Touwslagereien*, *Leertouwereien*, en *Runmolens*, en diergelyken, die den toeneemenden aanwasch der Colonie, en de, daar mede, te gelyk toeneemende onontbeerlyke behoeften, van zelve zullen aanwyzen.

§ 113. Fabricquen.

Op Fabricquen, waar door wy, de verwerking der eerste stoffen, tot bruikbaare kleding, van allerleien aart, verstaan, stellen wy, immers voor de Caabsche handen, minder prys. Men moge de Fabricquen in eene grootere Maatschappy, waar de grond niet alle monden spyzen kan, voor noodzaaklyk houden, om veele onvermogenden aan de koste te kunnen helpen : doch de Caabsche handen, kunnen, onzes inziens met meer nut, tot voordzetting, verbetering en vermeerdering van den Landbouw, Walvischvangst en zeevaart, gebruikt worden. De wol der oorspronkelyke Caabsche schaapen, schynt ook meer hairig, dan wollig te zyn ; van de, daar aan gebragte spaansche schaapen, is de wol zekerlyk tot verwerken beter geschikt ; de Vlasteelt kan ook stoffe genoeg voor Garenspinnereien en Linnenwevereien opleveren, en men zou deeze middelen, om zich zelven van deeze noodwendige stoffe tot kleding te kunnen voorzien, aan de Caabenaaren, des verkiezende, niet willen ontneemen, noch moeilyk maaken.

Doch men is voor als noch, niet overtuigd, dat het fabriceeren deezer stoffagien, aan hun op minder prys zou komen te staan, dan zy die, uit het Vaderland kunnen bekomen, behalven dat dan noch de qualiteit en deugdzaamheid dier stoffagien, boven, en behalven de, daar aan, voor het oog te geevene, verschillende kleuren, en het parssen en opmaaken derzelve, het, boven die, aan de Caab te fabriceeren, oneindig zullen moeten doen winnen.

Maar ook het denkbeeld om alleen Fabricquen, voor eigen gebruik, en zonder een toereikend debiet naar buiten, aanteleggen, welk laatste doch voor eerst niet te wagten is, en immers naar het Vaderland, niet ligtelyk zou kunnen worden toegestaan, noch ook, in aanmerking der vragten, en mindere deugd en sierlykheid der Manufactuuren zelve, met hoop van succes zou kunnen worden ondernomen, heeft zulke bekrompene omvangen, dat men daar op niet langer behoeft stil te staan.

En willen de Caabenaaren zich zelven de retour-laadingen, van vaderlandsche Koopmanschappen, niet schraaler maaken, of zich soms aan wan-laadingen bloot stellen, dan zal het altyd hun belang blyven, eigene Producten en eerste stoffe naar het Vaderland te zenden, en, onder meer andere Koopmanschappen en behoeften, vooral Manufactuuren, en allerlei stoffagie voor kledertuig, en lyfsieraaden, van daar weder terug te ontbieden. Landbouw, Veeteelt en Wynoogst, moeten hun de stoffe tot uitvoer en handel leveren—Traficquen moeten zy aanleggen tot eigen behoef, en om de eerste stoffe tot gebruik en vervoering te kunnen prepareeren—doch Manufactuuren moeten zy, om den weerkeerigen handel, altyd met winst te kunnen gaande houden, uit het Vaderland ontvangen.

Een doorzichtigen zal het belang deezer bedenkingen voelen, en aan geheel andere, minder laakbaare, en meer vooruitziende redenen en motiven toe schryven, de verhinderingen, door sommige Independent-Fiscaals, aan het etablisseeren of uitbreiden van Fabricquen aan den Caabschen Uithoek, toegebragt, waar over de Raad van Politie, by deszelfs Memorie §3, hier boven, zich, eene, niet vriendelyke, tirade veroorloofd, die genoeg aanduid, dat dezelve daar by, alleen het resultat beoordeeld heeft, zonder de waare beweegreden deezer hindernissen, te hebben gepenetreerd.

Doch dit zy, zo het wil, wy zouden, ten deezen opzichte, van gevoelen zyn, dat het Gouvernement, de Fabricquen aan de Caab, *niet* behoorde aantemoedigen, maar die eenvouwig op het beloop te laaten. De onweerstaanbaare kragt, en regelen, van een welberekend eigen-belang, en van eenen weerkeerigen gevestigden Handel, zullen met de tyd, en van zelve, aan dit point eene wyziging geeven beter, dan de meeste, en best uitgedrukte staatkundige verordeningen, zouden kunnen doen.

Slaaven, Inboorlingen Nabuurige Volken.

§ 114. Slaaven, aan de Caab onnodig.

Wy zullen hier niet treeden in eenig onderzoek, omtrent de noodzaaklykheid, geoorloofdheid, of onmenschlykheid van den Slaaven-handel, in 't algemeen.

Godsdienst en Wysbegeerte, beschliste reeds voor lang dit pleit : doch staatkunde en Belang, hebben van dit vonnis, ten hunnen nadeele geweezen, aan de rechtbank der *Noodzaaklykheid*, hooger beroep gedaan, en daar, zal dit geschil, noch wel lang aan den spyker blyven hangen.

Doch van die noodzaaklykheid, zyn wy, wat de Caab aan gaat, noch niet overtuigd. Men behoeft hier den grond geen geweld aantedoen, om voordtebrengen ; een weinig hulp en arbeid is genoegzaam.

Het climaat is ook voor een gewoonen Europeer zeer geschikt, om, genoegzaam het geheele jaar door, in de opene lucht te kunnen arbeiden, het geen wy, van ons eigen Vaderland, op verre na, niet zeggen kunnen—en 't geen door de onmaatige hitte in onze W. I. Colonien, ook onmooglyk is voor andere lieden, dan die, al is het dan ook in een ander waereldeel, echter onder gelyke graaden breedte van de middags lyn, gebooren zyn. En wanneer men jegens de natuurlyke, en oude Lands-inboorlingen, doorgaands niet met zo veel wreedheid was te werk gegaan, zou men in derzelver vrywillige hulp, het nu, des nodig geworden getal van vreemde helpers, gemaklyk hebben kunnen ontbeeren.

§115. Zy worden daar echter, beter, dan elders, behandeld.

Wy moeten echter rechtvaardig zyn, en tegenspreeken, het geen de, anders zo naauwkeurige, J. Barrow, ten deezen opzichte, ten laste der Caabsche Ingezetenen verhaalt : als of zy hunne Slaaven, schroomlyk zouden mishandelen.[1]

Een slaaf aan de Caab, en een Veehoeder, Schaapen herder, of Boeren-knegt, by langs onze westphaalsche grenzen, of in de afgeleegenste oorden der Meiery van 's Bosch, zullen veel-al, gelyk soortige Wezens zyn ; met dat onderscheid, dat de laatsten, quasi, vrye lieden zyn, die van meester veranderen mogen, en de eersten niet. Maar behalven dat dit van oudsher, het systema van geheel Asien en Afrika geweest is, en waarschynlyk wel zal blyven, om overwonnelingen, of tot ballingschap gedoemden, als een eigendom te verkoopen, zo moet men doch echter een hemels breed onderscheid maaken, tusschen den aart en de behandeling van deeze Slaaven, met die, van Congo en Angola, jaarlyksch naar America worden overgevoerd. Aan de Caab, ten minsten worden die meestal, als vaste huis bedienden aangemerkt, en in gewoone tyden van Vrede, is derzelver prys doorgaands ook zeer gering, naar maate hunner jaaren, sexe en sterkte : en beloopt gewoonlyk, tusschen 100 a 300 Guldens per kop. De overvloed van eerste levensnoodwendigheden, en de meer gemaklyken arbeid van Houthaalen, Veehoeden, Landbouwen, of werk in de Wyngaarden, en daaglyksch Huiswerk, maaken hun lot, zeer draaglyk, en zo 'er soms al, een of ander ontmenschte gevonden word, die zyne Slaaven mishandeld, is 'er nergens beter dan aan de Caab, gelegenheid, om, door

[1] Den invoer van *Macassaarsche* en *Boegeneesche* Slaaven, als gevaarlyke Lieden was geheel verboden, B. 166 et p.v.

goede wetten en precautien, die mishandelingen tegen te gaan en te beletten. En zulke wreedaarts kunnen hunnen moed even zeer aan de zogenaamde vrye, doch dienstbaare Hottentotten, koelen, zo lang eene meerdere beschaaving in hunne zeden, hun geene meerdere plichten van menschlykheid inboezemt.

§ 116. Langzaame afschaffing der slaaven aan de Caab : zeer mooglyk.

Men wil het bovenstaande echter niet hebben aangemerkt, als eene apologie voor den Slaavenhandel. Zo ergens, dan gelooft men, dat het zeer gemaklyk zyn zal, door den tyd, en langzaamerhand, zich geheel en al, daar van aan de Caab te kunnen passeeren.

De Slaaven worden daar aan gebragt in klein getal van Java, by wyze van straf en bannissement van misdadigers, en in grooter getal brengen de Franschen die aan, by wyze van negotie, van Madagascar, Mosambicque enz.

De aanvoer van de eerste soort, kan door het Gouvernement terstond worden verboden ; de laatste, kan met eene progressive jaarlykschе vermindering worden toegelaaten, tot dat die geheel ophoud.

Intusschen moet het gemis dier werkende handen, in eene gelyke progressie, door andere middelen worden gesuppleerd- wil men immers den Landbouw, Veeteelt en Wynoogst intus, schen niet doen kwynen : en daar toe zal men :

1mo. De kinderen uit de thans aanwezende Slaaven, in het vervolg gebooren wordende, voor vry kunnen verklaaren, mids 'er te gelyk gezorgd worde voor het onderhoud van dit eerste geslacht, en aan die vrye lieden, tot jaaren van onderscheid gekomen, eenig land, ter bebouwing worde aangewezen, of eenige vaste kostwinning verzekerd, ten einde het gemis daar van, hun, die vryheid, niet tot straf doe verstrekken, en door gebrek en armoede aan het steelen, en op het schavot brenge.

2do. Zal eene geduurige uit zending van fluksche jonge boeren knaapjes en meisjens, uit het Vaderland, immers uit Europa, het gebrek aan werkende handen, al langzaamerhand kunnen herstellen.

3tio. Zal men aan zulke, van het tydlyk Guarnisoen, die hun tyd van engagement, met eer hebben uitgediend, een stuk grond ter bebouwing, op zeekere conditien kunnen toestaan, om, mids zich in 't huwlyk geevende, zich als Landbouwer of Arbeider daar te kunnen etabliseeren, terwyl de recruuten telkens uit het Vaderland zouden behooren te worden gesuppleerd.

4to. Maar voornaamentlyk zal men een geheel ander systema, omtrend de oude Lands-inboorlingen, de Hottentotten, moeten aanneemen, als men tot nu toe jegens die ongelukkige en vreedzaame Menschen gehouden heeft, wanneer men van deeze, voor nagenoeggelyke prys, vrywillige daghuure of vast jaarlyksch dientsgeld, dezelve hulp zal kunnen erlangen, die men van eenen gekogten slaaf verkrygt, als men het Capitaal van deszelfs inkoop, met de renten daar van, zyne kleding en onderhoud, ziekten, ouderdom en sterven, te samen in computatie brengt.

§ 117. Inboorlingen, Nabuurige Volken.

En dit brengt ons van zelve, om het lot deezer oude Lands inboorlingen, en der andere Nabuurige Volken, der oplettenheid van het Gouvernement aantebeveelen.[1]

Waar mede hadden die goede Lieden verdiend, de vervolgingen en mishandelingen, van den beginne der erectie der Colonie af, door 's Compagnie's Dienaaren hun aangedaan? vreedzaam in hunne vaderlyke hoolen, zien zy, zonder de minste tegenkanting, eene vreemde natie, zich op hunne kusten ter neder zetten; zy schuiven op, naar maate deeze zich uitbreiden, voorzien hun van runderen en klein vee; en dit alles kan hunne gierigheid niet verzaden. Jalours, zou men zeggen, om de Spanjaarden in America, op een kleiner toneel, en in een minderen graad natebootsen, vervolgen de Colonisten deeze stille en vreesachtige Lieden, verstrooyen hunne kraalen of Dorpen, ontsteelen hun Vee, maaken de Mannen en Zoonen tot slaaven en lyfeigenen, versaagen anderen, uit lyfs-vreeze, naar woeste hoolen en boschen, die ongevoelig tot den staat van wildheid vervallende, nu op hun beurt, de gevaarlykste vyanden der Colonie geworden zyn, en met welke Boschjes-mans Hottentotten, eenen geduurigen oorlog moet worden onderhouden, verweerender en aanvallender wyze, by welke alle denkbeelden van beschaaving en menschlykheid,

---

[1] Zie Abt de Rainal Hist. Phil. et Pol. I D. Chap. 36 pag. 261 *seqq.* Brief van Sluisken aan Commiss. Gen. naar Batavia 6 Decbr. 1793 I Deel §6 en Byl. No. 3 en 4, ook I D. 60 p.v. *seqq*, 117 *seqq.* Placaat tegen de mishandelingen der Hottent. ib. Byl. No. 1.4°. Vrylaating van onschuldig gearresteerde Hottentotten I D. 149 p.v. enz.

N.B. Deeze jeremiade schreef ik, voor dat ik de Kaap zelve doorkruisd had, op het gezag voornaamlyk van *Degrandpré* en *Barrow*. Ik dagt toen niet dat het mooglyk was, uit enkel nationalen nyd zo veele lasteringen te kunnen uitbreken. Indien men de helft daar van terstond afsnydt, een vierde voor twyffelachtig houdt, en het laatste vierde door goede inrigtingen verbetere, zullen de Hottentotten nog gelukkiger zyn, dan een Meyereysche kleine boer.

Zie nog het laatste Placaat tot stuiting deezer wreedheden, van Sluisken v. 23 Oct. 1793 Byl. of Brieven van Hem. I D. Fol. 169.

uit het oog verlooren worden, en die by de grensbewooners in Graaf Reinet, reäliseert het treurig iedeaal van *Hobbes, Bellum omnium contra omnes.*

§ 118. Caffers.

Alle de berichten stemmen daar in overeen dat de Caffersche Natie, ten oosten der Caabsche Colonie gevestigd, van natuure een vreedzaam en zagtzinnig Volk is, wiens groote en eenige rykdom, in Vee bestaat.

Wy hebben hier vooren §109, reeds aangegeven de mooglykheid, om, door eenen kleinen handel, in Vrede en Vriendschap met deeze Natie te kunnen leeven, en de beschaaving onder hun te bevorderen.[1]

Maar dat men dan ophoude hun Vee te steelen, ten einde zy niet tot weerwraak getergd worden.

De groote Visch-rivier, is meermaalen, en noch onlangs op nieuws, door J. Barrow, ingevolge de missie, hem, daar toe, door den Engelschen Gouverneur gegeeven, tot de limitscheiding, tusschen de Caabsche Colonie en de Caffers bepaald.

Eenige ontevredene afvalligen, hebben zich van hunnen Koning verwyderd, zyn die Visch rivier overgetrokken, en hebben op hun beurt, verscheiden roovereiën, in het daar gelegen Zuureveld aangericht, en het zal misschien moeilyk zyn, hun weder van daar te verdryven.

Doch daar het in zulk een onmeetbaar Land, op eenige Uuren vlakte niet aankomt, zal het de plicht van het toekomstig Gouvernement zyn, de beste en voorzichtigste maatregelen te neemen, ten einde die Lieden niet verder te verbitteren, maar in goede Buurschap met hun te leeven.

Het zal echter noodzaaklyk zyn, om aan deeze maatregelen een behoorlyk gewigt bytezetten, dat voor eerst een goed commando Militairen, ten minsten van honderd Man, Voetvolk, en 30 a 40 ligte Cavallerristen, die daar fourage in overvloed vinden kunnen, derwaards gezonden worden, onder de ordres van een bedaard en bejaard Officier, die, zagtheid met gepasten ernst paarende, aan die Caffers, voor de Nederlandsche Natie, respect, maar ook vertrouwen inboezemt, en de Inwooners van Graaf Reinet, door een goed voorbeeld, tot onderwerping aan orde en wet noodzaakt.

§ 119. Boschjes-mannen.

Met eenige verandering, gelden ook dezelve consideratien, omtrent de Boschjesmans-Hottentotten.

---

[1] I D. Fol. 88 p.v. *seqq*, 235 p.v. Vreede met de Caffers, Sl. II D. Fol. 18. De Ingezeten van Graaf Reinet zyn moeielyk van nieuwe aanvallen tegen de Caffers te weerhouden, Sl. II D. Fol. 32.

Men moet de byzonderheden van deeze verwilderde Lieden, en de gruuwlen die den geduurigen, en nu noodzaaklyk geworden, Oorlog tegen die Ongelukkigen veroorzaakt, in de beschryving van Barrow, zelve leezen, om overtuigd te worden van de noodzaaklykheid, om, op alle mooglyke wyzen de zaaden van Godsdienst en Menschlykheid, onder de afgelegen Inwooneren van Graaf Reinet te verspreiden, en te doen wortelen schieten. Alle middelen van temporaire defensie, tegen die woeste Nabuuren die door armoede en honger geperst, het rooven van Vee, houden als een middel van bestaan, zyn alleen palliativen, en verdeedigers en aanvallers, zyn, byna, gelyksoortig geworden.

Men zou, behalven dat, ook aanraaden, om die groote uitgebreidheid van dit District, noordwaards op, intetrekken, en die Colonisten, nader by de zee, of elders in vruchtbaare, en noch onbevolkte streeken, in Zwellendam, of Stellenbosch te verplaatsen, om hun te eerder te civiliseeren, en daar door, aan deeze Boschjes-mannen, die nu in de woeste, onvruchtbaare, noordelyke streeken, tusschen de Zee-koe-en Orange-Rivieren, een zwervend en vluchtend leven leiden, eenen, meer vruchtbaaren grond in te ruimen, wanneer zy, minder gebrek hebbende en geene Vyanden meer, in hunne nabyheid ziende, van zelve, zich zullen etablisseeren, en door den tyd terug krygen, de gerustheid, aan het climaat eigen.

§ 120. Namaaques.

De Natie der Namaaques, aan de noordwest kant der Colonie, omtrend de 30 Graad Z.B. zich ophoudende, verdiend naauwlyks meer genoemd te worden. Zy heeft veelal in het lot der Hottentotten moeten deelen. Voor een glas brandewyn, verkogten of verruilden zy greetig, een, of meer stuks Vee en Schaapen, zy moesten de beste weiden, aan de Colonisten inruimen, wierden arm en mismoedig, en retireerden zich, al hoger op, waar de dorre grond geen voedzel meer aanbied. Eene betere staatkunde, zou, van deeze goedaartige Natie, al mede party hebben kunnen trekken: zy is, even als de Hottentotsche, afgericht op het loopen, en de jacht tegen het Wild en verscheurend Gedierte; en kon, door eene betere leiding, al mede goede dienst doen, in het vee hoeden, en den Landbouw, en daar door, het gemis van Slaaven suppleeren. Hun getal is zo verminderd, dat binnen weinige jaaren, geen tracis meer van hun zullen te vinden zyn. Middelen van defensie, komen dus tegen deeze Natie, in geene aanmerking.

§ 121. De vervreemding deezer Natien, is aan de Colonisten zelven, te wyten.

Men moge nu al de verwytingen die Barrow en Grandpré beiden, ten opzichte der slegte behandeling, deezer zyds die Natien aangedaan, ten laste van het Nederlandsch Gouvernement, en het gedrag der Colonisten brengen, gedeeltelyk aan nationaale minachting, en al te scherpe geest van berisping toeschryven—de Registers van het voormalig O. I. Bestuur, leveren doch echter bewyzen genoeg op, dat zy niet ten eenenmaale onrecht hebben. Successive Plakaaten, tegen het vervolgen, berooven en vermoorden, deezer oude Lands-inwooneren, als van 24 Septb. 1677, 4 April 1727, 8 Decb. 1739, 6 April 1770, 16 Junij 1774, 19 July 1786, en noch laatst van 23 Octb. 1793, schynen zo veele voldoende preuves te zyn, dat het voormaalig Bestuur, meer dan eene Eeuw lang, zelve in de opinie gestaan heeft, dat de schuld in het eigen gedrag der Colonisten, *vis a vis* deeze nabuurige, en den Caabschen Uithoek mede bewoonende Volken, moet gezogt worden, en wy mogen dan ook hier herhaalen, het Axioma, te vooren, by eene andere argumentatie gebruikt: *Dat niet hy, die door toorn gedreeven, beledigt, voor den eersten aanlegger der twisten behoort gehouden te worden, maar hy, die de oorzaak tot die twisten deed gebooren worden*, en ook daar by noch, ter deezer gelegenheid herinneren, aan de noodzaaklyke oprichting eener Drukkery aan de Caab, waar door zulke, en diergelyke, heilzaame Plakaaten, meer al omme verspreid, bekend en gelezen—en na eenig tyd verloop, weder herdrukt, of, in Volksalmanakken ingelascht, en van de Predikstoelen kunnen voorgelezen worden.

§ 122. Getuignis van Commissarissen Generaal.

Doch om hier omtrend allen twyffel weg te neemen, kunnen wy ons niet onthouden, hier intelasschen, eene zeer aanmerklyke passage, uit de aanspraak van Commissarissen Generaal, by gelegenheid van hun afscheid van het Caabsch Gouvernement, en de voorstelling van den Commissaris Sluisken, op den 2den Septb. 1793.

"Eene zaak moeten wy, in het byzonder aan uwe oplettenheid aanbeveelen.—De natuurlyke bewooners van dit Land, zo bekend wegens hunne goedaartigheid, en de zagtheid hunner zeden, zyn voor een groot gedeelte geworden de Vyanden van deeze Volkplanting, of hebben derzelver getal vermeerdert. De zorge voor de algemeene veiligheid, dwong ons, reeds kort na onze aankomst, om beveelen te onderschryven die in de uitwerking voor veelen hunner doodlyk zyn geweest; en de Hemel weet, hoe wy, tot dit uiterste niet zyn gekomen, dan, na dat wy,

alle andere middelen te vergeefsch onderzogt hebbende, dit, als het eenigste moesten beschouwen, dat tot zelfbehoud was overgebleeven."

" Het is U Lieden bekend, hoe, onlangs de ingekomen berichten, moeten doen vreezen voor nieuwe onheilen en bloedstortingen, maar wanneer wy, op de oorzaaken deezer rampen, met een onpartydig oog zouden willen terug zien, zoude men gewisselyk dezelve, in de eerste plaats moeten zoeken, in de handelingen der Colonisten zelve."

" Hoe gaarne wenschten wy, te kunnen in twyffel trekken, de onderrichtingen, welke wy, op dit stuk, hebben bekomen! maar wie, die alle gevoel van menschlykheid, niet geheel heeft uitgeschied, gevoeld zich niet met ons, op het sterkst aangedaan, wanneer hy verneemd, dat er Lieden gevonden worden, ontaard genoeg, om de voorrechten, welke de Schepper, hun, boven anderen hunner natuurgenoten geschonken heeft, tot bederf van deeze ongelukkigen te misbruiken!"

" Wie sidderd niet, wanneer hy stil staat by 't denkbeeld, van onschuldige menschen van hun have en vee, ja van hunne Vrouwen en Kinderen, door geweld en hebzucht, medogenloos beroofd te zien. Ja wiens hart word niet met schrik en afgryzen vervuld, wanneer hy niet alleen de burgerlyke instellingen, maar zelf de wetten der Natuur, en plichten van den mensch, opentlyk ziet met voeten treeden, zo dat sommige, met verkragting van hun eigen geweeten, durven in twyffel trekken, of het ombrengen van een Caffer of Hottentot, wel waarlyk een misdaad zy? ten minsten zich verbeelden, dit een zaak te zyn van zeer weinig belang."

" Het past U Lieden, vooral die geroepen zyt, om recht te doen tusschen den man en zynen naasten, dit heilloos kwaad, zo veel in U vermogen is, tegen te gaan, door eene gestrenge uitvoering der Wetten, eer niet somtyds de opperste Wreeker van het onschuldig bloed, zyne geduchte bezoeking aan dit Land, en deszelfs Inwooneren, daar over doe gevoelen.

" Met U Lieden, thans daar toe, op het nadruklykst te vermaanen, hebben wy ons van eenen duuren plicht, die ons op het harte lag, gekweeten."

Na deeze, droefheid verwekkende passage, stappen wy van deeze stoffe af, en twyffelen niet, of het Staats-bewind, zal ook in dezen, met opedagte Commissarissen Generaal, en ons, instemmen, ten einde het eventueel Caabsch Gouvernement gelast worde, deeze wreedheden, ten spoedigsten te doen eindigen—en daar door de vlekken uittewisschen die de Nederlandschen Naam aldaar, tot noch toe te recht geonteerd hebben.

Militairen Staat, Fortificatien, Defensie, Hospitaalen, Magazynen, Rang van den Gouverneur, Commando der Caabsche Rhede, Salut-schoten.

§ 123. Generaale bedenkingen.

Het zou kunnen voorkomen als buiten onzen taak te zyn, om aan het Staats-bewind eenige bedenkingen, omtrend de versterking en verdediging der Caabsche Volkplanting aan te bieden;[1] te meer, daar, voor noch maar weinige jaaren, eene afzonderlyke Commissie van ervaaren en erkende braave Officieren, met den gewigtigen taak belast geweest is, om den staat der Fortificatiën in alle onze Oostersche Bezittingen te gaan opneemen, en die van hunne bevinding ook een gedetailleerd rapport, aan den Souverain en het voormalig O. I. Bestuur, hebben ingediend, met byvoeging van hun advys, nopens de beste wyze, om elk deezer bezittingen, in eenen goeden staat van verdediging te kunnen brengen.

En wy zyn niet verwaand genoeg, een point te willen behandelen, het geen, behalven het totaal gemis van plaatselyke kunde, geheel en al, behoort tot een vak, voor het welk wy niet zyn opgelegd, noch berekend.

Elk, die lust en bevoegdheid heeft, alle die militaire plans, van bovenstaande Commissie, bekleed geweest, door, nu wylen, den kundigen Schout by Nagt Vaillant, en Lieut. Coll. Grevestein, en den experten Zeekaptein Verheul, in derzelver byzonderheden nategaan en die te vergelyken met de militaire memorien, kaarten en Plans van Fortificatien,[2] aan de Caab, door de Ingenieurs Gilquin, Thibault en anderen, en door, of geduurende het Bestuur van den laatsten Gouverneur, en zelve Ingenieur, Van de Graaf, gedeeltelyk geprojecteerd, en gedeeltelyk aangelegd, zal hier van het volledigst geheel, voor zich zelve kunnen maaken, en het is, tot alle die stukken, dat wy de zodaanige moeten verwyzen.

---

[1] Zie over het geheele Militaire Wezen, en Hospitaalen aan de Kaap, de Stukken der Militaire Commissie met Comm. Gen. gewisseld, hunne beoerdeeling van het gedrag van den Coll. Gordon enz., enz., in D. vooraan.

[2] Staat van die Fortificatien en het nodige herstel aan dezelve in 1792 te zien in een Rapport van Gilquin en Thibault in G. 72-83.

Maar dan zal het belangryk zyn, daar by noch te leezen eene laatere, uitgewerkte gedrukte verhandeling, nopens de wyze en middelen, om de Caab, 't zy by surprise, en *par coup de main*, of, door middel eener geregelde attaque te kunnen neemen, en ook weder tegen beiden te verdeedigen, die men aantreft in het IIde Deel der reize van den Franschen Zee-officier L. de Grand Pré, van pag. 200 en vervolgens.

§ 124. Franschen en Engelschen kennen thans beiden, het zwakke en sterke der Caab.

Wy zullen ons dus, van alle *militaire* beoordeeling, deezer byzondere ontwerpen van Ataque en Defensie, geheel en al onthouden, maar, blyvende binnen den ons zelven getrokken kring, en onverminderd het geen by de Definitiven Vrede, daar omtrend bepaald, of ten gevolge van de, daar by te arresteeren, Artikelen, voor den Lande mogt worden noodzaaklyk geoordeeld, ons veroorloven, alleen eenige staatkundige en Finantieele bedenkingen, omtrend dit gewigtig point, aan het meer verlicht oordeel van anderen, te onderwerpen.

En onder deeze verdiend de eerste plaats : dat, sederd de geboorte van alle de Plans van Fortificatie, en Defensie, in de voorige § gementioneerd, en tot welker gedeeltelyke extructie, reeds zo tonnen schats zyn te kosten gelegd, de omstandigheden van tyden en zaaken merklyk zyn veranderd, en dat wy, door een duure les, en ondervinding geleerd (de bravoure der Officieren en derwaards te zenden Trouppen, blyft door ons altyd ongetauxeerd) ten naaste by uit het voorledene kunnen opmaaken, welk nut wy, voor het vervolg, van zulk een kostbaaren staat van verdeediging aan den Caabschen Uithoek, te wagten hebben.

Het lang verblyf van veele fransche Officieren in den laatst voorgegaanen Oorlog, van 1780-1784, aan de Caab, en de, daar op jongst, gevolgde verovering, en zeven jaarig bezit van dien Uithoek, door de Engelschen, heeft die beide Natien—en voor welke anderen, zouden wy iets te vreezen hebben? zulk een volledige kennis van het zwakke en sterke der Natuur en Kunst aldaar, doen verkrygen, en die zy gewis, door wel opgenomene grond teekeningen, zullen met zich voeren, dat men tot eenen byna geheel nieuwen, en veranderden aanleg, van vesting werken zou moeten besluiten, om by eene eventueele vyandelyke attaque, door eene dier beide Natien, zich met grond op eene toereikende defensie te kunnen verlaaten. En van waar de immense sommen te vinden, tot zulk eenen nieuwen aanleg nodig?

§ 125 Landing, onmooglyk te beletten, nieuwe Steden, Landwaards in.

Maar ook heeft de jongste oorlog aan ons en anderen, de schadelyke les gegeeven, dat 'er, immers voor eene zwakkere Natie, geen middelen meer overig zyn, om de Landing eener sterkere, te kunnen tegenhouden, en dat geene Battereien, hoe zwaar ook gemonteerd, en hoe wel bediend, tegen Vyandelyke Esquaders bestand zyn. De hier boven genoemde Grand Pré, houd daar om ook, alle opiniatre verdeediging der Caabsche zeekusten, tegen eene zodanige Landing, nutteloos, en vind geen ander middel om de Caab te kunnen behouden, dan in het abandoneeren dier zeekusten, en der Caabstad, en in het aanleggen van een, of twee nieuwe, en wel gefortificeerde steden, meer Landwaards in, door welke den toevoer van Levens middelen van agteren, zou kunnen worden gesecureerd, en aan den Vyand afgesneden.

§ 126. Dit is voor ons, Zedelyk onmooglyk.

Dit moge nu zyn, zo het wil, en ook dit denkbeeld moge zyne bestryders vinden! wy willen uit dit een en ander, alleen dit gevolg trekken, dat het aanleggen en onderhouden van zodanige importante Vestingwerken, en van een Guarnisoen, toereikend, en in staat om die alle te kunnen bezetten en verdedigen, als naar het plan van den een of anderen deezer krygsbouwkundigen, tot eene *zekere* defensie der Caab, zoude vereischt worden, de financieele vermoogens van den Staat, verre te boven gaat.

Men hoore, hier toe relatif, deeze aanmerklyke passage, uit de hier boven, reeds met lof aangehaalde, Memorie, van de Bewindhebberen Falk, Craayvanger en Scholten van den 3den May 1790 (Jaarb. May 1790, pag. 1042).

"Immers den Gouverneur, den Collonel Ingenieur, het Hoofd van de Militie, en andere Krygskundigen prætendeeren, dat, tot volkomen beveiliging van de Caab, 5 a 6,000 man, reguliere Trouppes nodig zyn, en men stelt Battereien en vestingwerken voor, die tot essentieele versterking van dien Uithoek zullen moeten dienen, waar van de kosten, door den Collonel Gilquin, volgens zyn Plan, worden berekend op circa $3\frac{1}{2}$ Milioenen Guldens, en dat noch wel, wanneer een Capitaale Fortres, door hem voorgeslagen, word agtergelaaten.

"Wanneer men nu, om by het plan van den Collonel Gilquin te blyven (want de Gouverneur, heeft, zo veel men weet, noch kosten, noch tyd opgegeeven) die $3\frac{1}{2}$ Millioenen verdeelt over 10 Jaaren, en daar by voegt, het kostende van noch, 2 a 3,000 man, boven de bezetting die thans aldaar is dan zal men zeekerlyk niet worden beschuldigd van vergrooting, indien men, voor die vermeerdering van Guarnisoen en Vestingwerken, noch stelt

een Millioen extra, als wanneer de Caab jaarlyksch zoude kosten 20 Tonnen Gouds, het welk dus, na verloop van de voorn. 10 jaaren, zoude uitmaaken, de verbaazende som van 20 Millioenen Guldens, en vervolgens noch eene jaarlyksche Lastpost blyven, van, ongeveer 17 Ton enz., enz."

Zy besluiten hier uit, en wy doen zulks met hun dat, met den besten wil des waerelds, zulke enorme uitgaven, de kragten van den staat, men zwyge die der totaal uitgeputte, voormaalige O. I. Maatschappy, verre surpasseeren.

Met al het gewigt, dat wy, doorgaands in deeze Memorie, op het behoud en de verbetering deezer Volkplanting gesteld hebben, willen wy echter rondborstig erkennen, dat derzelver behoud, ons *dien prys* niet zou waardig zyn, al waare het N.B. *dat wy, na die besteed te hebben, ons van derzelver geruste bezitting, tegen alle vyandelyke attaques, konden verzekerd houden.*

§ 127. Maar ook onnuttig.

Want wat zou ons den roem van het bezit eener onwinbaare Vesting, 16 a 1,700 uuren van het Moederland verwyderd, kunnen baaten, *wanneer men* (het zyn de woorden van dezelve Bewindhebberen, zo even genoemd) *door de middelen zelf, die tot behoud daar van, by een, misschien noch verafzynden Oorlog, moeten worden aangewend, reeds geduurende den vooräfgaande vrede, moet bezwyken?* wat zou ons dien, louter Militairen, roem baaten, indien wy van die Vesting, en het omgelegen Land, *staande den Oorlog*, met eene dier Zee-mogenheden, tegen welker magt wy die verdedigd hadden, niet konden hebben het nut, het geen wy ons daar van beloofden, en om het welk ook, *geduurende dien Oorlog* te blyven genieten alle die immense kosten te vooren gemaakt waaren? Want in vredestyden, hebben wy daar geene Vestingen noch defensie naar buiten, nodig.

Dit vereischt eenige toelichting: Wy beoogen drieërlei nut, met het bezit en behoud der Caab:

1.o Om onzen O.I. Handelschepen, en 's Lands Oorlogsschepen, daar, een rust- en ververschingplaats te kunnen bezorgen.

2do. Om door een vryen uitvoer der overvloedige Producten van daar, naar het Moederland, en door eenen weerkeerigen retour handel, van Vaderlandsche en Europesche Producten en Manufactuuren, eenen voordeeligen tak van commercie voor beiden te openen. En

3tio. Om de Colonisten zelven, zo veel mooglyk, tegen alle vyandelyke insultes te beschermen, en hun dus van de inwooning, en het etablisseeren van Huizen van Commercie, aldaar, niet afteschrikken.

Maar, zo lang de zeemagt onzer beide nabuurige Volken, Engelschen en Franschen, de eenigste die wy op zee te vreezen hebben—de onze, zo ver zal te boven gaan, als wy ons noch eene reeks van jaaren vry zeker mogen voorstellen, zal ook een van beiden, naar ons inzien, altyd moeten gebeuren: *of*, eene alliantie en gemeene zaak, met eene deezer beide Mogendheden, die op haar beurt de magtigste is, zal de zee voor ons openhouden, en onze gezamentlyke Vlooten, kunnen en zullen in dit geval, de magt des Vyands, in de Indische Zeeën in respect houden, en eene formeele attaque op de Caab, beletten, en dan zyn alle de Millioenen schats, aan de landelyke defensie, intusschen besteed, nutloos. *Of*, de magtigste van die beiden sluit onze Havenen, en belet alle scheepvaart onder Nederlandschen Vlag, en dan hebben wy de Caabsche rustplaats niet nodig, terwyl de vaart naar Indien, zo wel als den aanvoer van Producten naar herwaards en den retour handel, dan van zelven ophoud.

Het alleen overblyvend nut eener zo kostbaare defensie, zou zich dan alleen bepaalen, tot eene, noch zeer precaire verdediging der Colonisten zelve.

Maar wanneer nu alle die Millioenen, die in eenen eenigszints langduurigen Vrede, tot het aanleggen en geduurig onderhouden van zulke kostbaare werken zullen nodig zyn, daar bespaard, en hier veel eer tot het vermeerderen en onderhouden onzer Zeemagt worden geimpendeert—zouden dan die Colonisten zich daar van niet veel eerder en beter ontzetting, beveiliging, en convooy voor hunne handelschepen, mogen beloven?

Heeft ook, de nu geeindigden oorlog ons niet geleerd, hoe veele indirecte wegen 'er altyd noch open blyven, om, onder neutraale Vlaggen, de Vaart, al is het dan ook in kleinere extensie, en met minder voordeel, noch te kunnen gaande houden?

Zouden zy dan doch niet, agter de schoonste en onwinbaarste Vestingen, door den tyd in hun zelven moeten opdroogen?

Blyven 'er in zulk geval van gesloten havenen, wel middelen genoeg over, om aan zulk een Vesting en sterk Guarnisoen die dan moet ondersteld worden van allen regulieren toevoer ontstooken te zyn, het nodige secours te kunnen doen geworden? of zal men, ook in vollen vrede, de Caab altyd op den voet van oorlog moeten houden? van waar zullen die onnoemlyke kosten kunnen gefurneerd worden?

Maar, als wy dien toevoer derwaards niet zenden kunnen, en de gecombineerde Zeemagt van Ons en Onzen Bondgenoot in der tyd, den Vyand ook niet zal kunnen beletten, eene

reguliere tegen de Caab te onderneemen, is het dan noch wel *zeker* dat de sterkste Fortificatien, en het talrykst Guarnisoen, dat, *redelyker wyze*,[1] daar zal kunnen onderhouden worden, op den langen duur tegen de overmagt van eenen Vyand, die de Caab, volstrekt overmeesteren wil, zullen bestand blyven? De Gouverneur van de Graaf, zelve Ingenieur, dorst dit, met die voorn : kostbaare Plans van defensie, niet veel langer, dan op 60 dagen bepaalen—en, na dien tyd, zouden dan alle die schatten, aan die verdediging te koste gelegd, evenwel moeten verlooren gaan.

En krygen alle deeze bedenkingen noch geen grooteren graad van gewigt en overtuiging, als de Engelschen, Meesters zullen blyven van de kostelyke haven van Trinconomale, uit welke zy, in eene veel kortere distantie, als te vooren, geheele Vlooten zullen kunnen uitzenden, om, by de eerst-opkomende rupture, onze Indische Possessien, en inzonderheid de Caab, te gaan attaqueeren?

Wy erkennen gaarne—en het kost ons vaderlandsch hart veel, het te moeten erkennen—dat dit geheel raisonnement, weinig troostends en bemoedigends opleverd : doch de Nationaale kregel moet hier de plaats ruimen voor het gezond verstand, een voorzichtig Staatsman, beraamt geene plans naar het geene hy gaarne had, en wenschte : maar naar het geen hy bereekent te zullen kunnen uitvoeren en behouden. En, naar alles welgewikt en gewoogen, en na het advys van deskundigen gehoord te hebben, moeten wy alle zulke onuitvoerlyke Plans, zonder derzelver militaire verdiensten, in het minste te tauxeeren, wat ons aangaat, en voor zo verre de ons onbekende politique, en diplomatique betrekkingen, tusschen, en met de, thans te Amiens, negotieerende Cabinetten, zulks zullen gedoogen, voor het vervolg afraaden.

§ 128. Defensie voor het vervolg.[2]

Men begrype echter niet, dat wy daar door de afschaffing

---

[1] Calculatie van alle de Soldyen en Kosten van het Kaapsch Guarnisoen is aan Comm. Gen. overgegeeven B. 16 p.v.

[2] Chef der Militie voortaan geene sessie in den Raad, desselfs prætensien C[a] Gouverneur enz., beantwoording daar van door Comm. Gen. B. 36, 38, 40 : iets over de Rechtbank in *pure militaire* delicten, ib.
Major de Place afgeschaft, Res. XVII 2 Octob. 1790 B. 132 [N.B. te onderzoeken, of wel de Groot-Majors en Plaats-Majors bedieningen voortaan noodzaaklyk zyn].
Comm. Gen. Houden het oprechten eener hogere Militaire Rechtbank, en het aanstellen van een Auditeur Militair, in zulk een zwak Guarnisoen voor onnodig D. 52.
Alle delicten door Militairen gepleegd zullen, als voorheen, by den Raad van Justitie afgedaan worden, en in pure militaire zaaken, met adsumptie van 2 Officieren ter keuze van den Gouverneur D. 52.
Militairen mogen geen negotie dryven D. 63.

van *alle* middelen van defensie zouden willen verstaan: doch wy wenschten die evenredig te maaken aan de Financieele kragten van den Staat, en byzonderlyk aan de revenuen, die dezelve uit deeze Volkplanting, waarschynlyk zal kunnen trekken. Vermeerderen die na verloop van jaaren, en ten gevolge van dit veranderd systema van Bestuur en vryen Handel, zodanig, dat het der moeite en kosten waardig word, om de Caab onverwinlyk te maaken, dat men dan Vauban's en Coehoorn 's derwaards zende! doch tot zo lang, zal eene, minkostbaare defensie, echter aan het oogmerk kunnen voldoen.

En die zou, naar ons inzien, daar in moeten bestaan, dat, behalven het doorgaands houden van eene meer aanzienlyke zeemagt in de Oostersche Zeeën, om daar mede onze onafhankelykheid in Europa te doen respecteeren, en altyd by de hand te zyn, wanneer een of ander onzer oostelyke Bezittingen mogt bedreigd worden, de Caab zelve, altyd tegen een surprise en *coup de main*, of tegen de insultes van een klein vyandelyk Esquader, behoorde gedekt te zyn, dat geenen onverlaat het ongestraft in 't hoofd krygen kon, de Caabstad te gaan bombardeeren, of in de Tafelbaay of Baay Fals, by verassing een corps te doen landen, om, soms in verstand met ontevreedene van binnen, het Gouvernement te dwingen of te culbuteeren, of eenen stroop te doen, en de eer der Natie, zo wel als de veiligheid en eigendommen der Colonisten, te beledigen.

Hier toe kunnen de reeds aanwezige Battereien en Fortres aan de Tafelbaay, en den gefortificeerden of te verbeteren post aan den Muisenberg, met eenige Artillerie, als voldoende beschouwd worden. Alle de linien en buitenwerken, meer landwaards in, rondom de Caabstad aangelegd, om tegen eenen reeds gelanden, en den post aan den Muisenberg geforceerd hebbenden Vyand, te dienen, komen ons, in ons Plan overtollig, nutteloos, en van een al te kostbaar onderhoud voor—en de nodige werken tot eene geregelde defensie, zyn 'er noch voor de helft niet! (wy spreeken van den ons tot 1795 bekenden staat van zaaken). Dat men dezelve, met, die door de Engelschen daar mogen zyn bygevoegd, intusschen laate liggen en betere tyden afwagte! De kosten zyn nu gemaakt, en misschien zou men met eene geringe s[a] jaarlyksch, dezelve *telle quelle*, kunnen conserveeren.

§ 129. Mindere nodige Amunitie.

En in dit Plan, zal de aanhouding en jaarlykschen aanvraag van allerlei Ammunitie van oorlog, bouwmateriaalen en gereedschappen tot Vestingwerken, tien jaaren door een geslagen, eenige Millioenen uitwinnen.

En nergens werkt men duurder, daar de Ingenieurs, die de Plans opgeeven, doorgaands ook de Aanneemers zelve zyn (*risum teneatis*!) en die, in vry grooten getale daar aanwezig, als of de Caab, een Africaansch Maastricht of Luxemburg waare, de noodzaaklykheid hunner kostbaare existentie aldaar, niet anders weeten te justificeeren, dan door geduurig nieuwe Plans van Battereien en Werken aan het Gouvernement smaaklyk te maaken.[1]

Dit moge ook de eerzugt van sommige Gouverneurs gekitteld, en den *nimbus* hunner heerlykheid vergroot hebben: doch wy mogen ons vleien, dat volgende Hoofd Bestuurders, den geest van zuinigheid en Orde in Finantien, met bravoure en staatshuishoudkunde paarende, op de hier vooren gelegde, of op andere, en betere gronden, van den Staat geene kosten vergen zullen, die zy weeten dat, immers noch in veele eerst komende jaaren, verre boven deszelfs vermogens zyn.

§ 130. Guarnisoen.

Ook dan zal men geen 5 a 6,000 Man, voor Guarnisoen aldaar behoeven te houden; doch zal dit echter niet in evenredigheid der Vestingwerken kunnen verminderd worden, en, daar de verteeringen weder tot voordeel van de Colonisten, en tot benefice der impositien en Heeren-lasten komen, en geduurig veele, hunnen tyd uitgediend hebbende Militairen, als nuttige werkhanden en Colonisten, aan de Caab zullen kunnen blyven, en zich daar etablisseeren kunnen derzelver Soldeyen en onderhoud, niet alle voor eigentlyke schade of verlies gerekend worden.[2]

Men zou, vooral in de eerste 5 a 6 jaaren, de sterkte van dit Guarnisoen, gaarne meerder hebben, dan het misschien by vervolg zal behoeven.

---

[1] Den Staat der Fortificatien en Ammunitie zo als die in 1794 was, is te zien uit het Rapport van Thiebault. Sl. Br. I.D. Fol. 3 p.v. en Byl. ib., No. 1 Fol. 16–24 en Byl. 9, 10 ib. Fol. 51, p.v. 52.

Het overgeven van Kanon aan de Schepen verminderd geduirig de Ammunitie, Sl. I. 14.

Zie voords den Inventaris by de Overgave. Brief van Sl. I D. Fol. 115.

Alle de Plans en tekeningen daar van ter politicque Secretarie te deponeeren D. 414 pv.

[2] Van het Wurtenbergsch Regiment zyn 1580 Koppen van de Kaap naar Batavia gezonden B. 4 p.v.

Voorbeelden van versch. militaire promotien door Comm. Gen. gedaan zie in D. 411-413.

Over het Commando van het Guarnisoen door een Onder Artillerie Officier, zie Sl. Br. III D. 110

Sl. zegt een *rang-lyst* gemaakt te hebben tusschen de passeerende Zee-Officieren, en de aan Kaap zynde Militaire en Politicque Dienaaren. 1 D. Fol. 266 p.v. 267 en haalt die aan als Bylage sub No. 6 doch die hebbe ik niet gevonden.

1 mo. Om niet te veel aftesteeken by de doorgaande magt, die de Engelschen daar gehouden hebben, by welker vergelyking de eerbied voor den oud-nieuwen souverain, zou moeten lyden.

2do. Om aan den nieuwen Gouverneur, en eventueele Commissarissen, het nodige appui te kunnen verleenen by de introductie van zo veele verbeteringen en bezuinigingen, en om de woelgeesten, terstond te kunnen imposeeren.

3tio. Om dat 'er gelooft men zeeker, naar de Caffersche Grenzen, in het Graaf Reinet's of Kamdeboo's District, een aanzienlyk commando zal moeten gezonden, en noch een geruimen tyd aldaar gehouden worden, ter beteugeling der desordres van binnen, en stroopereien van buiten.

Maar ook in het hier boven opgegeven Plan van minder kostbaare defensie door Vestingwerken, zal echter een toereikend corps, wel gedisciplineerde manschappen—door eene wel ingerigte, en willige Land militie gesterkt, en ondersteund—voornaamentlyk te stade komen. Misschien dwaalen wy, en dit verdiend gewis verschooning, maar even zeer, als wy eene Landing, voor byna onmooglyk te keeren, en dus zwaare en kostbaare Vestingwerken van minder nut houden, even veel prys stellen wy op eene geruste, en wel genomene positie van geresolveerde trouppen, door goede Officieren gecommandeerd en aangevoerd, om den gelanden Vyand aftewagten.

Die kan 'er niet komen, dan, na maanden en weeken lang, benaauwds in schepen opgesloten ; en aan alle de ongemakken van een Zeetogt te zyn blootgesteld geweest, scorbut, en andere Scheepsziekten verminderen en fatigueeren zulke Trouppes doorgaands sterk : Cavallerie en zwaare, of veele Artillerie, kunnen zy niet medevoeren, of gemaklyk aan de wal brengen ; zy hebben geen Land achter zich, van waar zy, na de Landing, spoedig support van Trouppes, Ammunitie of *Vivres* erlangen kunnen ; alles moet in dezelfde schepen worden medegevoerd ; de Winden moeten het aan doen van, en het ten anker liggen in, de Baayen, eenen geruimen tyd kunnen toelaaten ; als den Vyand buiten het bereik en ondersteuning van zyne Scheeps-Artillerie, landwaards in gelokt is, moet hy overwinnen of zich overgeeven ; twee man wel gekleed, wel gevoed, die de Stad, en volle Magazynen achter zich hebben, gezond en niet gefatigueerd, durft men, met gelyken moed, veilig tegen drie des Vyands stellen. Aan kleine Veldstukken, behoeft, en moet het dezer Zyds niet ontbreeken, en alle berichten, zelf van de Engelschen, stemmen daar in overeen, dat wanneer men, *na hunne landing*, de minste bravoure gedaan, en goede orde gehandhaafd had,

de laatste onderneeming in 1795, hun duur zou hebben te staan gekomen.[1]

Om alle deeze redenen, zou men, vooreerst het Guarnisoen, ten minsten op 2,500 Man Infanterie, waar onder een genoegzaam getal jagers of Buschieters—eene Compagnie Artelleristen—en de nodige manschappen voor honder Man, ligte Cavallerie, voor welke de Paarden aan de Caab zelve, in overvloed te vinden zyn, bepaalen. Het meerdere, of mindere, laat men der Wysheid van het Gouvernement aanbevoolen.

Dit alleen veroorlooft men zich, daar by te voegen : dat onder deeze Trouppen, ten minsten een Bataillon, Oude en Solide Militairen zyn moge. Zonder de bravoure en discipline der nieuwlings opgerichte, of noch opterichten coloniaale Bataillons in het minste te willen tauxeeren, kan den toekomstigen Gouverneur, op zulke, nieuws te samen gebragte Manschappen uit allerlei Natiën, zich niet genoeg verlaaten, N.B. in een land, waar de gemoederen onrustig, en aan revolutionaire desordres en pretensien maar al te veel gewoon zyn.

De middelen zyn niet vreemd, om ook onder zulke nieuwe Corpsen eenen geest van ontevreedenheid te stooken, en als die eenmaal veld gewonnen heeft, met welke andere magt zal men die, zo veele honderde Uuren van het Moederland, dempen? Wy imploreeren hier op de *zonderlinge oplettenheid* van het Staats-Bewind.

Behalven het Guarnisoen, zal 'er een vaste Etat-Major voor de plaatselyke diensten nodig zyn, van eenen Groot-Major en twee Majors de Place, waar van de benoeming, en dienst bepaaling, aan den Gouverneur behoord te worden overgelaaten.

Het doorgaands, thans by elk Bataillon te vinden Corps Muzikanten, behoort ook vooral behouden te worden, by die van het toekomstig Caabsch Guarnisoen. Geduurende de reize houd dit het Volk, vrolyk en gezond, en is altyd een gelukkig middel tegen verdriet en 't zogenaamde heimwee, behalven dat de Gouverneur daar van, tot veele einden, en in veelerlei omstandigheden, het nuttigst gebruik zal kunnen maaken, om de Ingezeetenen ongevoelig aan het Bataafsch Gouvernement, en zyn persoon te attacheeren.

---

[1]De *ongelooflyke kleinmoedigheid* der Burgeren by de Eng. attaque zie by het Verbaal van Sluisken passim, ook III D. zyner Brieven Fol. 32 p.v.

Staat van het Corps *Penniston* in Aug. 1793 op 175 koppēn. in G. 86, *Pandoeren* ib. 91 op 134 koppen.

§ 131. Hospitaalen.

De gebouwen tot Hospitaalen, zyn hier genoeg aanhanden, en de voorige inrichting daar van, is misschien goed, of kan door den Gouverneur en Raaden zelve, verbeterd worden. Voor het Guarnisoen zyn die minder nodig, en maaken een gering point van kosten uit.[1]

De gezonde luchtstreek en het goede voedzel, maaken de ziekten onder het Guarnisoen zeldzaam, en wy meenen ergens geleezen te hebben dat op zeekere tyd, van een Guarnisoen van eenige duizende Engelschen, niet een man in het Hospitaal was.

Derzelver aanhouding, en de goede voorziening van geneesmiddelen in dezelve, voor de ziek aankomende scheepelingen, blyve den Gouverneur en Raad aanbevoolen, zo wel als het bepaalen der voordaan nodige Geneeskundigen, en bekwaame Chirurgyns, om het zelve wel te bedienen.

§ 132. Magazynen.

De nodige gebouwen voor Magazynen, zyn aan de Caab aanwezig, en vorderen dus alleen kosten van gewoon onderhoud. Die voor het bergen van Ammunitie van oorlog geschikt zyn, zullen in ons systema van *mindere Vestingwerken*, voordaan oneindig minder dan voorheen, behoeven te kosten.[2]

Doch de, hier boven §9, aangehaalde voorbeelden van, soms gevreesd gebrek aan Koorn, zal het, immers in de

---

[1] Over de handlangers en Oppassers in het Hospitaal zie Sl. I D. 232 p.v.

Het verrekenen der nalatenschappen van lieden in het Hospitaal overleden B. 2 p.v.

Slordige en morsige directie in het Hospitaal D. 289 *seqq* enorme geldverkwisting en besteeling, ib. 333 *seqq*.

Gedetailleerde opgave van den Staat van 't Hospitaal—Apotheek—enz. enz. D. 299. Reglement daar op. D. 305. Instructie voor den Boekhouder ib. 311 enz. enz.—tot 378 p.v. Comparative staat van het meerder kostende der Hospitaalen in 1774/5 en 1790/1 E. 216.

[2] In 1793 was in de Magazynen aan alles gebrek met naame Cabeltouw, Zeildoek, Vaderlandsch Hout. Sl. Br. 1 D. 155. zie hier toe relatif ook de Marg. aantekening hier vooren Fol. 52. p.v.

Publieke aanbesteding van *Kaapsche Wyn* en *Azyn*, C. 300.

Voorraad van 't *Wyn-Magazyn* in October 1792. *Provisie-Magazyn, Negotie-Pakhuis, Hout-Magazyn, Equipagie-Magazyn, Wapen-Kamer, Ammunitie van Oorlog* enz., alle te zien in E. 93-140.

Aanbesteding der Leverantien van Wynen, Brandewyn en Azyn voor de Magazynen E. 219. cautelen omtrend de proeven en pylingen ib. 221. Conditien van aanbesteding ib. 224, 231, wordt geoerdeeld *zeer voordeelig* te zyn uitgevallen E. 239-242. Aanbesteding van *Zuure-Kool* en *gezouten groenten* a 4 Rxd. 24 Sts. het half aam. E. 241, 300. Conditien van aanbesteding van de *Brandewyn* E. 246. Bezwaaren van Cloete over den gefixeerden prys van de *Constantia-wyn* E. 248. Conditien met de Eigenaars van Constantia ingegaan voor het vervolg. E. 251, 255 p.v. *seqq*. 258. Conditien van aanbesteding der Boter F. 3. *Carwaat.* 1, *gedroogde Vrugten* 9, Traan 12. Berekening *van de*

eerste jaaren, en zo lang men de gelukkige gevolgen van het nieuw systema van Bestuur en vryen Handel, en daar door meer uitgebreiden en aangemoedigden Landbouw, noch niet zal hebben kunnen ondervinden, noodzaaklyk maaken dat—

1°. een zekere prys bepaald worde, boven welke de uitvoer van graanen zou behooren te worden verboden en

2°. dat altyd een Gouvernements Graan-Magazyn wierde aangehouden, van, ten minsten, 50 duizend mudden Tarwe, uit het welke het Guarnisoen, en andere Dienaaren, op zekere geregelde voorwaarden, konden worden gespysd.

Misschien zal eene publieke aanbesteding van slagt-vleesch, en Landwyn, op den duur noodzaaklyk zyn.

Doch tot alle deeze details, behooren plaatselyke kundigheden, waarom men dit aan de goede voorzorgen van het nieuw Caabsch Gouvernement, geheel en al zou behooren te demandeeren.

§ 133. Gouverneur, altyd commandant.

Menige twisten, en voor de gemeene zaak, schadelyke tracasserien, zyn ontstaan over het Commando der Trouppen, zo wel, als over het Commando der Caabsche Rheën.[1]

Winst daar op gevallen, 14. Redenen voor het *niet* besteden der *gort*. 17 22. Zwaarigheid tegen het *Zouten van Kaapsch Vleesch* F. 20, 23 *Addres* enz. *Conditien met de Slagters* 24, 29, 33, van het levendig Vee 40. Berekening *van de Winst* daar op 43. Tuinraaden 60.

Dit is ook door Commiss. Gen. gelast en geeffectueerd. Sl. II D. Fol. 15, tot 75,000 mudden ib. Fol. 16 A. 367. Bergplaatsen daar toe A. 365, 368 p.v. Men zie hier de gedwongene aanneem der Bakkers van Koorn uit dit Magazyn, of van Commissarissen, met de schadelyke gevolgen daar van ib. et *seqq.*, ook Fol. 175-181. Ordres daar op A. 370 *seqq.* Voor dat men hier omtrend beslisse, te leezen de interessante Advyzen van alle de Raadsleden, over het ontvangen van overvloedig koorn in Septbr. 1794, Sl. Brieven II D. Fol. 184–206, zie ook hier vooren de Margin. op Fol. 8 p.v. zie ook hier vooren Fol. 52 p.v. De prys van een Vragt Koorn a 10 mudden by verhoging bepaald op *f*85, van welke s[a] by de betaling *f*8 : 10, voor de Tiende zal worden ingehouden A. 371, 375-391 p.v. Schriftlyke permissie tot den Uitvoer van tarwe meel, beschuit A. 372 p.v. Conditien waar op de leverantie van het *brood* voor 's Comp. Omslag geschieden zal E. 263, 265, 274, 278, ook in Baai-Fals 287, 289 p.v. 291, *seqq.*

[1] Militaire promotien door den Commiss. Sluisken geduurende het Eng. beleg. zie Br. III D. Fol. 12, 13, 36. Lt.Coll. de Lille is by de Eng. Barak-meester geworden. Sl. Br. III D. Fol. 12 p.v. Coll. Gordon heeft zich dood geschoten ib. 13 p.v. zie voorts het gedrag der overigen ib. 15 p.v. 16 p.v. en hier vooren Fol. 82.

Sl. pryst het gedrag van den Equipagiemeester *Voltelen* (*extra*) Fol. 17. Major *Kuchler*, Capiteins *Van Hugel*, *Zom*, Capt. Lieut. *Langerman*. ib. Fol. 17. Ingen, *Thiebault* doch na de overgave slegt 17 p.v., gedrag der *Krygs-Commissie* na de overgave 18, 64. Onmooglykheid, om eene *hogere* Krygsraad aan de Kaap te etablisseeren B. 15.

Het voormaalig, zo genaamd Opperhoofd der Militie, pretendeerde in alle militaire bestellingen, niet aan den Gouverneur te zyn onderworpen. Men behoeft in een tyd, waar in zo veel over de noodzaaklyke *eenheid*, en *concentratie van uitvoerende magt*, in ons Vaderland getwist, gesprooken en geschreeven is, niet aantetoonen, hoe onvoeglyk een diergelyke tweede Magt, aan den Caabschen Uithoek zyn zou.

Het Gouvernement kan geen ander persoon, tot zynen Vertegenwoordiger aldaar benoemen, dan zulk eenen, op wiens kunde en probiteit, het zyn volkomenst vertrouwen steld. Maar dan ook moet hy, in alles wat defensie en Uitvoering specteert, eenig en alleen Gouverneeren. Alle splitsing van magt word schadelyk en gevaarlyk.

De Gouverneur behoord dus altyd als den oudsten Officier te worden geconsidereerd, en het was zeer aanteraaden, dat hem daar toe den rang en tytel van Generaal Major by de Armee van den staat wierde geconfereerd. Militairen zyn daar door gevleid, en gehoorzaamen doorgaands gemaklyker en gereeder aan eenen geborduurden Rok, en bepluimden Hoed, dan aan een burger Costume. En, daar dit buiten eenige kosten van den Lande zou kunnen plaats hebben, kan men zich daar tegen, geene zwaarigheden voorstellen.

Maar ook behoord voordaan, alle commandement der Caabsche Rheën, welk een Hoog of Laager Zee-Officier daar, in der tyd zyn anker moge laaten vallen, van den Gouverneur te blyven releveren. Hy moge dit, *uit zynen naam*, voor dien tyd, aan den oudsten Zee-Officier, ter Rheede geankerd, demandeeren, als deeze zich maar niet *boven* den Gouverneur verheven acht, en dus een *Imperium in Imperio*, zou daarstellen.

Alle militaire paroolen en orders dus, te Lande en te Water, behooren alleen door den Gouverneur gegeeven, en alle rapporten aan hem gedaan te worden ; geene magt, of bevel van iemand, ter contrarie gegeven, behoort hem daar in te kunnen hinderen. Voor behoudens dat hy zich altyd zal moeten gedraagen, naar zodanige byzondere bevelen, die hem uit het Vaderland zullen worden gezonden, en die de voorsz. : Commandanten van 's Lands Schepen, aan hem schriftelyk zullen vertoonen.

§ 134. Salut-Schoten.

Tot slot van dit Capittel, voegen wy hier nog by : Dat eenmaal een vaste orde, ten opzichte der Salutschoten, aan 's Lands schepen, en Oorlog-schepen van vreemde Natiën te geeven, moge worden vastgesteld.

Het was de gewoonte, dat, by de aankomst van een vreemd Oorlogschip, een Officier aan de wal gezonden werd, om den Gouverneur van deszelfs aankomst te verwittigen, en te prevenieeren, dat de Commandant, namens zyn Koning, of Gouvernement, de Lands-Vlag, *van het Kasteel waayende*, zou salueeren, mids de Gouverneur zich engageerde, dit Salut, schot voor schot, te beantwoorden.

Als nu ter zelver tyd, een Hollandsch Oorlogschip, of Fregat, ter Caabsche Rheede geankerd lag, prætendeerde de Commandant van dien Bodem, dat dit vreemd Salut, niet gegeven wierd aan de Vlag van het Kasteel, maar aan de *Vlag van zynen Bodem*, en dat hy des, het contra-Salut doen moest. Indien nu het chartre van dit Nederlandsch schip minder was, dan dat der vreemde Natie, wilde die Commandant, dit Salut niet het eerst geeven, en 'er kwam dan niets van, en 's Lands Vlag, waar dan ook geplaatst bleef onbegroed.

De invoering eener nieuwe orde van zaaken, is dus zeer geschikt, om zulke, niets beduidende, en tot desordres, en brouillerien met vreemde Natien, aanleiding geevende, pretensien te vernietigen, en te doen ophouden.

Is dan de Vlag van eene Fortres, aan Nederland toebehoorende—en immers nu, als een *Lands-Fortres* erkend niet dezelve met die van de top eener mast waait ? En, om dan in eene gelyke fyne onderscheiding te blyven : is niet de vastgeplante vlag, op eene importante Lands-bezitting, om daar door den Souverain van die Bezitting, te doen kennen en eerbiedigen, even zo veel, en meer eerbied waardig, dan die van een beweegbaaren 's Lands-Bodem, die heden komt, en morgen gaat, en waar van den Commandant, aan den zelfden Souverain gehoorzaamt, als de Gouverneur dier Fortres ?

Wy willen ons hier als geene beslisschers, over zulke gewigtige beuzelaareien, opwerpen doch wenschen dat het Staats-Bewind in zyne wysheid, die tegenstrydigheden, voor het vervolg, doe ophouden, en den tydelyken Gouverneur, van eene, zo veräfgeleegene Volkplanting, niet gelieve blootte-stellen aan zulke kleinachting, die by de Ingezetenen, ten zynen opzichte, altyd eenen kwaaden indruk maaken.

En, als hier mede in verband staande, moeten wy eerbiedig insteeren, dat aan den nieuwen Gouverneur, van wegen het Staats-Bewind, de duidelykste Ordres mogen worden medegegeeven, hoe hy zich voordaan jegens de oorlog, zo wel als Koopvaardy-schepen, van de verschillende Natiën, die de Indische Zeën bevaaren, zo met relatie tot de *Militaire Honneurs* aan elk derzelve, en onderling tusschen hen, te

bewyzen, als nopens het *fourneeren van gevraagde Scheepsbehoeften*, ververschingen, overnaame van zieken, ruilhandel, enz., enz., zal hebben te gedraagen.

Wy reserveeren den staat van kosten, voor den Militairen Staat, tot het Capittel van Finantien.

Financien, Kosten van Bestuur en Defensie, Inkomsten en derzelver Administratie.

§ 135. Generaale Regel van Financie, op de Caab noch niet applicabel.

In eene reguliere en gevestigde huishouding, gelooft men, dat men zich wagten moet, voor de financieele paradoxe *De Financien moeten geregeld worden naar de behoeften.* Deeze leere verwoest huisgezinnen, Corporatiën, Steden, Gewesten, en geheele Staaten. Zy worden daar tegen behouden door het omgekeerd axioma: *Men moet zyne behoeften regelen, naar maate van zyne financieele vermogens.* Groeien deeze laatste aan, mag men ook de kring zyner genietingen en behoeften ruimer maaken: doch het zou eene geringe Staat- en Huishoud-kunde verraaden, indien men eerst een tarif maakte van het geen jaarlyksch, tot het Bestuur en Verdeediging eener Maatschappy zou nodig zyn, of van het geen men daar toe, gaarne als nodig wilde doen voorkomen, zonder vooraf berekend te hebben, of men door behoorlyke en uitvoerlyke middelen, de daar toe nodige Fondsen zou kunnen vinden. In het voorig Capittel, over den staat der militaire verdediging van den Caabschen Uithoek, hebben wy de toepassing van deezen regel doen voelen.[1]

Wy vleien ons ook op goeden grond, dat de gunstige gevolgen van het, aan de Caab te introduceeren nieuw systema van Bestuur en Handel, binnen weinige jaaren, deezen algemeenen regel, aldaar van applicatie zal kunnen doen worden, dat is, dat de inkomsten, voor de behoeften, toereikende zyn zullen, en die zelf kunnen te boven gaan, of, met andere woorden, dat men onbekrompen zal kunnen arresteeren, een tarif van jaarlyksche kosten voor de Caab, zonder zich daar in, door gebrek aan de nodige Fondsen, te laaten geneeren.

---

[1] Rapport van Gecommitt. uit- en aan den R. v. P. van 30 Mey 1792 houdende opgave van alle de exteerende, en nog mooglyke belastingen wordt aangehaald, B. 9.

Doch geheel anders is het, met eene, noch niet gevestigde, en opluikende Maatschappy, en als zodaanige, beschouwd men de Caab, na dit nieuw systema.

Men moet in den beginne buitengewoone kosten maaken, wil men 'er naderhand, het welgehoopte nut van trekken, en de eerste producten, kunnen onmooglyk met die kosten gelyk staan : men moet die houden voor een uitgezet Capitaal, waar van de renten jaarlyksch accresseeren, doch in den beginne niet prompt kunnen betaald worden—alle, eerst opgerichte takken van Commercie, Trafiquen, Fabricquen, of proeven van Landbouw, staan hier in, met de onderneeming van Coloniaale inrigtingen en verbeteringen gelyk. En men zou onrechtvaardig zyn, uit de Balance der eerstvolgende jaaren, de goede of slechte reussite dier verbeteringen, voor altyd te willen beoordeelen.

§ 136. Voorigen Omslag, kan niet tot basis genomen worden.

Wy schrikken voor den *geest van nieuwigheden*—die in de laatste jaaren aan geheel Europa, en ons Vaderland, zo duur is te staan gekomen : maar wanneer wy, in het onderhavig geval, het getuigenis van kundige mannen uit het voorig Bestuur, voegen, by het geen wy met onze eigen oogen in de Caabsche Berigten zien, en, door anders zeer verschillend gestemde, Caabsche Ingezetenen, algemeen word toegestemd, dan moeten wy den stouten stap doen, en veroordeelen met eenen pennenstreek, het geheel Financieel systema, dat tot noch toe, aan de Caab gevolgd is : d.i. zulk een, waar by de Ministers, *maar vooral de Ingenieurs*, zonder zich in het minste, om het jaarlyksch quantum der Caabsche revenuen te bekommeren, den staat der depenses bazeerden, op de geheele schatkist der voorm. O. I. Maatschappy, of, *au defaut* daar van, op die, der geheele Nederlandsche Natie, en dan scheenen hun die uitgaven zeer gematigd.[1]

---

[1] Zie het voorbeeld van een vol jaar opgeslotene Comp. Boeken—of Kaapsche Ontvangsten en Uitgaven (me judice, in een onverstaanbaare, en zeker te verbeteren Orde) van Pm. Septbr. 1793 tot Ulto. Augustus 1794 in Sl. Br. III D. Fol. 69-76. Nog een comparative Staat van gecalculeerde en effective ontvangene Lands-inkomsten, over 1792/3 Sl. I D. Fol. 230 en Byl. I 69 Fol. 243, N.B. 263, 264. Vooral eene beredeneerde opgave daar van door den R. v. P. aan Comm. Gen. v. 18 July 1792, B. 17 p.v. *seqq.* volgens welke dezelve bestaan in :

1° *Recognitien* voor het beweiden van *Veeposten* sints onheuglyke tyden op 12 Rxds. doch sedert 28 February 1732 op 24 Rxds. bepaald.

2 Den. 10, 20 of 40 penn. van verkogte vaste goederen. Publ. 20 Decbr. 1791. F. 92 p.v.

3. *Recognitien* van Landen in eigendom gegeven ad. 24 Rxds. voor 60 Morgens.

4. *Recognitien* voor erfpagten van Tuin en Bouwlanden van 15 jaaren ad 24 stuivers per Morgen.

Wy moeten hier verzoeken de herleezing van onzen §12. Maar vooral, het, meer maalen aangehaald, Rapport van den 3den May 1790 om van geene andere gedetacheerde stukken, Missiven, Resolutien, alle dezelve klaag toon zingende, te gewaagen: en, om niet partydig te schynen, voegen wy hier in, de eigene woorden van die Rapporteurs (voorkomende Jaarb. May 1790, pag. 1016) "*Men zal*" (uit de beschouwing der Caabsche lastreekeningen, en vergelykingen van de jaaren 1756, 1766, en 1776, tegen die van 1786) "*ontwaaren dat alle de overige Hoofdreekeningen zeer important zyn vermeerderd, 't welk zeekerlyk is toeteschryven aan de al te groote extensie, die aan den omslag is gegeeven, aan de ongequalificeerde vergrooting, van het getal van 's Compagnie's Militairen en andere Dienaaren, en aan de profusie, waar mede alle uitgaven zyn gedaan, zonder dat ergens eenige bezuiniging, of goed overleg word bespeurd.*"

§ 137. Nieuw tarif van uitgaven, temaaken.

Dat men dan, by de nieuwe regeling der Caabsche lasten, deeze drie klippen voor het vervolg myde![1] en

---

5 *Recognitie* van 3 Rxds. per Legger Wyn naar de Kaap gevoerd wordende.

6 *Verpagte middelen* op het *Bier* 2 Rxds. per vat; *Azyn* by de kleine maat; *K. Brandewyn, Arak* by de kl. maat; Vaet. *Wynen* en *Bieren*; *Slyten van Wyn en Bier* aan Baai-Fals en het ronde bosje; *Dito* op Stellenbosch en Drakestein; Uitg. rechten op *Wyn* en *sterke dranken* aan Schepen geleverd wordende.

7. *Zoutpannen* brengen op Holl. *f*17,600.

8. Gezegeld papier.

9. Tienden der Graanen.

Die allen bragten in 1791 op R. 346,942 : 11 : 8. Waar op volgen de consideratien over derzelver presumtive vermeerdering of vermindering enz. B. 20 p.v. *seqq.* N.B. 22 p.v. Eene diergelyke opgave en comparatie tusschen 1790 en 1791 koomt voor E. 184 *seqq.* over 10 jaaren 1781–1791 in F. 114, 115. In 1755 wierd de Kaap alleen gerekend in lasten op eene s[a]. van *f*404,000. E. 188 p.v.

Aanmerklyke Missive van den R. v. Pol. aan Comm. Gen. over den Staat—veragtering—wyze van perceptie enz. van de *publieke Inkomsten*. F. 71. Het agterstedige op de Recognitie-gelden bedroeg N.B. 376,360 Rxds. 72. Wyze om dit *in Ordre* te redresseeren 73 *seqq.* De Boekhouders P.C[ts] wyze te betaalen ib. 79. begeleidende: Eene beredeneerde Memorie over de Financien van den Gez. Klerk Goets. F. 80; zeer oordeelkundige remarques over de oerzaaken der agterstallen, middelen van herstel in de Boeken enz. ib. 87; alles ten bewyze van het hoog nodig redres in de Wyze van perceptie-boekhouders, enz. enz. zie 91, enz. Approbatie van Comm. Gen. daar van F. 99 p.v. en aanstelling van een Boekhouder der Finantien (Lid v. d. Raad), op 3 P.C[t] eerste Onderboekhouder 2/3 en tweede Onder Boekhouder op 1/3 P.C[t] der zuivere inkomsten, behalven hunne gewoone gagien van Onderkoopman, Assistent enz. F. 100 benoemd O.G. de Wet. Desselfs Instructie, ib. 102.

Publicatie tot bepaling van de *Uitgaande Rechten*, F. 137.

[1] Met alle reductien en verbeteringen van C. Gen. bleven de lasten nog merklyker hoger dan de lusten, G. 1.

1e. *Den al te groote omslag verkleine* zo wel in het Politicq Bestuur, als wel voornaamentlyk in den Vestingbouw, en in het Commercieel Bestuur van den O. I. Handel aldaar.

2do. Het toekomstig Bestuur injungeere, om—nadat alle die Administratien op haare plaats zullen zyn gezet, en in werking gebragt—*zonder vooraf gevraagd, en van den Aziat. Raad, verkregen consent, geen eenen vasten Dienaar, boven het vastgesteld getal te mogen aanstellen.*

3tio. *Aan het zelve ten duursten aanbeveele, alle bezuiniging en goed overleg,*—en het voor het vervolg doen ophouden van die schroomlyke profusien, die, vooral in de jaaren 1787-1791 (geduurende de epidemie der Vesting bouw) millioenen schats, vernield hebben.

§ 138. In het Politicq Bestuur.

Het is zeer gehazardeert, vooraf eenige bereekening te maaken van het totaale jaarlyksche bedraagen, der benodigde kosten, voor het nieuw intevoeren Politicq Bestuur, daar het onmooglyk is, *hier* het getal der nodig helpende handen, en mindere Dienaaren, voor elk Collegie, of voor ieder vak van Administratie, met derzelver redelyke soldyen, te kunnen bepaalen. By ruuwen overslag, en alle nadere bepaalingen ongeprejudicieert, waagt men het, om het volgende, deswegens optegeeven:

Gouverneur en Politicquen Raad.

Gouverneur	ƒ50,000	
Vier Raaden, 10m. [mille] ..	40,000	
Secretaris	10,000	
Commis, Klerken, Bodens, Schryfbehoeften, enz., enz.	20,000	
		ƒ120,000

Rekenkamer.

Drie Leden, elk ƒ1,000	ƒ3,000	
Secretaris	2,500	
Klerken, Dienaar, Schryfbehoeften enz., enz., enz., ...	10,000	
		ƒ15,500

Justitie.

President	ƒ8,000	
Zes Leden, 6m.	36,000	
Secretaris	6,000	
Klerken, Dienaar, Schryfbehoeften	10,000	
		60,000
Procureur Gen., Dienaaren der Justitie, Kosten van Gevangenen, plus min.		20,000

Een Ontvanger van alle Heerenlasten en Inkomsten, met zyn Bureau, subalternen, enz.[1] ..	20,000
Bailluwen, Heemraaden, Predikanten, Schoolmeesters, Kosten op het buiten Bestuur, Baay Fals en elders, onderhoud van Gebouwen, tot het Politicq Bestuur nodig, enz., enz., enz.	64,500
	*f*300.000

§ 139. In den Militairen staat.

Voor den Militairen staat, zo als die voor de beveiliging der Caab, en de bewaaring der goede orde en rust, na de eerste 4 a 5 jaaren, zal nodig zyn, d.i. voor een corps van 14 a 1,600 koppen, Officieren en Gemeenen, Infanteristen, Jagers en eenige Cavallerie, met al den aankleeve van dien, de Etats-Majors daar onder begreepen, stelt men eens, eene ronde s^a *f*400,000, (en deeze is rykelyk genomen daar de effective kosten van twee Bataillons, op 1974 koppen, met den staf, berekend, zyn uitgetrokken op *f*442,996).

Voor onderhoud van Vestingwerken, Artillerie, Magazynen, Ammunitie van Oorlog, enz., enz. zal men, in het systema, by deeze Memorie gedevelloppeerd, met *f*50,000, ryklyk kunnen volstaan.

Men voege nu, om de som rond te maaken, voor alle voordagte en onvoordagte zaaken, noch *f*50,000 by de drie voorige sommen van .. 300,000
400,000
en 50,000

en men zal vinden *f*800,000

Met opzet zyn hier terug gelaaten, de, in de toekomst nodige, Ambtenaaren, voor den O. I. Handel, van welken, in het laatste Capittel deezer Memorie, zal gehandeld worden.

§ 140. Reflectien omtrend dit Tarif.

Men zou onbillyk handelen door ons, by het inzien der voorenstaande ruuwe begrooting, van inexactitude te beschuldigen, daar by de eigenlyke organisatie, misschien geen een éénige post, conform dit tarif zal bepaald worden. Doch de vraag is hier *niet*, of één, of ander, der daar by genoemde Ambtenaaren, Collegien of Lichaamen, juist zo veel zal

[1] Zie het advys van den gezw. klerk Goets deswegen in F. 87 p.v.

kosten, als daar by is geraamd, *maar:* of elk Collegie of Lichaam voor het totaal der onder-uitgehaalde sommen, en weder den geheelen civilen en militairen lyst, voor de *summa summarum*, daar by genoemd, kan worden onder houden. Zo ja, dan neeme men, eene behoefte van 8 Tonnen Gouds, tot eene ruuwe basis van bereekening. Leert dan de ondervinding dat alle de Caabsche Inkomsten, te vooren reeds geintroduceerd, of, ten gevolge van een verbeterd systema, door den tyd te introduceeren, of te verhoogen, geene agt Tonnen Gouds, kunnen opwerpen: dan zal het de plicht van een wys en voorzichtig Bestuur zyn, *niet* om zich voor het jaarlyksch Deficit, op een altyd duurend support, uit de Nationaale kas, gerustelyk te verlaaten, *maar*, om in elk der boven opgenoemde Administratien en bezoldigingen, zulke bezuinigingen, voorteslaan, en zelve aantewenden, dat deeze agt Tonnen, jaarlyksche Uitgaven, successive worden verminderd, en zo na mooglyk, het eene jaar door het andere gereekend—geegaliseerd met het product der jaarlyksche inkomsten en rendementen.

Maar, wanneer voordaan, de Caabsche bezetting, 't zy als vast Guarnisoen, 't zy by verwissling, een gedeelte zal uitmaaken van de Armee van den staat, kan men ook het onderhoud der Trouppes aldaar, niet voor zuiver verlies houden, daar de betaaling van derzelver soldeyen, in het Moederland, geduurende hun Caabsch Guarnisoen, ook weer ophoud.

§ 141. Voorige Inkomsten.[1]

In de opgenoemde §12 gaaven wy ook reeds eene Memorie van de Inkomsten, over het Boekjaar 1793/4 te s[a] van *f*465,449 : 12, doch wy moeten nu echter daaromtrent doen opmerken, dat deeze s[a] alleen behelsde, de zuiver uitkomst van alle de middelen, N.B. na dat de, *niet geringe* kosten van perceptie, daar van, reeds waaren afgetrokken, doch die hier in tegenstelling der hier boven bereekende *f*800,000,

---

[1]Iets over het Tractament en Emolumenten van den gewezen Cassier E. Bergh, Sl. II. D. 27, 28, 215—heeft gedeclineerd de Eng. te blijven dienen III. D. 14—over zyne *Sessie* en *Stem* in den Raad van Politie, zyn bedanken enz. ib. 36 en I. D. 264, 265, F. 281, G. 1.

Nopens het *verpagten* van de Ink. en Uitg. Rechten, afkeuring daar van door Comm. Gen. C. 297 en F. 142. Concept conditien dier Verpagting. F. 144, 146. Tabelle van derzelver opbrengst F. 150.

Publicatie ter prompter en zekerer betaling der Recognitie-gelden F. 66.

By de conditien der Verpagting van Wynen enz. verdagt te zyn, vooraf te stipuleeren de kortingen voor de mindere militie enz., die in den loop van 't pagtjaar mogt vertrekken, voorb. zie in F. 116 *seqq.*

Voorbeeld van een Verpagting-lyst in F. 126.

Instructie voor den Commis tot het percipieeren van het Vat— en Passage-geld F. 127, 132.

onder welke die kosten reeds zyn gecomprehendeerd, weder moeten worden bygevoegd, wanneer het *facit* merklyk hooger worden zal.

Maar dan moeten wy, ten deezen herhaalen, het geen wy by denzelfden §12 deeden opmerken : dat, naamentlyk, de, te vooren gemelleerde huishouding van Politicq en Commercieel Bestuur, het ten uitersten moeilyk maakt, uit de Caabsche boeken, eene zuivere en afgezonderde reekening der voorige Lasten, zo wel als van voorige Baaten, en Inkomsten, *geene Winsten van Commercie zynde*, te kunnen formeeren.[1]

Naar het geen wy echter van de wyze van Invordering, Administratie, en weder Uitbetaaling, Korting van per centen voor . . . . en voor . . . . enz., enz., en in 't algemeen van de verantwoording der Indische Ontvangers of Cassiers, of Comptoiren van Administratie weeten, durven wy, by toepassing daar van, ook op de Caabsche Financien gerust verzeekeren, dat, by een beter toezicht, aanleg van gewoone, en voor een ieder verstaanbaare, Boeken van Ontvangst en Uitgave, zo als in 's Lands Comptoiren gebruiklyk is, en van welke te leezen en nategaan, men door de form, noch door de extensie niet word afgeschrikt, en door de geduurige surveillance, der, by deeze Memorie geprojecteerde, Rekenkamer, het rendement deezer middelen, op dezelve ordonnantien geheven worden de, vry aanzienlyke zyn zal.

§ 142. Kunnen verhoogt, en door anderen vermeerderd worden.

Voldoet echter deeze nieuwe Orde van zaaken, aan onzen Wensch en verwachting, zullen de Caabsche Inkomsten, niet weinig kunnen worden gebeneficeerd.

1°. Van zelve, door het accres van Welvaart en Commercie, vermeerdering van Inwooneren, scheepvaart, In- en Uitgaande Rechten, enz., enz.[2]

2do. Door eene matige, en na dien welvaard geëvenredigde, verhooging en uitbreiding van het gestempeld papier,[3] en van die soort van Lasten, die zulks meest lyden kunnen, zonder de Colonisten te zeer te drukken, en

---

[1]Zie Sluisken Miss II. D. Fol. 28, 29.

[2]Opbrengst van het door Comm. Gen. geintroduceerd *Carossen* geld. Sl. II. D. Fol. 26, 27, 206, 214. Hij slaat daar van de afschaffing voor ook I. D. Fol. 159, 198, 238, p.v. 248 *seqq.*
Over de billykheid van het betalen der Ink. Rechten door de Ingezetenen van by hen ontvangene goederen van buiten. A. 259, zie verder hier agter by Fol. 151.

[3]Over de Wyze van verrekening van het Gestempeld Papier. Sl. II. D. Fol. 29, 30.

3tio. Door introductie van geheel nieuwe middelen :[1] waar toe in aanmerking zoude kunnen koomen : een tax op het *Gezaay* of *Gemaal, Vuurstedegeld*, geproportioneerd naar de Huishuuren, *Oorgeld van Paarden, Verhooging van recognitie*, of, na gedaane verkoop der Landereien, van *Verponding*, of *Landtax*, van zulke plaatsen, als naast by de Caabstad gelegen zyn, en dus van meer waardy zyn, dan die uuren en dagreizens ver van daar verwyderd zyn. Een middel op het *Geslacht*, in de Stad, of aan Baay Fals wordende geconsumeerd,[2] op de *Wynen* en *Brandewynen*, aldaar by kleine maate wordende verkogt, op *Plaisier-paarden* en *Rydtuigen*, maar vooral op *alienatien* van Vaste Goederen, *collateraale successien*, hoogere *Inkoomende en Uitgaande Rechten*, door Vreemden te betaalen, en andere meer. Het product van te verkoopen gronden, of Bosschen, als alleen temporaire Inkomsten geevende, zou best tot langzaame verwisseling van de, *te groote* massa Papieren Munt, kunnen worden geemployeerd.

§ 143. Fiducie op de gewilligheid der Ingezetenen, daar toe.

Wy weeten de tegenkanting der Caabsche Ingezeten, tegen de getenteerde introductie van nieuwe middelen ; onder anderen tegen dat op de Collateraale successien, in den jaare 1792. Doch hebben ons daar door niet laaten afschrikken, om de introductie daar van aantebeveelen, zo al niet terstond by de weder overnaame der Colonie, dan echter in het tweede, of derde jaar daar na, of wel in dat moment, dat de derwaards te zenden Commissarissen, of Gouverneur en Raad, de goede gevolgen des geconcideerden vryen Handels, onder de Ingezeetenen ziende, en overtuigd van hunne tevreedenheid, over het algemeen, met de nieuwe wyze van Bestuur, het menschkundig zullen geraaden vinden, tot de invoering daar van te besluiten. Het zal intusschen geraaden zyn, om

[1]By Publicatie van de H. Ind. Regeering v.d. 25 Oct. 1791 wa[s] geintroduceerd een buitengewoon *Ambtgeld* van ½ van alle revenuen van 's Comp.'s Dienaaren. Bezwaar der Kaapsche Reg. daar tegen F. 151. Bepaling van Comm. Gen. daar omtrend ib. 154, 163 p.v., ten opzichte van den Secret. der Weeskamer W. S. van Ryneveld. G. 30, 34.

[2]Rapport ten betoge der moeielykheid om eenen voorslag te doen tot *nieuwe belastingen*. F. 156. Bedenkingen tegens het door C. G. voorgeslagen middel van *ekue* op repatrieerende Kaapenaaren F. 160. Beraisonneerd Placaat van C. G. tot intrekking van het Collateraal, en introductie van 't *Ekuëgeld*, 3 Rxds. per Legger *Brandewyn*, 4 P.C[to] op de alienatie van *Vaste-goederen*, zegelgeld by de verkoping van *losse goederen*, Carossengeld. F. 165, 173. Explicatoir Plac. daarop F. 189. Placaat tegen de onstuimigheden, ten gevolge dier introductie van nieuwe middelen ontstaan. F. 175. Het Collateraal reeds door de Hooge Indische Regeering, over de Kaap geboden zynde, heeft daar zeer veele oppositie gevonden. B. 24, F. 158 p.v.

Hoofd- en Kraangeld door de Vreemde Schepen te betaalen in Tafelbaay en Fals-baai, F. 201.

by de eerst te doene Proclamatie, na het optellen der nieuwe, toegestaane faveurs, deeze nieuwe Lasten als nodig tot het eigen behoud der Colonisten, in perspectif te doen zien, ten einde de gemoederen, daar toe, van verre voortebereiden.

En dan vreezen wy geene verdere oppositie—immers geene zodaanige, die niet door gemaatigdheid, met fermeteit gepaard, zouden kunnen worden opgeheven of gedempt.

De grootste reden van tegenkanting, bestond te vooren, in eene algemeene afkeerigheid van een Bestuur, alleen uit Dienaaren eener handeldryvende Maatschappy, saamgesteld. De andere, vrye Colonisten, konden de superioriteit van Kooplieden, en Boekhouders, over hen, niet dulden, en hielden het voor onderdrukkend, dat zy moesten contribueeren tot Lasten, die, op het einde, de commercieele Winsten dier Handel Maatschappy moesten vermeerderen, of immers hen tot mindere supporten, voor het onderhoud van deeze hunne ververschingplaats, noodzaaken. Zy beschouden zich dus, als eene gesepareerde, en alleen daar getolereerde Classe van Menschen, die, door het over hen gesteld Bestuur, voor niets geacht wierden, en welks Belang geheel en al, van het hunne afgescheiden, en soms daar tegen geheel strydig was. Alle supporten dus, die zy tot onderhoud van dit Bestuur moesten opbrengen, achten zy, voor verlooren, en als aan een Vreemde betaald : en dit gevoel, het welk, wel niet geheel kan toegegeeven, doch ook in alle niet kan weder sprooken worden, was een altyd knaagende worm, dien wy ons voorstellen, door het, by deeze Memorie geprojecteerd, nieuw Plan van Bestuur, geheel en al te zullen zyn weg genoomen. En herhaalde mondelingsche en schriftelyke verzeekeringen, van, hier te Lande, thans aanwezige Caabenaars, sterken ons in deeze gunstige verwagting.

§ 144. Administratie deezer Financien.

Wy moeten de toekomstige Wyze van Invordering en Administratie deezer—nu alleen, en geheel Politicq gewordene—Financien, als in het Reglementaire vallende, aan de goede Schikkingen der toekomstige Commissarissen, of van van den Gouverneur en Raaden in der tyd, overlaaten. De volgende weinige, algemeene bedenkingen, mogen wy echter hier niet onthouden.

1°. Dat de geheele inrigting deezer Administratie, zo veel mooglyk, naar de Vaderlandsch wyze, worde gereformeerd. Weinige Landen in de Waereld, zyn 'er, die ten deezen, een beter voorbeeld, zouden kunnen aan de hand geeven.

2do. Dat alles voordaan berekend worde, of berekend blyve in Caroli Guldens a 20 St. Nederlandsche waarde.

3tio. Dat de Boeken van de Subalterne, zo wel als van den Generaalen Ontvanger, by eenvouwigen *Ontvangst* en *Uitgaven*, elk in byzondere Capittelen, of respecten afgedeeld, en agter aan, by recapitulatie opgesloten worden, ten einde met een opslag van een oog, het jaarlyksch baatig of schaadlyk slot, daar uit kan worden gezien.

4to. Dat de jaaren voordaan, even als zulks by de meeste Comptoiren plaats heeft, behoorden te beginnen, met den eersten January, en te eindigen, met den laatsten December, van elk jaar.

5to. Dat, maar een Generaal Ontvanger, behoorde benoemd te worden, die de producten van alle de middelen, uit handen der subaltern Ontvangers, Bailluwen, Collecteurs, of Pagters, behoorde overteneemen—met elk derzelve te sluiten—en alle die Ontvangsten, met zyne Uitgaven, door Ordonnantien en quitantien, te justificeeren, in *één* Boek, te verantwoorden. De eenvouwigheid is overal een deugd, maar nergens is die van daadlyker nut, dan in de materie van Financie.

6to. Dat deeze Ontvanger, met alle zyne subalternen, in de eerste plaats, direct behoorden te staan, onder de, nieuws opterichten, Rekenkamer,—geene betaaling te doen, dan die door Gouverneur en Raad geordonneerd, en door de Rekenkamer, gecontrasigneerd was—en jaarlyks, C.V. in de maand Maart, zyn gesloten Boek, met alle de acquiten en stukken, daar toe behoorende, ten fine van revisie en verantwoording, aan die Rekenkamer in triplo, overtegeeven : om één daar van, door de Rekenkamer getekend, weder na hem te worden genomen—één, onder de Rekenkamer te blyven berusten—en één, aan den Aziatischen Raad, te worden ingezonden.

De inrichting van zyn Comptoir,—de hoegrootheid zyner, te presteeren Borgtogt, en bezoldiging enz., enz. ; zullen allen, by de, voor hem te formeeren, Instructie, moeten worden bepaald.

Gelyk ook de Instructie voor deeze Rekenkamer, na genoegzaam geschepte, locaale informatien, den eventueele Commissarissen, behoord te worden aanbevoolen.

§ 145. Petitien, tot support.

Als dan de Financien der Caab, op deeze eenvouwige, en, naar ons inzien, zeer cautuleuze wyze, zullen worden geadministreerd, dan zal het Gouverneur en Raaden, gemaklyk zyn, op præadvys der Rekenkamer, het slot van elk jaar te kunnen justificeeren, dat is : by eene kort betoogende Memorie aantoonen, aan welke oorzaaken de vermeerdering of ver-

mindering, van het batig, of schaadlyk slot van elk jaar, in vergelyking van het laatst voorgaande, behoord te worden toegeschreeven, met aanwyzing tevens, van de best mooglyke middelen, om de oorzaaken der verminderingen te doen ophouden, en die der vermeerdering te doen aangroeien, op al het welk dan, kan gefundeert worden, eene Petitie, om het deficieerende, voor het, den volgend jaar, 't zy direct uit 's Lands Kas, of wel uit den voorraad in de gesepareerde Kas van den O. I. Handel voorhanden (indien er die zyn moge) of door het middel van Adsignatien, en in Kastellingen van Particulieren, te mogen vervuld krygen.

Muntspecien.

§ 146. Cours der Geldspecien, noch nimmer op eenen vasten voet geweest.

Onder de pointen welke een onmidlyke voorziening van het nieuwe Bestuur zullen vorderen, behoort mede, en wel voornaamentlyk: de Cours der Geldspecien, welke men zeggen mag, dat onder de directie der voormaalige Oost Indische Compagnie, zo min aan de Caab, als op de overige Bezittingen in Indien, nimmer op eenen vasten voet, is ingericht geweest.[1]

Door Geldspecien, worden hier alleen bedoeld, de zodaanigen, als door het Gouvernement als standpenningen en erkende Munten des Lands worden gekoozen, als byvoorbeeld in ons Vaderland, de Gouden Ryder, de Drie Gulden, Gulden enz.; de overige, als de Ducaat, Ryksdaalder, &a, zyn Munten van Negotie, waar van de Cours varieert, naar maate van derzelver meerdere, of mindere behoefte tot den handel.

§ 147. 't Is moeilyk, eene solide basis daar voor, te vinden.[2]

Vermids 'er by de retroacta van de O.I. Comp. geene voldoende informatien gevonden wierden, omtrend de basis,

---

[1]Publicatien tegen den Uitvoer van goude en zilvere specien, 6 Mey 1782, 16 December 1783, Comm. Gen. 15 Maart 1793. A. 286. v.

[2]Pour l'intelligence des Monnaies Indiennes, il faut savoir, que 100 *Pagodes a l'etoile*, se changent cours ordinaire, pour 354 a 360 roupies de Pondichery: la Pagode est courainment evaluee 9 Francs: la Pagode à 3 figures vaut 2 p. Ct. de plus, et celle de Porte Nove la plus mauvaise de toutes est quelquefois reduite à 3 P. Ct. La roupie de Pondichery n'est pas la plus chere, mais elle est la meilleure en ce qu'elle est invariable. La roupie Francaise, monnaie roiale, s'échangeait sur le pied de 213½ pour 100 Piastres d'Espagne: on la reconnait a un croissant qui se remarque au dessus d'une legende Maure sur une des faces. La roupie Sicca est la plus haute, et se reconnait a un palmier sur une des faces; elle vaut ordinairement 200 pour 100 Piastres. La roupie Arcatte est Marchandise, et varie suivant les demandes. Grand Prez. Voïage dans l'Inde I. 56.

waar op de Cours der Geldspecien, zo aan de Caab, als in Indien was gevestigd, poogde men andere bronnen opte-spooren, ten einde een zo belangryk stuk, waare het mooglyk, eenmaal op solide gronden te kunnen regelen.

By de naspooringen omtrend dit onderwerp, vonden wy onlangs in zeker gedrukt werk, in den jaare 1791, uitgekomen, en getituleerd: *Recherches sur le Commerce*, eene passage aangehaald uit den vermaarden Montesqieu, welke wy hier overneemen.

" Ce n'est pas le nom, qui doit regler le Cours des Especes, mais la masse de la matiere," terwyl den Autheur van dat werk, na eene beschryving van de intrinsique waarde, en de Cours, zo wel van de Stand- of Landsmunten, als van de Munten tot de Commercie, by de drie voornaamste handeldryvende Mogendheden van Europa: Frankryk, Engeland en Holland, in gebruik, onmidlyk laat volgen:

" La justesse sur les titres a poids de toutes ces pieces, constamment observée dans la fabrication, en etabli la renommée dans tous le Pays, commercans et fait honneur aux Souverains, dont elle portent l'Empreinte."

Wy gevoelden toen reeds, dat, wilden wy onze Consideratien naar deeze grondregels inrichten, onze vermogens te kort zouden schieten, en wierden daar in versterkt, toen wy vonden, dat dien zelven autheur, die (zo men wel geinformeerd is), een der kundigste Bewindhebberen van de voormaalige Nederl: Oost-Indische Comp. is geweest, zo het schynt, zelve niet heeft durven hazardeeren, zyne gedagten over de Cours der Geldspecien in Indien, publiek te maaken, vermids hy zegt: " Il est donc essentiel d'observer, si les monnoies nationales de l'Inde sont dans une juste proportion, entre elles, et avec les notres:—et quelle est la juste proportion, entre l'Or et l'Argent, dans cette partie du Monde? c'est sur quoi, je crois que la Compagnie n'a pas encore des eclaircissements assez certains, pour etablir un jugement precis, tant sur la valeur des especes, que sur l'evaluation des changes avec la Hollande."

§ 148. De opgave van Van Imhoff daar omtrent, onderzogt.

Dit deed ons dan bepaalen tot een onderzoek, of, en in hoe verre, men zich konde verlaaten, op de informatien van den bekenden Gouvr. Gen. van Imhoff, die by deszelfs Memorie van Consideratien over den staat der Oost Ind. Comp. zegt: " dat het zilver in Indien meerder waard is, dan in Europa, van 20 tot 22 a 23 p^{r}C^{t}" en het resultaat van dit onderzoek heeft die meerdere waarde, ofte liever *cours*, genoegzaam bevestigd.

Want alhoewel het Bewind der O.I. Comp., by den aanvang zyner existensie, in de 17e Eeuw, aan de, naar Indien gezonden wordende geldspecien, de cours deed geeven, nagenoeg gelykstandig met die, waar voor dezelve hier te Lande gangbaar waaren, kreegen deeze nochtans, zelfs in weerwil van de herhaalde ordres daar tegen, telkens weder eene zodaanige meerdere representative waarde, dat het zelve eindelyk in den jaare 1655, daar mede heeft moeten instemmen : dan vermids deeze meerdere representative waarde, van de onderscheiden Muntspecien verschilde, en niet geëvenredigd was naar derzelver intrinsique waarde, veroorzaakte dit, zo veele duisterheden en verwarringen, dat het Bewind (om van alle vroegere besluiten aanschryvingen op dit stuk, niet te gewaagen) laatstelyk in den jaare 1766 naar Indien heeft aangeschreeven : om by de Boeken, geene andere evaluatie uittetrekken ; dan in Nederlandsch geld, gerekend, de zilvere naar de Ducaton van 66 St. en de Goude, naar de Ducaat van *f*5 : 5 en alle andere specien, daar naar te berekenen : zynde de Ducaton toen reeds sederd veele jaaren, onveranderd gangbaar, de gecartelde tot 80, en de ongecartelde tot 78 St., en de Ducaat tot *f*6 : 12, welke Cours, met de boven aangehaalde informatien, na genoeg overeenkomt.

§ 149. Waarom tot dus verre meer van Indien, dan van de Caab, gesprooken is.

Men zal mooglyk reflecteeren, dat, tot dus verre de Cours der Muntspecien in Indien, meerder, dan wel aan de Caab, het onderwerp onzer beschouwingen uitmaakt ; doch deeze reflectie vervalt, wanneer men doet opmerken, dat de Caab, altoos als eene Indische possessie is beschouwd, en als zodanig ook onder het oppergezag der Hooge Regeering te Batavia heeft gestaan, zo als ook uit dien hoofde, de boven aangehaalde aanschryving, tot reductie der Indische Geldspecien in Nederlandsch geld, in dato 21 Octb. 1766, aan de Caab, ingevolge besluit der Hooge Regeering van 14 Juny 1767 ontvangen en opgevolgd is geworden.

§ 150. Geldspecien, aan de Caab in rouleering geweest.

De, aan de Caab rouleerende Geldspecien, zyn voornaamentlyk geweest : de Ducaton ;—Drie Gulden;—Daalder ;—Gulden ; zesthalf ; en dubbelde Stuiver.

Behalven deeze reeële Munten, waaren aldaar noch in gebruik : de Ryksdaalder, [1]en de zogenaamde Caabsche Gulden :

[1]Somtyds rekent men de Ryksd. aan de Kaap tegens 44 Sts., zie by de Koorn-rekening Sl. II. D. Fol. 15 p.v.—ook A. 251 p.v. De Soldyen te betaalen in Guldens van 20 Sts. in stede van 15 Sts. zo als te vooren pleeg te geschieden A. 270, 287. Notabele berekening daar van A. 274 *seqq.* De aan de Kaap in kas getelde Ducaton zal in Nederland blyven bepaald op 67 Stuivers A. 280.

men had 'er ook wel andere, als de Piaster;—de Ropy, &a, doch deeze moeten meerder als specien van Negotie, dan als gangbaare Munten beschouwd worden.

Derzelver Cours.

De Ducaton, die, ingevolge de boven aangehaalde aanschryving, moest geëvalueerd worden, op 66 Strs. Nederlandsch, was gangbaar voor $1\frac{1}{2}$ Ryksd. of 12 Schellingen, of 72 Stuivers;—de Drie Gulden, Daalder, en Gulden, welken eerst in den jaare 1784 aldaar zyn aangevoerd, zyn by de Caabsche Publicatie, van 3 May 1784, gangbaar verklaard: de Drie Gulden,[1] op 72 St., of 12 Schellingen; de Daalder op 36 St. of 6 Schellingen; en de Gulden, op 24 St. of 4 Schellingen; de Zesthalven waaren zonder publicatie uitgegeven en gangbaar gemaakt, als Schellingen, en dus 12 voor een Ducaton of Drie Gulden;—de dubbelde stuiver, of zogenaamde Dubbeltjens, wierden uitgegeven, 36 Stuks voor een Ducaton, of Drie Gulden, en 12 Stuks voor een Gulden. Dan deeze schadelyke uitgave der dubbelde stuivers, door de negotie-boeken, onder het oog van het Bewind, hier te Lande, zynde gekomen, gaf het zelve, niet alleen deswegens zyn ongenoegen te kennen, maar gelastede ook, in den jaare 1791,[2] om de, in Cassa noch overig zynde, niet anders uittegeeven, als in proportie van de Drie Gulden, en dus 30 Stuks voor een Drie Gulden of Ducaton, het geen de Cours daar van bepaalde, op $2\frac{2}{3}$ Sts., doch hier in vond het Caabsch Ministerie zo veel zwaarigheid, dat het zelve, het daar van noch voorhanden zynde restant, in Cassa liet berusten, tot de komst van Commissarissen Generaal, welke vervolgens, blykens hun generaal Verslag, uit hoofde van het ongerif, wegens gebrek aan payement, noodzaaklyk geoordeeld hebben, het gemelde restant mede te doen uitgeven tot de nominaale waarde, ofte tot de voorige Cours van 36 Stuks voor een Drie Gulden, doch advyseerde tevens, om voordaan geen meer dubbelde of enkelde stuivers, naar de Caab uit te zenden.

De Ryksdaalder is een imaginaire, of zogenaamde boekmunt, doende 48 Sts. of $\frac{2}{3}$ van een Ducaton of Drie Gulden; doch sederd de invoering van het papieren geld, in den jaare 1782, heeft dezelve een aanwezen verkreegen, vermids al het papieren geld, met de benaaming van Ryksdaalders is bestempeld geworden.

---

[1]De Miss. van den R. v P. van 7 Janu. 1793 verdiend gelezen te worden A. 302.

[2]By Miss. van 4 Janu. 1791 A. 302.

De Caabsche Gulden, is mede een imaginaire munt, en by de Caabenaars meestal in gebruik, by verkoop, of valuatie van vaste goederen; dezelve doet 16 Sts., dus drie van de Caabsche Guldens, een Ryksdaalder uitmaaken.

§ 151. Is zeer verschillend, en onevenredig geweest.

Uit deeze opgave blykt dus, hoe verschillend, en onevenredig de Cours der geldspecien in de laatste jaaren is geweest: De Ducaton van 63 St. Nederlandsch, had eene *meerdere* representative waarde van 9 Sts. of $14\frac{2}{7}$ pr. Ct., of, gereekend tegen de, door de O. I. Comp. daar aan gegeeven waarde van 66 Sts., eene meerdere waarde van 6 Sts., of $9\frac{1}{4}$ pr. Ct.; de Driegulden, Daalder, Gulden hadden eene *meerdere* representative waarde van 20 pr. Ct.; de Zesthalf, van $9\frac{1}{4}$ pr. Ct.; de dubbelde Stuivers, daar tegen, hadden eene *mindere* waarde van $16\frac{2}{3}$ pr. Ct.

Dit heeft natuurlyk ten gevolge moeten hebben, dat, daar de Driegulden, sederd den jaare 1784, dezelve representative waarde verkreegen had, als de Ducaton, de laatsten allengs hebben moeten verdwynen, als kunnende met voordeel naar Indien worden vervoerd, gelyk ook Commissarissen Generaal, om die zelve redenen, het daar van, noch in de geldkasse voorhanden zynde restant, van 2092 ps. naar Batavia hebben gezonden: en het zal zeer waarschynlyk met de dubbelde Stuivers en Zesthalven, wel het zelve geval zyn geweest, voornaamentlyk met de dubbeltjens, op welke, by verzending naar Indien, 25 pr. Ct. en naar 't Vaderland 20 pr. Ct. te profiteeren was; terwyl ook de Zesthalven, by verzending naar 't Vaderland, in vergelyk van de Driegulden, Daalder of Gulden, een voordeel van $10\frac{10}{11}$ pr. Ct. konden afwerpen.

§ 152. Standpenning: en cours der Specien voor 't vervolg.

Om dan het, zo belangryk Stuk, de cours der Muntspecien, voor het vervolg eenmaal, op eenen vasten voet te brengen, oordeelt men het best te weezen, om de Driegulden of Gulden tot de standpenning te verklaaren, en de Cours daar van, te bepaalen op 20 pr. Ct. boven derzelver nominaale waarde, hier te Lande, ofte de Driegulden op 72 Sts. en de Gulden op 24 Sts., even als dezelven reeds, sederd den jaare 1784 aldaar zyn gangbaar geweest; en voordaan aldaar, alleen in omloop te houden, de Driegulden, Daalder, Gulden, mitsgaders, halve-, quart- en agtste Guldens, zo als door Commissarissen Generaal is voorgedraagen, en door het voormaalig Bewind der O. I. Comp. geamplecteerd is geworden: gelyk het zelve ook reeds de permissie, tot het doen munten van halven-, quart- en agtste Guldens, van Hun Hoog Mog. verzocht en geobtineerd heeft, by Res. van dato 31 Decb. 1793; doch van welke permissie, zeer waarschynlyk door de, sederd ontstaanen oorlog, geen gebruik is gemaakt.

Men zoude dus thans het effect dier Resolutie van het Staats-bewind behooren te reclameeren, doch dan tevens daar by in consideratie geeven, om, vermits de minste munt, als dan gangbaar, zal hebben de Cours en waarde van 3 Sts., het welk niet voldoende is, om in de daaglykse handelingen van elkander aftekomen ; op den zelven voet, en proportie als by die Res. is vermeld, te doen munten *zestiende* verkrygen van 172 Sts., als wanneer de verdere scheidemunt zoude kunnen bestaan, in Heele en Halve Duiten, gangbaar tot de Cours van *vier* en *agt* in één stuiver, even als op de Bezittingen in Indien plaats heeft, en welke door den aanvoer van daar, nu en dan, onder de Ingezeeten van de Caab, mede tot die Cours gangbaar zyn geweest : en welke Munten, van Zestiende Guldens en Duiten, men verre zoude prefereeren, boven de, door Comm. Gen. mede voorgedraagene Kopere Munten van 1½ en ¾ Caabsche stuiver, of, van 10 en 5 duiten Hollandsch vermids deeze Munten geheel nieuw, en onbekend zynde, nimmer met zulk een genoegen zullen worden ontvangen en aangenoomen, als de reeds bekende Duiten ; behalven dat dezelve ook niet, zonder andere, nieuwe munten in dezelve proportie tot kleindere deelen kunnen worden gedeeld.[1]

Wil men by de voorsz. Muntspecien, noch voegen de Ducaton, om dat dezelve reeds zo lange, zo wel aan de Caab als in Indien, de geaccrediteerste munt is geweest, dit zou zeer wel kunnen geschieden : want de Nederlandsche waarde gesteld op 66 Sts., zo als dezelve altoos naar de Caab en Indien is aangereekend, en vermeerderd met 20 pr. Ct. brengt de representative waarde, op 79.75 Sts. waar voor men dan, gemakthalve, de cours op 80 Sts., zoude kunnen bepaalen, even als dezelve reeds sederd veele jaaren in Indien is gangbaar geweest.

§ 153. Waarom de cours daar van, op 20 pr. Ct. boven de Vaderlandsche, is bepaald.[2]

De grond deezer voordragt, tot bepaaling van de Cours der Muntspecien, op 20 pr. Ct. boven derzelver nominaale waarde, berust, in de eerste plaats, daar op : dat dezelve

[1]Zie Missive van Sluisken van 14 April 1794 §10, 11. I. Deel Fol. 12, 13 *notabel* en 241 p.v. Hy vroeg 50 m. lb. Japans-koper van Batavia om pasement te doen slaan, zonder welk der Ingesetenen niet van elkanderen kunnen koomen ib. III 40 p.v. 43 gebrek aan stuivers en dubbeltjes ib.—ook A. 302 p.v. 304.

[2]Zie eene zeer opheldernde passage ten deezen opzigte in eene Miss, van Comm. Gen. F. 65. Het Nederlandsch geld wordt *op zich zelve*. en *in abstracto* geen 20 P.C^to^ meer waard—maar in tegenstelling, vergelyking of afrekening met de Kaapsche ideaale munten van Gulds., Ryxds. enz. moet men deeze laatste altyd eerst met 20 P. Cto. verhoogen, om in effective waarde met het Nederl. geld gelyk te staan.

voor deeze, na genoeg op dien voet is gesteld geweest;—ten anderen dat dezelve als dan gelyk standig is, met de cours daar van in onze Colonien in America; als zynde het ons elders voorgekomen "dat in de Colonie van Surinaamen, alle onze Muntspecien gangbaar zyn, tot 20 pr. Ct. boven derzelver representative waarde"—en het waare te wenschen, dat dezelve op de Bezittingen in Oost-Indien mede, eenmaal op dien voet wierden gebragt, het geen niet alleen, by de aanstaande meerdere relatien, tusschen de Caab en Indien, veel gerieflyker zoude weezen, en mooglyk tot eenen geregelden Wissel-cours aanleiding geeven, maar waar door dan ook de Cours der Muntspecien, tusschen het Vaderland, en alle deszelfs Colonien, zo in de Oost als West, op eenen eenpaarigen voet zoude worden gebragt; en ten derden: dat de bereekening der Muntspecien naar dien Cours, de gemaklykste word bevonden, met de zo lang bekende, en in alle handelingen meest geusiteerde, imaginaire Rykdaalder, welke toch, zo lang het papieren geld in wezen blyft, niet zonder inconvenienten zou zyn afteschaffen,—een Driegulden word dan, 1½ Ryksdaalder,—een Daalder ¾ Ryksd., een Gulden ½ Ryksd., enz., het geen zeker in alle handelingen zeer veel gemak zal toebrengen.

§ 154. Noodzaaklykheid en nuttigheid, om daar van, ten spoedigsten, de Ingezetenen kennis te doen draagen.

Welke van de voorsz. Munten nu ook zullen worden geaggreëerd, zal het altoos noodzaaklyk weezen, dat de, naar de Caab vertrekkende Commissarissen, ten minsten voor eene somma van Honderd Duizend Guldens, aan die onderscheiden soorten van specien, gedeeltelyk met zich voeren, en gedeeltelyk, niet lange na hunne aankomst aldaar, ontvangen, om aan de eerste noodwendige uitgaven, met contante penningen face te kunnen maaken; en dat dezelve daadlyk na de aanvaarding van het Bestuur, de Ingezetenen by Publicatie kennis geeven: zo wel van de, nu voor altoos, door het Gouvernement in Nederland bepaalde, standpenning, als van de Cours, waar voor de, daar naar ingerichte onderscheidene Muntspecien voordaan zullen worden ont-

---

Zie Miss. van den R. v. Pol. A. 245 p.v.

Bezwaar der Kaapsche Burgerraden tegen deeze Verhoging van 20 P. C^to^ zie A. 26. De Comp. profiteert voor de in cas tellingen 617/18 P. C^to^ A. 245 p.v. Van 1770 tot 1780 zyn alzo na Nederland overgemaakt ruim *f*1,200,000—Rxds. van 1780-1790, 2,400,000—Rxds. A. 245 p.v. Dit zou nog zyn verdubbeld, als die somma niet op *f*500,000 gulds. was bepaald. De moeielykheid om die nu te repartitieeren tusschen de Ingezetenen, die zo veel schuldig waaren in Nederland ib. 246. Eene ongelooflyke aangaave van zodanige remisen voor 1792 koomt voor ib. De jaarlyksche in cas tellingen op 400 m. bepaald, zie de verdeeling daar van mede by A. 271 en vooral 279 p.v. Publicatie daar toe ib. 281, 287. L

vangen en uitgegeven; met byvoeging, dat alle andere Muntspecien, niet anders zullen worden erkend, dan als penningen van Negotie, waar van een ieder de Cours zal kunnen regelen, naar zyne meeste Convenientie en profyt, zonder gehouden te zyn, dezelve anderzints te accepteeren.

Zodanig eene Publicatie, zal niet alleen de cours der Muntspeciën,[1] voor altoos op eenen vasten voet brengen, maar ook zullen de daadlyke betaalingen in die speciën te doen, van eenen gunstigen invloed moeten zyn op het, in omloop zynde, papierengeld; te meer, als men, om betaalingen van eenig aanbelang, niet in de kleine munten te doen, een gedeelte daar van, tegen papier deed verwisselen, om het zelve dus te spoediger in omloop te brengén, en vooral, wanneer, na verloop van een jaar, weder eene zodanige somme van *f*100,000 aan die specien, derwaards zal kunnen worden gezonden, om daar door het Credit van het Gouvernement, te beter, en duurzaam te vestigen.

§ 155. Papierengeld.

Alvoorens echter van dit stuk aftestappen, is het noodzaaklyk, noch met één woord melding te maaken, van het, aan de Caab rouleerend, Papierengeld.[2]

Het zelve is ingevoerd staande den Engelschen Oorlog in den jaare 1782. Even als met alle gedwonge hulpmiddelen van die natuur, had ook dit geld wel ras, eene nadeelige agio, die vervolgens geklommen is tot 20 ja 25 pr. Ct.— doch na den ontvangst eener somma van *f*85,000 aan Drieguldens, Daalders, Guldens, Zesthalven en dubbelde stuivers, in den jaare 1784, en voornaamentlyk na dat, by de aangehaalde Publicatie van 3 May 1784, waar by de cours der Drieguldens &a wierd bepaald, tevens was geordonneerd om alle de Papierenmunten van één Ryksdaalder en daar beneden, binnen twee maanden tegen contanten te komen verwisselen;

[1]Het Papieren-geld is in den voorlaatsten Eng. oorlog (1780) ingevoerd, om na het eindigen van dien Oorlog weder te worden ingewisseld A. 26.

[2]Slordigheid in het betaalen der gelden voor Nederl. Assign. in Cas te tellen Sl. II. D. 20 p.v. Dito in het eigendruklyk verleenen van remissien door de Gouverneurs van de Recognitie of Leening-gelden, en de Heeren Rechten by Transporteeren van Vaste goederen Sl.II. D. Fol. 92 p.v. 96. Slordigheid in derzelver invordering daar men Horak bezitter liet van *f*70,000 a 75,000, die hy ten fine van overbrenging in 's Lands Kas van particulieren ontvangen had, en onder hem hield, ib. 96 p.v.; het provit. einde van Horaks Historie zie III. 100; in het ontvangen van die penningen van particulieren, zonder daar voor quitantien aftegeeven, waar door die betalingen altyd dubieus of quæstieus bleven, ib. 95 p.v. en 96, 97 en 98. Ingezet. van Gr. Reinet verzoeken maar dat zy hunne agterstallen ordentlyk, en N.B. *tegen quitantie, eenvoudig* en *zonder omslag* aan de Kaap mogen kwyt worden. Rapport van Wagener in den Bundel van Gr. Rein. Litt. P. Pag. penult.

waar by gevoegd, de sederd aangevoerde specien, is het credit daar van, allengs hersteld, en heeft zich sederd genoegzaam gesouteneerd, zodanig dat men tot gerief in de daaglyksche handeling, zonder moeite, papierengeld, tegen contanten, zonder schade, konde verwisselen ; en het was alleen in het geval dat men sommen van aanbelang, en wel voornaamentlyk negotiepenningen tot betaaling aan Vreemden, behoefde, dat men eenige pr. Centoo's op geld moest betaalen.

§ 156. Hoe veel daar van, noch in rouleering was, en kan blyven.

By de overgave van de Caab aan de Engelschen, in den jaare 1795 bedroeg het, by de Ingezeetenen, in omloop zynde papierengeld, volgens de Boeken, eene somma van Rds. 1,291,276:42. Commissarissen Generaal, hebben, by gelegenheid van de oprichting eener Bank van Leening aan de Caab,[1] in den jaare 1793, geoordeeld, dat, aan papieren munt, veilig in circulatie konde worden gebragt, en eenige jaaren blyven stand houden een montant van *Een Millioen* Ryksdaalders (doch welke somma, naderhand, door den Commissaris Sluisken, benevens den Raad van Policie, by secreet besluit van den 16 Feb. 1795, is bepaald op twaalf honderduizend Ryksdaalders) mids men van tyd tot tyd, continueerde met het doen van maatige uitbetaalingen in contanten, ten einde te onderhouden, het, zo noodzaaklyk, denkbeeld, dat de Compagnie bezit de reëele waarde, welke door de papieren munt, word gerepresenteerd, en waar op alle credit van opinie, is berustende ; en zy hebben op dien grond, aan de gem. Bank van Leening, door het Gouvernement, zo veele penningen, in papierengeld laaten opschieten, als tot het oogmerk dier Bank zoude nodig weezen, mids

[1]Stukken, Resolutien, Brieven enz. daar toe relatif, zie Sl. Brieven II. D. Fol. 23. III. D. Fol. 25 Slordige Administratie van de Cartonnen-Munt III. 39 p.v. Reede van Oudshoorn zegt, dat by de overgave nog 25 a 30 m. Stuks zilvere Ducatonnen in de groote geld kas waaren, en aan de Engelschen zyn overgegeven. Sl. Br. III. 66. Sl. insteert op het zenden van 100 m. guldens zilvere munt—zy hadden in 2 jaaren niets ontvangen—al den voorraad bestond 12 April 1795 in 34,871$\frac{2}{4}$ Ryxd. (dit koomt met de opgave van Reede vry wel uit) en men was al sederd eenigen tyd genoodzaakt, alles N.B. ja zelfs de helft van het kostgeld der Dienaaren en Militairen in papieren-Munt te betaalen Sl. B. I. 272. Zie over de noodzaaklykheid der papieren-Munt—en het gebrek aan numerair, oorzaaken, gevolgen, en middelen van redding. Miss. van den R. v. Pol. van 23 Aug, 1792. A. 237-262.

Den 17 October 1792 was in de groote geldkas 35,631 Spaansche Reaalen a 54 Sts., 80,061 zilvere Ducatonnen a 72 St., 280,717 cartonne dito a 72 St., 18,800 cartonne oude afgesletene munt a 72 St. samen Rxds. *f*609,573 : 17, E. 89. Dagelykse Kas R.15,293 : 9, zilver Rx. 367. In de Winkel *f*20102 : 3. Rx. 1570 : 3 ib. 91, 92. Comm. Gen. gelasten in April 1793 bovenstaande Sp. Reaalen en Ducatonnen *zilver*geld naar Batavia te zenden, 10 April 1793. E. 143 p.v. geen wonder dan dat hier het geldgebrek vermeerderde.

maar altyd gezorgd wierde, dat de rouleerende papieren munt, daar onder begreepen de restanten in de Cassa der Comp., niet excedeerde, de gemelde somma van een Millioen Ryksdaalders; en zy beschouwden het, zo wel nuttig, als noodzaaklyk, dat ten allen tyde, ten minsten zo veel papieren munt in circulatie werde gehouden, als het uitstaande Capitaal dier Bank, onder de Ingezetenen importeert.

Administratie van alles wat den O. I. Handel, en Scheepvaart, betreft.

§ 157. De O. I. Handel, blyft een afgezonderd etablissement op de Caab.

Het geheele oogmerk deezer Memorie, was, om aantetoonen dat de Caabsche Volkplanting niet alleen als eene *rust- en ververschingplaats* voor den O. I. Scheepvaart, onont, beerlyk was, en, al moeste die ook altyd een Lastpost blyvene echter niet zou kunnen, noch mogen worden geabandonneerd- maar voornaamentlyk, dat dezelve als eene *landbouwend, Colonie,* onder een *beter bestuur,* en *meer vryen Handel,* door den tyd, een voordeelig Etablissement van den Staat zou kunnen worden, en zyne eigene kosten draagen.

Het geheele Bestuur deezer Volkplanting, ten gevolge van dit systema, overgebragt zynde in handen eener Politique Magt, afhangende van den Aziatischen Raad, als het Ministerieël Politicq Lichaam door het welk het Staats-Bewind alle de O. I. Possessien, en dus ook de Caab de Goede Hoop, regeert, volgt het uit den aart der zaak van zelve, dat alles wat de administratie van de voorm. O. I. Maatschappy, als een commercieel Lichaam, of nu den O. I. Handel, specteert, voordaan geheel en al, van het politicque Bestuur dier Colonie, hoe zeer, hier te Lande, onder dezelve opperdirectie vereenigd,

[1]Ordre tegen het aan de Wal blyven van de Capiteins der O.I. Bodems, en het stukswyze vragen van derzelver Scheeps-behoeftens D.229,232. Waterhaalen enz., enz., ib. 234.

Omtrend het aanbrengen van ongepermitteerde goederen, ongebrande kisten enz., D. 238 *Seqq.* mesuses der Fiscaals daaromtrend, ib., verder ib. 243; VOORAL Miss. van den R. v. P. D. 245 *seqq.*, waar by te vinden alle de retroacta tot het stuk van verbodene goederen relatif. Antwoord daar op van Comm. Gen., met ordres, ib. 252, Placaat 267 ib. en 270,272. Ontwerp tot verbetering van 's Comp. zaaken, en Memorie adstructif daar toe relatif door C. G. van de Kaap naar Indien gezonden. F. 284, 287, 302.

Permissie tot aanvoer van goederen met vreemde Schepen G. 149.

moet worden afgescheiden, en daar mede niets meer gemeens heeft, dan een, of meer geassocieerde Huizen van Commercie in Amsterdam, of elders, gemeens hebben met het bestuur dier Stad, of van de gansche Republiek.

En het kan geene de minste verandering in dit systema aanbrengen, of deezen O. I. Handel voordaan zal blyven gedreeven worden door eene geoctroyeerde Maatschappy—of door den Aziatischen Raad, geheel, of ten deele, ten profyte van den Staat—of wel geheel, of ten deele door Particulieren. Het zullen altyd zyn grootere of kleinere Huizen, of Maatschappyen van Commercie, die aan de Caab wel alle faveurs, faciliteiten en protectie zullen behooren te genieten, doch die, als *zodaanige*, met het Politicq Bestuur der Colonie, niets te maaken hebben.[1]

Dan, daar de beslissing van deeze gewigtige vraagen, in dit oogenblik noch een point van beraadslaaging by het Staatsbewind uitmaakt, en den Aziatischen Raad, ook eerlang, op dit belangryk stuk deszelfs consideratien en advys aan Hoogstgedagt Bewind zal moeten inzenden, zou het een nutloos en voorbaarig werk zyn, zich thans, en by anticipatie te vermoeien, met het ontwerpen van de bezuiningen en inkrimpingen van den Colossaalen omslag, met welke de belangen van de voorm. O. I. Maatschappy, tot aan de overgave in 1795, aan de Caab zyn bestuurd en waargenomen.

Deeze toch, zullen van zelve gewyzigd worden, als het toekomstig bestaan van den O. I. Handel, die vastheid zal hebben bekomen die den Aziat. Raad—meer dan iemand, voor denzelve verlangt, en welker thans vlottende onzekerheid, door allerhande, daaglyksch uitkomende Projecten, Addressen en Memorien, niet weinig vermeerderd—zonder spoedige dispositie van het Gouvernement, menschkundig eene strekking hebben moet, om de Leden van den Raad, in den onmeetbaaren kring hunner werkzaamheden te ontmoedigen, en, zo lang hunne, op nieuws *provisioneel* ver-

---

[1]Iets over het ontvangen van Chinasche waaren, direct uit China by Kaapsche Ingezetenen. Sl. II. D. Fol. 98, p.v., 99, 231, 236. Notabel addres van Burgerraden over het gebrek van zuiker, ryst en andere waaren uit Indien, en de moeielykheid van aanvoer, in den Oorlog, niet tegenstaande zy opgepropt zitten met eigene producten Sl. II. D. Fol. 164-167. Besluit van de O. I. C. van 29 Maart 1791 over de Vragten door de Kaapsche Ingez. voor Indische waaren te betaalen, ib. Fol. 164 p.v. D. 265; dito van Comm. Gen, 10 April, 1793. F. 64. Van de Nederl. aangebragte goederen moeten Ink. rechten betaald worden. F. 134, hoeveel voor *Uitg. rechten* ? F. 137. Caabsche *Wyn* voor vier jaaren daar van geheel ontheft F. 140; zie ook A. 259.

Concept van Mathiessen tot aanleggen en houden van een depôt zeelieden aan de Kaap D. 379.

klaarde administratie, niet in eene *aanblyvende*, zal zyn herschaapen, huiverig te maaken, om de hand te slaan aan eenige gewigtige en noodzaaklyke verbeteringen.

§ 158 De extensie en kostbaare administratie van dit Etablissement, staat in verband met de beslissing der vraagen, in de voorige § opgegeeven.

Wy moeten echter eenige hoofdtrekken aan de hand geeven, ten bewyze, dat de toekomstige organisatie, van het bestuur der O. I. Handelbelangen, aan den Caabschen Uithoek, in een onafscheidelyk verband staat, met de beslissing der vraagen, in de voorige § opgegeeven.

Vaart van particulieren.—Als den O. I. Handel voordaan, gedeetelyk aan Particulieren word afgestaan, vallen eene menigte Gebouwen en Dienaaren, van de honderden die (de Slaaven daar onder gerekend) thans de winsten van deezen Handel verteeren, van zelve, weg.[1]

Voor het overblyvend, aan den Staat gereserveerd gedeelte van dien Handel, als Thee, Specereien, Salpeter enz., enz., kan den omslag in dezelve evenredigheid worden verminderd.[2]

Particulieren vaaren met oneindig minder omslag en kosten, en kunnen ook niets meer vorderen, dan dat zy, *voor hun geld*, zich aan de Caab kunnen voorzien, van alle nodige hulp, ververschingen, Scheepsbehoeften, enz.

In ons systema van vryen Handel, moeten zy dit alles, niet meer uit de Oost Indische pakhuizen en magazynen, maar by particuliere Kooplieden kunnen vinden—en alleen—*in cas van nood*, en tegen goede betaaling, ten minsten van 100 pr. Ct. boven de inkoop prys, uit die Magazynen geholpen worden.

Het verstaat zich, dat dit zo niet plotselings zal kunnen geschieden, maar door eene goede directie, al langzaamerhand, daar heenen zal moeten worden gedivigeerd.

Vaart met Gehuurde Schepen.—Maar al bleef ook de geheele O. I. Vaart, alleen in handen van den Aziatischen Raad, dan gelooft men, dat doch het algemeen denkbeeld, wel daar heenen zal gaan, om die Vaart voordaan meest, zo niet geheel met gehuurde schepen te doen, en ook

---

[1]Commis. Generaal raaden volstrekt aan dat de Tafelbaai door uitgaande Schepen niet worde aangedaan tusschen 10 April en 10 September, E. 198.

Voorzieningen omtrend de verteeringen en verantwoording der Victualien en Scheepsbehoeften der O. I. Capiteins, E. 200.

[2]Voorziening omtrend het ankeren in de Tafelbaai—het opvisschen der blinde Ankers aldaar, F. 248. Lyst van opgeviste Ankers, G. 29. Geene tenten door 's Comp. Schepen aan de wal opteslaan, om Vaten te Kuipen, als aanleiding geevende tot veele desordres, F. 253.

dan komen, ten opzichte van de Reeders en schippers deezer gehuurde schepen, dezelvde aanmerkingen te pas. Deeze zullen zich, tot bekoming van het nodige, voor hun Schip en Volk, even als de particuliere handelaars, aan de Caabsche Negotianten moeten adresseeren, en, immers na verloop van eenige jaaren, niet anders, dan alleen in het geval, wanneer er by die Negotianten, geene genoegzaame voorraad meer voorhanden was, en dan tegen zeer verhoogde pryzen, uit de O. I. Magazynen behooren geholpen te worden.

§ 159. Den omslag kan dan merklyk minder zyn. En daar door de handellust by particulieren, aangemoedigd worden.

In beide voorsz. gevallen, zal den voorigen omslag; tot den O. I. Handel betreklyk, aan de Caab, oneindig kunnen worden ingetrokken, het getal Gebouwen, Slaaven, Ambachtsgezellen enz., enz., verminderd, en in dezelve evenredigheid, de lust, tot het aanleggen van Magazynen, van allerlei behoeften voor schepen en Manschappen, by particuliere Caabsche Ingezetenen worden aangemoedigd, het geen volmaakt met het systema, dat men zich by deeze Memorie, heeft voorgesteld, zou strooken.[1]

§ 160. Het een en ander aan Commissarissen, te demandeeren.

Er zal doch altyd een Comptoir voor den O. I. Handel, aan de Caab moeten blyven, maar geheel en al georganiseerd worden, naar maate het Staats-Bewind, ten opzichte van den toekomstigen O. I. Handel zal gelieven te besluiten. En daar het wel niet waarschynlyk is, dat de deswegens te houdene gewigtige en rype deliberatien zullen zyn afgeloopen, voor het vertrek van Gouverneur, of Commissarissen derwaards, zullen de nadere beveelen, daar omtrend, aan dezelven behooren te worden toegezonden.

---

[1]Zie Miss. van Sluisken. I. D. v. d. 15 Oct. 1793 en daar Byl. Rapport van Reede van Oudshoorn en E. Berg, houdende specificquen staat van 45 stuks gebouwen alleen by en in de Stad F. 121; zie de taxatie van die allen in G. 54-71 p.v., 84. Miss. v. 6 Decbr. 1793 §7 Verkoop van 's Comp. Paarden en Ossen, 13. Over het aantehouden getal Comp. Slaven, I. D. Fol. 150 p.v. 153, 233 p.v. B. 7 p.v. C. 288, E. 70. Zeer pertinente opgave van het getal, en het emploi van 's Comp. Slaven, door C. G. Höhne, opzichter over de Slaven Logie v. 23 Septb. 1792, E. 202, 630 koppen ib. 206, ieder Slaaf wordt gerekend op Rxds. 23-33 's jaars. G. 42, particulieren moeten afstand doen van het gebruik van 's Comp. Slaven E. 214, doch mogen die in eigendom overneemen, ib. Emploi en belooning der Banditen op Robben-Eiland tot Steenzagen, E. 217. Commissaris Sluisken min daar van tot zynen dienst, I. D. 235. Er was altyd een Colonie Schip, dat ook na Plettenbergschbaai voer, Sl. I. 272. Verbod van Comm. Gen. om ooit eenig Comp. Slaaf of Banditen van Robben-Eiland in particulieren dienst te gebruik C. 288 p.v. Afschaffing van de administratie van de *Kelder*, C. 289 p.v. *Ronde Bosje* ib. *Tuin* ib., van verscheidene ambtenaaren E. 208.

Eenige Voorloopende Pointen aan de hand gegeven.—Deeze weinige pointen zou men doen wel by voorraad aan dezelve durven recommandeeren.

Dat terstond de geheele Administratie van den O. I. Handel, door hen, van het Politicq Bestuur, worde afgescheiden.[1]

Dat echter deeze Administratie geheel en al behoord te blyven, onder de ordres en surveillance van Gouverneur en Raaden.

Dat dezelve zou behooren te bestaan, uit een Opper-Koopman, als Hoofd-Administrateur, een koopman en een of twee Onder-Kooplieden, voor elk aantehouden Magazyn, naar maate van derzelver aanbelang en extensie, met een Boekhouder en eenige Adsistenten, by elk derzelve, naar maate zulks zal worden nodig gevonden.

By elk Magazyn, een, of meer, vaste werkgasten, door de tyd, alle vrye lieden, die, by groote drukte, en aankomst, of vertrek van 's Lands O. I. of Oorlog-Schepen, door dagwerkers, voor dien tyd, konden worden aangevuld. Dat beide soort van 's Lands schepen : d.i. ten Oorloge, of tot den Handel uitgerust, op schryftelyke requisitie van derzelver Bevelhebberen,—eerst aan Gouverneur en Raaden te presenteeren, en door deezen gefiatteerd zynde, door de Rekenkamer te contrasigneeren en te registreeren, uit deeze Magazynen, op, *dubbele quitantien*, van al het nodige zouden behooren te worden voorzien, een van welke onder de administreerende Koopman van elk Magazyn, ter zyner verantwoording, en een by de Rekenkamer zou behooren te blyven berusten.

Dat de boeken van Administratie, van elk Magazyn afzonderlyk, op de eenvouwigste en verstaanbaarste wyze ingericht, jaarlyksch, met de behoorlyke schynen en bewyzen van inkoop, of, ter aanvulling, uit Nederland ontvangen Goederen, en met de quitantien van uitgegeven penningen, en goederen, gemunieerd ; aan de Rekenkamer in triplo zouden behooren te worden overgegeeven, om door dezelve geëxamineerd, en, by goedbevinding, het slot daar van, geapprobeerd te worden : één van welke aan de Rendanten

---

[1]Opgave van den aart en nut van de *Dispens*, voorstel tot desselfs simplificatie, E. 305. Sederd Ulto. April 1792 krygen de Dienaaren geene randsoenen ib. 305. p.v.

Redenen tot het aanhouden van het *Dispens* voor de daar by genoemde persoonen. E. 311 *seqq.*, dito van de Kuypers-winkel, G. 16, 18. Memorie van Vaatwerk daar op jaarlyks gemaakt en gerepareerd wordende, G. 21. Opzigter daar over en keurder van 's Comp. Wynen en Brandewyn E. F. Schrader, G. 22.

zou behooren te worden gereëxtradeert—één onder de Rekenkamer blyven berusten—en één aan den Aziatischen Raad, te worden ingezonden.

Dat, ten Comptoire van den Hoofd-Administrateur van alle deeze byzondere, en subalterne geslotene Administratien, eene generaale jaarlykse Balance, zou behooren te worden, geformeerd, en wederom in triplo, aan de Rekenkamer overgegeeven, om, naar Conformatie met de geslotene, afzonderlyke reekeningen, daar mede, op gelyke wyze, te worden gehandeld.

Dat, om alle moeilyke, en tot oneindige onmin en verwarringen gelegenheid geevende afreekeningen en oude liquidatien, tusschen het voormaalig O. I. Bestuur, en de Colonie, Commissarissen, of Gouverneur, by secreete Resolutie, zoude behooren te worden geauthoriseerd, deeze openstaande reekeningen, op de kortste, en beste wyze te liquideeren, zonder in deeze, op den uitersten penning te blyven staan, daar doch de voorige belangen zo in elkanderen geweeven waaren, dat eene scrupuleuze schifting derzelve, *en* zeer moeilyk, *en* zonder veel nut zyn zoude. Hoe spoediger den nieuwen gang der Financien, op eenen zuiveren liquiden voet worde in werking gebragt, hoe spoediger de redenen van ongenoegen, en N.B. de middelen van verdonkering, en, soms studieuselyk gemaakte verwarringen, zullen kunnen ophouden.

De kosten deezer Administratien zullen kunnen gevonden worden : *of* uit de winsten van goederen, door 's Lands Indische schepen,[1] uit Indien aangevoerd, en aan de Caap verkogt wordende, *of*, uit de Vragt-gelden van Nederlandsche goederen, door uitg. 's Lands- of O. I. schepen, aan de Consignatie van particuliere Caabsche Ingezetenen mede gebragt, *of* uit alle die, en andere, hier niet gedagte, middelen te samen : terwyl by insufficientie, die uit de Politique kas, by wege van voorschot of support konden worden gesuppleerd, om, op eene of andere wyze met de Kas van den O. I. Handel, 't zy hier, of in Indien, te worden geliquideerd.

Men zou ook de Tractamenten deezer Dienaaren alleen in gelde, en met volstrekte afsnyding van alle emolumenten, doen betaalen.

Derzelver hoegrootheid moet op de plaats zelve, naar maate van het meerdere of mindere werken van de grootere of mindere verantwoordelykheid, aan elke byzondere administratie geattacheerd, worden bepaald—of immers een tarif daar van ontworpen—en aan den Aziatischen Raad ter sanctie overgezonden.

---

[1]Deeze Verkopingen ten minsten *zes* weeken vooraf door de *geheele* Colonie te publiceeren, E. 71 p.v.

Men zou deeze O. I. Handel-Dienaaren, volstrekt van alle andere besoldiging-geevende Ambten en Bedieningen uitsluiten : maar daar tegen hen alle toestaan, door Landbouw, of commercie, hunnen staat te mogen verbeteren. Welk laatste, onzes inziens, geen embarras, noch vreeze voor bedrog, of subornatie zal kunnen geeven, als men voor eenen onveranderlyken regel vasthoud, dat alle leverancien aan die Magazynen, hoegenaamd, en niets uitgezonderd, door den Hoofd-Administrateur, den Koopman, en Onderkooplieden van dat Magazyn, voor welke de leverantie gevordert word, ten overstaan der Rekenkamer, en onder deszelfs aggreatie, by *publieke besteding*, zullen moeten geschieden.

§ 161. Besluit.

Wilde men alle deeze pointen verder uitbreiden, zou het wel aan geene stoffe ontbreeken, doch men zou dan al weder in het reglementaire vervallen, waar voor deeze Memorie niet bestemd is. Met de meeste exactitude en naauwgezetheid in kleinigheden, zouden 'er doch altyd noch duizenden pointen van voorzorg, ongemerkt doorglippen—en de kennis aan deeze details, moet op de plaats zelve verkreegen worden. Ook dit blyve dan, den toekomstigen Commissarissen, en Gouverneur en Raaden, aanbevoolen !

Wy eindigen, daar wy mede begonnen : dat niemand ons houden moge voor verwaand genoeg, om aan dit ons werk eenige de minste volmaaktheid toeteschryven. Wy, en niemand beter, dan wy zelven, kennen 'er de onvolmaaktheid en gebreken van, en wy vinden daar voor alleen verschooning in den korten tyd, die ons tot het vervaardigen deezer Memorie, door den drang der omstandigheden, heeft kunnen worden toegestaan, zo wel als in de tallooze, maar ook juist daar door onzeker gewordene, en veelal strydige en gebrekige bronnen, uit welke wy de bouwstoffen derzelve, hebben moeten verzaamelen.

Misschien is hier of daar iets goeds gezegd, of immers den weg aangeweezen, op welke men iets beters zal kunnen vinden : wy zullen ons gelukkig achten, indien onze dwaalingen zelve, de oplettenheid van kundige en Vaderlandsche Mannen mogen opwekken, ten einde de beste middelen te beraamen waar door eene, in onze oogen, zo belangryke Volkplanting, als die der Caab de Goede Hoop, in zich zelve gelukkig, en voor het Moederland voordeelig zal kunnen gemaakt worden.

In magnis voluisse, sat est.

Secreet.

Extract uit een Extract uit het Register der Besluiten van het Staats-Bewind der Bataafsche Republiek.

Maandag den 8 Maart, 1802.

Gehoord zynde het gerapporteerde ter vergadering op eene missive van den Raad der Aziatische Bezittingen en Etablissementen van den 6 february, daar by inzendende, en voor zyn advys overnemende een ampel rapport van het Departement tot de Indische Zaken, nopens het eventueel Bestuur van de Kaap de Goede Hoop.

Is besloten: *voor eerst;* dat de Regering van de volkplanting de Kaap de Goede Hoop, zal worden toevertrouwd aan eenen Gouverneur, die tevens zal zyn Generaal en Chef over de gewapende Macht, zich in die colonie bevindende, en vier Raaden, geadsisteerd door eenen Secretaris; op een Tractement van vyftig duizend guldens voor den eerstgemelden en van Tien duizend guldens voor de vyf laatstgemelden zonder meer; uitgezonderd dat aan den Secretaris een gedeelte der leges mits niet meer dan een derde zal mogen worden toegelegd; zullende boven dien aan den Gouverneur worden toegestaan, zoo als geschiedt by dezen, het vrye gebruik van de zogenaamde Compagnies tuin met het daar aan grenzende Gouvernements-huis.

Ten tweeden: dat er zyn zal als tweede Collegie van Bestuur, eene Rekenkamer, bestaande uit drie Leden, en eenen Secretaris op een tractement van twee duizend guldens voor de Leden en vyf en twintig honderd guldens voor den Secretaris, zonder enige Emolumenten hoegenaamd.

Ten derden. Een Raad van Justitie bestaande uit eenen President en Zes Raden, benevens een Secretaris en Procureur Generaal op een tractement voor den President van Acht duizend en voor de Raden en Procureur Generaal van zes duizend guldens, zonder verdere emolumenten, of iets ten laste van den Lande te mogen declareeren: en eindelyk voor den Secretaris van vier duizend guldens of zoo veel minder of meerder, dat hy met de hem toetestane Leges insgelyks op een inkomen van zes duizend guldens zal kunnen rekenen.

Ten vierden : dat voorts zullen worden benoemd twee Commissarissen Generaal, benevens eenen Secretaris, welke Commissarissen, by eene, nader te arresteeren Instructie, onder anderen zullen worden gequalificeerd, om de gemelde volkplanting in naam der Bataafsche Republiek van de Britsche Regering wederom over, en in bezit te nemen, voorts de Regering aldaar te bestellen op den voorsz : voet, en die, benevens de nodige mindere Collegien te installeeren, en der zelver Leden, en verder benodigde Amptenaren voor zoo verre zulks aan Hun zal worden overgelaten te benoemen en aantestellen, vervolgends een geheel en volledig Charter voor die volkplanting te ontwerpen en aan het Staats-Bewind over te zenden, om na examinatie en goedkeuring aan het Wetgevend Lighaam ter bekrachtiging te worden voorgedragen : by welk ontwerp zy bepaaldelyk zullen in het oog houden, dat het beleid der Kaapsche Regering enig en alleen aan Politieke, en van alle Commercieele Administratie geheel afgescheiden Lighaamen zal zyn en blyven gedemandeerd, onafhankelyk van de Regering te Batavia, en dat aan de Colonisten de geheele vrye handel op het Moederland, als mede gelyke vryheid van Scheepvaart op de andere Bezittingen dezer Republiek als aan hare overige Ingezetenen, is of mogt worden verleend, zal worden toegestaan.

Ten vyfden : dat copie van het voorz : Rapport zal worden gesteld in handen van gemelde Commissarissen Generaal ten einde daar van het nodige gebruik te maken.

Ten zesden : dat onder het oppergezach van den Gouverneur en ondergeschikt en verantwoordelyk aan Denzelven, zal worden aangesteld een Commandant over de Troupen, de bezetting van de Kaap, na en in het vervolg zullende uitmaken, op zodanigen voet en Instructie als nader zal worden bepaald.

Ten zevenden &c.

Accordeerd voor zoo veel het geëxtraheerden aangaat

SMISSAERT.

State Despatch No. 61.

Extract from the Register of Resolutions of the State Government of the Batavian Republic.

Friday, December 4th, 1801.

N.B.—The date and the number or letter of this Resolution to be referred to in all correspondence dealing with this matter.

Upon a proposal brought forward at our meeting to-day by the Commission for Marine and Colonial Affairs, the following resolution was passed after mature deliberation :

That the Council for Asiatic Possessions and Colonies be instructed to forward to the State Government their Deliberations and Recommendations upon the system of Government that should ultimately be adopted at the Cape of Good Hope, appending thereto a Code of Instructions for the Governor of the said Colony, and their recommendations respecting the remuneration which should be received by that official.

And an Extract of the above Resolution will be despatched to the Council for Asiatic Possessions and Colonies for their information and instruction.

Agrees with the above register

(signed) S. DASSEVAELL.

Council for Asiatic Possessions and Colonies.

Endorsement.

Handed over to the Department for *Indian Affairs*, for Deliberation and Recommendations.

At Amsterdam, 10th December, 1801

(signed) SMISSAERT.

REPORT*

of the Department for Indian Affairs, with reference to the future Government of the Cape of Good Hope.

The Department for Indian Affairs was appointed by your Honours' Resolution of 10th Dec. of last year to act as a Committee to deliberate and advise

> "Upon a resolution received to-day from the State Government, passed on 4th December, (reference number 61), containing a request to this Council to forward to the Government their deliberations and advice as to the system of Government that should ultimately be adopted at the Cape of Good Hope, appending thereto a Code of Instructions for the Governor of the said Colony, and their recommendations respecting the remuneration which should be received by that official."

And it is in fulfilment of this request that the Department herewith has the honour to submit to the Council the results of its investigations and deliberations—which have not been committed to paper without mature consideration—the material for which, though briefly expressed in a few words in the Resolution of the State Government, embraces matters of the utmost importance, and includes an entire *new charter* for this valuable Settlement.

---

* N.B.—As the result of the appointment of a Committee by the Council for Asiatic Possessions on Dec. 10th, 1801, this Report, drawn up by me, as a member of the Department for Indian Affairs, was submitted to the Council on Feb. 1st, 1802, and was forwarded to the State Government by letter on Feb. 6th, whereupon the Resolution of 8th March was adopted by the Government.

J. A. DE MIST.

The Department flatters itself that the mere mention of this word "charter," so universal in its meaning, will prove a sufficient justification for the long period which has been allowed to elapse in drawing up this Report.

If all the members of your Honours' Department for Indian Affairs had been able to obtain, by means of years of service and a regular correspondence with the Ministers of that settlement, the greater advantages of personal experience, an intimate knowledge of local questions, and a detailed conception of the conditions at present prevailing in the Cape Peninsula, then indeed the reply to your request would not have necessitated such a thorough investigation, nor would it have been so difficult to decide upon the course which could be adopted with most advantage to the settlement.

Again, everything there seemed to combine in rendering their task doubly arduous.

The quarrels, divisions, disorders and disturbances of all kinds, which, in spite of constant attempts to hold them in check, have been renewed repeatedly in that settlement during the last twenty-five years, have all added to the papers passing between the Government there and the former Directorate of the East India Company here; and the accumulation of memorials, reports and letters dealing with these disputes, excluding the registers of earlier correspondence, has assumed colossal proportions.

The reports of the Commissioners-General Nederburgh and Frykenius, with their annexures, containing accounts of their impressions, their administration, and the reforms which they instituted during their stay at the Cape, from the middle of June 1792 to the middle of September 1793, comprise a series of volumes which are too important to be ignored. In spite of the closest application, the perusal of these, involving the selection of the more important papers, has proved a most difficult task to perform in the limited time at our disposal.

But most unfortunate of all is the fact that the wars which broke out at the beginning of the year 1793, first with the French and then with the English, made correspondence with the Cape precarious and irregular, and later put a stop to it altogether; and on this account the Indian Government in Holland has remained ignorant of the good effects which have resulted from the various reforms which the Commissioners-General brought into operation at the Cape.

The successive changes in the Indian Government in this Colony during 1795 also contributed towards making the

investigation of the numerous charters and papers more difficult, bringing into prominence as they did a succession of differing opinions and recommendations.

And when, in addition to all this, we remember the uncertainty, or rather the complete ignorance of the Council, and even of its Department for Indian Affairs, as regards the innovations, changes, or reforms which the English, during their temporary possession of the Cape Peninsula, appear to have introduced in all branches of Policy, Justice, Burgher Government, Commerce, Agriculture, etc., etc., and which indeed merit the attention and encouragement of the new Government, it will not be surprising to learn that it was some time before your Department for Indian Affairs could obtain a complete survey, however superficial, of such a vast mass of material. Then, too, they could not rely altogether on such incomplete and unofficial accounts of these English reforms as were available, while in addition they had also to take into consideration the conditions existing during the last few years prior to the ceding of the Cape. Last of all, prudence and caution had to be exercised before resolving upon a new course through this turbulent sea of varying impressions, old fashioned prejudices and personal desires, which threatened shipwreck on every hand.

Your Department acknowledges its indebtedness to the interesting volumes of travel published not long ago by John Barrow, formerly Secretary to Lord Macartney—one of the English Governors at the Cape—and Auditor General of the Treasury at the Cape of Good Hope. During the years 1797 and 1798 he travelled across the interior and more remote portions of that settlement, observing closely every detail of the political, domestic and agricultural customs. These travels were translated from the original English into French, and supplemented by valuable comments by L. de Grandprez, Captain in the French navy, who, in 1786 and 1787 had undertaken a similar journey of which he had published an account. From these two accounts, then, as also from those of Kolbe, Damberger, Le Vaillant, Sparrman, Stavorinus and others, your Department were able to extract such fragments of valuable information as the limited time at their disposal would permit, and this in spite of the numerous inaccuracies, exaggerations, and bitter criticisms which appear in them, and which can only be attributed to national pride and envy.

Your Department has therefore not been in want of material nor of information; on the contrary, the compiler of this report in particular has found himself bewildered by the difficult task of sifting out the most essential facts from

the mass of valuable material at his disposal. At length he came to the conclusion that he would have to confine himself to expressing his opinions and suggestions in the fewest and simplest words at his command, giving indications only, and omitting all facts not directly relevant to the question under discussion ; and by means of a succinct and intelligible report, he hopes to focus the attention of the State Government on the more important aspects, and thus to avoid wasting valuable time.

The form of a special memorandum and the handling of the different sources of information in separate paragraphs and under different headings appeared the least unwieldy method to adopt, and it is this memorandum which your Department begs to enclose as their report, in regard to which they humbly request that the following facts be borne in mind :

That the said report contains only the pith of a thorough investigation of all the important books and papers dealing with the Cape of Good Hope, which are to be found in print or in the journals of the Council; while further, since it is not of moment to your Honours to follow the monotonous and frequently purposeless meanderings of a detailed history of the Colony, we have not thought it necessary to include an account of every small legislative measure or reform introduced, nor to describe the many serious defects and abuses which are rife in the government of this settlement, and with the details of which it would be possible to fill a whole volume.

That your Department realises that it will be the duty of those who, by the authority of Government, proceed to that Colony in the capacity of Commissioners or Governors, to familiarise themselves with all these details, before they take up office ; and that they will therefore be likely to request, and in that case ought to be permitted, to have access to, and to obtain copies of the more important documents which form the basis of this report. Your Department therefore begs to record its willingness to place before such persons, should they so desire, any of these documents, and to assist them in finding such particular papers as they may require.

That further your Department begs to reserve the privilege of assisting the Council and the State Government on any matter dealt with in this report which may not be sufficiently clear to their Honours ; while in cases where there are no references given to the sources from which particular data have been obtained, its services in rectifying any such omissions are at the disposal of the Government.

That lastly, while the Department does not in any way presume to consider the attached *Draft of an Improved Form*

of Government at the Cape of Good Hope as complete, it nevertheless wishes it to be regarded as an unfinished sketch awaiting completion by one more talented, and more capable of drawing up a scheme worthy of the settlement, or at any rate so much better than the present attempt that it will prove of assistance to this valuable Colony, so blessed by nature, for so many years misunderstood and misgoverned by man. And should this report in any way assist in making that Colony a useful establishment to the Motherland, your Department would indeed congratulate itself on having contributed, in however small a measure, towards such a happy consummation.

Bearing in mind then, the incomplete nature of this Memorandum, and the above facts in connection with it, your Department begs to recommend it to your Honours favourable consideration.

On behalf of the above Department,

(Signed) 't Joostink.

MEMORANDUM,

containing the deliberations and recommendations of the Department for Indian Affairs, with reference to the form and method of Government which should ultimately be adopted at the Cape.

SECTION ONE.

Introduction: General Description of the Settlement.

Although every effort has been made to keep this report as brief and concise as is possible from the nature of the subject and the importance of each point under consideration, no apology should be necessary for prefacing an account of this nature with a general description of the geographical position and extent of the country in which it is proposed to establish the new form of Government. Nor should any objection be raised to our including some reference to the primitive aims which led to the founding of the settlement, as well as a brief account of the changes which circumstances and the passage of time have wrought in it. Then, too, we should not omit a description of its inhabitants, their characteristics, morals and customs; its commercial transactions and requirements; the status and condition of its settlers and of the neighbouring tribes; its means of defence, and whatever else there may be worthy of note. We congratulate ourselves on the fact that in the following pages we have brought together all the most reliable information on this important subject.

§ 1. Brief historical sketch.

History tells us that during the closing years of the sixteenth century and the early years of the seventeenth, the English, in company with the Portuguese and the Dutch, made use of the Cape as a refreshment station; that in the year 1620 the English took formal possession of Saldanha Bay, but that they soon allowed their claim to it to lapse, and at no time

considered it of much importance, until, towards the middle of the century, the Dutch East India Company, who had already, at the beginning of the seventeenth century, established a refreshment station near to Table Bay, founded a settlement under van Riebeeck at the Cape of Good Hope. This settlement, begun in a humble way, has now developed into a flourishing and extensive colony. Through all the wars which rapidly succeeded each other the Company was able to retain possession of the Cape, until, owing to a series of unfortunate circumstances, but chiefly on account of the stupidity, indifference and cowardice of some of the Commanders, not to anticipate too fully what we shall have to say later upon this matter, they were induced on September 5th, 1795, to yield the Cape to the superior arms of the English.

§ 2. Geographical position and extent of the Colony.

The geographical position and the extent of the Cape, as far as it has been found necessary or possible to lay down any fixed boundary in such a vast expanse of land, can be studied nowhere else as well as in the map attached to the second volume of Barrow's *Travels*. This map is the most up-to-date in existence, and was compiled during the years 1797 and 1798. It appears to be based on an accurate chart drawn by the late Colonel R. Gordon, who set down briefly in that form the results of his personal survey of the country. The existence of this chart has been known for some time, although, for some reason, it was never published. Now, however, it has evidently come into the possession of this English writer. Be that as it may, anyone who will take the trouble to compare it with any other map, drawing or description of the Cape will have to admit that it is by far the most accurate of them all.

In it the greatest degree of latitude south for the Colony is given as between the 30th and 35th degrees, an extent of between 80 and 100 hours by oxwagon. The greatest degree of longitude is between the 18th and 28th degrees east of Greenwich, which forms a straight line of about 180 to 200 hours' journey, so that the Colony may be described as an immense rectangular plain, with a climate resembling that of the coasts of the Mediterranean Sea, the mildest, healthiest and most fruitful in the world!

The geographical divisions of the four chief districts of the settlement, that is, the *Cape*, *Stellenbosch*, *Swellendam* and *Graaff-Reinet*, with the land at present occupied by the neighbouring tribes, the *Namaquas*, *Bushmen* and *Kaffirs*, are indicated with minute accuracy by means of dots ..... ; and in compiling this Memorandum, and indeed throughout the investigations which it involved, this excellent map has proved invaluable, and has been constantly referred to.

§ 3. Object in establishing the Colony, etc.

Nowhere is a better account to be found of the object in establishing this settlement, of the changes which have gradually taken place, and of the views held by the colonists themselves, as regards their own position previous to the last war, than in the report presented to the Commissioners-General by the Council of Policy on October 12th, 1792; and we take from it the following extract, which, however exaggerated it may appear beside our own remarks, merits careful study. We insert it without hesitation, feeling assured from their report that the Commissioners-General were convinced of the truth of the picture painted. It is as follows :—

"When the Company's attention was first drawn to this spot, their intention was merely to take possession of a tract of land so situated that it could be used as a half-way house to India, as a place where ships passing to and from the East could drop anchor, obtain fresh provisions and water for the men and have their ships repaired in readiness for the second half of the voyage. On that account, the occupations of the settlers sent here from time to time were limited to the cultivation of grain and fruits, the laying out of vineyards, vegetable gardens and forests, and the breeding of cattle; while the only trades followed were such as were essential to the profitable conduct of these occupations. At the same time the Company saw to it that the settlers were provided with the necessaries of life, and with such clothes, tools, etc. as were essential to their comfort and efficiency. These articles were supplied at a very low figure, and this policy the Company was in a position to pursue, owing to the prosperity which, by God's blessing, has attended its activities without fail from the founding of the Colony right up to the present day; and further, it was able to do this without any other return for its generosity than the privilege of having a prior claim to the products of the Colony, and a right to one-tenth of the grain reaped and garnered by each colonist from the land granted him by the Company in full ownership. The occupations allowed the colonists were probably sufficiently extensive for the needs of a settlement which the Company did not intend to develop. This may be seen from the fact that, for a long period subsequent to the founding of the Colony, both the settlers and the inhabitants were apparently able to improve their condition to a marked degree by means of agriculture, fishing, one or two minor handicrafts and a limited trade (which at that time was chiefly confined to supplying the needs of both Company and Colony, and to growing and retailing farm produce). Their

progress is chiefly to be attributed, however, to the fact that the Company, which had already showered so many privileges upon this settlement, being desirous of advancing still further the prosperity and happiness of its inhabitants, made a notable concession in their favour, *giving them the right—after an adequate supply had been set aside for the Company—to sell to foreign vessels, without payment of any tax whatsoever, the surplus produce from their lands.*"

Let us pause here for a moment! This extract indicates clearly the primary intention of the Company in establishing a settlement at the Cape. It aimed merely at founding a refreshment station for its ships, and it did not intend settling more persons there than were absolutely necessary for supplying provisions by cultivating the ground and by manual labour. And, indeed, the limited number of persons at first stationed there could not produce much more than what was required each year by the outward and homeward bound vessels.

The annual consumption could thus be considered more or less balanced by the annual harvest, and if there was an exceptionally good crop, or if, at times, the Netherlands East Indies ships required smaller quantities than usual, or the Indian settlements ordered less than was customary, the colonists were permitted to dispose of their surplus grain to foreign vessels on advantageous terms, without having to pay any taxes for the privilege, nor indeed were such taxes necessary under the circumstances.

A commercial Government (pardon the phrase) may be described as one which has for its main object the making of money, most of which it devotes to the advancement of the Company as a whole. The interests of this Company it protects in order to swell the yearly dividends and thus augment the price of preference shares. Such a Government would regard the prosperity or adversity of its distant colonists with indifference, and would regulate its interest in them according to the advantage it would be likely to derive from them. A commercial Government, therefore, regards its colonists as those who use a mail route regard the inn-keeper in whose stables their postillions refresh themselves and their horses; self-interest forces them to protect him. Such a government, in our opinion, could be considered adequate during the early days of the settlement, while the number of colonists was still limited, and at a time when the Cape was nothing more than "The Tavern of the East," on the "Highway of the Sea," which it was to the interest of the Company to protect.

But this state of affairs could only continue temporarily, until people began to realise that this fertile Colony might

develop into a prosperous and valuable possession to the State (as it has done, by its own efforts, and independent of any assistance from the Company). In those early days it is only too probable that the very suggestion would have been ridiculed had anyone had the hardihood to prophesy that some day there would be established on those shores a fine town, inhabited by prosperous burghers, that country villages would spring up where as yet the foot of civilised man had never penetrated, and that there would be an abundance of corn, wine, cattle and sheep, and many other signs of wealth.

But to-day, after the passage of 150 years, this state of affairs has entirely changed. Now there is at the Cape a well-to-do population, or rather, several populations, of twenty thousand souls, excluding the slaves and aborigines. At this stage the principles of such a commercial Government as we have described can no longer prove adequate. The formerly despised tavern has been transformed into a handsome city and pretty rural towns; the settlers have become burghers of the Batavian Republic, and have the right to enjoy a Government that will not always legislate solely to the advantage of a third party. In the first place they desire to be governed by a fixed constitution, framed to suit their requirements, under reasonable conditions, sanctioned by the Sovereign, and of such a nature that it will advance the prosperity of the colonists and at the same time create mutual and reciprocal benefits for both parties.

Let us now return to the remarks of the Council of Policy: "All these favours and benefits showered by the Company upon the *first settlers* in this Colony, in addition to a lenient form of Government and the certainty of receiving a free grant of land in full possession (after which all mortals strive), soon attracted a large number of agriculturists to this Eldorado, as we might well call it. The fact that at first every assistance was freely given in preparing the soil and rendering it fertile, had no little influence in deepening the favourable impression created on the minds of intending emigrants to the Cape. But the greatest factors in procuring colonists for the young settlement were the religious persecutions and wars raging all over Europe, during which the Republic was regarded universally as the mother of the destitute and the protector of the oppressed. Most of the colonists were sent out direct from Holland to the Cape, or in some instances were released from the Company's service in that Colony. In most cases they applied themselves wholeheartedly to the cultivation of the soil. The large majority of their numerous offspring were taught nothing beyond the elements of farming, and hence the Colony rapidly extended, so that by the beginning of this century (*i.e.*, the eighteenth) it was palpable

that the means of support provided for the Cape were quite insufficient. For although there were still many fertile tracts of land not yet cultivated, which would be suitable for the growing of corn or vines or for cattle-breeding (and have, in fact, been lent out as such from time to time by the Company), to the far-seeing man the day was already looming in the distance when the demand for the produce of this Colony would decline, unless a new market were available, and when the prices would fall so low that no one at the Cape would be able to keep body and soul together. Many a farmer would then cease to follow the plough, and yet be unable to turn his hand to any profitable employment, for the Cape authorities have consistently opposed all branches of industry involving special processes in preparing the raw material or in manufacturing the finished article. Hence not even the roughest fabrics may be made at the Cape from the large quantities of raw wool obtainable. The Independent Fiscals have always been most strongly opposed to any such suggestion, on the ground that it would be detrimental to the Company's factories in Holland. But it is obvious that their objections in this matter are really based on self-interest. For if such industries were to be encouraged the customs dues, which they are in the habit of usurping, would be materially decreased, and this would, of course, affect the pocket of each Independent Fiscal in turn, etc., etc."

We shall have occasion, in the course of this Memorandum, to throw more light on the latter part of the above passage. For the present we consider that sufficient has been quoted.

§ 4. The Refreshment Station at the Cape has developed into an Agricultural Colony.

The Cape Peninsula, which was originally intended solely as a refreshment station, advanced by imperceptible degrees, and, with the accidental connivance of circumstances rather than by the conscious acquiescence of mankind, and decidedly contrary to the expectations of its founders, it has now developed into a flourishing agricultural colony. And it is this which makes it doubly worthy of the attention and consideration of the Government to-day.

§ 5. To-day the Government can and must interest itself directly in the needs of this Colony.

We insert the word "*to-day*" purposely, to imply NOW, MORE THAN EVER BEFORE. For although, in common with all loyal countrymen, we deplore the misfortunes, losses and humiliations which were our portion during the late war, and although none can have a greater horror of all so-called revolutionary measures than we, yet we feel that this is per-

haps the most important, if not the happiest outcome of periods of anarchy or epochs of war and peace, that at such times, as if by an electric shock, the whole order of things is changed, and sweeping reforms which have been needed for many years are immediately instituted, whereas fifty years of peace and prosperity would not have brought them within reach.

Until September, 1795, the Cape had been uninterruptedly governed and possessed by the East India Company. In that year the form of government was still identical with that of a century before. Only the taxes, the number of Company's servants at the Cape and the cost of living had altered. Regulated at rare intervals, they rose step by step, and at length assumed gigantic proportions. (For in comparison with the small number of free burghers settled there, and the few expenses of administration beyond the upkeep of the Company's establishment, they may truly be termed colossal.) According to the muster-rolls of 1795, the English took over an establishment consisting of 700 Company's servants at the political Secretariat, and 600 slaves with their wives and children, as well as the whole of the Militia.

The selfish efforts of these servants to retain their positions at all costs ; the self-interest and ambition of those in whose hands are the appointments to the service, and who are determined to maintain in good positions or to fill vacant posts with their friends, relatives or protegés ; the absence of all sense of responsibility, due to the fact that in the Government there are nearly one hundred Directors, Heads of Departments and Ministers ; the difficulties attending the uprooting of the old familiar forms of government, and the substitution of the more advanced methods of a Republican government, which would have to be achieved by gentle persuasion, and by the cumbrous but usual methods of deliberation and resolution ; the aversion felt by those in authority to instituting any sweeping reforms, lest they should bring upon their heads the hatred, vituperation and opposition of the majority; all these circumstances combined to make it morally impossible before the war to effect such radical reforms as we consider imperative for the good government of the Cape. Nor indeed could they be contemplated with equanimity at this moment, were it not that the Cape has been taken by the English, and is shortly to be returned to us once more.

Under such conditions, then, was the present century ushered in, and may we, by God's mercy, never again experience such an upheaval. The English, as I have stated, are about to hand the Colony back to the Government. With these *entirely new settlers*, as we might term them, it will now

be possible to introduce such reforms as the Government in their wisdom may deem most expedient for the interests both of the settlers themselves and of the mother country.

All the sins of the past, those of omission and those of commission, can now be wiped out as with a damp sponge, with one stroke of the pen all the old contentions can be blotted out and forgotten; and on the clean white page may be written the new Charter for this settlement, framed with wisdom, mildness and discretion, but always tempered with a proper firmness. Thus this Colony may be given a new lease of life, and, by God's mercy, may become in time one of the most important possessions of the State.

The 47th and 48th Articles of the Constitution make it unnecessary for us to bring forward any other argument confirming the authority of the State to grant an entirely new Charter to the Cape or to any other Colony. Nevertheless, we beg that you will allow us to bring to your notice the following considerations, which, in the light of the arguments recently formulated against the Government, may not appear altogether irrelevant.

The generally accepted laws of territorial rights have established beyond dispute that all annexations of unclaimed territory, all conquests, whether justifiable or not, and all settlements founded by subjects of an acknowledged independent power (even when the settlement is undertaken by the enterprise of private individuals) are actually made in the name and on behalf of the Sovereign under whose flag the discoverers sail, and to whom the settlers owe allegiance; and therefore this Sovereign is entitled to claim the *Dominium Eminens* over the territory thus discovered, annexed or conquered. Hence the *Dominium Utile*, which, in justice, should be granted to the discoverers or conquerors when the expedition is undertaken at their personal expense, can and must be subservient to the unalterable rights of the *Dominium Eminens*, even when the former is supported by a special charter, by prescription or by the right of immemorial possession; for with what success could such claims be pleaded against the Sovereign? By virtue, then, of this supreme territorial sovereignty, and according to every possible interpretation of our Constitution, the State Government is fully qualified, and, (with all due respect be it said) is in duty bound *instantly* to revise and to change the form of government obtaining in the State Colonies, *should the force of circumstances render this necessary*. These reforms or changes should be framed to meet the needs of the State, and should take into consideration the greatest advantage of those who are entitled to the *Dominium Utile* of these Colonies.

We purposely refrain from mentioning another point, no less important in the present instance, that is, that the States General hold the position of Chief Creditor in the insolvent estate of the Dutch East India Company ; and for this reason alone no one is able to dispute its right to investigate thoroughly this *Dominium Utile.* This fact is not brought into prominence in discussing the administration of the political government of the colony, and will only be appreciated when the commercial operations of the Company are reviewed, and its skill questioned in manipulating the surplus profits derived from the produce brought in by the Colony, after the expenses of Government and defence have been deducted.

§ 6. Force of Circumstances makes this necessary.

We claim that it is the duty of the State to concern itself with the improvement of the colonial system of Government, and that force of circumstances will demand its interference. That this is the case with regard to the Cape will not, we trust, be difficult to prove.

§ 7. The Balance between Supply and Demand has been lost.

In the original report of the Council of Policy quoted above in § 3, we saw that the Colony was fairly prosperous as long as the number of colonists was limited, and as long as the demand for their produce and labour was balanced by the supplies available. But this balance was gradually lost, and the commercial principles of the Dutch East India Company did not allow the colonists sufficient freedom in trade to dispose of surplus produce. At the same time, the Company encouraged increased production.

We cannot but criticise the vacillating policy of the former Government. The fear lest, by increasing the prosperity and wealth of a number of colonists, the Company should lose the benefits of its monopoly, no matter to how slight a degree, may be traced in all the records. In 1731 the Directors "*note with pleasure the growth of the Colony,*" but when it came to a question of granting supplies, the cow refused to be milked, as they say. In 1758 "*the granting of transport and freedom in trade is regarded as too serious an innovation to be contemplated as yet,*" and this "*as yet*" held good in part until 1792, and still holds good to-day.

A better grasp of the methods of the late East India Company is obtained from the comments of its own officials, as, for example, in a report of the Commissioners, handed in to the Council of Seventeen on 3rd December, 1783 : "They consider that the matter requires very thorough investigation before it can be decided whether it is advantageous to the Company, nay, more than that, to the commerce of our whole

Republic, to make the Cape of Good Hope a trading centre. For in the beginning it was looked upon merely in the light of a refreshment station, which accounts for the fact that no private trading is countenanced except the sale of produce. And as long as private trading is not permitted by law, the request of the petitioners (at the Cape) that they should be allowed to send ships to Europe and India cannot be acceded to. If then, we look upon the Colony in the same light in which it was regarded at its founding, namely, as a refreshment station, and note *that up to the present no change has been made*, we are bound to conclude that the goal aimed at was, and is, to obtain as much produce from the Colony as possible, in order to meet the needs of the Company, etc., etc. The officials living at the settlement should not be permitted to participate in stock, grain or wine farming (in conformity with our letter of Oct. 30th, 1706), and therefore they should not be granted land in freehold or in quitrent, directly or indirectly, on penalty of confiscation, etc., etc."

It is only fair to say, however, that various attempts were made to relieve the colonists of their surplus produce. The Company took it over at a fixed price, and stored it in granaries until an opportunity came of shipping it overseas to the Netherlands. But this was a precarious method, and depended solely upon the goodwill of the Government.

It gave rise to serious frauds in the process of measuring and reissuing these stores. The experiment therefore of sending this produce to the Netherlands in Company's ships and disposing of it there, was so unsatisfactory that the Company did not consider itself justified in continuing the custom. The Commissioners-General realised fully the shortcomings of such a faulty system and the unfortunate occurrences which were to be attributed to it. They acknowledged repeatedly in their report the sins of the past, and at the same time endeavoured to pave the way for future improvements and modifications, but their hands were tied owing to the want of elasticity in the system of Government, to which I have already referred.

This policy has always been inseparable not only from the Dutch East India Company, but from all Chartered Associations, namely, that its *own* advantage should have a prior claim to the industry and ability of its servants, and that the means of furthering the prosperity and happiness of the individual and the advantages of free trade should be of secondary importance, etc., etc.

In some few trading colonies, contiguous to the territory of other sovereign powers and peoples, with whom it is necessary to conduct trade by means of contracts and the outward

manifestation of military power, necessity would perhaps justify such a system; but we consider that in a purely agricultural colony as large and important as the Cape is to-day, it can only have a detrimental effect.

The balance between *production* and *consumption* is bound to be upset unless freedom to trade is allowed, and its loss has more than once brought about a singular state of affairs, worthy of the attention of all statesmen and students of political economy, namely, that a period of plenty and prosperity is often followed by a period of famine and poverty.

While the number of colonists at the Cape was still limited, and the proportion of land cultivated was small, only sufficient corn was garnered and only enough wine pressed to supply the needs of the colonists and the Company's officials and ships. As a concession, the colonists were allowed to dispose of what was left over to foreign vessels. And at that time, it is quite possible that this policy on the part of the Company had its advantages, and did not interfere seriously with the comfort and prosperity of the colonists themselves.

But these settlers increased numerically at a greater rate than is usual in other lands, since the climate at the Cape is both healthy and pleasant. Marriage, too, was encouraged by the fact that a superabundance of the necessaries of life was easily obtainable, and large families and early marriages were therefore the rule. The following is a table, drawn from official sources, showing the increase in population at the Cape :—

	Free Burghers. Men and Women.	Labourers & Slaves. Men and Women.
In 1772	8,301	8,412
„ 1775	8,669	9,027
„ 1778	9,507	11,255
„ 1783	11,060	12,019
„ 1786	11,829	13,233
„ 1791	13,028	16,613
„ 1793	13,830	16,767

Barrow estimates that in 1798 there were 20,000 Free Burghers in the whole Colony, or 15,000 excluding Cape Town. This steady increase in population and in labourers necessarily led to a steady increase in the cultivation of cornlands and vineyards, in stock-farming and sheep-breeding. The embargo on freedom of trade, and the difficulty experienced by the farmer in obtaining goods in exchange for the produce which he brought to the Cape Town market in ever increasing quantities, affected the prices of corn and wine so adversely that at times the farmer, arriving at the Cape after many a

long day's trek at the slow pace of the ox, through the trackless veld, was unable to obtain a purchaser for his grain, and found himself obliged either to sell it, or rather, give it away for next to nothing, or else to store it in hired granaries at a considerable loss to himself. Further, (with shame be it said) the desperate wine-farmer had more than once been seen knocking the pegs out of his barrels, and allowing the precious wine to run to waste, in order that the weary oxen might not have to drag the full casks over the veld back to the farm. And, as if this were not misfortune enough, the tithes due to the Company's treasury were even more strictly enforced. Every wagon had to pass the military guard at the Castle before it was allowed to enter the town, and the amount to be paid to the Company was estimated on the supposed value of the load. Now, although the load might bring in little or nothing, it was taxed beforehand according to a fixed price, and the tax paid in hard cash, a condition which the farmers found difficult to fulfil before they had disposed of their wares. On that account alone many of them were deterred from bringing their produce to market.

§ 8. Both Farmers and Colonists were bound to incur Debt.

As the farmer obtained so little in return for the produce he brought to market, and was forced to barter his grain for articles of clothing, tools and provisions, it was to be expected that he would purchase goods on credit, and hence he was bound to pay at a higher rate than he would have done if the transaction had been made in hard cash.

The merchant, in turn, had to allow him extended credit, with no real money or security to safeguard himself, and was, as a result, not in a position to pay his creditors. During the late English war, from 1780 to 1784, the standard of living at the Cape rose to an abnormal degree. This is partly to be attributed to the numbers of European and wealthy Indian visitors who arrived at the Cape, and who were accustomed to while away a short time there before proceeding on their voyage. But the chief cause is to be found in the protracted stay of the French military and naval forces. The demand for produce in Cape Town and its environs far exceeded the supplies available. But this state of affairs could not be expected to last. The peace of 1783 and 1784 reduced the size and numbers of the fleets and squadrons putting in at the Cape, and hence removed one of the most profitable sources of income. Thus the temporary sources of wealth which had kept things going in the Colony ended abruptly with the signing of peace and the problem of how to dispose of the produce once more came to the fore. All these adverse conditions, accompanied as they were by the cost of maintaining a

large establishment of slaves, repairing and constructing buildings, and all the expenses incidental to the upkeep of the household of farmer or burgher, reduced colonists in every walk of life to a state of bankruptcy and poverty. Many of these unhappy individuals, driven, by their misfortunes to a state of reckless despair, sought to retrieve their losses by the exercise of violent and irregular behaviour, endeavouring by this unwise policy to revolutionise the existing Government of the Colony.

§ 9. This lack of a Market for their Produce had a Second Serious Result.

The farmer, seeing that he could only command a very small price for his grain, was discouraged from cultivating as much soil the following year. He therefore sowed only sufficient grain to meet the needs of his own family, and the quantity brought to Cape Town, with the exception of the tithes and the quantities contracted for, was negligible.

But the unforeseen happened; in some districts the crop failed, and, as the farmer had only provided for his immediate needs, without allowing any surplus—which experience had taught him would be difficult to dispose of—a real shortage occurred. That famine or want should threaten to overwhelm a country so blessed by nature is in our opinion, solely due to the *ill-conceived intentions and bad statesmanship* of the Directors of the Dutch East India Company. In 1786 corn had actually to be shipped to the Cape from the Netherlands, and in 1792, during the visit of the Commissioners-General, there were not more than 1600 or 1700 muids of wheat in Cape Town, that is, eighteen days' supply, whereas 2600 or 2700 muids were required per month.

It is almost impossible to realise the desperate condition of the Colony, situated in such an out of the way corner of the world, with several thousands of human beings to provide for. In times of distress the Cape could, of course, send a ship to the nearest Colony to ask for assistance. But as several weeks would elapse before the ship could reach its destination, valuable time would be lost. In addition, it would be quite possible that no supplies would be available for despatch to the Cape, or that the Colony appealed to had in the meantime fallen into the hands of an enemy.

§ 10. Political Consequences of these and other Circumstances.

When we then imagine the moral effects which such a state of affairs was bound to have upon the minds of the colonists; and in addition remember the severe penalties and punishments meted out to those detected in the conduct of unlawful trade; the continual exhortations of the Council of Seventeen

to the Cape, urging the rigorous enforcement of the tithes, recognition money, leases and other taxes; the steady increase of the paper currency; the gradual disappearance of specie from the Colony, and the unending disputes between the different Boards, and between the individual members, it is impossible for us to marvel at the seething discontent of the inhabitants. This was further aggravated by the fact that requests, frequently most reasonable, and often made by the Cape officials themselves, to advance the general prosperity and welfare of the Colony, were more often than not set aside without a hearing, or else delayed indefinitely or only partially granted. In this connection we recommend for perusal a packet of printed papers on the subject, written between the years 1782 and 1785, and containing an important and well considered petition to the late Governor van Plettenberg and the Council of Policy, by fourteen of the most prominent burghers at the Cape. It is dated 17th February 1784, and is accompanied by a report. Was it, then, so very unnatural that designing persons—only too many of whom, alas! are to be found both at the Cape and in the Motherland—tried to advance their own interests by means of the discontent of the colonists, and instigated disorders, risings and rebellions? We thoroughly condemn these deeds, but it is the duty of an efficient Government to investigate the cause for such a general wave of dissatisfaction, and then to consider impartially the results which were bound to follow before pronouncing a hasty judgment. A whole community is never discontented unless there is some cause for it. First restore the happiness of the community by establishing just laws and institutions, and then punish the transgressors! *Rixarum author non est, qui ira aliquid facit sed qui iræ causam dat.*

§ 11. State of the Colony upon the arrival of the Commissioners-General in 1792.

In the midst of these disputes, the Commissioners-General arrived at the Cape of Good Hope in the year 1792, and the following is an extract from their report on the state of the Colony:

> "We found the large majority of the settlers financially ruined, and not in a position to recover themselves; the Rolls of the Council of Justice filled at every session with summonses for the payment of debts; execution following upon execution, and in almost every case the distress of the creditor not admitting of any delay to assist the debtor; specie, as it were, banished from the Colony; the value of property in consequence fallen to a very low figure, and rich and poor threatened with total ruin. All these misfortunes called forth general expressions of dissatisfaction and

bitterness against the Government on all sides—the natural result of such a hopeless condition—and there was a marked reluctance to pay the proposed taxes, or, indeed, any other new taxes. There was open rebellion on the part of the burghers against the authority of the Government to collect these taxes, and a lack of the necessary discipline among the Company's servants. Disorders were rife in various departments of the Administration, and divisions existed among many of those who should have worked together for the general good. The above is a brief but accurate sketch of the state of affairs in which we found the Colony on our arrival."

This discouraging description fully endorses the original report of the Council of Policy, given in their memorandum of 12th October 1792, and quoted above in §3.

We cannot but make laudable mention of the many attempts made by the Commissioners-General to remove the majority of these accumulated disabilities, and to improve or rather to reduce them as far as lay within their power, or as far as the Company's commercial system of Government allowed. They endeavoured to conciliate the inflamed minds and restless spirits of the colonists; and by the time they left the Cape it seemed as if they had succeeded in their efforts. But this improvement was only of temporary duration.

A similar picture is drawn in the report of Commissioner Sluysken, who, during the temporary vacancy in the Government subsequent to the departure of the Commissioners-General, took over the administration, and remained in office until the Capitulation of the Colony to the English in September 1795. His report is so full of accounts of open disorders, conspiracies, mutinous acts, letters and speeches that one is bound to look upon the Colony at that time as being in a complete state of anarchy. And according to the views of Commissioner Sluysken, the restless state of the Colony was solely responsible for its half-hearted defence and speedy surrender to the English.

§ 12. Financial Survey of the Establishment at the Cape.

We have now led up to the necessity for a complete reorganisation of the Government at the Cape, originating in the mistaken policy of the Company, and culminating in the capitulation of the Cape to the enemy. We have merely mentioned the chief features; for to write a minute account of all the details which we were able to gather from a careful perusal of all the papers relating to the Cape would require volumes, and valuable time would be uselessly employed in printing and reading so many unpleasant facts.

The officials who, in the future, are to be honoured with the Government of the Colony, and also those who, perhaps, on behalf of the State, are to take over affairs and reorganise the administration, will have to take upon themselves the onerous task of reading through all these details, without a knowledge of which they will not be competent to perform satisfactorily the object of their mission. Nevertheless we attach a brief resumé of the state of the revenue and expenditure as they are shown in the books of the Cape officials. These figures will prove even more forcibly the necessity for redress. Among other documents we recommend especially as worthy of note the clear and accurate report of the learned Directors, O. W. Falck, E. Craayvanger and J. P. Scholten, handed in on 3rd May, 1790, and dealing in detail with revenue at the Cape. It is to be seen in the records of the Council, and has been printed in the North Netherlands Year Book for May, 1790. It is worthy of being embodied entirely in this Memorandum, and does not lend itself to abridgement. However, we recommend it to the attentive study of the future Governor and Commissioners. From this report we extract a few figures, showing the steady rise in the Cape expenditure, amounting—

in	1757	to (Dutch money) ..	*f*432,975 : 5
,,	1767	,, ..	391,347 : 2
,,	1777	,, ..	454,096 : 6
,,	1787	,, ..	1,586,501 : 6
,,	1788	,, ..	1,798,717 : 5 : 8

From the same report we further note :—that a yearly allowance was made to the Governor of *f*18,000, while the Company's servants received in salaries a total of *f*200,000, usually paid in the Netherlands.

An enormous expenditure indeed ! and this is more clearly demonstrated when we compare these figures with the Profits and Revenues, which in 1757 and 1777 did not amount to more than between *f*160,000 and *f*200,000 while in 1786 and 1787 they only totalled *f*282,142 : 14.

From other official sources we also obtained these figures :

	Expenditure.	Profit and Revenue.
1789	*f*1,744,361 : 12	*f*341,474 : 15
1790	1,617,443 : 1	403,030 : 9 : 8
1791	1,300,633 : 14	480,983 : 6
1792	758,421 : 7	415,759 : 18
1793	889,203 : 13 : 8	466,551 : 11
1794	817,881 : 12 : 8	588,260 : 16 : 8

These figures lead to the following deductions :

1st. That under these expenses are included the salaries and rations of the military Establishment, that is, of the National Infantry, Artillery and Engineers, and also, for some years, larger or smaller detachments of the Regiments Luxemburg, Meuron and Wurtemburg, engaged by the Dutch East India Company. This military expenditure, fluctuating from year to year, should not be debited to the Colony as a fixed annual expense, especially since all these regiments, whether or not they are being used for the defence of the Cape, are usually billeted there for a time, until they have somewhat recuperated from the fatigues of the journey. In addition, when they proceed on the voyage, they leave behind them their sick and convalescent men, while those in better condition are carried on further, to Ceylon or Java.

2nd. That the unusually heavy expenses for the years 1787 to 1791, include the elaborate fortifications erected at the Cape by the Company's Engineers, the usefulness of which is negligible in comparison with the enormous cost of construction.

3rd. That it is possible to appreciate to some extent the improvements effected by the Commissioners-General if we compare the marked decrease in the expenses and the steady increase in the revenue, for the years 1792 to 1794, as against those of previous years. Hence we feel entitled to express the hope that, if the future Government will only continue this retrenchment in the cost of maintaining law and order, the financial state of the Colony will not easily relapse into as serious a plight as the records for the years 1787-1791 have revealed.

4th. That since the Profits and Revenues of the Colony have been combined in one entry, it is difficult to decide how much accrued to the Cape treasury every year under the heading "*profits on trade*," what is included in the word "*profits*," or what the *net* receipts were from the duties and taxes derived from the colonists and the shipping. As regards the latter, especially, it is of particular importance for the purpose of this Memorandum to be able to estimate the separate yearly returns as accurately as possible. From an official list handed in by the Commissioner Sluysken, it appears that the revenue derived from the transfer dues and customs for one year, that is, from September 1st, 1793 to 31st August, 1794, totalled *f*465,449 : 12, consisting of these items :—

Recognition taxes on land	*f*134,763 : 18
4% on sale of landed property	48,003 : 16
Customs	37,889 : 3 : 8
Leases	100,632 : 8

Tunnage	*f*35,537 : 10
Tithes	47,105 : 3
Auction dues	23,830 : 18
Rental dues	3,179
Stamped paper	36,507 : 17 : 8

In this year the Profits alone brought in a revenue of *f*144,713 : 10, whilst from another list we find that the salaries and emoluments of 680 employees in the Political Secretariat, engaged at the Cape at the time of its capitulation, totalled *f*331,782 : 18. In addition, there was an expense of *f*23,429 : 5 : 8 involved in the upkeep of 596 slaves, under which amount the interest on the capital employed in their purchase has not been included, although it should be estimated at between *f*3,000 and *f*4,000 per annum.

The salaries and emoluments of 613 Infantrymen are given as	*f*179,817
426 Artillerymen	140,517 : 4
39 Engineers	17,239
Timber and Repairs	16,670 : 4
Fortifications	13,057 : 12 : 8
Cost of Judicial Establishment ..	10,666 : 7 : 8
Vessels permanently stationed at the Cape and salaries for the crews ..	17,793 : 1 : 8
Expenditure on sloops and smaller vessels	9,885 : 16 : 8
All ordinary and extraordinary expenses	56,904 : 15
And also for victualling and equipping passing vessels	107,925 : 18

It has been thought advisable to include in this Memorandum as accurate a list as we can of all the items of expenditure for the year previous to the surrender of the Cape to the English. By so doing every reader of this report, and we ourselves, will have an opportunity of grasping all the facts of the case, so that it may be possible for each of us to draw his own conclusions and to make his own calculations as to what should be done in the future in respect of the following :

Whether or not these sources of revenue could or should be increased, and, if any of them, *which ?*

Whether or not any new ones could or should be introduced, and if so, *what form* should they take ?

Whether or not any of the items of expenditure referred to could or should be done away with altogether or partially reduced ?

§ 13. Conclusions drawn from the preceding considerations.

It is with difficulty that we restrain our pen from noting down all the considerations and problems which still come crowding into our minds with regard to the former system of Government and its results. It is as if we are constantly waging warfare against a host of words and sentences, all of which demand a place in this report. The material is inexhaustible, the sources from which it may be collected are innumerable, and, while engaged in selecting the more important information, we have been confronted with the hopelessness of attempting to arrange our facts methodically according to any definite plan, and haunted with the dread lest we should be unable to compile anything at all worth reading. We flatter ourselves that up to this point we have said quite sufficient to make it necessary only to recapitulate the chief points in our First Section in order to establish the following deductions :

A. The Cape, considered as a refreshment station, is essential to the Netherlands ships plying to the East Indies.

B. The Cape considered as an agricultural colony, may become, in time, under a just and humane government, a valuable possession, which, although it may not directly benefit the state treasury, will be a suitable centre for reciprocal trade with the Batavian burghers both in the Motherland and in other Indian settlements.

C. The institutions at the Cape were probably adequate when this settlement was merely a refreshment station, and only consisted of a few colonists.

D. But they are no longer suitable for the continually increasing population. Moreover, they will prove injurious to the settlement, and will ultimately bring about the forced emigration of the large majority of the settlers to other colonies and thus an otherwise flourishing agricultural settlement will become once more a simple refreshment station, and remain so.

E. The oppressiveness of the present system of Government and the ill-feeling which its administration engenders is chiefly responsible for the persistent discontent, murmuring and rebellion of the settlers.

F. If therefore the Government can be convinced of the truth of these statements, it will be incumbent upon it to introduce other revised methods of administration and commerce at the Cape, such as will remove the causes for the present unrest by providing for the happiness of the settlers, the advantage of the Motherland and the prosperity of the East India Company's trade.

G. And the Government is fully qualified to do this, not because it will have a *new* power at the Cape, in the terms of the Constitution, or because of the revolution of 1795, but solely because the *Dominium Eminens* of these Colonies has always belonged to the Lord of the Land, and has always ranked above any other claims or rights, nor can this right belong to any single individual or collection of individuals, no matter how wealthy or numerous, who are themselves subjects. And, although its exercise may have been transferred to a third party or parties by the Sovereign for a limited time, by means of a charter or monopoly, this *Dominium* cannot be separated from the sovereignty of the Motherland itself of which the Colonies form part, without it being possible to make a counter claim of immemorial possession or prescriptive right.

H. Finally, the auspicious moment for the change is *now*, if ever. The surrender of the Colony to the enemy dissolved in a moment all the existing links binding the Motherland to the Colony. All mutual obligations, rights and privileges, which originated in some former charter or monopoly, ceased at the capitulation, and no treaties or alliances with Indian Princes, the faithful observance of which is our chief protection in India, obstructs our path here. No governing body there, no Association, no individual person, can make any lawful claim on offices, privileges or favours, which may formerly have been granted. Upon the restoration everything starts afresh, and never did a more favourable opportunity offer itself for the substitution of an improved system of government in place of the former imperfect constitution.

In the following Section of this Memorandum the main outlines of the subject will be submitted to the judgment of better informed men, and by frequent comparison of the various positive statements contained therein it will be possible to detect some of the numerous unsatisfactory conditions existing in the different departments of the Political Government at the Cape. We have purposely refrained from mentioning these up to the present lest we should err on the side of prolixity.

SECTION TWO.

Containing the main outlines to be borne in mind in drawing up a constitution for the future Government of the Cape Colony.

In order that some method may be observed in the arrangement of this section, we intend dealing with each point enumerated below as briefly as their wealth of detail and importance will allow, namely:

Introductory considerations.

Population of the Colony.

Religion, Education, Civilization.

Agriculture, Viticulture, Stockfarming, Hunting, Furs, Fisheries, Produce.

Forests, Timber, Firewood.

Mines.

Political Government of Colony.

Municipal Government of Cape Town.

Government of Country Districts.

Judicial Establishment.

Commerce, Freedom to Trade, Traffic, Manufactures.

Slaves, Aborigines, Neighbouring Tribes.

Military Establishment, Fortifications, Defence, Hospitals, Depots.

Rank of Governor, Command of the Cape Roadstead.

Finances, Expenses of Government and Defence, Revenue and its Administration.

Specie, Paper Currency.

Administration of everything connected with the East Indies Trade and Shipping.

Introductory General Remarks.

§ 14. The Cape regarded as a portion of the Batavian Republic.

In order to introduce a better régime into the Colony with the least display of compulsion, the Cape should primarily be considered as a distant portion of the Batavian Republic, the welfare and prosperity of which are included in our own, and which, with all the other portions of our Republic, is subject to one and the same government. It is only distinguished from the other integral members of this community by the fact that owing to the distance separating its inhabitants from this Republic, it cannot participate in the decisions and deliberations of the State Parliament. It must be regarded as having made a reciprocal contract with the rest of the citizens of the Netherlands, which, on the part of the Colony, is embodied in the condition *do ut facias*, and on the part of the Motherland *facio ut des*, that is to say, *we will protect and help you if you will bring your produce to our market and provide our ships with whatever they need.* But these citizens, on the other hand, are privileged by possessing not only the same definite rights of freedom in citizenship and religion as are enjoyed by all citizens of the Republic, but also many other advantages, such as smaller taxes, the benefits of mutual free trade with the mother country, facilities for acquiring freehold properties and other privileges which we have not the space to enumerate.

§ 15. The East India Company should be only of secondary importance.

When a new constitution has been framed for this Settlement, entirely supplanting the institutions of the former East India Company, which should be regarded as if it had never been in existence, the time will have arrived for the future regulations relating to trade with the Indies to be defined as outside the sphere of political jurisdiction and hence of secondary consideration; and whether this trade is conducted wholly or partly under a charter granted to a Company—by the Asiatic Council on behalf of the general community—or to private individuals, will make little difference to the future government at the Cape.

§16. The Cape is no longer to be regarded as subject to the Indian Government.

All jurisdiction in political and judicial matters hitherto exercised over the Cape Colony by the High Council of India should now be at an end.

The Cape Government should be directly subordinate and responsible to the Asiatic Council, and through them to the State Government of the Batavian Republic. All addresses, reports, letters, etc., from the Cape should be directed to the Asiatic Council, who, as far as it is necessary or advisable, will forward the information to the State Government; and in the same way all orders emanating from the State Government should be transmitted to the Cape through the Asiatic Council. The Cape Government should, however, maintain an uninterrupted correspondence with the Indian Government, so that they may keep each other informed of what takes place not only in Europe and at the Cape, but also in India. Should the necessity arise, and assistance be required, they will then be in a position to help each other as much as lies within their power, that is, with as large a force as they can spare without endangering their own safety.

The interim control previously exercised by the Governors General, Directors General and Councillors of India, during their stay at the Cape on their way to or from India should be discontinued. The Governor and Councillors at the Cape should, however, be expected to supply full information to any repatriating Governor, Director General or Ordinary Councillor of India, so that, on his arrival here, he may be in a position to give a satisfactory verbal report to the Asiatic Council or to the State Government. During the presence at the Cape of such a retiring servant of the High Council of India, if he be a Governor or Director General, full military honours should be accorded him, but he should not be allowed to claim any rank superior to that of the Governor of the Cape of Good Hope. All other retiring servants should be inferior to the Cape Governor in rank; and precedence between them and the Councillors of Policy at the Cape should be regulated according to their period of service.

§ 17. Immigration into the Cape should be encouraged.

It requires no proof to show that one of the most dangerous beliefs current to-day is that the Colonies are only fit for the individual whose fortunes have suffered a complete eclipse, and who, after occupying a lucrative position in some colony for a few years, and exercising questionable methods in accumulating money, may retire to the Motherland or to Europe with the wealth he has succeeded in acquiring. And although there are some unhealthy and distant possessions in India in regard to which such an opinion is excusable, it is decidedly not to be tolerated in regard to the Cape Colony. All those who wish to emigrate to the Cape should do so with the fixed purpose of settling down there for good,

and of leading contented lives, in a place where the health-giving climate and the *possibility* of an abundance of all the necessaries of life, accompanied by a just government, offer such advantages and attractions as are to be found in few other places in the whole world. But this idea of permanent residence should be impressed upon the emigrant solely for moral considerations. All new settlers should be given every possible facility for establishing themselves as farmers or merchants. They should be assured of opportunity for disposing of their produce and merchandise by the establishment of freedom of trade; they should be governed by lenient but well-defined laws; their children should be provided with a good education and training; they should be given the right to acquire freehold property, and the means of recording their claims; every settler should have a share in the local government, and the administration of justice should be prompt and without bias; lastly, they should have the right of free access and appeal to the Sovereign in case of necessity. In a word, their happiness should be the first consideration of the Government, for in that case they will not wish to leave the Colony, nor will they then, as a nation, with wise leaders, become as thoroughly discontented and rebellious, as they are at present.

§ 18. All methods will not prove equally efficacious.

We flatter ourselves that the means which should be employed to make it possible for the colonists at the Cape to enjoy all these advantages and to attach themselves to the soil are to be found described in this Memorandum. It would be unreasonable to suppose that all these methods would have immediate results. There are indeed some among them which would have prompt effect, but most of them would require some time. It would also be unjust to criticise one particular suggestion separately, without referring to, or comparing it with, the rest of the scheme. Everything laid down in this Memorandum should be regarded collectively as working together for the improvement of the whole community, and however small or trivial the wheel or the pivot around which it revolves may appear to be, we should remember that each of them has some share in making the clock run smoothly. It is very probable, and should be taken for granted, that in compiling such a detailed survey of a country with which we are acquainted only by means of reports and documents, numerous errors are bound to creep in, but they are to be regarded as inadvertent and not inserted for any ulterior motive.

In our opinion, it will be sufficient if these mistakes have the effect of leading to a closer investigation of conditions at the Cape, and hence to further improvements.

§ 19. Commissioners should be sent to the Cape.

We, on our part, do not believe that it is possible to receive the Cape once more from the English without appointing Commissioners nominated by the State Government, and with very full powers. And we are confirmed in this opinion by a perusal of the very accurate lists of goods, persons, monies, buildings, artillery, charters and documents handed over to the English in September 1795, compiled and signed by Commissioners of both parties. We could not do better than follow the excellent example thus set in performing a task which could not be relegated to the members of the former Government, of whose bearing and loyalty during the English occupation we are as yet in complete ignorance.

But the reorganisation of the Cape government according to the scheme outlined in this Memorandum, or according to any alternative scheme which it may please the State Government to draw up in the future, will require the undivided attention, prudence and firmness of more than one able and honourable man for a number of years; and the future Governor who is to be despatched to the Cape should take particular care that this task, invidious as it is bound to be at first, is completed before he shall be required to take office. No blame or odium should be allowed to attach to his name, for it is less harmful for all the bitter feeling, which is bound to rankle in the hearts of the discontented, and which not even the most judicious person can always prevent or remove, to be directed against the Commissioners. And since the resolutions of the Government passed on the 4th December, 1801, do not include the Council's advice on this point, we beg that you will consider this suggestion as having been inserted merely in passing.

§ 20. A copy of this Report should be handed over to the future Commissioners or Governor, for their Secret Instruction.

In any case the Commissioner or Governor to be despatched to the Cape in future should be given a copy of this Memorandum or of such portions of it as the State Government considers of value, as a sort of *secret* instructions. It is impossible to emphasize too strongly the necessity for keeping this report secret, since a premature publication of the projected changes sometimes gives rise to erroneous impressions, which, passed from one to another by word of mouth, gradually become distorted, and are reported by letter to the Cape in a new form, rousing the minds of the people against every innovation, and thus rendering the introduction of reforms a most difficult task. The Commissioners-General report that they consider that the want of secrecy observed in their case was largely responsible for the poor success of their mission.

§ 21. Secrecy is Essential.

But in this case *absolute secrecy is even more necessary.* For although we are prepared to lay before the Government an entire scheme for improving the state of affairs at the Cape, we are certainly not in a position to advise them publicly to decide upon a definite course of action as regards any single point discussed in this Memorandum, nor would we advocate that they should *directly* instruct the Commissioners-General or Governor to put into execution any of the suggested reforms enumerated. We consider that it is more consistent with the policy of a prudent Government to exercise a certain amount of discretion, and thus avoid exposing themselves to a hasty withdrawal or revision of plans, both of which courses are justly to be attributed to lack of judgment, hastiness and want of firmness. And with reference to these remarks, we beg to suggest that after the whole scheme has been adopted *en gros*, it would be wise to bear in mind the following points:

That in future the political government of the Cape should be wholly distinct from the commercial government, which has hitherto regulated affairs in that Colony; and that the inhabitants at the Cape, under reasonable conditions should be allowed the unrestricted exercise of their trades and occupations, in so far as these can be reconciled with the interests of the Mother Country.

All other considerations and details arising as a result of the introduction of this new system should be reported by the Commissioners or Governor immediately upon their arrival, so that the pulse of the people may be felt, as it were, and the opinions taken of the most capable, experienced and intelligent colonists. These may at times constitute the more antagonistic section of the community, but in any case they should be consulted, and, in addition, the views of former servants of the Company should be recorded. In the meantime all changes should be made provisionally, and during the first three months after the restoration of the Colony the Commissioners should despatch very full reports to the State Government, so that further revised instructions may be transmitted from the Netherlands with the least possible delay. During the period which must elapse before replies can be received at the Cape, the Commissioners should spend their time visiting the country districts and investigating important questions.

§ 22. For the time being no appointments should be made.

And for the same reasons as have been given above it is considered *absolutely essential* that no appointments of any description should be made by the State Government before

the new organisation, as laid down in §21, is adopted in its entirety. Such a procedure would only place the Commissioners-General and Governor in a most embarrassing position on their arrival, and, by rousing an unseasonable spirit of dissatisfaction, might frustrate altogether the main purpose of their mission. Before the whole scheme has been definitely decided upon, it is impossible to define what new offices should be created and which old ones abolished, since some were discontinued or left vacant during the English régime. It is far more important and desirable that we should do away with the redundant officials altogether, and in this direction, especially, as well as in many others, a campaign should be commenced against extravagance and waste.

It is impossible, *a priori*, to define which of those officials who retained their offices during the British Occupation are still worthy of, or possess the confidence of the colonists and the Government. At the same time, it would be unjust to replace them with other officials before a proper investigation of their conduct had been made. Such an act of injustice would be sufficient to fan the smouldering fire of discontent among the colonists, and would cause it to burst into flame at a time when it would be both dangerous and unexpected.

§ 23. General Amnesty.

There is one point on which advice may be given with safety and without reservation, namely, that immediately after the Commissioners or Governor have taken over the Cape, they should, in the name of the State Government, circulate throughout the Colony a Proclamation, previously drawn up with great care, declaring a general amnesty to all those who, during the last few years before the capitulation of the Cape to the English, participated in the disturbances and rebellions against the Government then in lawful possession of the Colony. All those who, at that time, contracted debts which they had since been unable to discharge should receive a full pardon, and only those should be punished who had wilfully harmed persons or property, or been guilty of having conspired with the enemy before the surrender of the Cape. The Proclamation should include an exhortation to the colonists to maintain peace and order, so that the Colony may be prepared for the introduction of such changes and reforms as the Government may see fit to institute, etc., etc.

§ 24. Troops should be sent to the Cape.

All attempts to improve the condition of the Colony will prove fruitless if the good intentions of the Government, especially at first, are not supported by a strong, well-dis-

ciplined and regular force of troops, in which, for *many obvious reasons*, it would be advisable not to employ any officers or commanders, who previously have been stationed at the Cape, especially during the late disturbances, surrender, etc., whose conduct it will be necessary to inquire into beforehand in a special military court. With all due regard to their honour—which is not called in question here—they cannot be considered sufficiently neutral to assist in the introduction of a new system of government, which is bound to be opposed by a certain section of the community, namely, those who will see in it the ruin of their financial schemes, and hence the collapse of the fortunes of their friends and relations. The employment of such officers at the Cape would be less undesirable after a few years have elapsed.

The former garrison, that is, the troops stationed here at the time of the capitulation to the English, consisted of the following (we quote the official lists): 613 Infantrymen, 426 Artillerymen, and 39 Engineers. Commissioner Sluysken did *not* find this force adequate for the maintenance of law and order, while the English garrison throughout their occupation has been four times as strong. We therefore leave it to the discretion of the Government to decide upon the strength of the military force to be stationed at the Cape, especially during the first two or three years after the restoration of the Colony. We would merely remind the Government of the fact that it will be necessary to uphold the prestige of the new Batavian Government, and to keep it on a par with that of the last occupiers of the Colony. It is also necessary to place the future Governor and Commissioners in an assured position, so that they may be able to speak and act with an imposing firmness, supported by the fact that they can enforce their commands by an army powerful enough to reduce the insolent and rebellious to silent obedience.

§ 25. Definitive Peace Treaty.

Last of all, we beg to submit that many of the questions discussed in this Memorandum will obviously have to be modified in accordance with the result of the final Peace Treaty, at present being negotiated at Amiens. Nevertheless, it seems likely that it will be possible to do so with very little extra trouble.

Population of the Colony.

§ 26. Should the increase of the Population be encouraged?

In the first section of this Memorandum, § 7, we have already given some account of the successive increases in the population of the Colony, which, to quote a round figure, based on the authority of the latest lists given us by J. Barrow, numbers about 20,000 souls, white and freemen, and also about the same number of slaves, excluding the so-called free Hottentots scattered over the Colony, and the aborigines of the Cape, whom Grandpré estimates as not exceeding 4,000 souls. These figures seem to agree fairly well with the earlier official lists, if we take into consideration the fact that there has probably been a steady increase every year. It is therefore a weighty question to decide: *Should we encourage the growth of the population?* or rather: *Is the progress of the Colony harmful to the Motherland?*

§ 27. General description of Colonies.

In answering this question it is not necessary to consider the inquiry so frequently raised: how far are colonies in general advantageous to the State? For here the question is not whether or no a colony shall be founded at the Cape. What we have to consider is, whether and to what extent the present settlement should be maintained and encouraged, and what mode of Government it would be best to adopt in the future. If such a colony were *now* to be founded, drawing its colonists only from the Netherlands, we should be bound to reply in the decided *negative*, since the population in our own country is far too limited, and the labourers available for our own works are far too few for us to spare a large number to the Cape. But as a rule, our Colonies are all populated, especially during the first years, by foreigners; their progeny increase, and the few Netherlanders who are sent out from time to time are not numerous enough to have a harmful effect upon our own population, especially since the yearly influx of foreigners into our Republic more than balances the numbers of Netherlanders who leave our shores to proceed to the colonies. In addition, the colonies always offer fresh opportunities for those who, less favoured by fortune than their compatriots, are deprived of the means of subsistence in the mother country. Such individuals are only too ready to avail themselves of the opportunity to retrieve their fortunes in one of the distant possessions of the same Government; and that their attempts are frequently crowned with success may be appreciated from

the fact that the remittances they constantly send to the Motherland amply repay her for the loss of so many citizens. In addition to this advantage, no intelligent person surely can deny that for such a small country as the Netherlands, containing so few internal resources, the increase of Colonial population, extensive colonization, and most of all, the increase of *so-called* home production, even at a great distance from the mother country, are just as important for the maintenance of national supremacy, power and wealth, as is the upkeep of a strong marine service for carrying these products, as well as other merchandise, backwards and forwards, etc., etc.

§ 28. Special reasons why the settlement at the Cape should be encouraged.

If the Cape is to be regarded in this light, it cannot be encouraged sufficiently. For a population which can exist on the produce obtained from the land occupied, is never too large as long as the products from the soil are balanced, or can be made to balance, with the consumption of the inhabitants. As regards the Cape, it may further be stated that if only the Government were prepared to *countenance* it, a large export of produce would be assured. But some persons may still be disinclined to believe that, apart from its own needs, the Cape is able to produce a super-abundance of the various necessaries of life, or, that a large trade could be established with other countries, profitable enough to compensate the Motherland for the expense incurred in maintaining and defending this Colony, (a fact which we have no hesitation in asserting, and hope to prove beyond dispute under the headings "*Products*" and "*Commerce.*") Then there is a further argument in favour of maintaining the settlement at the Cape. As long as the Republic and its citizens continue to have any interest in the trade with the East Indies, necessity *forces* us to retain the Cape as a refreshment station. But unless some of its inhabitants are settlers engaged in farming and trading, the Colony will be run at a *dead loss*. By establishing a just colonial government, however, we believe that much of this loss will in course of time be converted into a real annual profit.

It therefore necessarily follows that if in future the Cape is to be regarded solely as a refreshment station, the *certainty* of having to maintain it at a loss must be borne with patience. In that case, not only should the increase of the population be discouraged, but we owe it to the present settlers to advise them, nay, even to compel them, to remove from the Cape. But if we are convinced that the Colony, *even then*, would be of value to the Motherland, how can we doubt that the

population should be encouraged? We mention these facts because such doubts were expressed on more than one occasion by members of the former Government.

§ 29. Difficulties raised against developing the Colony.

The events in North America have to some extent justified the popular fear that the settlers would become too powerful, would seek to alienate themselves from the Motherland and at length declare their independence. But this fear in regard to the Cape seems to us very far fetched, and, for geographical and political reasons, without foundation. That such a fear exists at all seems due to the fact that the authorities are conscious that the system of Government established in the Colony is not adequate.

§ 30. For geographical reasons.

The Cape Colony as far as we have occupied or made use of it, lies between the 30th and 35th degrees of latitude as stated in §2, and cannot be extended to the North. The few scattered farms which are to be found lying beyond St. Helena Bay, and along the banks of the Elephants River as far up as the Namaquas, hardly deserve the name of farm. Lack of fresh water, firewood and fertile tracts of land; dust storms chiefly occasioned by the North West winds; wild animals which seek shelter all over these deserted tracts of country; the barren African deserts which extend further North, inhabited by roving tribes of savages; all these circumstances make it physically impossible for any large expansion of the Colony to take place towards the North. If a line were to be followed eastwards, to the most northerly point of the district of Graaff Reinet, for the immense distance of 120 to 130 hours by oxwagon, the whole length of country traversed would be found to consist of a series of barren deserts and karoos, on which not a morsel of food can be found for man or beast. The only tract of country which is of any value is an uneven belt lying along the East Coast, and extending to the North, almost in the form of a horseshoe, adjoining the territory occupied by the Kaffirs, Tambookies, savage Hottentots and Bushmen, etc. Expansion towards the East, therefore, is morally impossible except by the total annihilation and expulsion of these tribes. But apart from these considerations, the physical features of the country, the unnavigable rivers, which during the summer months contain no water, and the inaccessibility of the coast line prevent the establishment of an independent Colony in that region for the next few centuries. And were such a colony ever to be established, its claims to independence could never be substantiated owing to the lack of internal resources.

§ 31. For political reasons.

But in addition: how can anyone expect to establish an independent civilized power at the Cape without the assistance, general consent and knowledge of the European maritime powers? And will not all of them have but one aim in view, namely, to frustrate from the very commencement this romantic scheme, since all of them are equally interested in retaining the right to refresh themselves at this tavern of the high seas? Such a local power, independent of European interests, and unaffected by the laws regulating the balance between other nations, would certainly not be allowed to exercise the right of debarring at will the anchoring and refreshing of ships belonging to different European powers. The fact that North America, that immense expanse of territory, has been alienated from England can in no way be cited as illustrating the results in a case parallel to that of the Cape. The geographical position of North America, and the very different light in which it is regarded by other European powers prohibit us from doing so. It would be much more enlightening for us to turn our attention to the system of Government which we see being established and carried out in respect of the proposed independence of San Domingo, by the combined efforts of the powers lately at war. If we were to do so, all fear of the Cape becoming independent of the mother country would soon cease to exist.

§ 32. How the development of the Colony is being retarded.

But why should we dread such a consequence, if at heart we are honestly endeavouring to advance the prosperity of the colonists? Would it be likely that, solely on account of a thirst for self government, they would tear themselves from the arms of a mother country which desires nothing better than to assist, protect and enrich them? And when it is remembered that most of them have friends, relatives and commercial interests in the Motherland and Europe, it seems even more unnatural and improbable. Let the colonists be given every opportunity of earning a comfortable livelihood. Let them develop the agricultural possibilities of the country, and give them every facility in trade and commerce. Bind them to the soil by making them the owners of it, and let arts, crafts and sciences be encouraged in every way possible. Levy a poll-tax, graded in accordance with their salaries, on every public salaried official, who, being physically fit, remains unmarried, and donate the money thus collected towards a fund for indigent young women. Marriages will thus be encouraged, and in such a healthy climate as that of the Cape the population is bound to increase in proportion to the number of marriages.

§ 33. Permission to marry should no longer be obligatory.

At this point we feel bound to express in the strongest terms our condemnation of an unheard of Asiatic despotism, which has been allowed to exist at the Cape from time immemorial. We cannot understand how it could ever have been tolerated, much less have gained the silent approbation of the late Government. We refer to a marriage law in force in all the country districts, including that of Graaff Reinet. It is to the effect that no marriage can legally be celebrated before the young couple have travelled to Cape Town in person, where they appear before the Governor, and, after certain fees have been paid, receive his gracious consent to the marriage being celebrated. This in itself was enough to rouse the strongest feelings of recklessness among the settlers there, and it gave them the liveliest sense of the basest serfdom. Even in the barbarous middle ages such obligations were only laid upon the inhabitants of the *mala feuda*. The colonists were appalled at the expense and difficulties of a journey, taking over 200 hours by wagon, which, owing to the scarcity of water, could only be undertaken at certain seasons of the year. With shame be it said that during the journey the prospective young bride usually became a wife and a future mother, long before that high consent had been sought or granted. But from very shame let us turn from this pitiful picture. Humanity, statesmanship, reverence and regard for the gentler sex cry out for immediate reform. Let us sweep away entirely this disgraceful abuse of power, which cannot but lead to the destruction of our people. Let the abolition of this regulation form one of the articles of the first proclamation to be issued by the future Commissioners or Governor, as a proof to the colonists that a *new* Government and a *new* Constitution exists in the mother country.

§ 34. Conclusion.

No efforts should be spared in employing every possible means for doubling, or even trebling the population at the Cape. It would be of great assistance if the districts were more equally divided, and if they were not as extensive as at present. In addition, the tracts of land granted to colonists should not be as large as formerly, and should be granted in full ownership and not on loan. Villages should be laid out at Mossel Bay, at Plettenberg's Bay, at the mouth of the Zwartkops River, at places where the ground is suitable for tilling or for grazing, and, in fact, wherever there is a plentiful supply of fresh water and firewood, etc., etc. It is hoped that by means of these improvements the expenses incurred in maintaining efficient administrative and military

establishments for the whole Colony will be divided among a great many more persons, and will therefore be proportionately easier to bear.

As the number of male settlers increases, the defence forces should consist more and more of burgher troops who will be more reliable and less expensive than regular soldiers. In the event of a war between the Motherland and any other maritime power, carrying on trade with India, privateering might be successfully conducted from the Cape provided that the men and ships are available, and in this way the enemy might be seriously crippled. Supplies of men would soon be available from the Cape for the vessels constantly plying between Europe and Java and China, as well as for populating other Indian Colonies. Nature herself has laid down such limits that it is the height of absurdity to fear that the population at the Cape will ever grow too large.

Religion, Education, Civilization.

§ 35. General Survey of the above.

It requires no proof, especially under the present Government, to show that *no community can exist without religion.* By this we signify, not some learned theory of divinity, but the public acknowledgement of a Supreme Being, whom it is our duty to reverence and worship. From this fact and from our conviction of the necessity for thus advancing our temporal and spiritual happiness, we deduce both a command and an obligation to observe all the social virtues. For our part, we do not believe that it is sufficient for the Government to attend only to the *material* needs of a nation. In any case, we certainly do not believe that its duty ceases when it has catered for the temporal welfare of its far distant colonies, particularly such a colony as the Cape of Good Hope.

§ 36. With reference to the Cape.

Most of the rebellious conduct of the last few years, and the unreasonable behaviour of the inhabitants of the country districts, particularly those of Graaff Reinet, must be ascribed to a complete corruption of their moral sense. (We make this statement, based on a knowledge of what actually took place, with the deepest conviction of its truth). The long distances which separated these lonely homesteads from Cape Town, sometimes between 150 and 200 hours by ox-wagon; the lack of social intercourse with civilized individuals; the monotonous life of the herdsman, which tends to retard civilization to the same extent as the cultivation of the soil encourages it ; the daily hunt, the continual diet of meat,

and of the flesh of wild animals; the war (we might almost term it an organized hunt) conducted for some years against the Bushmen and Kaffirs, which taught our people to shoot down a fellow-being with as little compunction as they would a hare or a wolf; real or imaginary reasons for dissatisfaction with the Cape Government, which, under a mistaken idea of what was required of it, consistently pursued a policy of severity rather than of tolerance and persuasion; all combined in fostering the demon of discontent. At this juncture some malicious adventurer was easily able to abuse the opportunity by lashing these half-wild Europeans to still further displays of savagery.

Taking all these conditions into account, and remembering that the circumstances of the colonists living nearer Cape Town differ only in degree and not in kind, it is obvious that improved methods of civilization will have to be provided for the colonists.

§ 37. Church Communities, etc.

Only two church communities have as yet been established under the late Government at the Cape: the Reformed and the Lutheran. Both of these have ministers at Cape Town, and the numbers, salaries and emoluments of those of the Reformed Church are as follow:—

3 at the Cape, totalling	..	£8,482	: 19
1 at the Paarl ..	..	2,136	: 6
1 at Stellenbosch	..	2,016	: 6
1 in Zwartland ..	..	2,016	: 6
1 in Land van Waveren	..	1,896	: 6
1 at Graaff Reinet	..	1,776	: 6
2 Emeritus Ministers	..	4,272	: 12

We strongly recommend the maintenance of these Ministers, who are responsible for conducting public religious services and for administering the Poor Fund, which, in conjunction with the Church, possesses a large capital. But in addition we consider that a sufficient number of fairly competent schoolmasters, stationed in different parts of the country districts of the Colony would and should have great success in disseminating the first principles of civilization. The few isolated Sabbath sermons, preached by a learned minister at these lonely dwellings may be regarded as seed cast upon barren ground.

§ 38. Schoolmasters should be sent to the Cape.

Since, therefore, we are convinced that this question is doubly worthy of the serious attention of the Government, we beg to suggest that at least 20 or 25 suitable young students should be selected from the Training Schools established for school-

masters a few years ago by that public-spirited body "*Tot Nut van het Algemeen.*" These students in most cases are the sons of parents of limited means. Some of them are unable to look forward to lucrative appointments in the Republic, and would no doubt be glad of the opportunity of trying their fortunes elsewhere. They should be engaged, and in future specially trained to take up their duties at the Cape, and—even more necessary—in the distant country districts. The establishment of schoolboards, which has lately taken place, will greatly assist in furthering this scheme.

§ 39. Good school-books essential.

A small carefully selected library of good, intelligible and interesting school-books, simple manuals on morals, and, most important, collections of edifying songs and hymns should be given to every schoolmaster free of cost. These books, especially the collections of songs and hymns, for which the farmers seem to have a predilection, should be distributed among the pupils and introduced into their homes in every way possible, and a taste for them should be encouraged. The teaching of reading, writing and the elements of arithmetic and of geography will be our most powerful ally in advancing the progress of civilization there.

§ 40. The Expenditure necessary.

The expenses incurred will, to a large extent be repaid by the small school fees due to the schoolmaster from each family. These moderate fees they will no doubt be very willing to pay in corn, sheep or hard cash. For some time past it has been customary for the wealthier farmers to engage a private tutor in Holland to go out to the Colony. The difficulty has always been to obtain a suitable person. It should be easy for a progressive Government to persuade farmers living near to each other to engage the services of a tutor jointly, for whose salary they would all be equally responsible. Such a young tutor might be able to render valuable assistance in the details of civil administration, and by so doing his position would be materially improved. In short—for the details should be left to the future Colonial Government—the work of civilizing the colonists and rousing their moral sense, based on sane and simple laws, and encouraged by a beneficent religion, seems of such importance to us that unless it is achieved, all other political innovations and reforms must be considered valueless. The settlement must stand or fall by it: and should the funds not be forthcoming, the Government should not hesitate to advance what is needed from the public Chest. Under no circumstances *can* or *should* they discourage the adoption of this or any better scheme that may be devised.

§ 41. Education of young people at Cape Town.

The opportunity for introducing an equally useful but more refined type of education for the young people in Cape Town should not be allowed to escape the attention of the future Government. A loyal subject of the Batavian Republic cannot but have a feeling of embarrassment when he hears travellers of other nationalities speaking disparagingly (apart from any national prejudice) of the conditions existing at the Cape. And this unpleasant feeling is enhanced by the reports of our compatriots from those parts—reports which cannot be denied, and which confirm most of the unfavourable opinions expressed. In general, the young folk are indolent and seem to possess an intense prejudice against exerting themselves mentally, and indeed avoid doing so on every possible occasion. The protracted stay of the French fleet during the war of 1781-84, and the foreign Regiments in occupation have entirely corrupted the standard of living at the Cape, and extravagance and indulgence in an unbroken round of amusements and diversions have come to be regarded as necessities. The signing of peace has, as it were, dried up the springs of huge profits, but the passion for pomp and idleness remains.

The late occupation of the Cape by the English, who, as a rule, are very free with their money, is not likely to have improved matters, although we have heard from outside sources that they have established a young ladies' seminary for the daughters of well-to-do citizens. If this institution is found to be a success, it should receive every encouragement. In addition to the fostering of instruction in every branch of learning, such as in foreign languages, history, geography, ethics, natural history, drawing, etc., two other conditions will co-operate powerfully in bringing about a gradual improvement. *Freedom in trade*, for instance, will afford many young men appointments in offices, where, through the regular hours and the payment of an adequate salary, they will become imbued with a love of work. Another important condition is that Cape Town should *never* again be occupied by *foreign troops* (German troops excepted.) It will be the work of years to transform the citizens of Cape Town once again into *Netherlanders*, and unless the national spirit is regenerated, and a pride fostered in national morals, customs, dress, manufactures, etc., etc., it will be in vain to hope that any good will result from political reforms. And in confirmation of what we have said we beg to refer to the opinions of the Commissioners-General, to be found in the first volume of the report made by them to the Council of Seventeen.

Among the most serious causes for the decline of morals in this Colony, a prominent place should be given to the want

of proper means for educating the young. Time and again the officials at the Cape have brought the fact to the notice of the Council of Seventeen, who, for their part, on several occasions expressed their approbation of the proposal that public schools should be established at the Cape. A beginning to this useful work was almost effected in March 1792; a scheme had already been drafted for starting such institutions, and had been approved by Government; the subscriptions promised towards the necessary funds were large enough to meet the expenses which would have to be incurred in starting work in a satisfactory manner; everything was ready when, unhappily, a certain reservation, introduced into the Resolutions of the Council of Policy for the 16th of that month, caused the collapse of the whole scheme. This condition was to the effect that the Council of Policy should reserve to itself the power to make any changes in the plans which it might consider advisable—and that in spite of the fact that *the money in question had been furnished voluntarily by private individuals.* A weak policy indeed! The Commissioners rightly endeavoured to modify this reservation, but it was then too late, enthusiasm had begun to smoulder and gradually died out.

§ 42. The Moravian Brethren.

The arduous and laudable efforts of the Moravian or Evangelistic Brotherhood and other religious societies to plant the seeds of the Christian religion in this Colony according to their interpretation of it, should be encouraged. In this connection we must not omit to recommend for perusal the account of the Moravian Brotherhood at Stellenbosch, given by J. Barrow. This account, though somewhat exaggerated, is nevertheless of great interest. It will give the Government a thorough insight into the useful work done by this Society, and is to be found in the 2nd volume, page 198, beginning with the words: "*Je fus eveillé le matin de fort bonne heure, par les plus belles voix, que j'ai jamais entendues*—" and ending on page 205. The limited space at our disposal does not allow of our quoting this extract in full, although we consider it most important. It should be enough if we mention that in it Barrow informs us that there were about 600 Hottentot members of both sexes, belonging to the Moravian Brotherhood. This fact should give us some idea of the usefulness and influence of this Society, which seems to aim at making the people first of all *happy*, then *dutiful*, and last of all *loyal* to the Government.

§ 43. Arts and Sciences.

It seems almost unnecessary to stipulate to the future Government that they should encourage in every way the arts

and sciences; stimulate the praiseworthy efforts successfully begun towards establishing an Agricultural Society at the Cape; help to preserve and augment the Public Library and the small Museum; encourage efficient Doctors, Surgeons, and instructors in ship-building and navigation to settle at the Cape; and urge the immigration of smiths, carpenters, masons, painters, and followers of similar useful professions and occupations, who all have a share in developing the prosperity and resources of a community.

§ 44. A Printing Establishment.

In addition, we feel it incumbent upon ourselves to endorse strongly the recommendations made by the Commissioners-General, to the effect that a *Printing Establishment* should be introduced at Cape Town. There is no denying that it would be of universal benefit to the community. It would ensure the more rapid and efficient, and less expensive circulation of Government proclamations throughout the country districts, where the farmers are scattered hours apart from each other. It would act as a strong incentive to these farmers to learn to read these notices. The misuse of the printing press could be obviated if it were placed under Government supervision. Splendid results would be bound to follow upon the publication in leaflets and in almanacs of simple and well-chosen information on various subjects. In this work the co-operation of a wise Government would be of the utmost importance. The establishment of a printing press would also serve as an antidote against rebellion and ignorance, especially in a country where the aids to moral enlightenment and civilization are so difficult to apply. Under the present English régime, a printing press was immediately erected, and a Cape newspaper is actually published. Such a newspaper, edited by a loyal and efficient individual, could be of incalculable benefit to the Colony. It is impossible to say whether or not this printing press was erected by private enterprise or at the expense of the Government, and we cannot therefore state definitely whether or not the press will still be at the Cape when we take over.

Agriculture, Viticulture, Stock-farming, Hunting, Furs, Fisheries, Products.

§ 45. General Survey.

In this section especially it is necessary for us to restrain our pen, a most difficult task. There is so much of interest to comment upon that we have constantly to war against becoming monotonous, and exhausting the patience of our readers. After reading printed books on travel in South Africa, anyone who is particularly interested in the subject will experience little difficulty in forming a good idea of what can be grown at the Cape, if prodigal nature be but slightly assisted. But in order to avoid the charge of having left a gap in this Memorandum we beg to include a list of all the articles which may be considered actual products of the Cape, as compiled from the official and other documents examined by us.

§ 46. Products of the soil.

The *Cape soil* produces: wheat, rye, barley, beans, peas, all kinds of tree and garden fruits, potatoes, aloes, many varieties of grapes, raisins, almonds, hemp, flax, tobacco, salt, saltpetre, soap, and might also be made to produce cotton, indigo, etc., etc.

Stockfarming produces a large number of horses, cattle, sheep, pigs and goats, from which can be prepared meat, pork, butter, cheese, tallow, dripping, sheepfat, hides, tanned leather, goat and other hair for making felt hats, sheep-wool, etc., etc.

§ 47. Wines.

The Cape grapes, which were originally either indigenous or introduced from Madeira or Europe, produce, besides the universally famous Constantia wines, various other kinds of very healthy and delicious wines, known under the names of Cape Madeira, Cape Malaga, medicinal wine, steen wine, vintint and others, differing in kind and quality according to the nature of the soil in the vineyard, its degree of warmth, and its aspect. The time of year at which the grapes are picked, and the methods employed in handling them also influence the flavour of the wine. Good brandy can also be made from these wines, and vinegar from the raisins.

§ 48. Hunting.

Hunting.—As the outcome of hunting wild game, the following are obtained for the consumption of the settlers: an abundance of harts, hares, rabbits, wild fowl and numerous edible birds, not to mention many kinds of antelope, springbok, wild asses, tigers, lions, leopards, wild cats, elephants, etc. These animals also furnish good shots among the settlers and Hottentots with a supply of all kinds of hides, furs and elephant's tusks, which some time ago led to the introduction of a new branch of trade, deserving of more freedom and encouragement before it can be expected to make any rapid progress.

§ 49. Fisheries.

The Fisheries at the Cape provide a large supply of all kinds of delicious fish for the consumption of the colonists. Whales, or rather sperm-whales or European whales, are so plentiful, especially towards the North, in the vicinity of Saldanha and St. Helena Bays—that the English and Americans visit those parts with a large number of boats for the purpose of whale-fishing, and manage to obtain large quantities of whale oil and spermaceti. The East India Company has always reserved to itself the exclusive right to this fishery, as well as a monopoly of seal-killing. But the Commissioners-General, during their stay at the Cape were convinced of the ill-effects of this monopoly of the fisheries and the seal-killing industry. Accordingly, in 1792, they opened it up to the settlers; but the system of a commercial Government which we have already criticised unfavourably, forced the settlers to bind themselves to so many conditions, provisions and precautions before they could enjoy the privileges, that it would require a whole statute volume to contain all the notices and regulations issued by the Company in this connection. Their fear was that the colonists' trade would grow in other directions if they were allowed the shipping concessions necesssary to the successful conduct of whale-fishing, and that this might interfere with the profits of the Chartered Company, and encourage the smuggling trade. On that account the freedom thus extended to the colonists was so limited in other ways that very little benefit was actually derived from a branch of trade which was so capable of development. The fact that the English and American whaling companies considered it worth their while to send large numbers of ships across thousands of miles of sea in order to hunt seals is, to our minds, sufficient proof that there is honey in the flower, as they say; and this honey can be gathered with far greater profit and less danger by the inhabitants of the Cape itself than by these foreign adventurers, who have the

additional disadvantage (under which, we sincerely trust, they will always labour), of having to melt down the blubber *on board their ships*. Yet even this obstacle does not deter them from seal-hunting. If the Government were to adopt a system allowing the Cape settlers to enjoy greater freedom in trade it would naturally follow that this important article would be as easily obtainable as we could desire. And to turn to another matter, we hope we will be excused if we refer once again to the importance of our remarks on the necessity for planting trees suitable for firewood in the neighbourhood of Cape Town. These plantations are essential to the success of a whaling station at the Cape. Without a plentiful supply of firewood the blubber cannot be melted down economically. Similar plantations might be profitably laid out in the neighbourhood of Saldanha Bay, and a canal of fresh water leading from the Klipfontein, an hour and a half from the Bay, or from the Berg River would be bound to have a favourable effect on the output of whale oil at that place.

§ 50. General Return of Products.

No better or more comprehensive grasp can be formed of the number, importance and wealth of the productions derived from the soil at the Cape than from the official lists for 1793, attached hereto :—

Horses.

At the Cape	.. 5,044	
„ Stellenbosch	.. 6,772	
„ Swellendam	.. 1,815	
„ Graaff-Reinet	.. 1,804	Total 15,435 Horses.

Cattle.

At the Cape	.. 6,570	
„ Stellenbosch	.. 22,155	
„ Swellendam	.. 18,462	
„ Graaff-Reinet	.. 34,923	Total 82,110 head of Cattle

Sheep.

At the Cape	.. 19,581	
„ Stellenbosch	..111,217	
„ Swellendam	.. 63,212	
„ Graaff-Reinet	..281,195	Total 475,205 Sheep.

Pigs, altogether 110, as far as is known.

Vines.

At the Cape	..863,000	
„ Stellenbosch	..907,300	Altogether 1,770,300 Vines.

The number for Swellendam is not given.

Leaguers of Wine.

At the Cape	.. 544		
„ Stellenbosch	.. 5,330	Altogether wine.	5,874 Leaguers

Swellendam as above.

Muids of Wheat.

	Sown.		Reaped.
At the Cape ..	30,046		118,132
„ Stellenbosch ..	1,525		11,465
Sown	31,571	Reaped	129,597

Muids Barley.

	Sown.		Reaped.
At the Cape ..	326		6,836
„ Stellenbosch ..	6		35
Sown	332	Reaped	6,871

With reference to these figures, we have to observe that according to the opinions expressed by former Cape settlers at present in the mother country, it seems probable that they are only relatively correct; for when these returns were asked for, or had to be handed in, thinking that these figures were to serve as a basis for some new tax about to be introduced, the farmers did not give anything like the full numbers, so that each item may with safety be multiplied by several thousands. For instance, let us take the item, barely worth mentioning, of 110 pigs, which are to be found in thousands at the Cape, since so-called sucking-pig is quite an everyday and inexpensive item of food there. These figures, therefore, are not to be considered as in any way accurate, but merely as indicating to some extent the quantities and numbers of the products.

§ 51. Means of Improving Agriculture.

From these tables, however, anyone with a knowledge of farming will be able to form an idea of the fertile nature of the soil, in spite of the large tracts of dry and barren country to be found at intervals. Most things can be grown easily, and spring up as it were of their own accord, without the assistance of scientific methods, which are considered unnecessary at the Cape.

It is therefore the duty of a wise Government to employ every means in its power to assist such naturally favourable conditions. Perhaps the following suggestions would be of some value :—

1st. That the farms or gardens should in future be granted in freehold—and no longer on loan. It goes without saying that the head of a family will cultivate and take better care of his own property and the future possession of his children than he will of land belonging to someone else, of which he has only the *Dominium Utile*, and from which he may be expelled at any time. Without making any decisive statement with reference to the thickly populated islands and stations in India where conditions are so entirely different, we believe that the Cape is to be compared with the West Indian agricultural colonies.

2nd. That the size of the farms granted should be less. Six, eight or ten settlers occupying 1,000 morgen of land equally distributed among them will be better able to provide their families with food, in spite of the additional mouths to be fed, and will produce far more from this amount of ground than when such an extent is given to one single farmer to be cultivated.

3rd. That every landowner should be compelled to plant as many trees as possible round his estate, and that he should dig canals, runnels, walls or whatever sort of partition the nature of the ground requires round his farm, while his land itself should be divided into smaller plots. By so doing the following advantages will be gained :—

(*a*) That there will be fewer disputes between neighbours as to the correct limits of their respective properties.

(*b*) That the cattle belonging to each farmer will not be so likely to go astray, and less expense will be incurred in herding them.

(*c*) That destructive wild animals will not so easily be able to gain access to such divided estates.

(*d*) That by digging canals, ditches or ponds, it will be much easier to lead and to keep water in the different fields.

(*e*) That by allowing the cattle to graze only in small paddocks of ground, moving them from one field to the next in rotation, the veld itself will gradually improve, and in time the stock will be in better condition.

(*f*) That for the same reasons milk, butter and cheese will improve in quantity and quality, and it will be easier to milk the cows as they will be nearer to the house.

(*g*) It will also be easier to collect a dung-heap, which, owing to the nature of the soil, and a certain gas in the air, is very valuable for laying on the ground as a fertiliser, and ensures a much larger crop of corn or grass.

4th. That the Republic will always find it best to encourage young farmers (married) to settle down at the Cape, offering them favourable conditions, such as a piece of land in full ownership, with farmer's appliances, a few head of cattle, corn for sowing, and a few years' freedom from taxes.

5th. That prizes should be given to those who, after a definite number of years, are able to bring to market a certain number of cattle, or quantity of grain or wine, produced from virgin soil.

6th. That experiments should be made in introducing all kinds of French and European vines at the Cape, and a prize given to anyone who, after a certain number of years, is able to show some results.

7th. That similar experiments should be made with the planting of cotton, indigo, tea, sugar cane, and all other plants from India or Europe, which are known to thrive in the temperate climate of the Cape, or which are likely to prove adaptable.

8th. That, especially in the distant parts of the district of Graaff-Reinet, the art of tanning and of curing the hides and furs of wild animals should be encouraged and improved.

9th. And that freedom in shipping, and better facilities for communication by water should be established between these districts and the Cape; the transport of their cattle, skins, furs, elephants' tusks, etc., etc., would then be easier and more economical; and at the same time such a service would ensure the cheaper delivery of the necessaries of life.

10th. That this last is of greater importance than one would at first imagine. The uncivilized condition of the distant colonists has already reduced them to the savage state of the Kaffirs, Tambookies, Hottentots, etc., living round them. Apart from the degrading effect of this on their morals, and their attitude towards law and order, they have also learnt to do without, and to expect, fewer and fewer of the comforts and refinements of civilization. This may seem a matter for congratulation to poets and romancers, but statesmen will entirely disagree with them. We heartily concur that an excess of comfort is probably not conducive to happiness, that it is much more likely to destroy the moral sense, and is even bound to contribute towards weakening the character and rendering it effeminate: but these dangers are not usually encountered in the country; they are confined to the large towns. The opposite extreme, that is, an entire want of comfort, is equally dangerous. Acquaintance with, and the desire for these comforts increases the necessity for earning the means of obtaining them. This necessity is the motive underlying

all our toiling and moiling to acquire wealth. All these strivings, like thousands and thousands of tiny threads, crossing and recrossing each other, form the foundation of all arts and sciences, and are responsible for the birth of those eternal joys which are to be found only among civilized peoples. These are the only motives and supports of universal commerce. The remote inhabitants of the Cape, therefore, should gradually be supplied with all kinds of materials for clothing and ornaments,—especially for the women—various articles of household furniture, and such provisions as will not be injurious to their health. In this way their tastes may be educated, and a desire cultivated for wholesome food and suitable articles of dress and furniture. This is bound to have a beneficial and refining effect upon them, industrially and socially.

11th. That it is very necessary to beware lest they should become too ambitious in cultivating one product, to the material detriment of the rest. Grain and stock-farming are both essential, and, at the Cape, may be carried on under favourable circumstances. It is therefore obvious that it would be a retrogressive policy to upset the order of nature by turning good grazing ground into fields of corn, or by spending large sums of money in a useless attempt to transform, by means of scientific processes, dry unwatered tracts of land into grazing ground for cattle, when it is obvious that they could neither nourish a blade of grass nor produce an ear of corn. Nature is willing to be led, but she cannot be coerced. A wise Government, following in the steps of this good Mother, guides the farmer and the merchant, assists and advises them in getting the greatest benefit possible out of their respective occupations, but never uses compulsion.

Bush, Timber, Firewood.

§ 52. Scarcity of Wood.

It must appear almost incredible that for many years complaints should have been made of the high price and the scarcity of firewood and timber at the Cape, where, as is well known, the soil is so fertile. This is the more surprising when we bear in mind the fact that the Cape was originally thickly wooded, as are all similar fertile tracts of land which have been subservient only to nature, before their discovery and occupation by white men. Since the subject is too comprehensive to be dealt with in detail, we intend merely to set down all the corollaries which have occurred to us from a close survey of the whole question. The following, then, are the conclu-

sions at which we have arrived as regards what we believe to be *the reasons for this scarcity and the best means of restoring the forests at the Cape.*

§ 53. Kinds and Abundance of Wood.

The oft-quoted J. Barrow, who, not long ago, journeyed across the interior of the Cape, observing and recording whatever he saw with the keen eye of the naturalist and the explorer, gives us a very valuable comparative table of 44 different kinds of forest trees and underwood, with which he met in the course of his travels. Of these he considers the Outeniqua tree, otherwise known as the *yellow-wood*, and closely resembling the fir, most suitable for the masts and spars of ships, since they grow to a height of from 70 to 90 feet, with a main trunk of between 20 and 50 feet in length. The black *iron-wood* is specially useful for the building of all kinds of wagons; while a great many woods he considers are very well adapted for the making of household furniture, and for brushwood, carving, or for wood shavings for the fire; and in a land, *remember, where fires are seldom required on account of the warm climate.* Of all these woods nature provides abundant supplies, unless mankind, through indolence or strife, combines against her and works havoc in her storehouses.

The valuable *Oak* does not seem to be indigenous to the Cape, but experiments which have been made with plants sent from Europe seem to have been attended with a certain degree of success. It is impossible, however, to judge of the value of these attempts until constant care and attention is bestowed upon these imported trees for a number of years. We therefore commend this matter to the notice of the Government.

§ 54. Causes and results of the scarcity of Firewood.

The early colonists at the Cape, who, while their numbers were limited, required but little wood for fires or for their unpretentious dwellings, were accustomed to hack down the trees in the immediate neighbourhood of their first abode, and it never occurred to them to replace the trees thus demolished by planting young ones. This destructive custom prevailed for many years, and as time went on the harm done was augmented in proportion to the increase in population, and hence in the amount of wood required. As the standard of comfort rose, more and more furniture, vehicles and timber were used, and the demand for wood was doubled and redoubled, due to the increase in the *numbers* and *needs* of the colonists. But no assistance was given to nature. For many years past no good firewood has been available in the neighbourhood of the Cape, and, apart from the supplies to

be obtained from pleasure-gardens and plantations laid out by private individuals, firewood in Cape Town commands a very high price indeed.

Every household is obliged to send out slaves and Hottentots at its own expense to search for and collect firewood, consisting of shrubs, and even of roots exposed above ground, or of various kinds of underwood, or portions of trees which have already been hacked down. The wood is found in the kloofs of the mountains, and has to be carried down into Cape Town by slaves, or it may be loaded on to oxwagons. Such a difficult and precarious method of collecting fuel, would cost even an economical household some hundred gulden a year ; in addition to which, it is to be regretted, that so many persons should waste their energies upon such a troublesome and vexatious task, when they could be far more profitably employed. We make no mention of the enormous sums of money which must be expended by the Company in order to keep their stores well stocked with fuel, and to supply their own ships as well as any others which may anchor at the Cape.

In an official report, dealing with this subject, drawn up by a specially appointed Committee of the Council of Policy, and presented to the temporary Administrator, Rhenius, and the Council, on June 8th, 1791, the annual quantity of firewood required at Cape Town was given as 6,000 loads. The members of the Government were allowed for their private use :—

The Governor—unlimited. In earlier years the quantity supplied him was between 400 and 500 loads. In 1790 it had risen to 923 loads.

The Secunde : 10 loads per month.
Five Councillors : 2 loads each per month, and
One ex-Councillor : 2 loads per month.

For reasons of economy, these loads of wood were later replaced by an allowance to each official, as :

To the Governor, instead of	20 loads	per month,	at	4Rds.	R80
To the Secunde	do.	10 do.	do.	do.	40
Five Councillors	do.	2 loads each,	do.	do.	40
One ex-Councillor	do.	2 loads	do.	do.	8
		That is, per month			Rds. 168

or, per annum, Rds. 2,016.

The quantity of firewood required annually by the Company was estimated in this Report as 1,825 loads.

§ 55. And Timber.

The same causes have brought about, *mutatis mutandis*, a similar scarcity of good timber for houses and ships. A large forest, which was formerly situated in Swellendam, named

Grootvaders Bosch, disappeared entirely long ago. The extensive forests in the vicinity of the so-called Plettenberg's Bay have in part supplied this want for many years, but the work has been done in a most destructive and wanton manner. Some supplies have been obtained by the expensive method of shipping various woods from the Indian Islands, while from time to time it has even been found necessary to import large quantities of sawn deals, beams and spars from the Netherlands. If this last item does not appear a serious matter, since the goods are being shipped from the Netherlands in vessels carrying very small cargoes, the loss incurred in shipments sent from the Indies is too obvious to need comment, for, apart from the expense of transport when the timber is carried in specially constructed vessels, and the space taken up by it in the holds of the Company's return ships, which should be laden with a more precious cargo, Java itself suffers from a scarcity of wood. The scarcity has, during the past years, brought about a noticeable decrease in the number of sugar refineries and similar enterprises which require a large quantity of firewood. The Indian authorities, therefore, have frequently been obliged to refuse the Cape requisitions for wood, owing to their own scant supply. These refusals have immediately resulted in repeated and unlimited requisitions to Holland for wood for buildings and for fortifications, etc., to be sent, forsooth, to a Colony—these are the very words of the Council of Policy—"*Where nature, without the slightest assistance from man, is capable of producing more timber than is ever likely to be required and—note specially,—far superior in quality to any timber which has been repeatedly imported into the Cape in response to our petitions, and at great expense to the Company.*"

§ 56. Destructive methods employed in cutting down the trees and transporting them from Plettenberg's Bay.

In addition, the methods employed in handling the forests in Plettenberg's Bay and in transporting the timber to the Cape were most extravagant and destructive. The East India Company actually allowed its own slaves and labourers, under inefficient superintendence, to cut down the trees. The fact that the measurements of these trees were not known, and could not be judged by unskilled workers led to a great deal of waste and loss. Hundreds of trees were felled before any preliminary examination had been made as to whether so many trees of such a size were required. And in the felling itself the lengths of the main trunks were not measured, and those which could not be sent away were left to lie and rot in the open. And note that all this timber had to be taken to the Cape by ox-wagon, a distance of between 100 and 110 hours, for the

most part along unmade roads. At length, in 1787, it was realized that this state of affairs could not continue. In that year a commission was sent to Plettenberg's Bay to investigate matters. They reported that there was an abundance of wood of every description. A fine barn was erected for storing the timber, which could then be fetched at certain seasons of the year, when the north-west winds prevailed, and when the entrance and situation of the Bay admitted of the Company's ships being employed. But unfortunately this experiment was not a success. Heavy expenses were incurred by the Company, and the Council of Policy came to the conclusion that to continue this method would be most detrimental to their interests.

§ 57. Means to be adopted in restoring Forests.

It is obvious that one of the primary cares of the new Colonial Government should be to create the means, or to encourage the methods already adopted by the English, for providing for daily supplies of firewood, a want which is being felt with ever increasing urgency. And since the efficiency of any means can only be tested by time, the sooner a beginning is made the better. All barren tracts of country, mountains, valleys and sandy stretches in the vicinity of Cape Town should be made use of. Among the various kinds of woods, tall, low, hard and soft, which, as we stated in § 53, are to be found at the Cape, there must be some which could be planted with success on all kinds of soil. During the past few years, many successful experiments have been made in the Motherland in planting the most barren, waste and sandy tracts of country with various sorts of soft woods, and this encourages us to believe that similar experiments might be attempted at the Cape with equally happy results, since the climate there is more congenial to vegetation than that of Holland. All that is needed is the *hearty* co-operation of the Government.

It is therefore necessary that the work of afforestation should be undertaken by, and at the expense of the Government. In time, the annual returns from the sale of wood will amply repay them for the expenditure incurred. Then, too, the large tracts of land which have not yet been granted to any lessee, and which are suitable for the purpose of afforestation, may be lent out, either at an annual rental or for nothing, to private individuals, under certain fixed conditions, to be planted out with trees. It would be of benefit to the whole Colony. We leave the choosing of the method and the details of arrangement in the hands of those who have had more local experience of the conditions prevailing at the Cape, and are therefore more competent to deal with the matter. Such colonists as wish to plant their lands—whether they have been

granted in full ownership or on loan—with firewood, should be granted a premium for every square morgen of ground planted with trees; or else for every stack, wagon-load, or any other common measure of wood brought to the Cape Town market, on condition that this wood has been obtained from land newly planted four, five or six years previously. It might also be profitable to introduce a system employed in some parts of Germany, that is, to hold an annual fair, or arbor day, during the planting season, which could be done at small cost, since each person attending would be expected to bring with him a certain number of trees or young plants of a kind of tree stipulated beforehand, which he would be expected to plant himself in a piece of ground set aside for that purpose. In any case, great care should be taken to prevent smaller boughs being wasted by the periodical chopping down of the trees. They should be preserved for future planting out in open spaces or to replace dead trees. This should be done regularly after each period of wood-cutting.

§ 58. As regards Timber.

As regards the means of conserving forests, increasing those in the neighbourhood of the Cape, and improving the methods of transporting timber of all sorts from the outlying districts, the following appear to be the best methods :—

1st. The planting and cultivation of the oak is to be encouraged, especially in the Swellendam district, where we consider the richness of the soil is peculiarly suited to that species of tree. The methods by which it is to be encouraged might be: exemption from the Recognition money or land-tax on all ground of any extent specially planted out with oaks, or else a premium might be paid for every 100 or 1,000 oaks planted during the last three years, provided they have taken root; free transport for the oak slips ordered from Holland by private individuals for the purpose of planting out; a double premium for every morgen of land planted with young oaks after these have been in the ground for at least two years; and similar encouraging methods.

2nd. Encouragement, *mutatis mutandis*, should be given to the planting of new forests in the vicinity of the Cape, for instance, within a radius of ten hours by wagon. They should be composed of local hardwoods, such as the Outeniqua, black iron-wood, and other woods suitable for building houses, and for ships' timber. High growing trees should also be planted.

3rd. Most important, all tree felling, and the transport of logs and wood from Plettenberg's Bay, formerly undertaken by the Company, and to-day conducted by the Government, at its own expense, should be handed over to private enter-

prise, under conditions to be laid down beforehand by the Government, and agreed to by each contractor in turn. One of the most important of these should be that only those trees are felled which can be taken to the Cape during the same year, or, at latest, the year following the felling. The contractors should also bind themselves to deliver annually at the Cape, at False Bay, or at any other place designated, a certain number of trees suitable for timber and masts, unless, of course, they are prevented from so doing by some unforeseen accident. The storehouse erected at Plettenberg's Bay could be sold to the contractors, and the public chest relieved of the expense of maintenance. Bearing in mind all the above points, we think it would be highly satisfactory if after the lapse of a few years we succeed—as we flatter ourselves will be the case—in supplying the firewood and timber necessary in the colony, and in preventing future waste and destruction in this industry. Should this scheme prove successful, it will have the effect of leading to the buying of ships and the establishment of a local shipping trade—provided, of course, that sufficient freedom in trade is allowed the colonists, a condition upon which depend all the suggestions embodied in this Memorandum. These ships would be of use in transporting timber to the Cape, during the periodical north-west winds, when the easterly bays of the Colony are protected. And during the south-east winds, when the bays are exposed, and it would be dangerous and impossible to anchor in them, the vessels could be profitably employed in voyages to the Motherland, to India, or to the whale fisheries.

Mines.

—

§ 59. Some mines more profitable than others.

Although, in an agricultural colony, it is necessary to regard mining as an occupation of secondary importance, it seems necessary to differentiate between those mines that merely accumulate stores of useless wealth, and those which produce metals or minerals which are eminently useful and valuable in the pursuit of agriculture. The former type of mine withdraws from the fields many useful workers, and brings in its train disaster and misfortune to the Company. They must be looked upon as ruinous to the prosperity of a young growing community, and every effort should be made to discourage them. The development and support

of the latter kind should be considered the special duty of the Government, whose purpose it is to extract all the good possible from this colony. The copper and lead mines in the vicinity of the Cape should both be included in the second class. Examination of the official papers on the subject dispatched from the Cape to the Directors of the East India Company here, proves that from the earliest days of the Colony, the former—that is, the Copper mines—were considered worthy of the constant attention of the Government. Every year reports on them were sent from the Cape or were expressly asked for by the Directors, and every effort made to develop them was approved and encouraged, although not all were crowned with an equal measure of success. It is superfluous, and beyond the scope of this Memorandum to give a historical sketch of these mines, when and by whom they were discovered, commenced and developed. It is sufficient for our purpose to mention here the three principal expeditions to them, as being characteristic of what may be obtained from these mines.

§ 60. The journey undertaken in 1685 in search of mines.

In the year 1685, Governor van der Stel set out from the Cape on an expedition to the North in order to see whether there was any truth in the reports he had received of the presence of mines in those regions. These reports were solely responsible for his undertaking the journey. He was successful; he discovered a copper mine, to quote his own words, *inexhaustible in extent*, and containing a rich vein, from which he extracted three different samples of ore which he tested by the usual methods. He obtained the following results:—

Out of the first 100 lbs. of quartz, 11½ lbs. Copper, ⅕ decigram Silver.

Out of the second 100 lbs. of quartz, 10 lbs. Copper, ⅛ decigram Silver.

Out of the third 100 lbs. of quartz, 7½ lbs. Copper, ½ decigram Silver.

He considered that large profits ought to accrue to the Company from this mine in a very short time.

The position of the mine cannot be described exactly, since the two accounts on which we have based this report seem to contradict each other. In order not to blunder along entirely in the dark, the safest course to pursue seems to be to keep to an extract from the Journal of Governor van der Stel (since the original, illustrated by 72 drawings, was removed from the Cape books during the last few years

of the 17th century, and is not to be found anywhere).[1] In this extract the position of the mine is given as 28 deg. 42 min. S. Latitude, and 38 deg. 21 min. Longitude, at a distance of about 75 miles from the fort.

§ 61. A second expedition in 1761 and 1762.

In 1761 and 1762 a company of 17 Cape Burghers under the leadership of Burgher Captain H. Hop undertook an expedition to the Northern tribes, with the sanction, and under the protection of Government. One of the members of the party, Surgeon C. Rykvoet, undertook to confine his attention to the various specimens of quartz they met with, and to examine them thoroughly. They first of all arrived at the copper mountain discovered by Governor van der Stel, and very exactly defined its position as being 29 deg. 17 min. S.E. Latitude, and 37 deg. 14 min. Longitude. Rykvoet also stated that the quartz found on this mountain only contained a very small proportion of copper, but that the Kleine Koperberg, lying close by, was in proportion much richer in copper than the former, and that it would be possible to sink a shaft there if only a sufficient supply of firewood and water were obtainable. Several miles further along they came to a river called the Groote or Charie River, and found copper ore in the mountains running parallel with it. This ore, on being tested, was found to contain more than a third part pure copper. At some places on these mountains veins of pure copper were visible; so that Rykvoet considered that the ore to be extracted from the mountains would all contain just as much copper as the sample he had tested. However, he saw that, for the reasons he himself gave, it would be unsuitable to begin mining here. Unfortunately the map which should be attached to this report is not to be found.

§ 62. A third expedition in 1792.

In 1792 the Commissioners General gave the brothers van Reenen permission to undertake a journey into the interior at their private expense, in order to investigate copper mines which they stated were already known to them. One of these men actually succeeded in bringing back a few pieces of copper ore which he declared he obtained from a mountain known as Rhenius Berg. The ore was tested by Major Von Dehn, of the Regiment Wurtemberg, who declared that it was very rich in copper which was of a fine quality. Accor-

[1] Fifty-four of these beautifully executed drawings are in the South African Public Library. They were recovered by Mr. J. C. Juta in Amsterdam, and were presented by him to the Public Library. Several more are in the South African Museum.

ding to his report, 3 Centenaar of ore produced 50 lbs. of Copper and 12 decigrams refined silver. The position of Rhenius Berg is not clearly explained in the Journal by W. van Reenen. All that we know is that it took him 412 hours by oxwagon to reach it; and, as far as it is possible to gather from his Journal, his course was in a northerly direction. It is still more impossible to find any traces of the position of a very rich lead mine, 100 lbs. of quartz taken from the surface of which was also tested by Major Von Dehn, and found to contain 50 lbs. malleable lead and 8 decigrams refined silver. According to various reports, this mine is probably to the East of the Cape, near one of the Bays. Since this ore, taken from the surface of the ground, yields so large a quantity of lead, even richer ore may be looked for below the surface. This is the opinion of those who understand these things. J. Barrow also refers to lead mines, to be found near Gamtoos Bay, and of coal mines in the neighbourhood of Cape Town.

§ 63. Difficulties experienced in working these mines.

These are the most remarkable facts which we have met with in our investigations—and they are enough to give us some idea of the profits which are to be derived from these mines. But we must not allow ourselves to be carried away by all these advantages, before we decide to undertake their exploitation. Let us turn for a moment to the other side of the picture, and see whether the difficulties to be encountered and overcome in developing these mines, do not outweigh the benefits which they will ultimately bestow upon the colony.

The most serious disadvantage which applies to the copper mines is the great distance at which they are situated from Cape Town, and the fact that communication with the Cape is obstructed on account of their being in a dry uninhabited country. Long before any attempt is made at commencing work, therefore, information should be obtained as to whether the mountain does or does not lie close to the sea, for the rivers (one of which flows past the mine) are unnavigable in that country, or are so shallow that they cannot be made use of for the transport of heavy loads. If the sea is too far distant, and it is found necessary to transport the copper to Cape Town by road, it would be far better to import and breed camels at the Cape, and use them instead of draught oxen, since the camel will be far more at home in that region, resembling as it does the desert plains in the North of Africa. In addition, the camelopard, whose habitat is in the vicinity of the mines, is not unlike the camel, which we think could be used with success, and

would be bound to benefit trade with the interior. If, however, the lead mines happen to lie close to any of the bays, the difficulties and expenses of transport will be materially diminished.

A second hindrance with regard to the copper mines is, as has been briefly stated above, the barrenness of the region in which they lie. We base our remarks on the diaries kept by travellers to those parts, similar to the one compiled by Surgeon Rykvoet, who gives as one of the reasons why he considered it impossible to establish a mine there, that there was not enough firewood to smelt down the copper ore. When once transport has been regulated, however, and trees for firewood have been planted in those parts the difficulty will not be felt so keenly, since it will be possible to send charcoal or even mineral coal with the wagons which are to fetch the smelted ore, and thus without increasing the expenditure, the work may be kept going forward. The fact that the lead mines are situated near to very extensive forests does away with this difficulty entirely in their case.

§ 64. Difficulty experienced in obtaining competent and reliable miners.

But even supposing that these natural hindrances proved to be far smaller on closer examination than we at first anticipated, we have still to solve the far more serious difficulty of finding thoroughly competent and reliable miners to whom the execution of the work could be entrusted.

It is to be regretted that the records of the Dutch East India Company reveal that the reports of various miners sent to the Cape by special authority continually contradict each other, and these constant contradictions, mingled as they are with evident falsehood and malversation, are to be met with even in the reports of two mining engineers who happened to be at the Cape at the same time. One of them, under all kinds of fictitious pretexts, had, during a period of more than six years, materially retarded the progress of a Company, directed by private individuals, but associated with the Government, and in the end involved it in a great deal of unnecessary expense. In 1749, after his fraud had at length been discovered, he was sent to Batavia to appear before the Council of Justice, who banished him from the possessions of the Company for life. The second engineer had already been transported to his next destination, the gold mines of Sumatra. Probably these conflicting reports were the cause of the indifferent attitude of the State Government towards a project which, as appears from the above remarks, certainly merited much more zeal and attention.

§ 65. Means of developing Mines.

It is difficult to state which methods it would be best to adopt in obtaining competent and reliable men for these mines; for efficient mining engineers are few and far between, are much in demand, and can always earn a good living. Probably suitable individuals could be engaged by private communication with various parts of Germany, Norway or Sweden, provided they are assured of a good salary. A handsome income should they succeed, will help to persuade them to serve the Government to the best of their ability in searching for, and, *casu quo*, developing the mines. If any private individuals at the Cape could be prevailed upon to participate in such a project under reasonable conditions, they would, in that way, be given a personal interest in the work, and would probably exercise the greatest possible economy in the undertaking. At the same time they could be trusted to see that good faith with the Government was maintained.

Should their efforts meet with success, one more branch of industry and means of prosperity would be assured to the colonists at the Cape, and gratitude would bind them even more closely to the Government.

We submit all these suggestions to your Honours' riper judgment and experience. There is less need for immediate action in this case than there is in most of the other points discussed, where reform is an urgent necessity; but if in time the mines bring in large profits, they will greatly benefit the progress of the work of afforestation and encourage the transport of goods by water, both of which we have so strongly recommended above.

Political Government of the Colony.

§66. Some change in it essential.

There are manifold signs that the Government should effect some change in the political administration. The evils of a political Government conducted by merchants on behalf of a commercial body, and solely for its benefit, are too well known to require enlarging upon; and as we proceed with this Memorandum they become even more obvious. The evidence of colonists at present in the Motherland endorses everything that has been written by us in this connection, and throughout the verbal and written reports which they have voluntarily made to the compiler they are unanimous

on this point. They may and do indulge in pet theories as regards the future changes to be made in the Government of the Cape,—this is natural, and personal prospects are bound to modify individual opinions as regards the best system to be adopted in the future—but on this particular point, as we have said, they are unanimous: *a commercial régime is not satisfactory,* the administration should be placed in the hands of the Government, and supreme authority be vested in the person of the Governor. This opinion entirely coincides with the scheme proposed and unanimously accepted by the members of the Asiatic Council, as soon as it was realised that there was a happy prospect of the Cape once again coming into the possession of the Republic. Taking this general feeling, then, as a basis, it is necessary to put out of our minds entirely the very existence both of the East India Company's establishment at the Cape, and of the future traders along the coasts and among the islands of the Indies. We should imagine for a moment that neither of these questions has to be considered. All privileges of rank formerly accorded to Senior Merchants, Merchants, Junior Merchants and lesser servants of the Company—for this scale regulated precisely the degree of respect, honour, pomp, and importance of every individual in the social life of the colony—should now be considered obsolete. The political administration, though subservient to the Government in the mother country, should grade all Councils and officials, whatever their rank, high or low, in accordance with their future status in the eyes of the new Government. The simplest and least expensive form of Government should be evolved from all the various schemes which may be suggested, each of which will probably contain some useful measure. After everything has been carefully considered, the opinions of various prominent Cape burghers, who have a better knowledge of colonial problems and requirements, should as far as possible be taken into account. We beg to submit to the wise judgment of the Government, the following very simple scheme, as being in our opinion, the most practicable and in every way the most satisfactory that could be adopted.

§67. Suggested form of the future Government. The Governor.

The entire political administration of the Cape should in future be carried out by:—

A Governor and four Councillors, assisted by a *Secretary* to the Government. *For a great many reasons,* the office of Secunde, or Lieutenant Governor is considered unnecessary and expensive, and therefore injurious. The special Instructions for each one of the above officials should be defined

by the particular limits set to his powers and duties. Whenever it is possible and convenient to do so, the Governor should be sent to the Cape from Holland. His appointment should be in the hands of the State Government and his name be chosen from among three names recommended by the Asiatic Council. Only persons born in the Republic or in its colonies should be eligible for nomination. They should have a thorough knowledge of the Dutch language, and be of good name and reputation, not attached by oath of allegiance to any temporal or religious power, save the Government of this Republic, and in addition they should possess the talents and attributes necessary to the efficient fulfilment of all the duties of this position. Upon the death or during the absence of the Governor, on account of illness, the full complement of Councillors should take up his duties either until he is able to resume office, or, upon his death, until his successor has been appointed and is ready to assume duty. The Presidentship of the Council should, on such occasions, be held in rotation by each member of the Council for one month, in order of their length of service under the Company, and during that period the acting President should be accorded the Military and other honours attached to the office of Governor.

§ 68. Councillors.

Of the four Councillors, two should be sent out from Holland, and two be chosen from among the most influential and able burghers, resident in the Colony for at least ten years. (N.B. The temporary sojourn of some of the Cape colonists in the Motherland during the English occupation of the Cape should not prejudice them in the computation of these ten years. In addition, they should be eligible at the first election for nomination as Netherlands Councillors.) The choice of all four councillors, should be made by the State Government, from a list of three names for each seat. These names should be sent in to the State Government by the Asiatic Council, and the election conducted in the same manner as has been described in the preceding paragraph with reference to that of the Governor. The appointments should be made on the understanding that whenever a vacancy is caused by the death, departure, or resignation of one of the two councillors sent from the Motherland, the post should be given only to a resident of the Motherland or of one of her Colonies; and in the same way, when a vacancy occurs in the Council through the death, departure or resignation of one of the Councillors chosen from among the Cape settlers, only those candidates will be considered eligible who, at the time when the vacancy occurred, had

already resided in the Colony for ten years or longer. Apart from their common duty of exercising a general supervision over the Colony and its administration, to be defined more clearly in their Instructions, each of them should be especially appointed to some particular function or office, to which he must apply himself closely, in order that, should the occasion arise, he may be able to give the Governor and Council all the information and assistance possible in regard to *that particular* matter. It should be the duty of each member to examine all complaints, proposals, and communications received in one particular connection, and to report annually upon the state of his special Department. These reports should be transmitted to the Netherlands, and the Departments might be apportioned as follows:

One, dealing with all matters connected with Agriculture, Stock, Viticulture, Produce and the good order and government of the country districts.

One, including Finance, Currency, Taxes, Revenue of the Political Government and the expenditure necessary for the upkeep of the lines of defence.

One, to deal with Stores, Hospitals, Buildings and the interests of the East Indies trade, in particular the trade of the colonists.

One, to control the Shipping, Fisheries, Bays, Roadstead, Foreign vessels and Passengers.

Probably a more satisfactory scheme could be devised, in which we would readily concur.

§ 69. The Secretary.

The Secretary should be appointed from applicants born and residing in the motherland, or its Colonies or at the Cape. Besides being able to read and write fluently in the Dutch language, he should be thoroughly conversant with French. On the first occasion, the Secretary should be nominated by the State Government upon the recommendation of the Asiatic Council, but on the next vacancy occurring, the Governor should send in to the Asiatic Council the name of a suitable person, a resident of the Cape, and personally known to the Governor. To this name the Council should add a second one, of a person born and residing in the Netherlands or at the Cape, or in one of the country districts belonging to the Cape. The two names should then be sent in to the State Government, which should choose one of these as Secretary. The other commissioners and clerks necessary to the Cape Secretariat could be appointed by the Governor and Councillors, who would be expected to use their discretion in making their choice.

§ 70. Salaries.

After all the uncertainty caused by the partial payment of salaries in all sort of emoluments (leading, as it was bound to do, to many abuses) such as, for instance, firewood, meat, wheat, etc., etc., which items constituted practically the whole salary of most of the Company's servants; or sums of money in addition to and excluding their monthly salaries, we feel that it is advisable *to do away entirely with all payments in kind and in the form of emoluments*, and to pay the salaries of all officials, whatever their degree, and especially of all those residing in or near Cape Town, in money, (in which is included the paper currency as long as it is not withdrawn from circulation). Each official's salary should be calculated in Caroli gulden at 20 stuivers Netherlands each, which, at the Cape, are worth 20% more; and thus the gulden is actually worth 24 Netherlands stuivers.

§ 71. The Salary of the Governor.

Although it will be most difficult to comprehend in a fixed salary paid in money all the *fas* and *nefas* of the former Governors, we have come to the conclusion after examining the resolutions particularly dealing with this point, and the emoluments allowed him by usage, that it is worth between 45,000 and 50,000 guldens. The daughter and heiress to the estate of the late Commissioner Sluysken, who took charge of the Government at the Cape during the years 1793, 1794 and 1795, up to the time of the capitulation, estimated her father's salary at the round sum of 50,000 guldens. (*Vide* her petition addressed to the Asiatic Council not long ago). We should, therefore, take into consideration the abolition of these emoluments, and bear in mind the importance of the office to be held by the future Governor, namely, that of the representative of the sovereign power of the Batavian Republic. Now, more than ever before, the Governor will have to exercise remarkable powers of tact and courtesy towards the ships officers of the French and English vessels anchoring at the Cape, and will have to show consistent friendliness towards the ever-growing numbers of Netherlands merchants and ships captains touching at Table Bay in connection with the Eastern trade. Again, he will have to win the allegiance of the garrison as well as of the officials, burghers and colonists, by proving his readiness to assist them in every emergency; while lastly he will have to uphold the prestige of the Netherlands Government by living in a manner befitting his high office. With the exception of a free house in the Colony and the free use of the so called Company's garden, with its house and kitchen garden, we would suggest that all other emoluments whatsoever be done away with, and

that the Governor be allowed a salary of not less than 50,000 guldens Netherlands, while at the same time he should be strictly prohibited from participating in trade of any kind whatsoever.

As we are convinced that the English Government has disposed of the furniture formerly placed in the Governor's residence, and replaced it with new English furniture, which they will probably consider the personal property of the Governor or of the English Crown, and will no doubt remove or sell when they leave the Colony, it will be necessary for the State to allow the future Governor a sufficient sum of money to cover the purchase of the necessary pieces of furniture. Apart from the usual Government servants, it is very necessary that the State should allow him the choice of a private Secretary, and a Military Adjutant, with the rank of Captain, each of them at a salary of 3,000 gulden Netherlands.

§ 72. Councillors and Secretary.

The four Councillors and the Secretary should not be appointed at a salary less than 10,000 gulden Netherlands per annum. All emoluments should be done away with. A reasonable scale of fees for the Secretariat should be drawn up, from which the Governor and Councillors are to derive a percentage, and in which the Secretary is to participate, his share to consist of less than $\frac{1}{3}$ of the annual receipts. These officials should be strictly prohibited from holding simultaneously any other office, either in connection with the East India trade or in the subordinate administration of Cape Town or one of the country districts, to which any salary or honorarium, no matter how small, is or may be attached. But, on the other hand, while they are in office, they should be free to establish private commercial houses on their own account, but not in conjunction with any association, nor in a combined firm in which more than one member of the Council holds an interest.

§ 73. Accounting Department.

The next department of the Political Government to be established should be an Accounting Department, wholly independent of the Governor and Councillors, and directly subordinate and responsible to the Asiatic Council here in Holland, without whose supervision and authority no payment of money or delivery of goods of any description should be made, even when it is on behalf of the civil and military establishments of the Colony, or of the East India Trade. Nor should any goods be removed from the storehouses nor supplied by the different contractors, nor passed in the

expenditure and accounts of the Receivers, Cashiers or Storekeepers without the authority of the above Council.

All these conditions should be clearly stated and defined in special Instructions to be issued.

We consider the creation of this new Department one of the most valuable measures which could be adopted, and we strongly recommend that it be given a practical trial. It may be possible by these means to prevent the many abuses —not to employ a stronger term—which are met with in every branch of the Cape administration. The wisdom of the former generation in establishing that useful institution, the State Accounting Department, with its subordinate Provincial offices; the fact that its value and necessity have been acknowledged throughout the revolutions and changes of Government which have since taken place; the example of the English, who seem to have established a similar Department at the Cape, since we see that J. Barrow calls himself *Auditor-General of the Accounting Department;* all these facts justify us in recommending that such a Department should be instituted at the Cape.

The members of this Board should be limited to three, besides a Secretary. They should be chosen by the Asiatic Council from among the best known and most influential Cape burghers, and should not be connected with the Government service nor with the East India trade in any way. (Municipal offices in connection with the administration of Cape Town are not to be included in the above). This Board and its members should rank immediately after the Governor and Council of Policy, but since the office should be considered one of honour rather than one of profit, each member should receive, by way of an *honorarium* only the sum of 1,000 guldens per annum, and the Secretary 2,500 guldens, without any emoluments whatever. Should this proposal meet with the approbation of the Government, the future Commissioners sent to the Cape should be expected to draft a suitable list of instructions for the establishment of such an Accounting Department, as soon as they have become acquainted with and understand the conditions at the Cape, and the form of Government which should be introduced there. This draft should be despatched to the Asiatic Council, who should forward it to the State Government for approval.

§ 74. Council of Justice.

Next in order of importance should come the *Council of Justice*; but as we have reserved it for a separate chapter, we merely mention it here in passing.

§ 75. The Board of Orphan Masters.

We advise the continuation, and, if possible, the improvement of the existing Board of Orphan Masters, in accordance with the Instructions under which it now operates or may operate in the future.

§ 76. Lombard or Loan Bank.

We also recommend the maintenance of the Loan or Lombard Bank, established in 1793 by the Commissioners-General. It should be under the supervision of a President, two Commissioners, a Bookkeeper and a Cashier, governed by suitable Instructions. Both the Board of Orphan Masters and the Lombard Bank should rank immediately after the Council of Justice, and the office should be looked upon, not merely as a post of honour, but as a means of livelihood, to be entrusted only to influential and well-informed burghers of the Cape of unimpeachable character. A report on the investigations made into its present condition, arrangement, utility and influence, and proposals for its improvement, or at least a scheme defining the methods to be employed in the future, should be handed over to the Commissioners. The details necessary for drawing up such a scheme are to be obtained from the report, with its appendices, compiled by the Commissioners-General. The fear lest we should extend this Memorandum far beyond its legitimate length forces us to refer our readers to these documents.

Administration of Cape Town.

§ 77. A separate Administration for Cape Town.

In the system of political and local government at the Cape outlined in this Memorandum, it is necessary to make the same distinctions between the administration of affairs affecting the Colony *in general* and the separate communities or districts *in particular*, as are laid down in comparing the more important administration of the Batavian Republic as a whole with that of each of its departments or towns. The large population of Cape Town and its adjacent districts requires its own municipal government, and we feel justified in affirming that this population would be increased to a marked degree were greater freedom in trade allowed the colonists (a state of affairs which we consider it is both necessary and profitable to encourage and facilitate in every way possible). The mode of appointing such a municipal government, and the ideas which to-day prevail as regards its powers, ought to be sufficient to define its limits, and to

prevent such a Board from participating in any Colonial legislation, which is solely the concern of the Governor and Council of Policy.

§ 78. Matters to be entrusted to Municipal Administration.

It should confine itself to the maintenance of law and order within the town, or in the districts at present under its jurisdiction. It should take special pains to keep Cape Town always supplied with the necessary provisions. It should draft and present to the Governor and Council for their approbation and sanction all sorts of schemes and ordinances to assist in doing away with former abuses. It should destroy all causes of jealousy by making it possible for every honourable and useful citizen to obtain burgher rights. In addition, it should encourage and regulate the construction of new buildings by private persons, the repairing or demolishing of houses, stores, stables, barns, etc., and the observance of cleanliness in roads and streets. It should make provision against fire, maintain the night watch, appoint town officials, such as surgeons, accoucheurs, midwives, schoolmasters and such persons, settle minor law suits between burghers, and give decisions in the first instance on questions of servitude, timber cutting and boundaries. It should undertake the administration of intestate estates, restrain the improvident and confine the insane, and should see to the regulating, collecting and administering of the municipal taxes, the impositions allowed by the Governor and Council,and all similar regulations and provisions. In order to prevent any friction, it may possibly be necessary to define carefully all the details of the above in special instructions.

§ 79. The establishment of a Special Council.

The burgher council which formerly existed at the Cape having been dissolved, it is necessary to introduce in its stead, but on quite a different footing, a General Council, consisting of seven members, who should all be well-known burghers or colonists in Cape Town or its districts, at least 25 years of age, resident at the Cape for at least three years, of good repute, able to speak and write the Dutch language fluently, of independent means, etc., etc., etc. The members in turn should occupy the position of President, on the first occasion according to seniority in age, and then according to seniority in office. This position should not bring with it any financial advantage, and should be considered merely as a post of honour. Every year one member should retire, and a new member be elected in his stead, but no member should be eligible for re-election until several years have elapsed since he last held office.

§ 80. How they are to be elected.

These Councillors should be elected from burghers who possess the necessary qualifications, and who pay a certain amount, to be defined at a later date, in public taxes. They should be elected by the general vote, and a double list of names handed in to the Governor, who should, on the first occasion, choose seven persons from the names on the list whom he considers most suitable, and thereafter one new member should be elected every year.

§ 81. Its Ministers and their rank.

This Council should have the power to nominate its own Secretary and Treasurer. In rank its members should directly follow the members of the Board of Management of the Lombard Bank. If we attempt to give any further details, we shall most likely fall into the mistake of enumerating a list of rules and regulations, whereas, this Memorandum aims only at defining the broad outlines of the scheme. All the details are left to the discretion of the future Commissioners.

Administration of the Country Districts.

§ 82. New divisions should be made in the districts.

It is only necessary to glance at the map which we praised so highly in §2 of this Memorandum to be convinced without any doubt that the divisions of the districts at present existing are wholly unsatisfactory. In that map the divisions are clearly indicated by dots . . . , . the whole colony being split up into the present districts of *Cape Town, Swellendam, Stellenbosch,* and *Graaff Reinet.* These divisions are inadequate, and cannot but give rise to many disorders and inconveniences, while a more satisfactory partitioning of the Colony would assist the Council of Policy, making it easier to maintain good order. Such a revised division of the country would provide for the safety and comfort of the colonists in a more efficient and less expensive manner. The extent of the three country districts at present in existence, namely, *Stellenbosch, Swellendam* and *Graaff Reinet* is immense. Each district contains a surface of ground much larger than the whole of this Republic. Let us take for example the smallest of the three, *Swellendam,* which begins in the Zoetendaals Valley, at the so-called Sebastiaans or Chaterinen Bay, and extends diagonally through a great many rivers and creeks, running in a North Westerly direction

as far as the Gamtoos Bay, *i.e.*, from the West to the East, a distance of about 125 hours by oxwagon. In breadth it stretches unevenly over an extent of from twenty-five to fifteen hours. Take the average breadth to be twenty hours, and we find that the district contains more or less 2,500 hours of land. Both the other districts, *Stellenbosch* and *Graaff Reinet*, may be reckoned as containing roughly at least three or four times as much ground, and the safety, peace, good order and administration of such a huge tract are entrusted to the care of one Landdrost and a few Heemraden.

We acknowledge, indeed, that vast deserts, mountains and forests cover the larger portion of this area, but nevertheless, scattered here and there at great distances from each other, solitary farmhouses, groups of straggling cottages or small villages inhabited by agriculturists and stock farmers may be found.

The residences of the Landdrosts, for example, those of Swellendam and Stellenbosch, are situated, not in the centre, but on the Western borders of those districts, very near to Cape Town. Whenever, therefore, the colonists living in the remoter parts of the districts have any complaints to make to the Landdrosts, whenever they wish to draw up any voluntary Deeds, such as Wills, Powers of Attorney or Contracts of any kind, these unfortunate individuals have sometimes to travel for days, weeks, or even months by oxwagon, through the trackless veld in order to reach the residence of the Landdrost; and at the same time run the risk of finding, on their return, that their homes have been plundered and their cattle stolen because left undefended. How is it possible, then, to expect these colonists to continue peaceful and contented? Will they not, rather, on the first favourable opportunity that offers, indulge in murmurings and revolt against such a stepmotherly government? We consider it essential that the future Government should be strongly advised to submit to the Asiatic Council a new division of these country districts, at latest before the end of the first three years of their régime. In this new scheme all the districts should be smaller and more equally divided, and the following points should be taken as a basis on which to work.

§ 83. Basis of the new Division.

That the old names should be done away with, and the districts divided afresh, or distinguished from one another by numbers, 1, 2, 3, going from the Cape towards the East and the North.

That the divisions in future should not, as at present, consist of lengths running from the West to the East, but in breadths, running, on the East side of the town, from the South coast to the North, and on the North side of the town, from the West coast to the East, towards the interior, taking into consideration the richness of the soil and the contours of the rivers, mountains and bays.

That these new districts should be divided from each other by the most important rivers.

That their size and extent should be in proportion to the amount of fertile ground they contain and the supply of fresh water available.

That in future in granting land for houses and farms, the tracts of land most sparsely populated should be made use of, and at length the colonists be settled over the whole of the Cape, instead of being squeezed together in one small corner, where living naturally becomes expensive, while vast tracts of land lie wholly uninhabited.

That as soon as possible, chief villages should be established at or near to the finest and most useful bays, as, to the East: Mossel Bay, Plettenberg's Bay, Zitzikams and Zwartkops; and to the North, at Saldanha and St. Helena Bays; or else at the most convenient places in each district. In each chief village the Landdrost and Heemraden should reside, and as time goes on, a church and minister should be established. But a schoolmaster, surgeon, midwife, carpenter, wagonmaker, smith, shoemaker and other craftsmen, whose trades are essential to the Colony, should also be encouraged to settle there for the convenience of the inhabitants.

§ 84. Administration of these Districts.

When these country districts have been sub-divided into smaller tracts as described above, the administration of each of them could profitably be placed in the hands of a sheriff and 4 or 6 Heemraden, who should be under the control of the Governor and Council. These officers would be expected to live near to or in the chief village of each district. We use the name *Sheriff* in preference to *Landdrost* for the reasons given under our remarks on the office of Attorney General. Their duties could be defined as follows:— vigilance in guarding the safety of the inhabitants, by means of a regular burgher regiment, or organised force of well-equipped efficient men, each house supplying one person, to be maintained for the purpose of hunting vagabonds, thieves, wild animals, etc.; preservation of peace among the settlers themselves; the summary settlement

of disputes arising in regard to boundaries, cattle fords, woodcutting and similar matters, subject to the final decision of the Governor and Commissioners or the Council of Justice, according to the nature of the dispute, or in cases where the persons concerned refuse to submit to the decision or arbitration of this local Council; the building and maintenance of proper roads of communication, especially of bridle paths between the different estates in each district, and of suitable and convenient highways to the chief villages and Cape Town, or back and forth between the neighbouring districts; the maintenance of boats and ferries across the rivers in each district, or across rivers marking the boundaries between the districts, which at times are not fordable; and in general the upkeep of an easy means of communication between the districts and Cape Town; the regular payment of land and district taxes due from the colonists, and their safe delivery at Cape Town; the encouragement of the extensive cultivation of grain lands, of viticulture and stock-farming; the gathering of hides, furs, elephants' tusks, etc., etc; the keeping of regular ledgers or registers of all the estates and forests in the district; the conduct of a regular correspondence with the Government at Cape Town; the holding of regular weekly or monthly sessions, in order that every colonist may have an opportunity of bringing forward his complaints or difficulties; the passing and registering of all voluntary Deeds, such as Wills, Transfers, Powers of Attorney, and Declarations or Contracts of any kind whatever.

As Secretary or *Country Recorder* to their Assembly, they could profitably avail themselves of the services of the schoolmaster established in the chief village, who, for a modest pittance and his keep, would consider himself more than repaid for his services as scribe.

§ 85. Salaries for Sheriff and Heemraden.

As a suitable recompense for this local administration, a fair sized piece of fertile ground should be allotted to each sheriff, for his *free* use during his life-time or for as long as he continues to discharge the duties of his office. The fact that it will be to his interest to derive as much benefit as possible from the land would insensibly have a favourable effect in promoting agriculture, and be a good example to his fellow colonists. The auction dues might also be attached to this office, as was formerly the case. As an indemnity for discharging their duties, the Heemraden might *either* receive a fixed sum per day as salary, *or* they might be exempted wholly or in part from the taxes. All the details and modifications of these intricate arrangements are difficult

to define without an intimate knowledge of local conditions. It is most probable that we have erred in many of the opinions expressed in this Memorandum—an offence which, under the circumstances, is surely excusable. It is enough for the present that we are unanimous as regards the *tout ensemble* of the future administration of the Cape. Everything else should be left to the discretion of the Commissioners appointed, and to the prudence of the newly elected Council of Policy, subject, of course, to the sanction of the State Government here.

§ 86. Inspections.

It may, however, be recommended as a most useful and necessary institution that every year certain of these districts should be visited by Commissioners appointed annually *ad hoc* by the Governor and Council. They should be selected from among the most progressive and able colonists, and should visit the Northern districts one year and the Eastern the next. It should be their duty to inspect the roads and means of communication, and the condition of agriculture, stock and trees in the district, in addition to the account books, protocols, and sheriff's rolls. They should then transmit a full report to the Cape Government, so that the progress or retrogression of each district may be recorded regularly, and a clue to the circumstances bringing about these changes be detected in time. Well-disposed persons should be encouraged and rewarded, the evilly inclined punished, the indolent and neglectful reproved; and an accurate statistical table of the state of the colony could thus be drawn up annually and sent to the Motherland.

The Department of Justice.

§ 87. Its defects under the former Government.

A Council of Justice, with no instructions except as regards the number, rank and salaries of its members; a Fiscal, *independent* of the Council to which he should be subordinate; the sentences of the Council which could be appealed against in India; the Fiscal responsible for his actions only to the Directors in the Motherland; no statute book for the Colony; no instructions for Landdrost and Heemraden, who exercised minor jurisdiction in the district courts, not without frequent complaints being voiced by the inhabitants; this, in brief, is a picture of the miserable state into which justice and its administration had fallen

in the Colony, and in this disgraceful condition it remained right up to the time of the capitulation of the Cape to the English.

§ 88. Complaints made and reforms contemplated under the former Government.

This defective administration of justice, oppressive as it inevitably was in its results, frequently gave rise to well-founded complaints. Among others we might quote an extract from a petition sent to the Seventeen in Holland by the Cape Burghers in the year 1779, in which they urgently submit "*that uniform laws be laid down and instructions issued by means of which each man may regulate his conduct; that authentic copies of all the placcaats and statutes in force at the Cape, in any way referring to the Burghers, be provided for distribution, or, as an alternative, that a printing press be established, and by this means the laws of the land published.*" The justice of these demands was at once apparent to the former Government, and the Assembly of Seventeen decided in consequence, by a Resolution dated 3rd December, 1783, that "*in order to place the administration of justice on a firm basis, the Government at the Cape should be instructed to draft a General Placcaat for the Colony, and N.B. instructions for the Council of Justice, and all the other Councils. This draft scheme should be sent to Batavia for the consideration of the Governor General and Councillors, and thereafter be sent to the Netherlands for a final revision by the Council of Seventeen.*"

§ 89. But with no result.

It is not clear from the Indian books that this Resolution produced any improvement in the judicial administration at the Cape, certainly not in accordance with the just demand of the colonists that the statutes and ordinances by which they were to regulate their conduct, should be satisfactorily published or promulgated. The response to their appeal was therefore very indifferent and most discouraging.

The indignation of the Commissioners-General who arrived at the Cape in 1792 was thoroughly roused when they discovered that a Resolution of the Assembly of Seventeen of October 23rd, 1789, in which a new tax of 5% was levied on all imported goods, had actually never been promulgated, that the tax had in fact been collected by the Independent Fiscal, but that the profits, instead of going into the Company's chest, had found their way into the pocket of the Fiscal himself. The Commissioners seemed to be of opinion that the *draft scheme* contemplated in the Department of Justice, as embodied in the Resolution of *December 3rd, 1783*, was immediately referred to the Cape Government and

also to the Governor General and Council in Batavia, the final decision resting with the Assembly of Seventeen in Holland. All that the Cape Government did, however, was to draw up a list of Instructions for the Landdrost and Heemraden ; but there is no evidence among their papers to prove that even this document was ever completed, and later records throw no further light on the subject.

§ 90. The necessity for sweeping reforms.

The administration of Justice, then, having remained in the same miserable state as had caused the Directors in Holland to decide in favour of a thorough reform as far back as *1783*, we refrain (although with difficulty) from enumerating all the many arguments which could be advanced for doing away entirely with this confused and unnatural state of affairs, and for replacing it with an entirely new system.

Two points, however, are so characteristic of the spirit of the former Government and are such undeniable proofs of the necessity for reorganizing the administration of the Cape in every Department, that we cannot but bring them especially to the notice of the Government, namely, the right of appealing from the Cape to India, and the independence of the Cape Fiscal.

§ 91. Further illustrations with regard to the appeal to India.

Under the former Government, which reserved to itself the exercise of all *Jura Majestatica*, as well as the administration of the commercial interests of the Colonies, the claims of the former were nevertheless frequently forgotten entirely, since the interests of the latter, as far as the Cape was concerned, were considered of minor importance. The Cape being merely a refreshment station, although producing articles of consumption for the Indian trade, was considered entirely subservient to the Head Office at Batavia ; and this principle, in which trade alone was the dominant note, was disseminated by a commercial government over all sections of the administration. This accounts for the fact that previous to 1783 no one had troubled to see that lists of instructions were drawn up for the Council of Justice nor for the Landdrost and Heemraden ; nor had any provision been made for the compilation of a complete collection of all the Placcaats and Laws in force at the Cape, nor for the proper promulgation of the different ordinances introduced. It accounts, too, for the fact that in judicial affairs the colonists at the Cape had to submit to the Head Office at Batavia, and were permitted to appeal from one court to another, from the Cape to India and from India to the Motherland ; in brief, that appeals could be sent from the Court of Justice at the Cape to the Court of India at Batavia.

§ 92. To illustrate the independence of the Cape Fiscal.

The contempt in which the former Government held a settlement which had no products to offer for the Indian Market; their belief that the encouragement of a colony which did not produce these articles could only be regarded as leading to increased taxation; the fact that this particular colony was the place where all ships engaged in the Company's exclusive trade were bound to stop and obtain refreshments; and the fear lest, on that account, smuggling and neglect should become prevalent; perhaps, in addition, the fear lest the officers appointed in that settlement should become so attached to the rich soil, the temperate climate and the country of their adoption that they would not be able to oppose rigorously enough the attempts of the settlers to extract any advantage possible from such illicit trade; all these opinions, conditions and fears are responsible for the creation of a peculiar judicial office at the Cape, unknown in the Department of Justice of any other country. We refer to the appointment of a fiscal, independent, in every matter touching his office, of the Court of Justice before which he had to conduct his cases, and responsible for his actions only to the Assembly of Seventeen. On the other hand, appeals to India could be made against the sentences passed by the Court of Justice.

It is obvious that serious inconsistencies are bound up in this system; sentences pronounced in cases and procedures instituted and prosecuted by the Fiscal, might be confirmed in India, but he would be liable to correction or to the censure of the Assembly of Seventeen in the Netherlands. On the other hand, the sentences passed by the Court of Justice might be modified, annulled or set aside in India, while the Fiscal, backed up by the Assembly of Seventeen, could always effectually evade such a revision. But these are only some of the minor inconveniences arising from the independence of the Fiscal. The chief trouble lay in the fact that the entire control of criminal justice rested with one man, around whose judgment or caprice the whole structure revolved, so that, by instituting an action, issuing a summons, or even by collecting preliminary information he could cast a slur upon the honour and good name of any single individual; and when, as sometimes occurred, this officer lacked the inclination to carry out the decrees of the High Council, the Court of Justice had no authority to force him to discharge his duties.

We protest once for all, and *we wish this to be taken for granted at the beginning of every paragraph*, that we are not referring to or accusing any particular member of the Govern-

ment, or any individual official, but only the system which they carried out, or the course which they were bound by the force of circumstances to follow. And it is possible and essential for us to analyse this system and all its injurious results, without it being necessary for any member or official of the former Government to consider himself in any way libelled.

§ 93. The difficulties arising from the appointment of the Independent Fiscal, as foreseen and experienced under the former Government.

The difficulty last referred to seems to have been anticipated by the Assembly of Seventeen, since in the 13th Article of the Fiscal's Instructions, they definitely withheld from him the right "*to exercise his sole authority in cases of a breach of law or in those involving a fine exceeding* 200 *Rixdollars, the sanction of the Judge being also necessary in such cases.* But the fact that the Independent Fiscals all managed to evade this regulation is proved clearly enough in the letter of the Seventeen dated October 2nd, 1790, which reads as follows: "*Further, for certain reasons we desire the Independent Fiscal in your Government to send annually* (*in a sealed packet*) *a statement of all the monies collected by him during the year, in fines for compositions, direct or indirect, in whatever manner drawn up, either by himself alone or with the assistance of other servants of the Company, giving the dates on which these sums were paid to him; so that having, in this way, obtained the necessary information in regard to a certain matter, we may make what use of it we deem proper.*"

How far the Government succeeded in its purpose in appointing the Independent Fiscal may be gathered from the report of the Governor General, who stated that smuggling and illegal trading in the Colony had grown to such an extent that there were no limits to their activities.

§ 94. General Conclusion.

Therefore, without expressing any further views on the subject, it is indisputable that the whole *Department of Justice* at the Cape should be overhauled, and the same principle followed as is contained in the recommendations for the *Political Administration*, namely, that the simplest and least expensive form of administration should be selected in preference to all the various types which may be proposed, each of which would no doubt be advantageous in some way. And after mature deliberation upon all matters bearing on this subject, we take the liberty of submitting to the superior wisdom of the Government the following draft scheme, as being most suitable for introduction at the Cape.

Council of Justice.

§ 95. President and Councillors, Attorney-General and Secretary.

We beg to suggest that the Supreme Court of Law at the Cape should consist of a Council of Justice, composed of a *President* and *six Councillors,* as well as an *Attorney-General* and a *Secretary.*

§ 96. The President.

The Presidency should be a permanent office; the appointment should be made by the State Government out of a list of three nominations, submitted to the State Government by the Asiatic Council, in the same way and under the same conditions as apply to the choosing of members of the Council of Policy, set forth in the regulations for the Political Administration; but with this difference, that all persons employed in the Department of Justice must have been born and have resided in this Republic or one of its Colonies for at least fifteen consecutive years. He should be chosen from among the most prominent and able colonists at the Cape, or may be sent out from the Netherlands, but in either case he must be fully qualified in law.

§ 97. Councillors.

Of the six Councillors, three should be sent out by the Asiatic Council from the Netherlands, and three chosen from the most influential and competent colonists. Whenever one of these seats falls vacant, owing to the death, departure or resignation of one of the Cape members, the seat should be filled in the same manner as in the Council of Policy. No persons should be appointed by the Asiatic Council to sit on the Council of Justice except those who have taken their degree in Law, and in appointing the Cape members, some knowledge of the law should be considered a necessary qualification. No member of the Council of Justice, nor any of its servants should hold office at the same time in the Council of Policy or in the commercial establishment of the East India Company.

§ 98. Attorney-General.

We choose the name *Attorney-General* in order that the colonists may forget the name of Independent Fiscal, which in the past they have learnt to loathe. And we might mention here that for the same reason we have altered the name *Landdrost* to that of *Sheriff.*

This Attorney-General should be appointed by the State Government out of a list of three competent persons, submitted by the Assembly of Seventeen ; and no person should be nominated unless born and resident in this Republic or in one of its Colonies for a period of fifteen consecutive years. He should also be fully qualified in law. The Attorney-General should rank after the Councillor last appointed.

§ 99. The Secretary.

The Secretary should be selected by the Asiatic Council from competent persons born or resident for at least fifteen years in the Motherland, at the Cape or in one of the other Colonies belonging to the Republic. He should have a thorough knowledge of French and Latin, and the necessary ability and accomplishments to carry out the functions of this office in a proper manner.

§ 100. Rank and Salary.

The Council of Justice should rank next to the Accounting Department. The President should receive an annual salary of *f*8,000, and each of the six members *f*6,000. The *Attorney-General* should receive the same salary as the members, and the Secretary *f*4,000, or as much more or less as will bring his salary up to *f*6,000, including the emoluments due to him.

§ 101. Instructions. For the Council.

Proper instructions should be drawn up, in the first place, for the Council itself. These should define the number and rank of the members, the relations in which they stand to each other, either by blood or by marriage ; the manner of deliberation ; the powers of the Council in all cases, whether civil or criminal, which, either in the first or the second instance, should be bound to come before that body ; the determination of all cases in which the decision of the Council is final ; or in which it is liable to a second hearing before the Council, augmented by special members to twice its usual size ; or in cases where an appeal to the National Courts of Law will bring the matter under the direct authority of the Netherlands Courts.

§ 102. For the Attorney-General.

Instructions for the Attorney-General should be attached to the instructions for the Council of Justice. These should define the functions of the Attorney-General, as embracing everything which will assist in the promotion and preservation of the aims of the Supreme Council. He should also be responsible for protecting and defending the Statutes, Rights, Domains, and Government of the country. It should be his peculiar duty to superintend the administration of criminal

justice in all the districts, and in order to do so properly, he should be given full access to all rolls and protocols filed by the Board of Sheriff and Heemraden. In addition, he should keep a vigilant eye upon juvenile cases, and in particular upon all deeds of voluntary jurisdiction in the country districts. The Attorney-General, by sole authority of his position, should be qualified to collect preliminary information on any matter, and should he consider that there are sufficient grounds for further investigations, it should be his duty to report his finding to the Council and to await their sanction before instituting further proceedings.

In general, he should not make any accusations or institute any proceedings, or plead for or take into custody any person except upon the advice or authority of the Council. And hence, whenever the Council require him to institute proceedings against anyone, or to undertake the defence of any case, he should be bound to do so. The Attorney-General should not, under any circumstances, participate in fines or confiscations arising from compositions, or from the condemnation of any of the accused, but these should all be placed to the credit of the Government itself. But in cases in which those against whom he has acted *Ratione officii* are condemned *cum expensis*, he should be permitted to declare double the costs against the loser, subject to the taxation of the Council.

§ 103. The Administration of Justice in Cape Town and in the Country Districts.

If the above scheme for the ultimate administration of justice at the Cape were to be partially or entirely adopted those sections of it which are to be dealt with by the General Council of Cape Town or by the local Councils of the country districts, either *in civilibus* or *in criminilibus*, should be suitably defined by means of Regulations and Instructions, the framing of which is left to the discretion of the Commissioners or of the Governor and Council.

Commerce, Freedom to Trade, Factories, Industries.

§ 104. Connection between Commerce and Products.

All the references which have been made above in regard to Cape products (for the compiler of this Memorandum cannot consider these statements as anything but mere indications) show that these are so bound up with the *commerce* of the Colony, and the progress of the settlers, that

one cannot consider them separately without entirely failing to comprehend, and hence completely losing sight of, the chief object of this Memorandum. If it has been proved that the Cape produces more than the colonists require for their own consumption or for passing vessels (some of which remain at anchor here with their crews for some time), and that, under an adequate Government, and with a reformed system of administration, the soil could yield far more, then it is plainly our duty to open up all the avenues of trade, and, where these are already developed, to widen them out to such an extent that these superabundant supplies may find a ready market. This trade would materially increase the prosperity and wealth of the colonists, and would make their lives at the Cape so much pleasanter. A reciprocal advantage would accrue to the Netherlands traders, who would buy these products, or, as the agents for the owners, convert them into hard cash, and in return send out goods to the Cape. The Commissioners-General were fully convinced of the truth of the above statement, which they proved practically during their stay at the Cape by facilitating trade in as many ways as they possibly could, as far as their system of a Chartered Company and a commercial Government would allow.

§ 105. Proofs of the abundance of products.

Everything which we have already written under an earlier heading with reference to the fruitfulness of the Cape may be regarded by some as an exaggerated account on which not too much reliance must be placed. It is therefore important that we should include at this stage a list of the Cape products which, in the year 1792, were brought back to the Netherlands on the Company's flute *de Hoop*, on its return from the Cape, where it had just landed 219 Militia :

		Gulden.
5,230 muids wheat	costing	20,710 : 16
20 Leaguers White Steenwine	,,	960
8 ,, Red ,,	,,	1,408
2 ,, Assorted Wines	,,	264
1 ,, Small Wines	,,	88
1 ,, Pontac	,,	176
6 ,, Brandy	,,	528
52,740 lbs. Talc	,,	5,801 : 8
4,144 lbs. Aloe	,,	1,508 : 7 : 8
Expenses of loading and packing at the Cape		2,140 : 6
		33,584 : 17 : 8
Freight, salaries, rations, repairs, insurance, etc...		30,103 : 6 : 8

These goods, after all expenses had been deducted, brought in the sum of *f*74,204 : 4 : 8, that is, a profit of 10,516 gulden. It also appears from the official reports that, as a result of the freedom in trade allowed the colonists by the Commissioners-General, and in spite of the war with France, which had previously ordered her supplies for Mauritius and Bourbon from the Cape, that Colony actually exported the following during 1793 :

632 Leaguers of Wine.
35 Aams do.
88 do. Constantia Wine.
8 Half Aams Vintint.
39,355 lbs. Butter.
416 lbs. Ivory.
9,475 Muids Wheat.
189¼ ,, Rye.
5 ,, Beans.
7 ,, Peas.
8 ,, Fine Groats, and
6 ,, Coarse Groats.

and the following authentic document will also throw fresh light on the subject :

"Inventory of the cargo of the ship *de Herstelder*, private owners, stationed at the Cape, Captain Roelof de Koe, bound from the Cape of Good Hope to Amsterdam, April 9th, 1795 :

Train Oil, 228¼ Leaguers.
Spermaceti, 20¼ Leaguers.
Spermaceti Rosin, 6 Leaguers.
Seal Skins, 120.
Aloe, 204,109 lbs.
Brandy, 6 Leaguers.
Wines, 23 Leaguers, 2 half Leaguers, 1 Aam, 47 Half Aams and 5 large and small cases Constantia.

Hides, 1 chest and 4 bales, weighing	..	493	lbs.
Oxhides,	1,528,	,,	..	30,440½	lbs.
Buckskins,	485,	,,	..	1,030	lbs.
Buffalo Hides,	4,	,,	..	121	lbs.
Half-soling Leather	50,	,,	..	508	lbs.

Sheepskins, 1 chest.
Wool, 2 small chests.
Elephants' tusks, 6, weighing 100 lbs.
Gum Myrrh, 169 lbs.
Bourbon Coffee, 1,860 lbs."

On account of war having been declared in the meantime, this ship unfortunately never reached the Motherland, but was captured by an English privateer at sea, and they entered

the haven of Bergen in Norway under the Dutch flag, whereupon proceedings were instituted against the pirate, the result of which is not yet known.

§ 106. Articles requisitioned from the Netherlands.

As a contrast to these and many other marketable products of the Cape, which we have not found space to mention, we give below a list of goods requisitioned from the Netherlands by the Council of Policy, in their Memorandum dated October 12th, 1792. The importing of these goods in private vessels was freely permitted by the Commissioners-General at that time.

All sorts of anchors, grappling irons, rigging, ropes, sailing tackle, tarpaulins, tar, pitch, graving mixture, and all kinds of ships' goods (with the exception of weapons, guns, gunpowder and all kinds of ammunition), masts and spars, charcoal, mill- and grind-stones, masons' stones and pipes, all made in the Netherlands. Iron nails, pots and various kinds of wrought and cast-iron goods and all kinds of copper, tin, lead and steel materials, and tools made from them, agricultural implements, and tools used in the whale fishing industry ; tools used in various trades ; all kinds of articles of household furniture made of wood ; casks, put together or in staves, pipe staves, bottoms, and hoops, olive oil, linseed oil, rapeseed oil and turpentine. Various painters' requisites, and tools, glass panes and other glassware, manufactured in the Netherlands. Soap, soft and Marseillaise soap. All kinds of pottery and earthenware manufactured in the Netherlands. Tobacco pipes, tobacco, brushware, Russian leather, paper, pens and all writing and office materials. Sheets manufactured in the Netherlands. Kersey, duffles, serges, drills, baize, stockings of all kinds made in the Netherlands. Hats, caps, ribbons, threads, etc. ; Dutch cheese, gin, Dutch horses, cattle, sheep and pigs, so that, by continual importations, a good breed of animals should be introduced or re-established, etc.

§ 107. Goods required from India.

Goods requisitioned from India, according to the same list consisted of the following :

Slaves, spices, pepper, coffee, tea, porcelain, sugar, rice, indigo, tamarind, cane, cotton thread, blue baftas, Niquaniassen, Chalassen, Bherms, Photassen, Voerchitzen, ginghams, and all sorts of coarse calicoes, bleached and unbleached, and some kinds of ships' timber.

Of all these goods required from the Indies, the Company only undertakes to supply the spices, pepper, some calicoes, and, during the last few years, the coffee. All the other goods

are usually brought to the Cape by the ships' officers. who smuggle the goods on shore; while the majority of the best slaves are supplied by the French from Madagascar and Mozambique.

§ 108. Requirements of the inland districts, dependent on local markets.

But apart from all these important products, and the goods required from foreign countries, it is also necessary for the different districts at the Cape to exchange their products with each other *for their own convenience and use*, a branch of inland trade which doubly deserves the attention of the Government, and will deserve it even more when, as has been suggested in §51, a scheme is adopted for making the remoter colonists more conversant with the comforts of civilization, and creating in them a desire for these additional conveniences. The district of Graaff-Reinet has fine grazing lands, and is well able to offer an abundance of cattle, sheep, sheepskins, wool, butter and hides on the market. It could also supply a few elephants' tusks, and a large quantity of furs and skins of wild animals. Swellendam and Stellenbosch have a small number of cattle, but their chief products are grain and wine. And besides the excellent grain and wine of the Cape district, the commercial residents at Cape Town could also offer the burghers of the other districts all the necessary articles of clothing and other essentials of life. Timber may be obtained from the forests near Plettenberg's Bay, and in the vicinity of Mossel Bay excellent corn is grown. What a continual interchange of goods would this diversity of products not cause, and what a flourishing shipping trade would it not establish, if only trade and navigation were free to the colonists! How many persons would it not keep busily occupied in building the necessary small trading vessels, and in carrying the iron, sails, ropes, and other ships' materials from the Netherlands! False Bay and perhaps some of the other bays, too, would be quite well adapted to the erection of shipbuilding yards. This useful and profitable industry deserves the wholehearted support of the Government, the more so when it is remembered that the warships of the Netherlands, as well as those belonging to the East India Company and to foreign nations, frequently need repairing when passing the Cape, and would therefore participate in the benefits derived. The necessary facilities for this coastal shipping trade will be even more apparent when we contrast it with the difficulties and expenses of the mode of transport and delivery formerly employed, when everything had to be taken from one district to the other by means of ox-wagons. Let us take one example out of many to illustrate what it costs at present to take three barrels of butter, each weighing 500 pounds, from

Graaff-Reinet to Cape Town by *wheel*. This would take many weeks, or, including the return journey, several months. The frequent changes in atmosphere from cold to intense heat, the casks, usually too large, and the clouds of dust are not likely to improve the butter. Would the price of this valuable commodity not be considerably reduced if a whole or part cargo of butter were taken to the Cape by water? In the same way, similar arguments could be advanced in favour of shipping all the other products.

§ 109. Trade with the Kaffirs.

We believe it to be of great economic value to the State to open up trading relations with the Kaffirs, to however small a degree. All reports agree on this point, that they are by nature a docile and peace-loving people. The meeting which took place between J. Barrow and their king, the sensible answers given by him to the questions put, and the general behaviour of these people during the sojourn of the white men are of great interest, and should be read in his Travels. The plundering expeditions in which they have indulged during the last few years, and the border wars arising as a consequence seem to have taken place more as a means of retaliation than of attack. If, then, the inhabitants of that remote district could gradually be civilised, and the cultivation of that fertile soil be encouraged, in preference to stock-farming, the motives for cattle stealing and petty thieving, which the settlers of Graaff-Reinet have lately become accustomed to perpetrate against their Kaffir neighbours, would cease to exist; and for the rest a very limited trade would suffice. If no *weapons or gunpowder* be sold to these people, what harm could there be in teaching them the use of knives, shears, pins, hammers, *large nails*, thread, ribbons, pipes, tobacco, and all sorts of small wares and women's ornaments, upon which, forsooth, women all the world over set great store. And a remark we have already made is equally applicable here, that an increase of the necessaries of life helps in the progress of civilization. By means of barter and exchange, the Kaffirs can be taught to trade in elepants' tusks and furs, and by so doing advantage will be derived from a nation whom we should fear because we have embittered them. As long as the Graaff-Reinet district for the most part subsists by means of stock-farming, it will be necessary to prevent the introduction of Kaffir cattle over the Fish River or other boundaries by every means possible. The ease with which these simple folk can be wheedled into exchanging a cow or a heifer for a knife or a pair of shears is bound to estrange them from us in course of time, and will give them but a poor opinion of Christian good faith; and by thus obtaining cattle for next to nothing, the colonists

there will be encouraged in their indolent and careless habits and accustom themselves more and more to a nomadic undisciplined mode of life.

§ 110. Trade on the Indian Seas.

By a Placcaat of the Commissioners-General of November 21st, 1792, the colonists at the Cape were allowed to sail and trade "on the west coast of Africa, as far as the 30th degree South Latitude; in the Island of St. Helena, and all the country to the East of the Cape of Good Hope, and to the South of the 30th degree South Latitude; thence throughout the whole extent of the Company's former possessions to the East and to the North of the Cape of Good Hope, with the exception of all the seas and water routes, and all the countries to the East of the Island of Java and North of the 30th degree South Latitude, as far as the North of the said Island of Java, and the East of the Strait of Malacca; with the further exception of the said Strait of Malacca, and also of all stations and posts belonging to the Company situated on the Island of Java aforesaid."

Trade to and from the Netherlands was only permitted at times when the vessels used for this private commerce had to be sent there to be thoroughly overhauled. For the rest, the Placcaat embraced a host of wise, clearly defined precautions and warnings against buying from or trading with foreign vessels, against the transport of any but Cape goods to the Netherlands, and against the dangerous traffic in all kinds of firearms, gunpowder and ammunition. It also contained regulations for sailors, etc., etc., etc., most of which may be considered of permanent value, although some were only applicable to the limited freedom in trade to which the Commissioners-General were confined by the then existing Charter of the East India Company.

§ 111. General Reflections on the Above.

We are not in a position as yet to give a detailed account of all the further concessions in free navigation and trade which should be accorded the colonists at the Cape, for if we were to do so we should unconsciously be led into a long dissertation on what regulations should be laid down, by no means the purpose of this Memorandum. Everything as regards this matter will depend upon the sytem which it may please the State Government to adopt in accordance with the importance and requirements of this Colony; and this system, having once been introduced beyond recall, all the modifications, precautions, and regulations which result from it should be regarded in the same light as canals and waterleadings made by man for irrigating and fertilizing certain tracts of land.

Like streams of water from the river, they should spread themselves over the thirsty land, and, having fulfilled their purpose, should once more return to the river from which they were previously diverted. The degree of freedom in navigation and trade which is to be allowed to the settlers at the Cape is intimately connected with two other questions no less important which it is impossible to settle at present, namely, whether or not the East Indies trade should be conducted wholly or partially by individual Netherlands colonists without a charter; secondly, whether, in the event of this trade being placed entirely or in part in the hands of some trading association, it should be conducted in ships *owned by the Company*, or *hired from others*. But even these details may at times anticipate the regulations which will probably be laid down by the Powers negotiating at the Peace Congress at Amiens, as a result of which the position and status of the colonists at the Cape in all their external relations will probably be settled for the future. But whatever the result of that Conference may be, we are prepared to put forward the following suggestions, as being valuable points to include in the concessions which, in accordance *with our scheme*, we are convinced should be allowed the colonists, and by which we believe the advantage of the Motherland would be secured:

That every ship used by the colonists should be built either in the Netherlands or at the Cape itself, where it should be launched fully equipped and seaworthy.

That for ships built at the Cape no wood, iron, pitch, tar, rigging, sails, masts, blocks, casks or anything else should be used except what has been imported from the Netherlands or grown and manufactured at the Cape.

That, except for the boundaries of the Indian seas laid down by the Commissioners-General in the Placcaat above referred to, entire freedom in trade should be allowed between settlers at the Cape and the Motherland, and *vice versa*, under the following conditions.

That no goods be exported from the Cape to the Motherland except such as have been grown, prepared or manufactured there, with the exception of such East Indies goods as may be defined in specific regulations to be drawn up in the future, and belonging to the exclusive *direct* trade of the Motherland to and from the East Indies possessions.

That the colonists at the Cape be expected, as formerly, to supply all vessels and sailors anchoring in Table Bay or in any other bay belonging to the Colony, with ships' requirements and such provisions as are needed for their consumption during their stay at the Cape and also for the rest of the voyage.

This would be subject to necessary precautions being taken to prevent the misuse of these supplies, and they would have to be paid for in good circulating coin or by means of bills of exchange. In cases where the ships' officers are not able to pay in cash, or have not sufficient credit to supply the necessary bills of exchange, the Governor and Council, after they have been petitioned and have investigated the case thoroughly, may stretch a point, and allow payment to be made in merchandise instead of in cash or bills of exchange.

That where, in fulfilment of some commercial transaction or for exporting purposes, vessels belonging to the colonists at the Cape receive at that port a cargo of Cape products or other wares previously shipped there from the Netherlands, India or anywhere else, such ships shall not be allowed to proceed to any other country or haven in the world, or to unload their cargo at any port save those of the Netherlands, or at such harbours in the Indian seas as have been defined in the Placcaat of November 21st, 1792.

That, further, no vessels carrying a full cargo to the Netherlands and unloading there, or sailing in ballast either from the Cape or from the Netherlands, may be sent to any country or port, *save only the above mentioned*, for the purpose of fetching merchandise or provisions for the Cape, or for conducting coastal trade in other countries.

That the Cape products required in the interior, and transported from district to district, either by land or by water, should be exempted from all import or export dues, and also from any seignorial taxes except such as are levied from time to time to improve local finances. Goods shipped from the Cape to foreign countries should be placed on an equal footing with the favoured articles exported from the Netherlands. In all this such precautions are to be taken as will, from the nature of the case, suggest themselves to the far-sighted and prudent, and we feel convinced that such measures will not escape the vigilance of the State Government.

§ 112. Industries.

Of the industries which are absolutely essential at the Cape, if the scheme of Colonial Government laid down in this Memorandum is to be adopted, we have already referred to several which, in our opinion, ought to be developed, improved, or established, namely, a *printing press* and a *shipbuilding yard*. To these may be added *saltpans*, the raw materials for which nature herself has abundantly supplied; *saw-mills*, driven by water or by wind, for the purpose of sawing the wood brought from Plettenberg's Bay; and *lime-kilns*, *smiths' forges*, *wagon-makers' workshops*, *rope-making factories*, *tan-*

neries and *tanning mills*, etc., scattered over the districts. These in themselves provide ample proof of the development of the Colony and the proportionate increase in its requirements.

§ 113. Manufactures.

Manufactures we consider of less importance to the Cape. They are, indeed, essential in larger communities, where there is not sufficient material to be got from the soil to provide a livelihood for all, for in this way many poor persons are able to earn a living. The settlers at the Cape, in our opinion, can be more profitably employed in developing and improving agriculture, whale fishing and maritime trade. Then, too, the wool of the original Cape sheep seems to be more hairy than woolly, whereas that of the imported Spanish sheep is better suited for manufacturing purposes. The cultivation of flax would supply materials for yarn-spinning and linen weaving. Should the Cape colonists choose to employ these means of providing themselves with the necessary materials for making their clothes, they should not be discouraged or hindered in any way. But at present we are by no means convinced that the manufacture of these materials at the Cape will make them any cheaper than if they are obtained direct from the Motherland, while the quality and durability of the Netherlands article, apart from the greater variety of colours obtainable, and the manner of pressing and making up the garments is altogether far better than anything that could be attempted at the Cape.

In addition, the thought of establishing manufactories solely for internal trade, with no prospects of ever supplying an external market—to which the Motherland will not lightly give her consent—can be contemplated with such limited hopes of success that it is not necessary to give the matter any further consideration, especially when we remember the heavy freights payable and the inferior quality and finish of the goods produced. If, therefore, the colonists at the Cape are anxious to increase the cargoes of merchandize which they carry back to the Cape from the Netherlands, and to guard against sometimes returning in ballast, it will always be to their advantage to ship raw materials and products to the Motherland, and to import, among other goods and necessaries, large quantities of manufactured articles, and all kinds of materials for personal clothing and adornment. Agriculture, stock-farming and viticulture should supply their chief exports. Industries they should establish for use and for transport, but manufactured goods they will always have to import from the Motherland if they wish to maintain profitable and reciprocal trading relations.

The farsighted individual will at once appreciate the truth of these remarks, and will probably attribute to entirely different and less culpable reasons the hindrances and obstacles which some of the Independent Fiscals placed in the way of establishing and developing manufactories at the Cape. The Council of Policy expressed itself very strongly as regards these hindrances in a Memorandum, quoted in §3 above, from which it is obvious that they judged the motive by the result alone, and did not appreciate the true reason for this opposition. Be this as it may, we feel that the Government should *not* encourage the colonists at the Cape to establish manufactories, but should simply allow such enterprises to develop or to collapse as best they may. The irresistible power and control of a well-organised spirit of self-interest and a firmly established reciprocal trade will, in time, and of its own accord, give a better and more practical proof of the truth of this statement than is to be found in the most clearly expressed decrees of the state.

Slaves, Aborigines, Neighbouring Tribes.

§ 114. Slaves not necessary at the Cape.

We do not intend to inquire into the necessity for, or the illegality and inhumanity of slave-trading in general. Religion and philosophy both pronounced sentence against it long ago ; but statesmanship and self-interest, to their undoing, have appealed to the court of *necessity*, and in that court the case will not be decided for many years. Of this necessity, as far as the Cape is concerned, we are not at all convinced. There the soil produces abundantly with very little assistance from man. The climate, too, is very well suited to Europeans, who can easily work in the open air all day long without harm,—which certainly cannot be said of our own Motherland—and which the intense heat in our West Indian colonies renders impossible, where only those persons can work out of doors all day who have been born on the same degree of latitude from the equator, although it may be in quite a different part of the world. If the aborigines and former natives of the Cape were not treated with such consistent cruelty by the colonists, it would easily be possible, with their voluntary assistance, to do without the slaves which are at present considered so necessary.

§ 115. They are now better treated than formerly.

We must, however, be just, and deny what J. Barrow, otherwise so accurate, has to say against the Cape burghers on this matter. As if they would be likely to ill-treat their slaves so shamefully ! The life and condition of a slave at the Cape very much resembles that of a cattle-herd, shepherd or farm-hand along our borders in Westphalia, or in the remoter districts of Meierij van 's Bosch, with this difference, that the latter are so-called freemen, who may change their masters at will, while the former cannot. From time immemorial it has been the custom over the whole of Asia and Africa, for the conquered either to be banished or sold into slavery, and this custom will probably continue for many years. There is a great difference between the treatment of these slaves and that meted out to those who are yearly shipped to America from the Congo and Angola. At the Cape they are, in the majority of cases at least, looked upon as permanent family servants, while in ordinary times of peace their value is very small, according to their age, sex and strength, averaging from 100 to 300 gulden per head. The abundance of the necessaries of life and the comparatively easy work of fetching and carrying wood, herding cattle, tilling the fields, labouring in the vineyards or attending to the daily housework, makes their lot in life quite tolerable, and if, at times, some inhuman wretch is found who ill-treats his slaves, nowhere is there a better opportunity of obstructing and altogether preventing this ill-treatment by means of good laws than at the Cape. Such monsters of cruelty, too, would be equally liable to vent their ill-will on the so-called free Hottentots, who may be in their service. A higher code of morals should be instilled into the masters, so that they may be taught that they owe a debt to humanity which cannot be ignored.

§ 116. Gradual abolition of slavery at the Cape very probable.

We do not wish the above to be taken as a sort of apology for the slave trade. As we have stated, we believe that in time it will gradually become possible to give them their freedom, and to manage quite easily without them, especially at the Cape. Slaves are imported into the Cape from Java in small numbers ; these are usually exiled offenders against the law. Slaves are also brought in large numbers from Madagascar, Mozambique, etc., by the French, for purposes of trade. In the first case, these shipments should be immediately forbidden by the Government, while in the second, the number allowed should be decreased annually, until the traffic entirely ceases. Meanwhile, the tasks on which these people are employed should gradually be handed over to other persons, so that agriculture, stock-

farming and viticulture may not suffer. In order to achieve this end, we would first of all suggest that all children in future born of slaves, should be free. At the same time, the first generation of freed slaves should be provided for. On reaching years of discretion, they should be granted plots of land for cultivation, or be assured of some definite means of livelihood, so that their freedom may not become a source of misery to them, or want and poverty drive them to thieving, and thus bring them to the gallows.

Secondly, a constant stream of emigrants, hard working young farmers, and dairymaids, sent from the Netherlands or from Europe, should gradually do away with the scarcity of labour.

Thirdly, members of the garrison who have honourably carried out their military contracts at the Cape should be given a grant of land for cultivation on certain conditions, so that, should they elect to get married, they would be able to settle down as agriculturists or labourers, while fresh recruits should frequently be sent out from the Motherland.

Fourthly, but most important of all, an entirely different system of treatment must be meted out to the aborigines of the country,—the Hottentots,—from that formerly shown towards this unfortunate peace-loving nation. They should be taken into voluntary service at a good wage, either by the day or by the year. We can expect them to do as much work as a slave only when we are prepared to give them a wage for their services equivalent to the expense incurred in buying a slave, including the interest on the capital expended in the purchase price, the cost of clothes and support, and the expense of sickness, old age and death.

§ 117. Aborigines and neighbouring Tribes.

This naturally leads us to draw the attention of Government to the lot of the former inhabitants of this country, and of the tribes on its borders. On what grounds did these poor creatures deserve the persecution and ill-treatment meted out to them by the Company's servants from the very founding of the Colony? From the caves of their fathers, they watched a foreign nation take possession of their coasts, offering not the slightest opposition; they gradually retreated before the advance of the strangers, and provided them with cattle, sheep, and goats; but all this could not sate the white man's greed. Covetous, as we might suppose, to emulate the Spaniards in America, but in a smaller field and to a lesser degree, the colonists hounded down these timid wretches, destroyed their kraals and villages, stole their cattle, seized the men and boys and reduced them to a state of subjection

and slavery, drove others, in fear of their lives, to seek shelter in the depths of wild caves and forests, and callously allowed them to sink into a state of utter barbarism. These people have now become in turn the most dangerous enemies of the Colony, and a continual guerilla warfare of defence and attack has to be waged against the Bushmen-Hottentots, in which all the principles of civilization and humanity are lost sight of. The border farmers in the Graaff-Reinet district seem to realise in their conduct, the tragic ideal of Hobbes, *Bellum omnium contra omnes.*[1]

§ 118. Kaffirs.

All the reports received agree that the Kaffir nation settled to the East of the Cape Colony is by nature peacable and docile, its sole wealth consisting of so many head of cattle. We have already outlined in § 109 a possible scheme for living in peace and friendship with this people, by means of a limited trade with them, and by advancing their civilization. But it will also be necessary to refrain from stealing their cattle, and rousing them to acts of vengeance. The Great Fish River has in the past frequently been made the boundary between the Cape Colony and the Kaffirs, and has lately been used for the same purpose once again by J. Barrow, in accordance with the authority given him by the English Governor. A few discontented degenerates having deserted their king, crossed the Fish River, and participated in various plundering expeditions in the neighbouring Zuurveld. It will no doubt be difficult to expel them from that district, but since a plain extending for a distance of a few hours by ox-wagon is not worth talking about in such a vast country, it will be the duty of the future Government to adopt the most discreet measures to prevent these people from being any further embittered, and to persuade them to live side by side with the colonists in neighbourly fashion. We wish to emphasize that it is necessary to institute the following precautions :

That, first of all, an efficient commando of military should be maintained, at least 100 strong, consisting of infantry, and 30 or 40 light cavalry, who could find an abundance of forage in the neighbourhood for their horses. They should, on the first sign of a disturbance, be sent to the scene of action, under

[1]Note in margin written by de Mist after reaching the Cape: "This Jeremiad, based on the assertions of De Grandpré and Barrow, I wrote before I had ever traversed the Cape. I did not then realise that it was possible for any individual to indulge in such violent abuse through sheer national envy. If a half of what is written is ignored, a fourth considered doubtful, and the rest modified by reforms, it will be seen that the Hottentots are even more favourably situated than the peasant farmers of Meierij."

command of a brave and experienced officer, who, combining leniency with a fitting severity, will be likely to rouse in these natives a feeling of respect for and trust in the Netherlanders, and who will force the inhabitants of Graaff-Reinet to subject themselves to the discipline of law and order by setting them a good example.

§ 119. Bushmen.

With some slight differences the same remarks are applicable to the Bushmen. A perusal of the detailed description given by Barrow of these savages, and the terrible deeds of cruelty brought about by the continual warfare between them and the colonists—now, unfortunately, unavoidable—is sufficient to convince any sane man of the necessity for sowing broadcast among the remote inhabitants of Graaff-Reinet the seeds of Religion and Humanity, in order that they *may flourish and take root there.* All measures for temporary defence against these savage neighbours, who, driven by poverty and hunger, look upon plundering as a means of livelihood, are to be regarded merely as palliatives, and defenders and attackers have now become equally cruel in nature. In addition, we should advise that the large extent of land in this district, stretching in a northerly direction, should be given up, and the colonists transferred to farms nearer the coast, or to fertile and uninhabited portions of the districts of Swellendam and Stellenbosch. In this way it will be easier to civilize them, while at the same time, the Bushmen who, to-day, lead a wandering and hunted existence in the barren unproductive Northern plain between the Zeekoe and Orange Rivers, will obtain possession of more fertile land; and, when they cease to feel the pinch of hunger, and no longer see their enemies waxing fat and prosperous, will be quite pleased to settle down and will even, in time, regain the contented state of mind so characteristic of the climate at the Cape.

§ 120. The Namaquas.

The nation of the Namaquas, of the North-West coast of the Colony, extending as far as about 30 degrees South Latitude, are scarcely worth mentioning. For the most part they have shared the fate of the Hottentots. For a glass of brandy they are only too willing to exchange one or more head of cattle or sheep. They have had to surrender their best pasture lands to the colonists, and have become poor and vagrant. Gradually they have withdrawn themselves further and further north, where the barren soil no longer produces food for man or beast. Better statesmanship would have extracted some good from this guileless nation. Like the Hottentots, they are accustomed to a roving life, and are accom-

plished in hunting wild and carnivorous animals. If proper guidance and control were exercised over them, they would be able to render valuable service, by herding cattle and tilling the soil, and in that way take the place of slaves. Their numbers have dwindled down to such an extent that in a few years' time no trace of them will be found. No system of defence, therefore, is necessary against this nation.

§ 121. The alienation of this people is entirely the fault of the colonists themselves.

All the accusations which Barrow and Grandpré both level against the Netherlands Government and the colonists, with regard to the ill-treatment of this nation by the white men may be partly attributed to national envy, and a bitter spirit of criticism, but at the same time the Registers of the former East India Government give more than sufficient proof that there is some foundation for what has been said. Successive Placcaats against hunting down, plundering and murdering these former inhabitants of the country, such as those of 24th September, 1677, 4th April, 1727, 8th December, 1739, 6th April, 1770, 16th June, 1774, 19th July, 1786, and lastly 23rd October, 1793, all seem to prove conclusively that the former Government, for more than a century, were convinced that the fault lay in the behaviour of the colonists themselves towards these neighbouring tribes, and also towards the aborigines living among them at the Cape. At this stage, we should repeat the axiom, already applied to a different question above : *That he who brings about a cause for dissension should be blamed as the originator of the quarrel, rather than he who is driven into an act of violence because his passions have been excited.* We also beg to reiterate in this connection the necessity for establishing a printing press at the Cape, on which similar Placcaats to the above could be printed, and then circulated and read throughout the Colony. It would be possible to reprint them in a short time, to include them in national almanacs or to have them read from the pulpit.

§ 122. Evidence of the Commissioners-General.

But in order to remove all doubt on the question, we cannot refrain from including a noteworthy passage from the speeches of the Commissioners-General, on the occasion of their taking leave of the Cape Government and the appointment of Commissioner Sluysken, on September 2nd, 1793 :

> " One question in particular we wish to bring to your notice—the aborigines of this country, noted for their gentle docile dispositions, have for the most part become the enemies of this settlement, or else have joined forces with other hostile tribes. The preservation of the general safety

forced us, shortly after our arrival here, to issue orders, the execution of which have proved deadly to many of them; and we call Heaven to witness that we did not resort to these extreme measures until, having tried all other means without success, we were forced to admit that this was the only way in which we could protect ourselves.

It is well known to you all how, not long ago, the reports brought in kept us in constant dread of new horrors and massacres. But when we seek with an impartial mind for the causes of all these calamities, we will certainly have to inquire, in the first place, into the behaviour of the colonists themselves."

We heartily and sincerely wish that it were possible to doubt the truth of the information which we have received on this question. But what individual, unless he has lost all feelings of humanity, would not, with us, be deeply moved were he to realise that men could be found so debased and inhuman as to abuse the very rights and privileges with which the Creator has peculiarly favoured them above all their fellow-creatures, by employing their talents in effecting the undoing of these wretched mortals?

Who would not shudder with horror were he to pause for a moment and glance at the pitiful picture of innocent people mercilessly despoiled of their corn and cattle, nay, more, of their wives and children, torn from them by powerful and rapacious neighbours? Whose heart would not be filled with dread and loathing at seeing, not only the common rights of citizens, but even the laws of nature and humanity so openly disregarded that some, in spite of their consciences, actually dare to express a doubt as to whether it would be a crime to murder a Kaffir or a Hottentot? At most, they regard it as a matter of very small moment. It is the duty of everyone, especially of those who are called upon to see that justice is done between every man and his neighbour, to put a stop to this sinful abuse as far as lies within his power, by a strict observance of the laws, lest the Great Avenger of innocent blood should visit this land, and smite its inhabitants. And in thus warning you against these inhuman customs in the strongest terms, we feel we have acquitted ourselves of our bounden duty, a duty which has weighed heavily upon our consciences."

Having concluded this depressing passage, let us turn from this unhappy picture, feeling convinced that the State Government will agree with us and with the Commissioners-General that the Cape Government should be requested to put a stop to these acts of oppression and cruelty as early as possible, and in this way expunge all the stains which have hitherto, with justice, soiled the fair name of the Netherlands.

Military Establishment, Fortifications, Defence. Hospitals and Stores. Rank of the Governor and Commander of the Cape Roadstead. Salutes.

§ 123. General Considerations.

It may seem beyond our sphere to offer the State Government any suggestions or considerations as to the strength of the defences of the Cape settlement, especially as, during the last few years, a separate Commission of experienced and capable officers has been entrusted with the important task of investigating and reporting on the fortifications in our different Eastern possessions. They have already submitted to the Sovereign and to the former East Indian Government, a detailed account of their inquiries, with an appendix containing their recommendations as to the best means of providing each of these possessions with adequate defences. And we are not so stupid as to attempt to deal with a subject which, apart from our entire ignorance of local conditions, belongs to a branch of knowledge of which we do not profess to know anything at all. Anyone who is able, and desirous of so doing, may examine carefully all the military plans drawn up by the said Commission, which consisted of the late learned Schout by Nagt Vaillant, Lieutenant Colonel Gravestein, and the naval expert Captain Verheul. These maps may be compared with the military memoranda, maps and plans of the fortifications at the Cape drawn by the engineers Gilquin, Thibault and others, and partly carried out during the administration of the last Governor and engineer van der Graaff. From these the curious may obtain all the information available. At the same time it is instructive to read a later and more elaborate printed treatise, dealing with the ways and means by which the Cape might be seized, either by surprise, by a *coup de main* or by a well planned attack, and describing by what means it might be defended in either of these cases. This is to be found in the second volume of the *Travels* of the French naval officer L. de Grand Pré, p. 200 and the following pages.

§ 124. The French and English both know the strength and weakness of the Cape defences.

We shall therefore refrain altogether from criticising, from a *military* standpoint, this particular scheme of attack and defence. Keeping within the narrow limits which we have set ourselves, and without prejudice to the terms to be agreed upon at the Definitive Treaty, we may surely be permitted to express our opinion on the political and financial aspect

of this important question, before leaving it to the more enlightened judgment of others. Among the suggestions we would make, the following is most important; that since these plans of fortification and defence, mentioned in the previous paragraph, were first drawn up, large sums of money have been expended on their partial execution, while conditions have greatly changed. We have learnt our lesson in the hard school of experience (the courage of the officers and troops sent out is not in any way called in question) and the past has taught us that such an expensive method of defence should be avoided at the Cape in the future.

The long stay at the Cape made by many French officers during the late war of 1780-1784, the capitulation which followed shortly after, and the English occupation lasting for seven years, has given both these nations—and what have we to fear from any other nation?—an intimate knowledge of the weakness and strength of both natural and artificial defences at the Cape. This knowledge has probably been preserved by means of accurate plans of all the defences. We should therefore decide upon an entirely different mode of constructing defences in the future, so that in the event of an attack by either of these hostile nations we may feel confident of the strength of our defences. And where are we to obtain the immense sums of money necessary for such a new system of defences?

§ 125. It is impossible to prevent the enemy landing. New inland towns should be established.

In addition, the late war has taught us, as well as others, the terrible lesson that for a weak nation there is never any means by which the landing of a stronger nation may be prevented, and that no batteries, no matter how strongly manned or how well-defended, can withstand the attack of the enemy's squadron. Grand Pré, quoted above, therefore holds it as his opinion that it is useless to attempt any defence of the coast-line at the Cape. He can suggest no means of retaining the Cape but by abandoning the coasts and also Cape Town, and by laying out one or two entirely new and well fortified townships in the interior. In this way communication with the supplies in the interior would be secured to the defenders and at the same time cut off from the enemy.

§ 126. This it would be morally impossible for us to do.

Be this as it may,—and this suggestion is bound to be questioned—all we desire to do is to draw the following conclusion from the foregoing remarks, namely, that in order to complete and to maintain the important works of defence and an adequate garrison, as planned by the various experts

and military engineers, and to *secure* the safety of the Cape, would require a sum of money far beyond the financial power of the State to provide. We may be permitted to quote the following noteworthy passage on this subject, taken from the excellent Memorandum already referred to above, by the Directors Falck, Craayvanger and Scholten, dated May 3rd, 1790 (" Jaarboek," May, 1793, p. 1042) :

> " For many years now the Governor, the Col. Engineer, the Captain of the Military, and other persons versed in military matters, have declared that 5,000 or 6,000 regular troops are required to ensure the safety of the Cape. They propose, as essential defences of the Cape, batteries, and fortifications, the cost of which has been estimated by Col. Gilquin, according to his plan, at about 3½ million guldens, and that only when the chief fortress suggested by him is omitted. If then, according to the plan suggested by Col. Gilquin, (for the Governor, as far as we know, has not stated any limit as regards time or expend ture), these 3½ millions were to be spread over ten years, and if we were to add to them the expense of maintaining the two or three thousand men in excess of the garrison at present stationed there, we do not think we will be accused of exaggeration if we estimate the increased expenditure for the garrison and defences at one million. The Cape will then cost annually 20 tons of gold. This sum, after the lapse of ten years, will amount to the amazing figure of 20 million guldens, and will thereafter leave a permanent tax of about 17 tons, etc."

The Directors rightly deduced from this that, with the best will in the world, such an enormous expenditure would far surpass the resources of the State, not to mention those of the East India Company. With all the emphasis which, throughout this Memorandum, we have laid upon the necessity for the upkeep and development of this settlement, we wish to state clearly that its maintenance at *such a price* would not be worth our while, although N.B. *we would always be able to hold that peaceful settlement secure from the attacks of our enemies once we had spent that sum of money.*

§ 127. But also valueless.

For what would be the advantage in occupying an unprofitable settlement, 1600 or 1700 hours' journey from the Motherland, *when* (these are the actual words of the Directors) *the very means by which it is to be defended are put into practice during a period of peace in readiness for a war which may not take place for many years.* Of what value to us is this purely military occupation, if we are to be deprived of the advantages of the settlement and of the country round about it *during a war* with one of those sea powers against whom

we have so carefully prepared its defence? It was especially in order to enjoy these very advantages *during the war* that we were prepared to incur all the heavy expense of elaborate fortifications. For in time of peace we have no need of a fortress or of defences in that out of the way spot. This statement requires a little explanation. We consider that by retaining the Cape we should enjoy a threefold advantage :—

1. We should possess in the Cape a haven of rest and refreshment for the mercantile vessels of the East Indies trade and also for the State warships.

2. By allowing free export to the Motherland of all the surplus products of that Colony, and a reciprocal return trade in products and manufactures from Europe and the Motherland, a profitable trade between these two countries could be established, and

3. We could protect the colonists themselves as much as possible from the insults of their enemies, and thus prevent them from being discouraged from settling down at the Cape and establishing commercial houses there. But, as long as the maritime power of our neighbours, England and France—the only nations we have cause to fear on the sea—continues to be so much greater than our own, a state of affairs which we may feel fairly certain is bound to exist for a good many years to come, one of two things must, in our opinion, inevitably come to pass. *Either* we shall have to enter into an alliance or make common cause with the stronger of these two powers, who will keep the sea open for us. Our combined fleets will then be able to keep down the power of the enemy in the Indian seas, and prevent an attack on the Cape, in which case all the millions of money expended on the land defences there will have been spent in vain. *On the other hand,* the more powerful of these two nations may close our harbours, and prevent all trade under the flag of the Netherlands, in which case the refreshment station at the Cape would not be needed any longer, since the trade with India and also the import and export of goods to and from that Colony and the Motherland would naturally cease. The only advantage then, which could be claimed for these defences would be that they provide a very precarious protection for the colonists themselves. If all the money, which would probably be expended in constructing and maintaining expensive defences during a long term of peace were saved, and were expended upon increasing the number of our ships, and in maintaining our sea power, would not the colonists at the Cape feel more certain of obtaining adequate protection, and convoy for their merchant ships? Then, too, has not the late war taught us how many indirect routes always remain open, by means of which trade can be kept alive under neutral flags, although,

perhaps, in a smaller degree, and at a lesser profit? Would not the colonists, surrounded by the finest and most expensive forts, be bound to shrivel up, as it were? If our harbours were, by any chance, to be blockaded, would there be sufficient opportunity for keeping such a fortress and garrison properly provisioned, since they would have to be supplied regularly from the Motherland with all the necessaries of life? Or must the Cape, even in times of peace, always be maintained like an arsenal in war time? And who is to bear the enormous cost of such an establishment? Again, supposing that in the meantime we are unable to supply the garrison with the provisions required, and the combined naval resources of ourselves and our ally are not strong enough to prevent the enemy from making a determined attack upon the Cape, is it quite *certain* that the strongest fortifications imaginable, and the largest garrison that could *reasonably* be maintained there, could resist in the long run the superior arms of an enemy, absolutely determined to become master of the Cape? The Governor van der Graaff, himself an engineer, would not commit himself, even with his gigantic schemes, to the statement that the Cape could hold out for much longer than 60 days under those circumstances; and then, after that, all the vast sums expended on these defences would be gone for ever. And would not all these considerations prove even more serious and convincing if the English continue to retain possession of the valuable harbour of Triconomalee, from which, since it is nearer to the Cape than the Netherlands, they could despatch whole fleets, on the first signs of a rupture, to seize and to attack our Indian possessions, and in particular the Cape? We willingly admit—though not without regret—that this whole line of argument is not very encouraging or hopeful; but national prejudice must stand aside in favour of intelligence and reason. A discreet statesman does not plan according to what he ardently desires to have, but rather according to what he believes he is capable of undertaking and maintaining. And, having first weighed and considered every point most carefully, and taken the advice and evidence of persons well versed in the subject under discussion, we strongly recommend that all such impracticable schemes should be abandoned in the future (we do not in any way mean to imply that they are not of value from a military point of view), in so far as the political and diplomatic relations existing between the cabinets negotiating at Amiens—of which little is known—will permit

§ 128. Future system of Defence.

It must not be thought that we consider that *all* means of defence should be done away with. We merely wish to

balance it with the financial resources of the State, and especially with the revenues which the Government will be likely to collect from the settlement. Should these, as a result of the revised system of Government and free trade, increase in time to such a degree that the Cape is worth the labour and expense involved in making it impregnable, it will be time enough to send out Vaubans and Coehoorns to that settlement, but until then a less expensive form of defence will have to suffice. In our opinion, this should merely consist of a larger naval force in the Eastern seas, for the purpose of instilling a proper attitude of respect for our European independence. This fleet should always be at hand in the event of any of our Eastern possessions being threatened; and it would also protect the Cape itself against surprise attacks, conquest by a superior force, or from the insults of a small enemy squadron. No abandoned wretch should be in a position to bombard Cape Town with impunity, nor succeed in effecting a surprise landing of troops in Table Bay or in False Bay, with the intention of coercing or overthrowing the Government, perhaps with the connivance of some malcontents on land, nor of conducting a plundering raid, and thus injuring the honour of the nation, as well as the safety and possessions of the colonists.

The batteries and the fortress in Table Bay, and the fortifications, or rather the pieces of artillery at the post at Muizenberg may be considered adequate for this purpose. All the lines and earthworks further inland, and also those constructed in and about Cape Town, intended for use in opposing the enemy once he has landed and has forced the post at Muizenberg, seem to us superfluous, useless and far too expensive to maintain, while for a systematic defence there are not half the lines necessary. (We refer to the state of affairs in 1795.) It would be better to leave those already constructed, and also any others which may have been added by the English, and to await a more auspicious occasion for completing them. The money has unfortunately been expended on them, but it may be possible to conserve them by spending a small annual sum in keeping them in repair.

§ 129. Less ammunition necessary.

In this scheme, the supplies and yearly estimates of all kinds of ammunitions of war, building materials and tools for constructing fortifications, extending over a period of ten years, would amount to several millions. No workman could demand a higher wage than the proposed scale of pay, since the engineers who drew up the plans are also in every case the Contractors (*risum teneatis!*); and, being to a large extent, residents there, they behave as though the Cape were an African Maastricht or Luxemburg, and know no other

means of justifying the necessity for their extragavant mode of life than by continually handing in to the Government new and attractive plans of batteries and fortifications. Probably these schemes appealed to the ambition of some of the Governors, and seemed to enlarge the *nimbus* of their domain ; but we flatter ourselves that in future the Governors will combine a spirit of economy and order in financial matters with courage and statesmanship, and will endeavour not to pledge the Government to expenditure on any of the above or similar, or even better grounds, when once they realise that it would be far beyond the financial resources of the State for a good many years.

§ 130. The Garrison.

It should also be unnecessary to keep an establishment of 5,000 or 6,000 men, but in proportion to the size of the defences, these numbers cannot be reduced, and since the demand is to the advantage of the colonists, and will benefit the taxes and the dues of the Sovereign, while a number of soldiers at the termination of the period of their contract, will establish themselves at the Cape from time to time, as useful workers and colonists, the payment of their salaries and the expense of their keep should not be regarded as a dead loss. Especially during the first five or six years, it is very desirable to have this garrison maintained at an even greater strength than will be necessary later on :

1st. So that we shall not appear inferior to the English, who, throughout their occupation, maintained a large military force, a comparison with which would be to the detriment of the prestige both of the old and of the new Government.

2nd. So that the new Governor and Commissioners may be provided with a proper show of power and authority when they introduce the numerous improvements and retrenchments contemplated ; and that rebellious persons may be intimidated.

3rd. So that, as we believe is necessary, a large commando may be sent to the borders of Kaffir-land, in the Graaff-Reinet and Cambdebos districts, and be maintained there for a considerable time, in order to quell the internal disorders, and to check the plundering and thieving raids from without. But even in the above scheme of defence, in which the expenditure has been cut down to a minimum, it will be especially necessary to maintain an adequate force of well-disciplined troops, supported by a well-trained voluntary burgher force. But no doubt we have wandered from the point, and for that we crave your Excellencies' forgiveness. Heavy and expensive fortifications would, to our minds, be of as little value in preventing the almost inevitable landing of the enemy as a regi-

ment of determined troops, commanded and led by efficient officers, and posted in a strong well-chosen position, would be effective in dealing with the forces of the enemy after they had actually landed. For the enemy could only land at the Cape after having spent weeks or even months cramped up on board, exposed to all the discomforts of a sea voyage, and reduced in strength by scurvy and other ships' diseases. All these circumstances are bound to weaken the troops very much. The invaders would be unable to bring their cavalry with them, or to land heavy artillery; they would have no ground to fall back upon, nor could they bring up more troops, ammunition or *vivres* in support; and everything would have to be brought ashore from the same vessels. Some time would have to elapse before the wind could bring them into the Bay, or the anchor be dropped. If the troops of the enemy were to be drawn inland, beyond the reach and support of the ships' artillery, they would either have to effect a conquest or else surrender unconditionally. Two men, properly clothed and fed, having the moral support of the town and well stocked stores behind them, in good health, and not fatigued, should be more than a match for three of the enemy, supposing their courage to be equal. Small field ordinance should not be lacking. From all accounts, including the reports of the English, there seems to be no doubt that if the colonists had shown the least signs of courage or discipline after the English had effected their landing during the late war of 1795, the invaders would have suffered heavily. For all these reasons, the garrison should first of all be fixed at not less than 2,500 infantry, including an adequate number of scouts, a company of artillery, and 100 light cavalry, the horses for which could be obtained at the Cape without difficulty. For the rest, the final arrangements should be left to the discretion of the Government.

We should, however, be permitted to add the following advice, namely, that at least one battalion of experienced regular militia should be employed. Without implying anything derogatory to the courage and discipline of the colonial regiments lately established or about to be established, it will be impossible for the future Government to trust entirely to these newly constituted troops, consisting of many different nationalities, N.B. in a land where a spirit of restlessness and attempts at rebellion and revolution are only too common. It is not at all unusual to hear of such newly-established corps of soldiers being permeated with a spirit of discontent, and if such a spirit were once to gain ground, what force is there at the Cape, hundreds of hours' journey from the Motherland, with which to subdue it? We urge the State Government to pay *particular attention* to this.

Apart from the State Government, there should be a supreme command, for local duties, of a Major and two Majors-de-place. Their appointments and the definition of their duties should be left in the hands of the Governor. The military band, which usually accompanies every battalion, should also be maintained in the Cape Garrison. During the voyage it would keep the troops in a cheerful frame of mind, and would prove an excellent antidote against pessimism and so-called homesickness, while, in addition, the Governor would be able to use it for all sorts of purposes and on all occasions, as an aid in attaching the people unconsciously to his person and also to the Batavian Republic.

§ 131. Hospitals.

The hospital accommodation at the Cape is sufficient for the needs of the Colony, and this institution is no doubt satisfactorily conducted, or may be improved by the Governor and Council themselves. Hospitals are not much needed for the garrison, and do not therefore figure as a big military expense. The healthy situation of the Cape and the good food supplied make sickness among the garrison the exception rather than the rule, and we believe that we once read that on a certain occasion, out of a garrison of some thousands of English troops, there was not one in the hospital. The organisation of the hospital and the adequate provision of remedies for the sick from the passing vessels should remain in the hands of the Governor and Council, as also the number of surgeons and doctors to be appointed.

§ 132. Stores.

All the buildings necessary for stores are to be found at the Cape, and hence the only expenditure required would be that of upkeep. Those which are suitable for the storage of gunpowder will, according to our more economical system of fortification, cost less in the future than they have done in the past. But the examples quoted in § 9 to prove that the fear is sometimes entertained that the Cape will suffer from a corn famine, will make it necessary to lay down certain restrictions, as regards the storing of grain, especially during the first few years, until the settlers have had time to realise the happy results of the new system of Government and their freedom to trade, and begin to extend their farming operations. The following regulations might well be enforced :—

1. A certain fixed price should be decided upon for grain, the export of which should not be allowed at a higher price.

2. A Government granary should be maintained, to hold at least 50,000 muids of wheat, from which the garrison and other Company's servants should be supplied upon certain conditions.

Perhaps it will be necessary to call for public tenders for the supply of meat and Colonial wines.

But to plan all these details would necessitate an intimate knowledge of local conditions, and we therefore leave all the final arrangements in the hands of the new Cape Government.

§ 133. The Governor should always be the Commander-in-Chief.

Many disputes and complaints have arisen, to the detriment of the general interests of the Colony, from the vexed question of who should be in command of the troops and of the Cape roadstead. The former so-called Commander-in-Chief of the Military refused to acknowledge the authority of the Governor in military matters. There are, to-day, so many disputes, discussions and treatises in the Motherland on the necessity for *unity* and *concentration of executive power*, that it should not be necessary to enlarge on the unwieldy nature of such a double authority. The Government should appoint as its representative at the Cape a person in whose wisdom and probity entire confidence can be placed, and he should therefore be given sole command of both the defensive and administrative government of the Colony. All division of power is bound to prove injurious and dangerous.

The Governor, therefore, should always be regarded as the commanding officer, and it would be advisable for the State Government to confer upon him the rank and title of Major-General of the Army. The military would be flattered by it, and show far more alacrity in responding to the commands of a braided coat and a plumed hat than they would to those of a civilian. And since this would involve no additional expense to the Government, there should be no objection to this proposal being carried out. Further, every officer of the navy, high or low, of whatever degree, must consider himself subordinate to the Governor for as long as his ship is anchored in Table Bay. He should be entitled to the obedience of even the Senior Naval Officer in the Roadstead, that is, unless the latter considers himself superior to the Governor, and hence desires to set up an *Imperium in Imperio*. All military paroles, therefore, either on land or on board ship, should be issued by the Governor, and all reports should be made to him, nor should the authority or the counter-orders of any other person obstruct his plans, subject, of course, to any special instructions from the Motherland, to be handed to the Governor in writing by the Commander of a State man-of-war or merchantman.

§ 134. Salutes.

As a conclusion to this chapter, may we add that a fixed system of salutes to be exchanged should be laid down once for all for the instruction of State vessels and men-of-war belonging to foreign nations.

Upon the arrival of a foreign man-of-war, it was formerly customary to send an officer on shore, to report its arrival to the Governor and to inform him that the Commander of the vessel, in the name of his sovereign or Government, would salute the Netherlands flag, which *was hoisted in the Castle*, on condition that the Governor would agree to answer the salute shot for shot. If, at the same time, a Dutch man-of-war were anchored at the Cape, the Commander of that vessel considered that the salute of the foreign vessel was to the *flag hoisted on his vessel*, not to the flag at the Castle, and that it was therefore his duty to return the salute. But again, if the charter of the Dutch ship happened to be less than that of the foreign vessel, the commander of the latter naturally did not wish to give the salute first, with the result that no salutes were given, and the National flag, wherever it might fly, was altogether ignored. It is, therefore, very desirable to introduce a new mode of procedure, and to do away with pretensions which are likely to embroil the authorities at the Cape in disputes and quarrels with foreign nations. For is not the flag flying over a fortress belonging to the Netherlands,—a fortress recognised to-day as a *State fortress*,—equivalent to a flag flown from the masthead? To continue the comparison further, we might ask whether a flag flown from a stationary fortress situated in an important possession, and erected in recognition and honour of the Sovereign of that realm, is not just as worthy of respect as one flown on board a constantly moving vessel belonging to the same State, which is here to-day and gone to-morrow? We do not desire to set ourselves up as the arbitrators in such a serious splitting of hairs, but we would suggest that in future the State Government put an end to all these disputes, and save the Governors at the Cape from the indignity of being thus ignored. Such behaviour must create a very bad impression upon the colonists. Further, we respectfully beg to state that the new Governor should be given very definite orders from the State Government, with reference to his treatment of the men-of-war and the merchant marine belonging to the various nations who traverse the Indian seas, in respect of the *military honours* to be exchanged with them, and also as regards the *ships' goods to be supplied to them*, as well as the regulations controlling the supply of refreshments, the care of the sick on land, barter and exchange, etc., etc.

We intend dealing with the expenditure for the militia under the heading Finance.

Finance, Expenditure of Administration and Defence, Revenue, and how it is employed.

§ 135. General Laws of Finance are not applicable to the Cape.

Most well regulated established communities realise that they should beware of the financial paradox: *Finance must be regulated according to our requirements.* This belief has brought ruin upon whole families, corporations, cities, districts and entire countries. The colonists would be protected from this false doctrine if they would only bear in mind the very different axiom : *" We must regulate our requirements in accordance with our financial resources."* If the latter were only more frequently practised, it would be possible to enlarge the circle of necessaries and luxuries. But it would be treacherous politically and economically for a country with limited assets to draw up a tariff of what would be necessary or desirable annually for purposes of administration and defence before the funds required had been made available by adequate and practicable means. In the previous paragraph, we have illustrated this point with reference to the state of military defences at the Cape. We also flatter ourselves, not without good cause, that the Cape will, in the course of a very few years, make the following general rule applicable throughout the Colony, namely, that the revenue should be commensurate with the requirements, and that there should even be a surplus on hand ; in other words, that at the Cape, it should be possible to arrange a yearly tariff of expenditure without feeling in any way restricted, and yet at the same time without being driven to extreme measures owing to a lack of the necessary funds. But it is a totally different matter dealing with a young community not yet properly established, and as such we must consider the Cape, at least as regards the new system. It will be necessary to incur abnormal expenses at first, if, in the end, any benefits are to be derived from the Colony. During the first few years it is impossible for the products to balance the expenditure. It should be looked upon as an investment of capital upon which interest is due annually, which, at first, cannot be paid punctually. All newly-established branches of commerce, barter and manufacture, or experiments in agriculture are to be regarded as attempts to revise and improve the colonial administration. And we should be unjust were we to calculate the good or bad results of these reforms by the credit balance at the end of the first few years.

§ 136. Former estimates cannot be regarded as a basis for the future.

We dread that *revolutionary spirit*, which, during the last few years, has proved so disastrous to Europe and to the Netherlands, but when, as in the present instance, we obtain the evidence of experienced men during the former government and compare it with what we have ourselves read in the Cape reports; and when we find so many Cape burghers unanimous on this point, though in other respects, they differ very widely from each other in opinion, we cannot but feel justified in taking a bold plunge, and condemning entirely with one stroke of the pen the whole financial system which has hitherto been employed at the Cape. This system is such that the Ministers, and *in particular the engineers*, without any regard to the yearly revenue, controlled entirely the financial resources of the whole of the treasury of the former East India Company, or, *in default*, that of the whole Dutch nation. Even then their expenses seemed to them very moderate. We beg to request that § 12 should again be referred to, and in particular that the oft quoted Report of May 3rd, 1790, should be read, not to mention many other separate documents, letters and resolutions, all bearing on the same theme. Lastly, to avoid the accusation of partiality, we append here the actual words of the Reporters (to be found in the Yearbook of May, 1790, page 1016). Comparing the revenue obtained from taxation at the Cape for the years 1756, 1766, and 1776 with that of 1786, they say: "It is obvious from these figures that all the other principal sources of income must have increased materially. This is probably to be attributed to the immoderate increase in the estimates, due partly to the unjustifiable augmentation of the strength of the Company's Militia and other servants, and partly to the extravagance in expenditure in every department, without any regard to reason or economy."

§ 137. A new tariff of expenditure should be drawn up.

In drawing up a new constitution for the Cape, let us, then, avoid these three stumbling blocks, and

1st. *Cut down the exorbitant expenditure* in the political administration, in the construction of fortifications and in the commercial administration of the East Indies trade.

2nd. As soon as all the administrative departments have been regulated, instruct the future government *not to appoint a single official beyond the number allowed without first obtaining the consent of the Asiatic Council.*

3rd. Recommend the Government most strongly to adopt economical and thrifty methods, and for the future to avoid the lavish profusion, which, in the past, especially during the years 1787-1791, (the time of the fortification-building epidemic) consumed millions of gulden.

§ 138. In the political administration.

It is impossible to estimate accurately the total amount needed yearly to meet the requirements of the future political government, since it is impossible *at present* to decide upon the number of officials needed to assist on the various Boards and in the different departments of the administration, nor is it possible to state what should be paid them in salaries. The following rough estimates of the salaries to be paid may be instructive without prejudicing the final decision of the Directors.

The Governor and the Council of Policy.

The Governor	*f*50,000 per annum	
Four Councillors at *f*10,000 each	40,000 ,,	
The Secretary	10,000 ,,	
Customs Officers, Clerks, Messengers, writing materials, etc.	20,000 ,,	
		*f*120,000

Accounting Department.

Three members, at *f*1,000 each	*f*3,000 ,,	
The Secretary	2,500 ,,	
Clerks, Assistant, writing materials, etc.	10,000 ,,	
		*f*15,500

Department of Justice.

President	*f*8,000 per annum	
Six members, at *f*6,000 each	36,000 ,,	
Secretary	6,000 ,,	
Clerks, Assistant, writing materials, etc.	10,000 ,,	
		*f*60,000

Attorney General.	
Constables, Prisoners' rations about	*f*20,000
Receiver of Revenue and Taxes, including his bureau, assistants, etc. ..	*f*20,000
Bailiffs, Heemraaden, Ministers, Schoolmasters, expenditure on administration in country districts, False Bay, etc., maintenance of buildings used by the political administration, etc.	*f*64,500
Total	*f*300,000

§ 139. The Military.

In order to defend the Cape and to preserve law and order after the first four or five years, it will be necessary to maintain a military force, consisting of a corps of 1,400 or 1,600 men, rank and file, composed of infantry, scouts and a limited number of cavalry, with all their usual train, the Etats Majors included. We estimate the expenditure at *f*400,000 in round numbers. This should be the maximum, since the actual expenditure incurred in the upkeep of two battalions consisting of 1,974 men, including the staff, formerly amounted to *f*442,996. For the maintenance of fortresses, artillery magazines, ammunition of war, etc., etc., in accordance with the sytem outlined in the Memorandum, *f*50,000 should be ample. Add to the above three items the sum of *f*50,000, for all foreseen and unforeseen contingencies, to make a round sum, that is, *f*300,000

400,000

50,000

and 50,000

and we get *f*800,000

We have intentionally omitted to refer to the officials who will have to be employed in the future in connection with the East Indies trade. This matter will be dealt with in the last chapter of the Memorandum.

§ 140. Remarks upon these estimates.

It would be unjust if those who glance at the above rough estimates were to accuse us of inaccuracy. It is, indeed, quite possible that in actual practice not one of these posts will be remunerated in accordance with our scheme. It should be remembered that the question before us is *not* whether this or that post occupied by the officials, Councils, or Boards named will cost just as much as has been set aside for it ; but we are asked, whether each Council or Board will be able to manage on the amounts estimated above, and also whether the entire civil and military establishment can be maintained at the grand total given. If so, 8 tons of gold should be taken as a rough basis for the annual expenditure. Should experience prove that all the sources of revenue formerly introduced at the Cape, or to be introduced in the future, will not yield the sum of 8 tons of gold, it will be the duty of a wise and discreet government not to supply the yearly deficit from the funds of the national treasury, *but* to institute such economies in the salaries in each of the above departments of the administration as will gradually reduce this annual expenditure of 8 tons of gold, and, by taking one year with another, equalise the expenditure with the annual revenues. But if, in the future,

the Cape settlement is to be granted either a standing army, or a garrison which may be exchanged, and if, in either case, its troops are to be regarded as a portion of the State army, the expense of the upkeep of these forces should not be considered pure loss, since the payment of their salaries in the Motherland will not be continued while they are stationed at the Cape.

§ 141. Former sources of revenue.

In § 12 we gave the Revenues for the year 1793-4, as *f*465,449 : 12, but it should be borne in mind that this sum only includes the net income of the Colony, N.B. after the collecting dues, by no means *small*, have been deducted ; while, on the contrary, as soon as the returns are increased to any marked degree, this additional amount will have to be added to the *f*800,000 above, under which it has already been calculated. We must again emphasize as in paragraph 12, the fact that the combined political and commercial nature of the government at the Cape under the Company makes it difficult to form any exact idea of the taxes formerly collected, or of the profits and revenues, *excluding commercial profits.* From what we now know of the methods of collection, administration and expenditure of revenues in those days, of the abatement of a percentage for —— and for —— etc., etc., and, in general, of the responsibility of the Indian Receivers, Cashiers and Administrative Officers, we feel competent, in comparing the former with the present financial state of the Cape, to offer every assurance that, with better supervision and the institution of everyday intelligible sets of books for income and expenditure, such as are used in the State Offices, a great improvement would be effected. These books are easy to follow, and do not intimidate the investigator by their intricacy or great length. By means of the constant supervision of the Accounting Department which it is proposed to establish at the Cape, the income from the taxes at present authorized should amount to a substantial figure.

§ 142. These taxes can always be raised or augmented by others.

If this new system fulfils our hopes and expectations the Cape Revenues will be materially benefitted.

1st. of their own accord, by enhanced prosperity and commerce, the increase of the inhabitants and of the shipping trade, and hence by an increase to the import and export dues.

2nd, by means of a moderate increase in the value and circulation of the stamped paper money, in proportion to its success ; and also of such taxes as can be increased with least inconvenience to the colonists ; and

3rd, by the introduction of entirely new sources of revenue ; among which it would be well worth considering :—

A tax on the *grain sowed or reaped, fire money* proportionate to the rent of the house, *oorgeld for horses, increase of recognition money,* or, after land has been sold, *transfer dues,* or a *land tax* for such estates as are situated near Cape Town, and are thus worth more than those which are several hours' or days' journey distant. A tax should be levied on all *slaughter cattle* consumed in the town or at False Bay, on the *wine and brandy* retailed there, on *horses* kept for *pleasure* or for *drawing vehicles,* but chiefly upon *alienation* of immovable property, collateral succession, higher import and export dues to be paid by foreigners, etc. The income from land or forests to be sold, as being only temporary sources of income, could best be employed as a means of gradually converting the paper currency into hard coin.

§ 143. Belief in the willingness of the settlers to assist in this.

We are fully aware of the opposition to be expected from the Cape burghers to the proposed introduction of new methods of taxation. In 1792 they were especially opposed to a tax on collateral successions. But this does not deter us from urging its introduction, if not immediately upon the handing over of the Colony, then in the second or third year following, or at least as soon as the Commissioners, or the Governor and Council have seen the good effects upon the colonists of the concession of freedom in trade. Then, when they are convinced that there is a general sense of satisfaction with the new system of Government on the part of the colonists, they should not hesitate to introduce this tax on collateral succession as soon as it is humanly possible to do so. It would perhaps be advisable to prepare the minds of the colonists in advance and from the very beginning, for this tax, by representing in one of the first proclamations published that it is absolutely necessary for the welfare of the colonists themselves that these and similar new taxes should be instituted. At the same time all the new favours and concessions given the colonists should also be enumerated. After that we do not expect any further opposition—none at least which cannot be dispelled or suppressed by means of moderation combined with firmness. In the past the chief reason for opposition was to be found in a general detestation of a government composed entirely of the officials of a commercial company. The free burghers could not tolerate the superiority of merchants and bookkeepers over them, and they considered it oppressive that they should be expected and forced to contribute to taxes which, in the long run, were levied for the purpose of extending the commercial profits of this trading Company, or else for

reducing the subsidies necessary for the maintenance of this refreshment station. They looked upon themselves, therefore, as a separate class of people, tolerated and treated with contempt by the Government placed over them. Their interests were in no way considered, since they did not at all coincide with those of the Company, and were sometimes even directly opposed to them. All the support, therefore, which they could contribute towards the maintenance of this Government they considered so much money thrown away, as if it had been to strangers; and this feeling, which can neither be wholly applauded nor condemned, consumed them like an ever-gnawing cancer, which, we believe, may be wholly removed by the new system projected in the Memorandum. And the repeated verbal and written assurances of persons from the Cape at present living in Holland confirm our hopes that a favourable settlement may be effected.

§ 144. Administration of Finance.

We must leave the future system of regulating the collection and administration of finance—now of a purely political character—to the good offices of the future Commissioners or of the Governor and Councillors. We might, however, offer the following few general suggestions:

1. That the whole system of financial administration, as far as possible, be remodelled on the lines of that of the Motherland. There are few countries in the world, at present, with a better financial organisation.

2. That in future all accounts be kept in Caroli guldens, at 20 stuivers Netherlands.

3. That the books of Divisional Receivers and also of the Receiver General be kept in two sections, *Receipts* and *Expenditure*, each under a separate heading, and at the end should be summarised and *closed* or *balanced*, so that it will be possible to see at a glance what the profit or loss for the year amounts to.

4. That in future the book-year should begin on January 1st and end on December 31st of each year, as is the custom in most offices.

5. That only one Receiver General is necessary. It would be his duty to receive from the Divisional Receivers, Bailiffs, Collectors or Auctioneers all monies and taxes paid in, to settle with each of them, and to balance all his receipts with his expenditure by means of accounts and vouchers filed in *one* book. Simplicity is a virtue, especially in financial matters.

6. That this Receiver General, with his assistants should be directly responsible to the Accounting Department which we intend establishing. He should not have to pay out any money except such accounts as are passed by the Governor and Councillors, and countersigned by the Accounting Department. Every year in the month of March, he is to hand over to the Accounting Department in triplicate a properly balanced statement of all the money dealt with, and also all the receipts and documents in connection therewith, to be revised and examined. One copy should be signed by the Accounting Department and returned to him, one be filed at the Accounting Department and the third should be sent to the Asiatic Council. The organisation of his Department, the amount of his surety and salary, etc., etc., should all be defined in special instructions. The instructions for the Accounting Department should also be drawn up by the Commissioners-General when they have obtained sufficient knowledge of local conditions to do so.

§ 145. Petitions for assistance.

If, then, the finances of the Cape are administered in this simple and prudent manner, it will be easy for the Governor and Councillors, assisted by the Accounting Department, to balance their books every year, that is, they will be able to show in a brief summary to what causes we must attribute the increase and decrease of profit or loss for the year, as compared with that of the previous year. They will also be able to point out the best means of putting a stop to the decrease in revenue, and of augmenting the receipts. Using this report as a basis, a petition could be drawn up, asking for the deficit to be paid in, either direct from the State Treasury, or from the amount set aside in the chest of the East Indies trade (if there is a surplus there), or else by means of assignations or the cash accounts of private individuals.

Specie.

§ 146. The value of the coins circulating at the Cape has never been fixed.

Among matters which should receive the immediate attention of the new Government, the following should be included as one of the most important : that the value of the various coins circulating at the Cape and in India, none of which may be justly considered as having been fixed under the former East India Company, should be clearly

defined. By specie we mean only such coins as have been standardized and recognised by the Government, as, for example, in the Motherland, the gold rider, (value 14 guldens or £1. 3s. 4d.), the driegulden, gulden, etc. The other coins, such as the ducaton, rixdollar, etc., are used solely in trade, and vary in value, according to the large or small demand for them in commerce.

§ 147. It is difficult to find a satisfactory basis on which to work.

Although little information is to be obtained from the transactions of the East India Company itself as regards the basis on which the value of specie formerly rested both at the Cape and in India, we have endeavoured to collect our information from other sources, in order to settle this important question finally on the evidence of reliable authorities. During our investigations in this matter, we came across the following quotations from the famous Montesquieu, in a certain printed volume published in 1791, entitled *Recherches sur le Commerce.* "Ce n'est pas le nom qui doit regler, le cours des Especes, mais la masse de la matiere." The author of the book, after giving a description of the intrinsic value and rate of exchange of the standard or State coins, and also of coins used in commerce by the principal trading nations of Europe, France, England and Holland, goes on to say "La justesse sur le titres et poids de toutes ces pieces, constamment observée dans la fabrication, en etabli la renommée dans tous le Pays, commercans et fait honneur aux Souverains, dont elle portent l' Empreinte."

We immediately felt convinced that our powers were too limited to attempt to establish our plans on these lines, and we were confirmed in this opinion when we found that the author himself, who, we have been informed, was one of the most able Directors of the late Netherlands East India Company, does not appear to have taken the risk of making public in India his opinions on the value of currency there, although he says: "Il est donc essentiel d' observer, si les monnoies nationales de l' Inde sont dans une juste proportion, entre elles, et avec les notres : et quelle est la juste proportion entre l'Or et l'Argent, dans cette partie du Monde? c'est sur quoi, je crois que la Compagnie n'a pas encore des eclaircissements assez certains, pour etablir un jugement precis, tant sur la valeur des especes, que sur l' evaluation des changes avec la Hollande."

§ 148. The Report of van Imhoff on this matter.

This leads to the question whether, and if so, to what extent, we can rely on the information given by the famous Governor General van Imhoff, who, in his Memorandum

on the state of the Dutch East India Company, says "that silver in India is from 22 to 23 per cent higher in value than it is in Europe." Our investigations have established the fact that this greater value, or rather, this *exchange* actually existed. For although the Government of the East India Company, has always made the rate of exchange on coins sent to India equivalent to its value here in the Netherlands, it gradually obtained an enhanced face value in spite of numerous and repeated attempts to prevent this happening, so that at length in 1655 the Company was forced to acquiesce in this state of affairs. The fact that the enhanced value of the different coins was not at all proportionate to their intrinsic value caused so much confusion that the Government (not to make mention of all the earlier resolutions and letters on the subject) were at length forced to write to India in 1766, requesting them to use only the following fixed values in their books: the Netherlands silver coins based on the ducaton at 66 stuivers; and the gold coins according to the ducat of *f*5 : 5. All other coins should be graded in accordance with these.

The ducaton remained in circulation unchanged for many years, those with a milled edge at 80 stuivers, and those with a smooth edge at 78 stuivers; and the ducat at *f*6 : 12. The rate of excharge on these seems to coincide satisfactorily with the authorities referred to above.

§ 149. Why we have dealt with the currency question in India rather than at the Cape.

It has probably been noticed that so far the rate of exchange of spe ie in India rather than at the Cape has been the subject of our observations. It should, however, be remembered that the Cape has always been regarded as an Indian possession, and as such was always directly under the High Council of Batavia. On this account we have thought fit to quote the letter fixing the Indian currency in Netherlands specie, dated October 21st 1766, which, in accordance with a resolution of the High Council dated June 14th 1767, was received and carried out at the Cape.

§ 150. Various coins which from time to time have been in circulation at the Cape.

The coins which are commonly found circulating at the Cape are: the ducaton, the driegulden, the dollar, the gulden, the zesthalf (5½d.) and the double stuiver. Apart from these real coins, there were also in use: the Rixdollar and the so-called Cape gulden. There were also others, such as the piastre, the rupee, etc., but these should be regarded more as commercial specie than as actual currency.

Rate of exchange on these coins. The ducaton, which, according to the letter quoted above, should have been valued at 66 stuivers Netherlands, circulated at the rate of 1½ rixdollars or 12 skillings or 72 stuivers. The driegulden, dollar, and gulden were first introduced at the Cape in 1784. According to a proclamation issued there on May 3rd, 1784, they were to be circulated at the rates below: the driegulden at 72 stuivers or 12 skillings; the dollar at 36 stuivers or 6 skillings; and the gulden at 24 stuivers or 4 skillings. The silver piece or zesthalf was put into circulation, without having been authorized by proclamation, at the rate of 1 skilling or 12 for a ducaton or driegulden. The double stuiver, called the dubbeltje, was circulated at 36 for one ducaton or driegulden, and 12 for one gulden.

The harmful effect of the circulation of the double stuiver was brought to the notice of the Directors in Holland through the Cape trade books. They immediately expressed their displeasure, and issued instructions that during the year 1791 the double stuivers still in the treasury should be circulated in the proportion of the driegulden, that is, 30 for a driegulden or ducaton. This would fix the value of the double stuiver at 2⅔ stuivers. But the performance of this task was so little to the taste of the Cape Ministers that they let the remaining double stuivers lie idle in the treasury until the arrival of the Commissioners-General, who then, according to their general report, found it necessary to allow the rest of the coins to be circulated at a nominal value, that is, at the original value of 36 for a driegulden. This course they were forced to pursue owing to the inconvenience caused by nonpayments. They advised the Government not to send any more single or double stuivers to the Cape.

The Rixdollar is an imaginary coin or so-called money of account, valued at 48 stuivers or ⅔ of a ducaton or driegulden; but at the time of the introduction of the paper currency in the year 1782, it was given a tangible form, since all the paper money was stamped with the denomination of Rixdollar. The Cape gulden is also an imaginary coin, and is usually employed by the Cape burghers in transacting sales, or in valuing immovable property. It is worth 16 stuivers, and thus three Cape guldens are equivalent to 1 Rixdollar.

§ 151. These are varied and fluctuate in value.

From these remarks it is obvious how varied and fluctuating the value of specie has been during the last few years. The ducaton, valued at 63 Netherlands stuivers has *increased* in its face value by 9 stuivers, or 14⅔%; or, if reckoned according to the value of 66 stuivers placed upon it by the

East India Company, its value has been enhanced by 6 stuivers or 9¼%. The driegulden, dollar or gulden have *increased* in face value by 20%; the zesthalf by 9¼%; while the double stuivers have *decreased* by 16⅔%. The fact that, in 1784, the driegulden obtained the same face value as the ducaton, was bound to have the effect of causing the gradual disappearance of the latter, which it was found could be exported to India with profit. For this reason the Commissioners-General sent the remainder of these coins found in the treasury, numbering 2092, to Batavia. It is very possible that the same thing happened in connection with the double stuivers and zesthalven, especially with the dubbeltjes, upon which 25% profit could be made by sending them to India, and 20% by sending them to the Motherland. By sending the zesthalven, the driegulden, dollar or gulden to the Motherland a profit of 10$\frac{10}{11}$% could be obtained.

§ 152. Standard Coin; and the future rate of exchange.

In order to establish a fixed rate of exchange for the different coins in the future—a most important question— t has been considered advisable to make the driegulden or gulden the unit or standard coin. The rate of exchange should be 20% above its nominal value here in Holland; that is, the driegulden circulates at 72 stuivers and the gulden at 24, just as they circulated in 1784; in future only the driegulden, dollar, gulden, half, quarter and eighth gulden should be allowed to circulate, as laid down by the Commissioners-General, and confirmed by the former East India Government. The Company also sought and obtained the sanction of Government to mint half, quarter and eighth guldens, by Resolution of 31st December 1793. Owing, however, to the outbreak of war just at that time, they did not make use of the sanction gained. The effect of this resolution, therefore, would have to be reclaimed, but in that case it must be borne in mind that the smallest coin in circulation would have the value of 3 stuivers. This would not be enough for carrying on every-day business. It is suggested that *sixteenths* should be minted in the same proportion and in the same manner as was laid down by the Resolution quoted, obtained from 172 stuivers, that is to say, to divide the further small coins into whole or half doits, with a rate of exchange equal to one *fourth* or one *eighth* of a stuiver, similar to the coins in circulation in the Indian possessions. These coins have now and again drifted to the Cape and have been in circulation there at this rate of exchange among the Cape settlers. The colonists would much prefer these coins, valued at sixteenths of a gulden, and doits to the copper coins introduced by the Commissioners-General, valued at 1½ and ¾ of a Cape stuiver

or at 10 and 5 doits Netherlands currency. These coins, since they are quite new and unfamiliar, would not be received and adopted as readily as the doits, with which the colonists are already familiar, were it not for the fact that without the introduction of fresh coins of a smaller denomination, those already in use could not be divided up into smaller parts. In addition to these coins, the ducaton should be retained in circulation, since it has been the most accredited coin in the Cape and in India for many years. This would be a most useful arrangement, since the value of the ducaton in the Netherlands is 66 stuivers, and it is valued at that rate both at the Cape and in India, with the addition of 20% for exchange, which raises its purchasing power to 79·75 stuivers. Its value could therefore be fixed at 80 stuivers, at which it has circulated in India for many years.

§ 153. Reasons why the rate of exchange is fixed at 20 per cent. above its value in the Motherland.

We have based our recommendation that money should be fixed at 20% above its nominal value, in the first place, upon the fact that the exchange has been on this basis for a great many years; secondly, the rate would in that case coincide with that of our Colonies in America; lastly, it has already been brought to our notice "that in the Colony of Surinam all units of money are circulated at 20% above their nominal value." It therefore seems advisable to apply the same rule to the possessions in the East Indies, especially as it would greatly facilitate all relations between the Cape and India, and might possibly bring about a regular system of exchange between those two countries. It would also greatly facilitate the exchange of specie between the Motherland and the Colonies, both Eastern and Western, by placing them all on an equal footing. Lastly, it would be most convenient to reckon currency by means of the familiar imaginary Rixdollar, which has been in general use for so many years, and which could only be recalled from circulation with great inconvenience while the paper currency continues to be legal tender. A driegulden would be 1½ Rixdollars, a gulden ½ Rixdollar, etc., and this would be bound to facilitate trade

§ 154. It is important that the colonists should be informed of this as early as possible.

No matter which of these coins it is decided to retain, it is very necessary that the Commissioners sent to the Cape should be provided with a sum of at least one hundred thousand guldens, consisting of a certain number of these various coins. Part of this sum they should take with them, and part they should receive shortly after their arrival at the Cape. They should distribute this money as soon as it is necessary

to increase the circulating medium. Immediately after the introduction of the new Government, the colonists should be informed by proclamation of the new standard coins adopted by the Netherlands Government, and also the new rates at which the currency will in future be received and paid out. All other coins should be accepted only as units of trade, and each individual should be entitled to regulate the rate of exchange as best suits his own convenience and profit, without being bound to accept the conditions of any other person. Such a public advertisement would not only place the value of money on a firm basis but would also have a favourable effect upon paper currency through the medium of money paid out in specie, especially when payment of large sums is not wholly made in hard cash, but partly in paper money. By this means specie would more quickly be put into circulation, especially if, after the lapse of a year, a similar sum of the same currency, amounting to *f*100,000 could be despatched to the Cape, when the credit of the Government would immediately be placed on a firmer basis.

§ 155. Paper Currency.

Before we leave this subject altogether, we must refer briefly to the paper currency in circulation at the Cape.

It was first introduced during the English war in 1782. In common with all artificial means of assistance of that nature this paper currency depreciated as much as from 20 to 25%. But after *f*85,000 in specie had been received in the year 1784, consisting of drieguldens, dollars, guldens, zesthalven and double stuivers, and subsequent to the publication of an advertisement dated May 3rd, 1784, fixing the rate of exchange of the driegulden, etc., and calling in all the paper currency of one Rixdollar or less, the credit of the paper currency was gradually restored. Thereafter its credit was so well sustained that it was possible to make profitable use of it in every-day transactions without inconvenience, and to exchange it for specie without loss. It was only in cases where large sums of money, especially if they were in commercial currency, had to be paid to foreigners that any exchange percentage had to be deducted.

§ 156. The amount of paper currency at present in circulation. How much should be allowed to remain in use.

According to the books at the time of the capitulation of the Cape to the English in 1795, the amount of paper currency in circulation among the colonists totalled Rds. 1,291,276 : 42. At the time of the establishment of a Loan Bank at the Cape in 1793, the Commissioners-General gave it as their opinion that it would be perfectly safe to issue and to keep in circu-

lation for several years paper currency amounting to *one million Rixdollars*, (later fixed at 1,200,000 Rixdollars, by a Secret Resolution of Commissioner Sluysken and the Council of Policy, dated February 16th, 1795), if, from time to time, moderate sums of money were paid out in hard coin, in order to maintain the very necessary confidence that the Company actually possessed the money represented by the paper currency, the credit of which rests entirely upon the good opinion of the people. For this reason the Directors advanced to the Loan Bank through the Government as much money in paper as was necessary for the carrying out of the aims of the Bank, while at the same time they used every means in their power to prevent the paper money in circulation from exceeding one million Rixdollars. They also considered it both profitable and necessary at all times to keep at least as much paper money in circulation as was brought in by the capital on loan among the colonists from this Bank.

Administration of all matters connected with the East Indies Trade and Shipping.

§ 157. The East Indies trade should be an entirely separate establishment at the Cape.

The entire object of this Memorandum has been to prove that the settlement at the Cape was essential as a *place of rest and refreshment* for vessels plying to and from India; that, although it would probably always be an expense to the Government, it neither could nor should be abandoned; and that, under a *better administration* and with more *liberty in trade*, it would, as an agricultural Colony, most probably develop into a profitable possession of the State, able, in course of time, to meet its own expenses.

The entire administration, then, having been placed, as we suggest, in the hands of a purely political body, subordinate to the Asiatic Council as the administrative body through which the State governs all its East Indies possessions, including the Cape of Good Hope, it naturally follows that everything connected with the administration of the said East Indies trade must be entirely alienated from the political government of that Colony, no matter how closely they may be allied under the same governing body here in Holland. They should have no further interests in common than would subsist

between associated commercial houses in Amsterdam and the administration of the town or of the whole Republic ; and it should not make the slightest difference to this scheme whether in future this East Indies trade be carried on by a chartered Company, by the Asiatic Council on behalf of the State, or by private individuals. Small or large commercial houses or Companies at the Cape should always be allowed to enjoy all the privileges, facilities and protection that can possibly be extended to them, but as *trading Companies* they should have nothing to do with the Government of the Colony.

Since, therefore, the settlement of these weighty questions has still to be discussed by the State Government, and since the Asiatic Council will soon have to lay before it their considerations and recommendations on all these important points, it would be a useless and an unnecessary task to concern oneself beforehand with the economies which will have to be introduced into the former lavish estimates of the East India Company, as they existed prior to the capitulation in 1795. This will come about of itself when the future position of the East Indies trade has been regulated in accordance with the ideas of the Asiatic Council. At present the precarious position of this trade is increased to no small degree by the daily publication of numerous plans, addresses and memoranda. Without the speedy intervention of Government, it is bound to suffer a serious set back, and the members of the Council will be likely, in that case, to become discouraged in the unlimited field of their labours. Until such time then as their new *provisional* administration has been given a *permanent* form, they will be too timid to attempt to introduce any important reforms.

§ 158. The powers of the administration will be limited in accordance with the resolutions adopted as regards the questions discussed in the previous paragraphs.

It will be necessary to quote several noteworthy examples in order to prove that the future organisation of the administration of the East Indies trade at the Cape depends entirely upon the decisions arrived at in connection with the questions raised in the previous paragraphs.

Private trading.—If trade with the East Indies were in future to be entrusted partly to private individuals, it would naturally follow that the State would be able to dispense with many of the buildings (among which should be included the magazines) and officials at present employed to the detriment of the trading profits. As regards the departments of this trade reserved for the State, that is, tea, spices, saltpetre, etc., etc., the expenditure could be reduced in the same proportion. Private individuals always trade with less expense, and, in

addition, cannot carry more in the way of assistance, provisions and equipment, etc., than what they are able to obtain at the Cape in exchange *for their money*. According to our scheme of freedom in trade, they will no longer have to obtain these goods from the store-houses of the East India Company, but will have to buy them from private merchants, and will only be able to obtain them from the Company in *cases of dire need*, in exchange for cash, and at a rate of 100 per cent. above the purchase price.

It is obvious that this state of affairs will not come about suddenly, but will have to be brought about by a gradual divagation in the proper direction.

Trade by means of hired vessels. But even if the entire trade with the East remains in the hands of the Asiatic Council, we believe that there will be a general trend to conduct this trade either partly or wholly by means of hired vessels, in which case the same remarks apply to the owners and captains. These persons will have to apply to the Cape merchants for provisions for their ships and crews, in the same way as the private merchants, and, after the lapse of a few years, they will not be allowed to obtain goods from the East Indies storehouses, except at times when the local merchants have not a sufficient supply on hand, and then only at a very high price.

§ 159. The expenditure will be much reduced. On that account commercial tendencies on the part of private individuals will be encouraged.

In both of these instances, the expenditure formerly required for conducting the East Indies trade at the Cape will be materially diminished, the number of buildings, slaves and officials, etc., etc., etc., employed considerably decreased, and in an equal measure the inclination to erect stores for all sorts of equipment for ships and men will be encouraged among private Cape settlers. This state of affairs entirely coincides with the scheme outlined in this Memorandum.

§160. Instructions should be given the Commissioners.

A station in connection with the East Indies trade should, however, always be maintained at the Cape, but it should be organised entirely according to the decisions of the State Government. And since it is uncertain whether the deliberations of the State on that subject will be concluded before the departure of the Governor and Commissioners, it will no doubt be necessary to send the final instructions in this matter direct to the Commissioners at the Cape.

Several important suggestions made. We take it upon ourselves to recommend these few points for their consideration :

They should immediately separate the political administration of the Colony from that of the East Indies trade. In future the entire administration of this trade should be in the hands and under the surveillance of the Governor and Council. It should be conducted by a staff consisting of a Senior Merchant as Chief Administrator, one Merchant, and one or two Junior Merchants for each depôt retained, in proportion to its size and importance, including one bookkeeper and several assistants, if necessary. At every store at least one or more permanent workers should be maintained. They should be free burghers, who, when business is particularly brisk, or on the arrival or departure of the Government's East Indiamen or men-of-war, could be temporarily assisted by persons hired by the day. Both mercantile vessels and men-of-war should be equipped with whatever they need from these stores, on a written requisition being handed in by the Commander, to be *made out in duplicate.* One copy should be approved first by the Governor and Council, and then passed on to the Accounting Department to be countersigned and registered. One copy should go to the administrative merchant of the depôt as a receipt, and one should be lodged with the Accounting Department. The books of each store should be kept separately, by the simplest and most intelligible system possible, and copies should be sent to the Accounting Department yearly in triplicate, showing the various items purchased or received from the Netherlands, with the receipts of all monies expended and goods received. These papers should be examined by the Accounting Department, and, if found correct, should be countersigned at the end. One copy should be attached to the annual returns, one be retained by the Accounting Department, and the third sent in to the Asiatic Council. In the office of the Chief Trade Administrator, all these statements should be combined in a large general balance sheet, which should also be handed over to the Accounting Department in triplicate. After it has been checked by means of the separate statements handed in by the different Departments, it should be dealt with as above. All payments and the liquidation of all accounts between the former East Indies Government and the Colony, which are likely to give rise to difficulties or to endless strife and confusion, should be authorized by the Commissioners or Governor by a secret Resolution, so that they may all be settled as expeditiously as possible, without any delay being caused by haggling over every penny involved, since the interests of the two were formerly so interwoven that an accurate sifting out would be *both* difficult ***and*** useless. The sooner the new system of finance has been got

into working order and placed on a proper footing, the sooner will the causes for discontent and N.B. the means of deceiving and sometimes cunningly defrauding the settlers come to an end.

The money to be expended on the administration should be obtained *either* from the profits on goods brought from the Indies by the East Indiamen, and sold at the Cape ; *or* from the freightage charged on goods from the Netherlands consigned to private individuals at the Cape, and carried by State men-of-war or East Indiamen ; *or* from both these sources and also others, which have not occurred to us. If these sources of revenue do not yield enough, the balance could be supplied from the treasury of the Council of Policy, as an advance of money or as support to be made good by the Treasury of the East Indies trade, either here in Holland or in India. The salaries of these servants should all be paid in money, and without any emoluments whatever. The size of the salary should depend upon the place at which the official is stationed, the responsibility of the position and the amount of business transacted. A proper scale of salaries should be drawn up and sent in to the Asiatic Council for their approval and sanction. The officials employed in conducting the East Indies trade should not be permitted to occupy any other salaried posts ; but, on the other hand, they should be given every opportunity of improving their position by means of farming or agriculture. This should not, in our opinion, give rise to any embarrassment, nor fear of deception or insubordination, if a hard and fast rule be adhered to, namely, that all orders for goods for the stores, of any description whatever, and without exception, should be issued only on the authority of the Accounting Department and *by public tender.*

§ 161. Conclusion.

Should it be found desirable to investigate all these questions in detail, there will be no lack of material ; but to deal further with the matter here would lead to an enumeration of a host of rules and regulations, which is by no means the aim of this Memorandum. In spite of the most careful and detailed study of the subject, it is only to be expected that thousands of small points of interest and value should have escaped the notice of the compiler. A knowledge of these details, is, however, only to be obtained at the Cape itself. These should be entrusted to the attention of the future Commissioners and the Governor and Council.

This brings us back to our starting point: that no one must imagine that we are so foolish as to consider this compilation of ours in any way complete. No one is able to judge of its many shortcomings better than we ourselves, and our only defence is that the time allowed us by the exigencies of the case was far too limited, and that we had not the opportunity of exhausting or digesting the innumerable, not always reliable or accurate, and frequently contradictory and incomplete sources from which we collected our material. Perhaps here and there we have been successful in offering a sound piece of advice or in pointing out the lines on which reforms should be instituted. We should consider ourselves happy indeed if even our mistakes were to attract the attention of patriotic Netherlanders, and cause them to consider the best means that could be adopted for rendering what we consider a most valuable settlement at the Cape of Good Hope prosperous in itself and of benefit to the Motherland.

In magnis voluisse sat est.

Secret.

Extract from an Extract from the Register of Resolutions passed by the State Government of the Batavian Republic.

MONDAY, MARCH 8TH, 1802.

At this meeting was read a report drawn up by the Council for Asiatic Possessions, dated Feb. 6th, enclosing a full report by the Department for Indian Affairs regarding the ultimate form of administration to be adopted at the Cape.

It was resolved: *first*, that the Government of the settlement at the Cape of Good Hope shall be entrusted to a Governor, who shall also hold the office of General-in-Chief of the Militia stationed in the Colony; and to four Councillors, assisted by a Secretary, at a maximum salary of 50,000 gulden per annum. for the first-named, and 10,000 gulden for the last five. In addition, the Secretary shall be allowed a portion of the fees charged, to amount to not more than one third of the receipts; while the Governor is hereby authorized to enjoy the free use of the so-called Company's gardens with the Governor's house adjoining.

Secondly, that as a second administrative Council, there shall be an Accounting Department, consisting of three members and one Secretary, at a salary of 2,000 gulden for the members and 2,500 gulden for the Secretary; and they are to receive no other emolument whatsoever.

Thirdly, that there shall be instituted a Council of Justice, consisting of a President and 6 Councillors, besides a Secretary and Attorney-General, the President to receive a salary of 8,000 gulden and the Councillors and Attorney-General 6,000 gulden per annum, without any further emoluments and without further taxing the Colony by means of any dues. The Secretary shall be paid a salary of 4,000 gulden, or as much as will bring him in a salary of 6,000 gulden including the fees due to him.

Fourthly, That two Commissioners-General and a Secretary shall be appointed. These Commissioners shall have such qualifications as shall be laid down in Instructions to be issued later. Among other duties, they are to be authorized to receive the Cape from the British Government, and to take possession of it in the name of the Batavian Republic. They shall also restore the Government to its former footing, and appoint the necessary minor Boards, etc., and such officials as they are authorized to appoint. They are finally to draw up a complete and detailed *Charter* for the settlement, to be submitted to the State Government for its deliberation and approval, and also for the sanction of the Legislative body. In drawing up this scheme, they should bear in mind the fact that the Government of the Cape of Good Hope is in future to be conducted solely by a political administration, entirely separate from the commercial administration, and independent of the Government at Batavia ; that the colonists are to be allowed freedom to trade with the Motherland ; and that such rights as are allowed them in trading with their fellow colonists are also to be granted them in trading with persons in any of the possessions of the Republic.

Fifthly, that a copy of the above Report shall be handed over to the Commissioners-General, in order that they may make whatever use of it they desire.

Sixthly, That a Commander of the troops shall be appointed, subject to the authority of the Governor, and subordinate and responsible to him alone. It shall be his duty to draw up a plan for the future defence of the Cape, according to the Instructions which are to be issued for his guidance.

Seventhly, etc.

Certified a true copy of the extract.

SMISSAERT.

The Van Riebeeck Society

FOR THE

Publication of South African Historical Documents.

President :
The Rt. Hon. J. X. MERRIMAN, M.L.A., LL.D.

Council :
J. G. VAN DER HORST, Esq.
Sir MAITLAND H. PARK, LL.D.
Professor J. J. SMITH, B.A.
Professor ERIC WALKER, M.A.

Hon. Secretary and Treasurer :
A. C. G. LLOYD, B.A.

Bankers :
THE STANDARD BANK OF SOUTH AFRICA.

All communications should be addressed to the Hon. Secretary at the South African Public Library, Cape Town.

LAWS OF THE SOCIETY.

1. The object of this Society shall be to print, or re-print, for distribution among the members and for Sale to the Public, rare and valuable books, pamphlets and documents relating to the history of South Africa.

2. The annual subscription shall be ten shillings payable in advance on the 1st January. Life membership may be obtained by a single subscription of five pounds or more.

3. Each member of the Society, having paid his subscription, shall be entitled to a copy of every work produced by the Society, and to vote at the General Meetings within the period subscribed for.

4. The management of the Society's affairs shall be vested in a Council consisting of six members, *viz.*: a President, a Treasurer and Secretary, and four members.

5. A General Meeting of the Subscribers shall be held annually in March.

6. The Council shall meet when necessary for the dispatch of business, three forming a quorum, including the Secretary, the Chairman having a casting vote.

7. Anyone preparing and editing works for the Society shall, if they desire it, receive twenty-five copies of such works.

PUBLICATIONS OF THE SOCIETY.

1. Reports of De Chavonnes and his Council and of Van Imhoff on the Cape, 1918. Price to members, 6s.

2. MENTZEL (O.F.) Life at the Cape in mid-eighteenth century; being the Biography of Rudolf Siegfried Allemann, Captain of the Military Forces at the Cape of Good Hope. Translated from the German by Miss M. Greenlees, M.A., 1919. Price to members, 7s.

3. DE MIST (J. A.). Memorandum containing recommendations for the form and administration of government at the Cape of Good Hope: with an English version by Miss K. M. Jeffreys, B.A., and a preface by S. F. N. Gie, Ph.D., 1920. Price to members, 10s. 6d.

Printed by CAPE TIMES LIMITED, *Cape Town.*